Η ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

Διδακτορική Διατριβή

Ευγενίας Α. Κριτσέλη

Δικηγόρου
Επιστημονικής Βοηθού Γενικού Τμήματος Δικαίου,
Τομέα Ποινικών Επιστημών Παντείου Πανεπιστημίου

ΑΘΗΝΑ
ΜΑΙΟΣ 2003

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝ. & ΠΟΛΙΤ. ΕΠΙΣΤ. - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Έναυσμα για την παρούσα διατριβή απετέλεσε η προσωπική μου ενασχόληση με αφορμή τη δημοσίευση των διατάξεων 6429/1996, 4669/1995 και 7367/1994 της Εισαγγελικής Αρχής Πειραιώς. Σύμφωνα με αυτές, δεν ασκήθηκε τελικά ποινική δίωξη κατά ιατρού-χειρουργού, ο οποίος σε έγγραφες καταγγελίες φερόταν ότι τέλεσε κατά συρροή και κατ΄εξακολούθηση πενήντα δύο ανθρωποκτονίες και βαρείες σωματικές βλάβες σε βάρος νοσηλευθέντων από αυτόν ασθενών, κατά την ενάσκηση του ιατρικού του καθήκοντος, μετερχόμενος πειραματικές και αδόκιμες χειρουργικές μεθόδους.

Στην διάρκεια της εξαετούς εισαγγελικής διερευνήσεως των βαρυτάτων αυτών καταγγελιών, οι οποίες μετά την αρχική αρχειοθέτησή τους ανεσύρθησαν και επαναρχειοθετήθησαν δύο φορές, αναδύθηκαν τόσο τα πλεονεκτήματα όσο και τα πολύπλοκα νομικά προβλήματα του θεσμού της προκαταρκτικής εξετάσεως, τα οποία - κατ΄ αποτέλεσμα - οδηγούν στην ανάγκη στάθμισης της συνεισφοράς του θεσμού αυτού, ως προς την απαιτουμένη από την Πολιτεία ορθή και αποτελεσματική λειτουργία του ισχύοντος δικονομικού ποινικού συστήματος προς τιμωρία αξιοποίνων πράξεων, αλλά και -εκ παραλλήλου- στην εξασφάλιση της *«δικαίας δίκης»*, την οποία επιβάλλουν με αυστηρότητα το Σύνταγμα, οι Νόμοι και οι Διεθνείς Συμβάσεις της χώρας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ 6

Α. Αντικείμενο της μελέτης 6

Β. Κρίσιμα ερωτήματα για την αναθεώρηση του θεσμού της προκαταρκτικής εξετάσεως 9

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ

ΩΣ ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΙΑΣ

Α'. Εισαγωγικές διευκρινίσεις 12

Β'. Συγκριτική επισκόπηση του γαλλικού και του γερμανικού δικαίου 14

Β'. 1. Ισχύουσες διατάξεις στο γαλλικό δίκαιο 14

Β'. 2. Ισχύουσες διατάξεις στο γερμανικό δίκαιο 17

Γ'. Το νομοθετικό πλαίσιο της προκαταρκτικής εξετάσεως 19

Δ΄.1. Γενικοί κανόνες για την άσκηση ποινικής διώξεως 21

Δ΄.1.1. Εννοιολογικά χαρακτηριστικά 21

Δ΄.1.2. Συνέπειες ασκήσεως ποινικής διώξεως 22

Δ΄.1.3. Αρμόδια Αρχή προς άσκηση ποινικής διώξεως (: άρθρο 27 ΚΠΔ) 25

Δ΄.1.4. Εξαιρέσεις του άρθρου 27 ΚΠΔ - Η προβληματική ως προς την νομιμότητά τους 28

Δ΄.1.5. Η επίδραση των εξαιρέσεων του άρθρου 27 ΚΠΔ
στην προκαταρκτική εξέταση 31
Δ΄.2. Τρόπος ασκήσεως ποινικής διώξεως –
Θεμελιώδεις αρχές. 32
Δ΄.3. Μορφές κίνησης της ποινικής διώξεως 34
Δ΄.4. Παραγγελία προς διενέργεια προκαταρκτικής
εξετάσεως 37
Δ΄.5. Προσδιορισμός του νομικού πλαισίου της
προκαταρκτικής εξετάσεως 38
Δ΄.6. Τρόπος λειτουργίας της προκαταρκτικής εξετάσεως 40
Δ΄.7. Τρόπος διενεργείας προκαταρκτικής
εξετάσεως. Έννομες συνέπειες 43
Δ΄.7.1 Ποιός ασκεί προκαταρκτική εξέταση 43
Δ΄.7.2 Προβλεπόμενες δικονομικές διατάξεις ως
προς τον τρόπο διεξαγωγής 43
Δ΄.7.3 Επιτρεπόμενες «ανακριτικές πράξεις» 44
Δ'. 8. Ένταξη της προκαταρκτικής εξετάσεως
στο προ της δίωξης στάδιο της ποινικής προδικασίας 46
Δ΄.8.1 Οι αρχές της νομιμότητος και σκοπιμότητος
στην προκαταρκτική εξέταση 47
Δ'.8.2 Η κρίση του «νόμω» και «ουσία» αβασίμου
της εγκλήσεως στην προκαταρκτική εξέταση 48
Δ΄.8.3 Το «νόμω αστήρικτο» και το «νόμω αβάσιμο»
στην προκαταρκτική εξέταση 49
Δ΄.8.4 Όρια της Εισαγγελικής αρχής ως προς το
νόμω αβάσιμο 51
Δ΄.8.5 Το «ουσία αβάσιμο» στην προκαταρκτική εξέταση 52

Δ΄.8.6 Οι όροι «άσκηση-έγερση-κίνηση» στην ποινική δίωξη.
Η επίδρασή τους στην προκαταρκτική εξέταση 53
Δ΄.9. Αστυνομική προανάκριση κατ΄άρθρο 243 ΠΚΔ
και προκαταρκτική εξέταση 57
Δ΄.9.1 Νομικό πλαίσιο της αστυνομικής προανακρίσεως 58
Δ΄.9.2 Συμπεράσματα 60
Ε'. Συμπερασματικές κρίσεις 60

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Α΄. Η δικαιοδοτική εξουσία του εισαγγελέως κατά τη διεξαγωγή
προκαταρκτικής εξετάσεως 65
Β΄. Η Εισαγγελική Αρχή στην ποινική διαδικασία 68
Β΄.1 Ιστορική επισκόπηση 68
Β΄.2 Ο θεσμός της Εισαγγελικής Αρχής στο ελληνικό
ποινικό δικονομικό δίκαιο 69
Γ΄. Η Εισαγγελική Αρχή ως διοικητική αρχή στην
προκαταρκτική εξέταση 71
Γ΄.1 Η Εισαγγελική Αρχή ως Δικαστική αρχή.
Προβλεπόμενες διατάξεις 73
Γ΄.2 Νομοθετική και νομολογιακή επισκόπηση 74
Γ΄.3 Η Εισαγγελική Αρχή ως ανεξάρτητη δικαστική αρχή 78
Γ΄.3.1 Εξωτερική ιεραρχική εξάρτηση του Εισαγγελέως
από την εκτελεστική εξουσία 78
Γ΄.3.2 Εσωτερική ιεραρχική εξάρτηση του Εισαγγελέως

από ιεραρχικά προϊσταμένους 80
Δ΄. Εισαγγελική διάταξη. Νομική φύση 84
Δ΄.1. Η νομολογιακή απεικόνιση της εισαγγελικής διατάξεως 88
Ε΄. Το δικαίωμα προσφυγής του εγκαλούντος
(: άρθρο 48 ΚΠΔ) 91
Ε΄. 1. Νομική φύση της προσφυγής 91
Ζ΄. Συμπερασματικές κρίσεις ως προς
την εισαγγελική διάταξη 93

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

Α΄. Εισαγωγικές παρατηρήσεις 96
Β΄. Νομικό πλαίσιο 97
Β΄.1. Ισχύουσες διατάξεις 102
Β΄.2. Εξέταση του υπόπτου 104
Β΄.3. Το δικαίωμα ακροάσεως και υπερασπίσεως 106
Β΄.4. Συνέπειες από την μη τήρηση της διατάξεως
του άρθρου 31 παρ. 2 δ 109
Γ΄. Απόψεις της θεωρίας 110
Δ΄. Απόψεις της νομολογίας 111
Ε΄. Καταληκτικές θέσεις στη θεωρία 114

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ 119

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 121

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 124

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Παρατηρήσεις του Δ.Σ.Α επί του σχεδίου νόμου για την επιτάχυνση της ποινικής διαδικασίας
2. Εισηγητική Έκθεση του σχεδίου νόμου «Επιτάχυνση της ποινικής διαδικασίας και άλλες διατάξεις»

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Α. Αντικείμενο της μελέτης

Με τις διατάξεις των άρθρων 31, παράγραφος 1, στοιχεία α και β, 33 παράγραφος 1, 43 παράγραφος 2 και 47 παράγραφος 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ΚΠΔ) παρέχεται από τον Νομοθέτη στην Εισαγγελική Αρχή η διακριτική ευχέρεια να κρίνει εάν πρέπει να κινηθεί ποινική δίωξη ή το αντίθετο, δηλαδή να τεθεί η μήνυση, η αναφορά στο αρχείο της Εισαγγελίας ή η έγκληση να απορριφθεί, στην περίπτωση κατά την οποία ο Εισαγγελέας πεισθεί ότι αυτές είναι προφανώς νόμω ή ουσία αβάσιμες ή είναι ανεπίδεκτες δικαστικής εκτιμήσεως. Η ευχέρεια αυτή εκφράζεται ορισμένες φορές με την παραγγελία διενέργειας προκαταρκτικής εξέτασης, η οποία συνιστά διαγνωστικό προανακριτικό στάδιο της ποινικής διαδικασίας. Τούτο συμβαίνει όταν ο Εισαγγελέας αμφιβάλλει ως προς το νόμω ή το ουσία βάσιμο της μήνυσης, έγκλησης ή αναφοράς.[1]

Η κατά τις ως άνω διατάξεις προβλεπομένη δικονομική ευχέρεια να μην ασκηθεί ποινική δίωξη, εάν αξιολογηθεί και κριθεί, μετά το πέρας της διεξαγωγής της προκαταρκτικής εξέτασης, ότι η έγκληση, η μήνυση, η αναφορά ή η αναγγελία, των οποίων έλαβε γνώση η Εισαγγελική Αρχή, δεν στηρίζονται στο νόμο ή είναι προφανώς αβάσιμες στην ουσία τους, συνιστά αδιαμφισβήτητα ισχυρό επιχείρημα υπέρ του θεσμού της προκαταρκτικής εξέτασης. Τούτο διότι, διά του διαγνωστικού αυτού προανακριτικού σταδίου

---

[1] Βλ. ενδεικτικά Καρρά, Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο, 2η έκδ. 1998, σελ. 299 επ., Ζησιάδη/Μαργαρίτη, Βασικές Έννοιες Δικονομικού Δικαίου τ. Α', 1999, σελ. 49 επ., 60.

καθίσταται δυνατή η διασφάλιση της προστασίας του προσώπου από την απαξιωτική μομφή του χαρακτηρισμού του ως κατηγορουμένου, σε περίπτωση κατά την οποία στρέφονται σε βάρος του αβάσιμες κατ΄ουσία ή προφανώς ψευδείς καταγγελίες, ενώ ταυτόχρονα αποτρέπεται η άσκοπη ενασχόληση δικαστικών οργάνων σε επιμέρους στάδια της ποινικής διαδικασίας με νομικά αβάσιμες εγκλήσεις, μηνύσεις ή αναφορές περί τελέσεως αξιοποίνων πράξεων. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να υπογραμμισθεί ότι ο υπέρμετρος όγκος των υπό διερεύνηση δικογραφιών που ορισμένες φορές παρατηρείται κατά το στάδιο της ανάκρισης, ανεξαρτήτως της εκβάσεώς της, έχει ως συνέπεια την χρονικά παρατεταμένη διερεύνηση της εκάστοτε υπόθεσης και αναπόφευκτα επιφέρει τον συνεχιζόμενο στιγματισμό του προσώπου, σε βάρος του οποίου διεξάγεται η ποινική διαδικασία. Τούτο όμως οδηγεί στην αποδυνάμωση του τεκμηρίου αθωότητος και συνακόλουθα στην μη δυνατότητα ουσιαστικής επίκλησής του από τον φερόμενο ως υπαίτιο τέλεσης αξιόποινης πράξης.[2]

Έτσι, καθίσταται πρόδηλο ότι με τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης ελαχιστοποιείται η επιβάρυνση της προδικασίας από βεβιασμένες ή αποδεικτικά ανώριμες εισαγγελικές ενέργειες ασκήσεως διώξεων, οι οποίες πιθανόν να οδηγήσουν σε απαλλακτική κρίση, λόγω του «νόμω αβασίμου» ή του «ουσία αστήρικτου» της καταγγελίας και της δίωξης. Αποτελεί δε κοινή

---

[2] Βλ. ενδεικτικά για το τεκμήριο αθωότητας: Καρρά, ο.π., σελ. 55 επ., Ν. Ανδρουλάκη, Θεμελιώδεις έννοιες της ποινικής δίκης, 1994, σελ. 184 επ., Μυλωνά, Πτυχές του τεκμηρίου αθωότητας, 1994, σελ. 17 επ., Αλεξιάδη, ΕΕυρΔ 1986, σελ. 35 επ., Μπάγια, Ποινική δίωξη. Νομικές και κοινωνικές συνέπειες από την άσκηση της, Ποιν. Δικ. 1/2002, σελ. 73.

διαπίστωση ότι όσο διεισδυτικότερη καθίσταται η προκαταρκτική εξέταση τόσο ευκολότερο γίνεται το έργο της απονομής της ποινικής δικαιοσύνης, αφού αποφεύγονται παραπομπές μετά από άσκηση ποινικής δίωξης στο ακροατήριο υποθέσεων που στερούνται προδήλως του απαιτουμένου από το νόμο ουσιαστικού αποδεικτικού υλικού.

Οι ανωτέρω επισημάνσεις οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο θεσμός της προκαταρκτικής εξέτασης, με τους δικαιοπολιτικούς στόχους που θέτει[3], ενισχύει στο μέγιστο βαθμό το τεκμήριο αθωότητας, συμβάλλει στη διεξαγωγή δικαίας δίκης και συνεισφέρει αποφασιστικά στην πλέον ορθολογική και ταχύτερη απονομή της δικαιοσύνης. Όλα τα ανωτέρω, αναμφισβήτητα αναγνωρίζονται ως προαπαιτούμενες θεμελιώδεις βάσεις μιας δημοκρατικά συντεταγμένης και ευνομούμενης Πολιτείας και συνεπώς αποτελούν τους επιδιωκόμενους στόχους των αρμοδίων Δικαστικών Αρχών και των παραγόντων της δίκης, αλλά και επιδίωξη του απλού πολίτη.

Παρά όμως τα ανωτέρω αδιαμφισβήτητα πλεονεκτήματα του θεσμού, το ισχύον νομικό πλαίσιο που διέπει την προκαταρκτική εξέταση στερείται πληρότητας και συνοχής. Η δικονομική πραγματικότητα αναδεικνύει την έλλειψη ενιαίων κανόνων στην τήρηση των αναγκαίων εγγυητικών λειτουργιών κατά τη διενέργεια από τον Εισαγγελέα εξέτασης, η οποία διερευνά την ύπαρξη ή μη αξιοποίνου συμπεριφοράς και αντιστοίχως κατηγορουμένου

---

[3] Βλ. σχετ. Καρρά, ο.π., σελ. 299 επ., Κ. Σταμάτη, Η προκαταρκτική εξέταση στην ποινική διαδικασία και οι αρχές της νομιμότητας και της σκοπιμότητας, 1984, σελ. 42 επ.

προσώπου. Η αναζήτηση της νομικής φύσης της προκαταρκτικής εξέτασης καθώς και της νομικής θέσης των προσώπων, τα οποία κατά τη διενέργειά της καλούνται κατ' άρθρα 43 παρ. 2, 47 παρ.2 σε συνδυασμό με άρθρο 31 ΚΠΔ προς εξέταση, προβλημάτισαν σοβαρά τη θεωρία και τη νομολογία. Τούτο ασφαλώς αποδίδεται στην έλλειψη νομοθετικής μέριμνας για τη συστηματική κατάστρωση των κανόνων που διέπουν τη σχετική διαδικασία, μολονότι αυτή αναμφισβήτητα συνδέεται με την έναρξη της ποινικής δίωξης ακόμη δε και με την απευθείας παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο.

Αντικείμενο της παρούσας μελέτης αποτελεί τόσο η επισήμανση και παράθεση των σχετικών προβλημάτων και κενών της ισχύουσας νομοθεσίας όσο και η καταγραφή συγκεκριμένων λύσεων και προτάσεων που αποσκοπούν στην αναβάθμιση του θεσμού της προκαταρκτικής εξέτασης, ώστε να καταστεί αποδοτικότερος, προς όφελος πάντων, τόσο δηλαδή της συντεταγμένης Πολιτείας, όσο και του πολίτη, αναδεικνυομένου παράλληλα και του ουσιαστικού δικαιοδοτικού ρόλου της Εισαγγελικής Αρχής στην δομή λειτουργίας του ποινικού μας συστήματος.

Β. Κρίσιμα ερωτήματα για την αναθεώρηση του θεσμού της προκαταρκτικής εξέτασης

Τα ερωτήματα, τα οποία τίθενται και θα αποτελέσουν στην συνέχεια αντικείμενο ενασχόλησης της παρούσας μελέτης είναι τα ακόλουθα:

1. Εάν η δικαιοδοτική κρίση του Εισαγγελέα, η οποία θα εκδοθεί

κατά την προκαταρκτική εξέταση, είναι σκόπιμο να εισάγει αυτοτελή τρόπο ασκήσεως της ποινικής διώξεως, κατ΄ανάλογη ερμηνεία και εφαρμογή της αρχής της σκοπιμότητος, όπως αυτή αποτυπώνεται στις εξαιρέσεις της διατάξεως του άρθρου 27, παρ. 1 ΚΠΔ.

2. Εάν η προκαταρκτική εξέταση οφείλει να αποτελέσει αυτοτελές στάδιο-τμήμα της ποινικής δίκης-διαδικασίας, τουλάχιστον στην περίπτωση, κατά την οποία έχει αντικείμενο αναφοράς συγκεκριμένη πράξη, ορισμένου προσώπου.[4]

3. Εάν, δια της τροποποιήσεως των άρθρων 43 και 47 ΚΠΔ, είναι πρόσφορο να αναδιαρθρωθεί η άσκηση της ποινικής διώξεως των πλημμελημάτων και κακουργημάτων, με κομβικό σημείο την διακριτική ευχέρεια της Εισαγγελικής Αρχής να παραπέμψει την υπόθεση, εφόσον διαγνώσει την ύπαρξη σοβαρών (όχι απλών) ενδείξεων ενοχής και, εκ παραλλήλου, να καθιερωθεί η υποχρεωτική διεξαγωγή προκαταρκτικής εξετάσεως, επί όλων των άλλων, πλην των προαναφερθέντων πλημμελημάτων και κακουργημάτων[3].

Από την ανάλυση των διατάξεων, οι οποίες διέπουν την προκαταρκτική εξέταση και αναφέρονται κατωτέρω ενδελεχώς, προκύπτει ότι η –εν προκειμένω ενδιαφέρουσα- προβληματική της προκαταρκτικής εξέτασης διαρθρώνεται σε τρεις βασικές ενότητες:

Η πρώτη ενότητα αφορά στην μη προκύπτουσα από τις διατάξεις του ποινικού δικονομικού δικαίου και αντιφατική

---

[4] Υπέρ της απόψεως της οποίας τάσσονται οι: Σταμάτης Κ., ο.π., σελ. 44. Ανδρουλάκης Ν., Το απόρρητον των τραπεζικών καταθέσεων και άλλα, Ποινικά, τ. 26, 1988, σελ. 51, Καλφέλης Γρ. : Η κατάσχεση και η άρση αυτής κατά την διάρκεια της προκαταρκτικής εξετάσεως και της αστυνομικής προανακρίσεως, Αρμ., 1986,

[3] Βλ. σχετ. Β. Μαρκή, Παρεμβάσεις στην προδικασία για την επιτάχυνση της ποινικής δίκης. Ποιν. Δικ.1,/2002, σελ. 71.

χωροθέτηση της προκαταρκτικής εξέταση, πριν από την κίνηση της ποινικής δίωξης και των νομικών ζητημάτων πού απορρέουν λόγω αυτής.

Η δεύτερη ενότητα αφορά στην αδιέξοδη και κολοβωμένη δικαιοδοτική εξουσία, την οποία παρέχει ο νομοθέτης στην Εισαγγελική Αρχή.

Η τρίτη ενότητα αφορά στην παντελή έλλειψη κατοχύρωσης των δικονομικών εγγυήσεων υπέρ του κατηγορουμένου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η προκαταρκτική εξέταση ως αυτοτελές στάδιο της ποινικής διαδικασίας

Α. Εισαγωγικές διευκρινίσεις

Από τις διατάξεις του ΚΠΔ δεν προκύπτει με σαφήνεια σε ποιό ακριβώς στάδιο της ποινικής διαδικασίας εντάσσεται η προκαταρκτική εξέταση, η οποία, παρά τη νομική της φύση, διενεργείται χρονικά πριν από την κίνηση της ποινικής διώξεως. Από την εν λόγω ασάφεια απορρέουν νομικά ζητήματα, τα οποία χρήζουν ειδικής ενασχόλησης, ώστε να απεμπλακεί η λειτουργία της προκαταρκτικής εξετάσεως από νομικές ασάφειες και αντινομίες.

Οφείλει λοιπόν να διασαφηνισθεί το ουσιώδες νομικό ζήτημα, το οποίο ανακύπτει, εάν δηλαδή η διενέργεια προκαταρκτικής εξετάσεως συνεπάγεται εκκρεμότητα ποινικής δίκης, άρα, και ενεργοποίηση δικαιωμάτων και δικονομικών συνεπειών, ή εάν, αντιθέτως, αυτή συνιστά εσωτερικό εισαγγελικό διοικητικό στάδιο, χωρίς καμία προς τρίτους περαιτέρω συνέπεια.

Το ζήτημα αυτό ανακύπτει ευλόγως, αφού η εκκρεμότητα της ποινικής δίκης επέρχεται τυπικά μόνον μετά την άσκηση της ποινικής διώξεως από τον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών, οπότε η διενέργεια προκαταρκτικής εξετάσεως καθίσταται απλή διοικητική ενέργεια, με συνέπεια τον περιορισμό των ορίων της, στο πλαίσιο μιας αυστηρής και τυπικής εισαγγελικής αξιολόγησης των υποβληθέντων στοιχείων της καταγγελίας και μόνον.

Πλην όμως, τούτο αντιβαίνει στις ισχύουσες διατάξεις των

άρθρων 239 παρ. 2, 327 παρ. 1 και 475 παρ. 2 ΚΠΔ. Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, στο στάδιο της προκαταρκτικής εξετάσεως επιβάλλεται να γίνεται αυτεπάγγελτη διερεύνηση και εξέταση όλων των αποδεικτικών στοιχείων, θετικών και αρνητικών, αντικειμενικών και υποκειμενικών και να χρησιμοποιούνται όλα τα αποδεικτικά μέσα του άρθρου 178 ΚΠΔ, για την εκτίμηση των οποίων ισχύει τόσον η κατ΄άρθρο 177 ΚΠΔ αρχή της ηθικής αποδείξεως, όσο και η δέσμευση της μη λήψεως υπ΄ όψη απαγορευμένων ή παράνομα αποκτηθεισών αποδεικτικών μέσων. Τούτο ενέχει αντιφατικότητα, καθ΄ότι, στην περίπτωση της προκαταρκτικής εξετάσεως, η ορθή εκτίμηση και η ευθύνη αξιολόγησης καθώς και η δυνατότητα υπαγωγής του περιεχομένου των καταγγελιών και των αντικειμενικών στοιχείων στον οικείο ποινικό κανόνα βαρύνει αποκλειστικά και μονομερώς τον διεξάγοντα την έρευνα Εισαγγελέα, χωρίς την ύπαρξη δικονομικά δεσμευτικού αντίλογου. Τούτο δε συμβαίνει διότι η διαδικασία ευρίσκεται σε στάδιο προγενέστερο της ποινικής δίωξης, δηλαδή πριν ο Εισαγγελεύς προβεί στην καταληκτική του πρόταση, στάδιο δηλαδή κατά το οποίο δεν έχει τυπικά αποδοθεί η ιδιότητα του *«κατηγορουμένου»* στον υποδεικνυόμενο ως υπαίτιο τέλεσης αξιόποινης πράξης, ώστε αυτός να ενεργοποιήσει τις καθορίζουσες την υπεράσπισή του διατάξεις.

Στην αμφιλεγόμενη αυτή ένταξη της προκαταρκτικής εξετάσεως, πριν από την άσκηση ποινικής διώξεως, αλλά και στην κατά τα ως άνω εναπόθεση της πλήρους ευθύνης λειτουργίας του θεσμού στο πρόσωπο του Εισαγγελέως θα πρέπει σε μεγάλο βαθμό να αναζητηθούν οι λόγοι, για τους οποίους η Εισαγγελική Αρχή αποφεύγει την παραγγελία προκαταρκτικής εξετάσεως, προτιμώντας

-όχι άδικα- τη δικονομική ασφάλεια, την οποία της παρέχει η άσκηση ποινικής διώξεως και, η εντεύθεν, εμπλοκή διαφορετικών ανακριτικών και δικαστικών πολυπρόσωπων οργάνων προς διαπίστωση του υποστατού ή του ουσία αβασίμου μιας καταγγελίας.[5]

Το προκύπτον εκ των ανωτέρω γεγονός είναι ότι, στην πράξη, η Εισαγγελική Αρχή διατάσσει προκαταρκτική εξέταση κατ΄εξαίρεση και λόγω του κατεπείγοντος, που συνήθως συντρέχει, σε υποθέσεις έντονου κοινωνικού ή πολιτικού ενδιαφέροντος.

Για την κατανόηση της προβληματικής που διαπιστώνεται στο πλαίσιο του ισχύοντος νομικού πλαισίου της προκαταρκτικής εξέτασης, κρίθηκε κατ' αρχήν σκόπιμη μια σύντομη αναφορά σε δύο άλλα συστήματα διαμόρφωσης της προδικασίας. Η επιλογή της γαλλικής και της γερμανικής έννομης τάξης οφείλεται στη κοινή μας νομική παράδοση και στο γεγονός ότι με τις σχετικές νομοθετικές τους ρυθμίσεις επιδιώχθηκε η επίλυση προβλημάτων, ανάλογων με αυτών που απαντούν στο πλαίσιο της ελληνικής έννομης τάξης.

Β. Συγκριτική επισκόπηση του γαλλικού και του γερμανικού δικαίου

Β.1. Ισχύουσες διατάξεις στο γαλλικό δίκαιο

Η πρόσφατη μεταρρύθμιση του Γαλλικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας με τους νόμους του έτους 1993 που μετέβαλαν ριζικά τον

[5] Βλ. ιδίως Ι.Ζαγκαρόλα, Η παρά της Εισαγγελίας άσκηση των εκ των άρθρων 43 και 47 δικαιωμάτων, Ποιν. Χρ. ΚΑ, σελ. 81.

Γαλλικό Ποινικό Κώδικα και τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας[6], καθώς και οι νόμοι 99-5 της 15ης και 23ης Ιουνίου 1999 και της 5ης Ιουνίου 2000 στοχεύουν στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή των κανόνων της Ποινικής Δικονομίας[7], καθώς και τη μείωση του αριθμού των ποινικών διώξεων, ούτως ώστε να αναπτυχθούν δίκαιες, εναλλακτικές και αποτελεσματικές μέθοδοι ποινικής αντιμετώπισης του εγκλήματος.

Για τους σκοπούς αυτούς περιορίστηκε η ανάθεση υποθέσεων σε ανακριτές και δόθηκε παράλληλα η δυνατότητα στους εισαγγελείς να παραγγέλουν τη διενέργεια των απαραίτητων επιστημονικών και τεχνικών ερευνών. Αντίθετα, αυξήθηκαν οι προανακριτικές διαδικασίες και μειώθηκαν οι προθεσμίες ως προς το χρόνο λήψης απόφασης για την ενοχή ή την αθωότητα του ατόμου που βρίσκεται προανακριτικά «υπό δικαστική εξέταση». (: est mis en examen). Παράλληλα διευρύνθηκαν οι δικανικές εγγυήσεις των πολιτών με την ενίσχυση του τεκμηρίου αθωότητας, την παρουσία συνηγόρου υπεράσπισης από την πρώτη στιγμή της διαδικασίας ή της προσωρινής κράτησης, τη διασφάλιση της αρχής της «ισότητας των όπλων» κατά το στάδιο της προανάκρισης, αναπτύχθηκε ο νέος θεσμός του «βοηθούμενου μάρτυρα» (: témoin assisté) και επαναδιατυπώθηκε η αρχή της εκδίκασης της υπόθεσης σε «εύλογο χρόνο» (: délai raisonnable).

---

[6] Βλ. Gabriel Roujou de Boubée, La procédure pénale Bilan des réformes depuis 1993, Dalloz 1995.

[7] Βλ. Dominique Commaret, Avocate générale de la Cour de Cassation, παρέμβαση στη «session de formation continue, 9-12 Μαίου 2000», της Ecole Nationale de la Magistrature.

Ειδικότερα, ο νόμος της 5ης Ιουνίου 2000 έχει με πανηγυρικό τρόπο διατυπώσει συμπληρωματικά στο προοίμιο του Γαλλικού Κώδικα Ποινικής δικονομίας τις θεμελιώδεις αρχές με βάση τις οποίες πρέπει να ερμηνεύονται οι διατάξεις του Κώδικα, όπως ο σεβασμός της αρχής της εκατέρωθεν εξέτασης, της ισότητας των όπλων αλλά και του σεβασμού των δικαιωμάτων των θυμάτων, το τεκμήριο αθωότητας, τον περιορισμό εφαρμογής περιοριστικών μέτρων, το δικαίωμα εφέσεως, την τήρηση από τις δικαστικές αρχές του αναγκαίου μέτρου κατά την επιβολή περιοριστικού όρου, έτσι ώστε να μην θίγεται η αξιοπρέπεια του προσώπου.

Στο Γαλλικό Δίκαιο δεν απαντούν οι διακρίσεις του ελληνικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας μεταξύ προκαταρκτικής εξέτασης και προανάκρισης. Εδώ θα πρέπει όμως να υπογραμμισθεί ότι, με το νέο νόμο, στο στάδιο της προανάκρισης, το οποίο συνιστά ένα αυτοτελές στάδιο της προδικασίας, δεν απαντά ο όρος «κατηγορούμενος», αλλά ο όρος «υπό εξέταση πρόσωπο». Με τον τρόπο αυτό δίδεται έμφαση στην ενίσχυση του τεκμηρίου αθωότητας, καθόσον το πρόσωπο που είναι υπό εξέταση δεν έχει ακόμη την ιδιότητα του κατηγορουμένου. Σε κάθε όμως περίπτωση, παρέχονται στο ανωτέρω πρόσωπο, δηλαδή στον ύποπτο αξιόποινης πράξης οι ίδιες εγγυήσεις και ανάλογα δικονομικά δικαιώματα, μ' εκείνα του κατηγορουμένου.[8]

Η διάκριση μεταξύ ενάρξεως-ασκήσεως και κινήσεως-εγέρσεως της ποινικής διώξεως απαντά στο άρθρο 1 του Γαλλικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Σύμφωνα με αυτό, στην περίπτωση ασκήσεως

---

[8] Βλ. Αναλυτικά Guinchard/Buisson, Procedure Penale, 2000, σελ. 25 επ., 272 επ.

(mis en mouvement) ποινικής διώξεως εφαρμόζεται η αρχή της σκοπιμότητος, ενώ, στην περίπτωση της κινήσεως (exercice de l' action publique) της ποινικής διώξεως εφαρμόζεται η αρχή της νομιμότητος. Η διάκριση αυτή συνεπάγεται ότι, στον Εισαγγελέα παρέχεται η δυνητική ευχέρεια, εφ΄όσον διαπιστωθεί η ύπαρξη των αναγκαίων δικονομικών προυποθέσεων, να μην υποχρεούται σε άσκηση ποινικής διώξεως, αλλά να κρίνει με αντικειμενικά κριτήρια, το σκόπιμο της ασκήσεως αυτής,. Παράλληλα, επιβάλλεται σ΄αυτόν να ενεργήσει σύμφωνα με τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις και περιορισμούς του νόμου, εφ΄όσον κινήσει-εγείρει την ποινική δίωξη.

Στον ανακριτή η υπόθεση ανατίθεται είτε άμεσα από τον Εισαγγελέα κατόπιν σχετικής παραγγελίας ή από το ίδιο το θύμα μέσω έγκλησης και δήλωσης πολιτικής αγωγής. Ο ανακριτής διερευνά την υπόθεση «in rem», δηλαδή ερευνά μόνο για τα περιστατικά που του καταγγέλθηκαν. Θα «θέσει υπό εξέταση» όλα τα πρόσωπα που κατά την εκτίμησή του φαίνεται να έχουν συμμετάσχει στην τέλεση της αξιόποινης πράξης είτε ως αυτουργοί είτε ως συνεργοί, ακόμα και αν δεν είχαν συμπεριληφθεί στην παραγγελία του Εισαγγελέα ή την έγκληση του παθόντος.[9]

Β.2. Ισχύουσες διατάξεις στο γερμανικό δίκαιο

Στο Γερμανικό Δικονομικό Δίκαιο (παράγραφοι 105 επ. και 160 Γερμανικού ΚΠΔ) η άσκηση της ποινικής διώξεως γίνεται κατ' ουσία σε δύο στάδια : Το πρώτο συντελείται με την κίνηση της ποινικής διώξεως, οπότε άρχεται η ανακριτική διαδικασία για την βασιμότητα ή

[9] Βλ. αναλυτικά Stefani/Levasseur/Bouloc, Procedure Penale, 2001, σελ. 65 επ., 113 επ.

μη της κατηγορίας και το δεύτερο, με την έγερση δημόσιας κατηγορίας, οπότε ο ύποπτος (εφ΄όσον δημιουργούνται αποχρώσες ενδείξεις ενοχής του) προσλαμβάνει την ιδιότητα του *«κατηγορουμένου»* και παραπέμπεται στο αρμόδιο δικαστήριο.[10] Τούτο σημαίνει ότι η κίνηση της ποινικής δίωξης έχει ως αποτέλεσμα την κινητοποίηση της αποκαλούμενης «διερευνητικής διαδικασίας», η οποία ανατίθεται εξ ολοκλήρου στον εισαγγελέα και αποσκοπεί όχι στον έλεγχο της κατηγορίας που ασκήθηκε ήδη, αλλά στον έλεγχο των υπονοιών που δικαιολόγησαν την κινητοποίηση του εισαγγελέα, προκειμένου να διαπιστωθεί αν αυτές αρκούν για την έγερση κατηγορίας.

Η διερευνητική διαδικασία αρχίζει όταν συντρέχουν αρχικές υπόνοιες, όταν δηλαδή υπάρχουν «επαρκή πραγματικά ερείσματα» για μία «προς δίωξη αξιόποινη πράξη». Περατώνεται με την έκδοση της εισαγγελικής απόφασης για το αν θα πρέπει να εγερθεί δημόσια κατηγορία ή να διακοπεί η διερευνητική διαδικασία. Στο πλαίσιο της διευρυμένης δικαιοδοτικής του εξουσίας, ο Εισαγγελεύς, πλην του δικαιώματος διαθέσεως ποινικής διώξεως, έχει δυνατότητα να διακόπτει τη διαδικασία, στις περιπτώσεις λ.χ. κατά τις οποίες ο κατηγορούμενος για πλημμέλημα είναι μεν «επαρκώς ύποπτος», αλλά δεν υπάρχει δημόσιο συμφέρον για την συνέχιση της δίκης.[11]

Κατά το στάδιο της διερευνητικής αυτής διαδικασίας σημαίνοντα ρόλο έχει και ο δικαστής, στον οποίο στρέφεται ο εισαγγελέας όταν κρίνει ως αναγκαία την επιβολή μέτρων δικονομικού καταναγκασμού.

---

[10] Βλ. σχετ. Ν. Ανδρουλάκη, ο.π., σελ. 92, Σ. Μπάγια Ποινική δίωξη, Νομικές και Κοινωνικές συνέπειες από την άσκησή της, Ποιν. Δικ., 1, 2002, σελ. 73.
[11] Βλ. αναλυτικά E. Schluecter, μετφρ. Ο.Τσόλκα, εκδ. 2000, σελ. 138 επ.

Πέραν δε τούτων, ο εισαγγελέας ζητά την παρέμβαση του δικαστή κατά την εξέταση προσώπων, όταν κρίνεται ότι η σχετική ανακριτική πράξη πρέπει να περιβληθεί των εγγυήσεων της αποκαλούμενης «δικαστικής εξέτασης».[12]

Κατά τη διάρκεια της ως άνω διερευνητικής διαδικασίας, εκείνος εναντίον του οποίου κινήθηκε η ποινική δίωξη (: Beschuldigter) διακρίνεται ορολογικά από τον stricto sensu κατηγορούμενο (: Angeschuldigter Angeklagter). Η διάκριση αυτή δεν συνδέεται όμως την παροχή διαφορετικών δικονομικών εγγυήσεων στα εν λόγω πρόσωπα, καθόσον απολαύουν των ίδιων δικαιωμάτων, όπως ακροάσεως, παράστασης με συνήγορο, σιωπής.[13]

Γ. Το νομοθετικό πλαίσιο της προκαταρκτικής εξετάσεως

Η προκαταρκτική εξέταση ορίζεται ως η προ της εγέρσεως ποινικής διώξεως διαδικασία, με την οποία δίδεται ευχέρεια στην Εισαγγελική Αρχή να εξακριβώσει το νόμω και το ουσία βάσιμο της μήνυσης, έγκλησης ή αναφοράς, προκειμένου να κρίνει για την άσκηση ή μη ποινικής δίωξης.

Τον δικαιολογητικό λόγο του θεσμού της προκαταρκτικής εξετάσεως δίδουν οι διατάξεις των άρθρων 31 παρ. 1α, 43 παρ. 2, 47 παρ. 2 ΚΠΔ. Με αυτές ρυθμίζονται οι διαδικαστικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις, οι οποίες πρέπει να υπάρχουν για την ενεργοποίηση της υποχρέωσης της Εισαγγελικής Αρχής ν' ασκήσει ποινική δίωξη.

---

[12] Βλ. αναλυτικά E. Schluecter, ο.π., σελ. 53 επ.
[13] Βλ. αναλυτικά E. Schluecter, ο.π., σελ. 60 επ.

Ειδικότερα δε, με τις διατάξεις των άρθρων 43 παρ. 1 και 47 ΚΠΔ, κατοχυρώνεται η αρχή της *«περιωρισμένης (αρνητικής) νομιμότητος»*, η οποία ισχύει στο δίκαιο της χώρας μας.[14]

Συνεπώς, η εισαγγελική πρόταση για την άσκηση ποινικής διώξεως ή η έκδοση εισαγγελικής διατάξεως για την μη άσκηση αυτής, αποτελεί κομβικό κεφαλαιώδες σημείο του ποινικού δικονομικού μας συστήματος. Τούτο διότι, η δικαιοδοτική αυτή κρίση της Εισαγγελικής Αρχής, η οποία είναι ενιαία κατά τα εννοιολογικά χαρακτηριστικά και την χρονική χωροθέτησή της στην προδικασία, συνιστά προδικαστική κρίση, με την οποία πραγματώνονται πλείονες επιμέρους σκοποί: α) Η προς τιμώρηση αξίωση της Πολιτείας, διά της κινήσεως της ποινικής διαδικασίας ή η παραίτησή της από αυτή και β) η αξίωση για δίκαιη δίκη και παροχή εννόμου προστασίας.

Στο πλαίσιο της κατανοήσεως των ζητημάτων, τα οποία ανακύπτουν από την λειτουργία και εφαρμογή του θεσμού της προκαταρκτικής εξετάσεως, σκόπιμη θεωρείται η συνοπτική έκθεση, στο μέτρο που την αφορούν και άπτονται της εφαρμογής της, της εικόνας του δικονομικού πεδίου, στο οποίο χωροθετείται η προκαταρκτική εξέταση. Αντικείμενο ενασχόλησης αποτελούν δηλαδή οι κανόνες και οι διατάξεις που διέπουν τόσο την ποινική δίωξη, όσο και τους παράγοντες, οι οποίοι συμμετέχουν στην ποινική δίκη, ώστε να είναι δυνατή η παράθεση των προβλημάτων και εν συνεχεία η καταγραφή των προτάσεων προς αντιμετώπισή τους, οι οποίες προτείνονται με την παρούσα μελέτη.

---

[14] Βλ. ενδεικτικά: Ανδρουλάκη, Θεμελιώδεις έννοιες της ποινικής δίκης, 1994, σελ. 230 επ., Ζησιάδη/Μαργαρίτη, ο.π., σελ. 56 επ.

Δ.1. Γενικοί κανόνες για την άσκηση ποινικής διώξεως

Δ.1.1. Εννοιολογικά χαρακτηριστικά

Ποινική δίωξη είναι η πράξη, με την οποία η Εισαγγελική Αρχή απευθύνεται στην δικαστική, προκειμένου, με ευθύνη πλέον της τελευταίας, να διαπιστωθεί η βασιμότητα της κατηγορίας, ώστε να επιβληθεί η από τον νόμο απειλουμένη ποινή κατά ορισμένου προσώπου, για ορισμένη πράξη και, εφ΄όσον συντρέχουν (ή ελλείπουν) ορισμένες προϋποθέσεις.[15]

Η ποινική δίωξη οριοθετείται από τις διατάξεις των άρθρων 7 παρ. 1 και 96 παρ. 1 του Συντάγματος, σε συνδυασμό με τα άρθρα 27 παρ. 1, εδ. α, 38 παρ. 1 και 2 και 171 παρ. 1, εδαφ. β του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ΚΠΔ).

Περαιτέρω, δυνάμει του άρθρου 6, παρ. 1 της ΕΣΔΑ, την οποία επεκύρωσε και η χώρα μας, η ποινική δίωξη συνιστά προ-απαιτούμενο της βάσης, επί της οποίας θεμελιούται η διεξαγωγή «δίκαιης δίκης», δεδομένου ότι, χωρίς έγερση δημόσιας κατηγορίας δεν νοείται «δίκαιη δίκη», ήτοι απόδοση δικαιοσύνης σε εύλογο χρονικό διάστημα, με ταυτόχρονη προστασία του κατηγορουμένου πολίτη από ενδεχόμενη καταχρηστική άσκησή της σε βάρος του.[16]

Οι ως άνω διατάξεις θεμελιώνουν τον κανόνα «κανένα έγκλημα,

---

[15] Πλημ. Αθηνών 588/1989, Ποιν. Χρ., 1989, σελ. 252.

[16] Για την έννοια της δίκαιης δίκης βλ. ενδεικτικά: Ι. Ανδρουλάκη, Κριτήρια της δίκαιης ποινικής δίκης, 2000, σελ. 12 επ., Σαρμά, Η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και της Επιτροπής, 1998, σελ. 7 επ, Αλεξιάδη, ΕΕυρΔ 1997, σελ. 35 επ., Σπινέλλη, ΠΧρ ΜΗ' σελ. 5 επ.

καμία ποινή χωρίς νόμο, δίκη και δημόσια κατηγορία»[17] και καθορίζουν τον τρόπο και τα πρόσωπα, στα οποία εναποτίθεται η πραγμάτωση της ποινικής διώξεως .

Η Εισαγγελική Αρχή, ως διακεκριμένη κρατική αρχή, εισάγει την δημόσια κατηγορία στα αρμόδια δικαιοδοτικά όργανα, δηλαδή το δικαστικό συμβούλιο και το ποινικό δικαστήριο, ώστε να αποτελέσει αντικείμενο ερεύνης, συζητήσεως και διαγνώσεως. Η συνεισφορά αυτή του Εισαγγελέως αποτελεί εκδήλωση κρατικής εξουσίας, στο χώρο απονομής της ποινικής δικαιοσύνης, η οποία γίνεται χάριν δημοσίου συμφέροντος και στο όνομα της Πολιτείας, σύμφωνα με την ρητή διάταξη του άρθρου 27 παρ. 1 ΚΠΔ.[18]

Εκ των ανωτέρω συνάγεται ο δημόσιος δικαιοδοτικός δικαστικός (και όχι διοικητικός) χαρακτήρας της ποινικής διώξεως και των προς αυτήν αιτιωδώς συνδεομένων πράξεων, δεδομένου ότι, με τις δικονομικές αυτές πράξεις υλοποιείται η ποινική δίκη και πραγματώνεται η κρατική αξίωση για την απονομή ποινικής δικαιοσύνης.

Δ.1.2. Συνέπειες ασκήσεως ποινικής διώξεως

Ο δημόσιος χαρακτήρας της ποινικής διώξεως κατά τα ανωτέρω συνεπάγεται θεμελιώδεις νομικές (και κοινωνικές) συνέπειες και δη :

α) *Το μη ανακλητό της ποινικής διώξεως*

---

[17] Βλ. σχετ. Ν. Ανδρουλάκη, ο.π., σελ. 5 επ., Σταμάτη, ο.π., σελ. 3 επ.
[18] Βλ. ενδεικτικά: Καρρά, ο.π., σελ. 284 επ., Ν. Ανδρουλάκη, ο.π., σελ. 229 επ.

Τούτο προκύπτει :

-αφ΄ενός από την διάταξη του άρθρου 370 ΚΠΔ, σύμφωνα με την οποία, εφ΄όσον ασκηθεί ποινική δίωξη, αυτή θα ολοκληρωθεί μόνον με την έκδοση βουλεύματος ή δικαστικής αποφάσεως, ακόμη και εάν, προ της ασκήσεώς της, ο Εισαγγελεύς πεισθεί ότι, ενήργησε από πλάνη ή απο παραδρομή[19] και

-αφ΄ετέρου, από το ότι, μετά την αμετάκλητη παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, δηλαδή μετά και την ενώπιον των δικαστικών συμβουλίων διαδικασία και την άσκηση των προβλεπομένων ενδίκων μέσων κατά των εκδοθέντων βουλευμάτων, δεν μπορεί να προβληθεί η μη νόμιμη άσκηση της ποινικής διώξεως.[20]

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να υπογραμμισθεί ότι, η υπό την ως άνω έννοια, αποξένωση της Εισαγγελικής Αρχής από την εξουσία διαθέσεως της ποινικής διώξεως είναι διάφορη από την διαχείρισή της, δηλαδή από τον έλεγχο, τον οποίο ασκεί ο Εισαγγελεύς επ΄αυτής, σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας, είτε ρυθμίζοντας τις πράξεις της προδικασίας, είτε διεξάγοντας την διαδικασία ενώπιον των δικαστικών συμβουλίων ή των ποινικών ακροατηρίων.

β) *Την έναρξη της εκκρεμοδικίας της ποινικής δίκης*

Με την έγερση της ποινικής διώξεως άρχεται η εκκρεμοδικία της

---

[19] Διατ. Εισαγ. Εφ. Θεσσ. 4845/1962, ΠΧρ., ΙΓ, Ζησιάδη/Μαργαρίτη, ο.π., σελ. 50, Μπάκα, Εννοια και λειτουργία της ποινικής διώξεως, ΠΧρ. ΛΘ, σελ. 438.

[20] Αναθ. Δικ. 542/1987, No. Β. 35, σελ. 401.

ποινικής δίκης. Από το χρονικό αυτό σημείο ενεργοποιείται το πλέγμα των δικονομικών εκείνων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των παραγόντων της δίκης, το οποίο σε συνάρτηση με τις βασικές αρχές, οι οποίες διέπουν το Δίκαιο, εξασφαλίζουν την επιβολή της απαντήσεως της οργανωμένης κοινωνίας στο συγκεκριμένο έγκλημα.

Στο ανωτέρω πλαίσιο, είναι ανεπίτρεπτη η άσκηση δεύτερης ποινικής διώξεως, και δη, εγερθείσης της εκκρεμοδικίας, επέρχεται δικονομικό κώλυμα κινήσεως νέας ποινικής διώξεως, για την ίδια αξιόποινη πράξη, κατά του ιδίου προσώπου, εφ΄όσον η προηγουμένως ασκηθείσα δίωξη εκκρεμεί, δηλαδή εφ΄όσον δεν έχει περατωθεί με αμετάκλητο βούλευμα ή δικαστική απόφαση. Τον κανόνα αυτόν επιτάσσει η θεμελιώδης αρχή «ne bis in idem" και συνάγεται κατ' αναλογία από τη διάταξη του άρθρου 57 ΚΠΔ.[21] Εάν, παρά ταύτα, ασκηθούν κατά του ιδίου αυτού προσώπου, ενώπιον του ιδίου δικαστηρίου, δύο διώξεις για τις ίδιες πράξεις, η δεύτερη από αυτές κηρύσσεται απαράδεκτη.[22]

Περαιτέρω δε θα πρέπει να σημειωθεί ότι, εάν γίνει διαδοχική κίνηση δύο ποινικών διώξεων και παραπομπή του κατηγορουμένου σε δύο δικαστήρια, τα οποία δεν υπάγονται το ένα στο άλλο, προκύπτει σύγκρουση αρμοδιότητος, για την οποία επιβάλλεται ο κανονισμός της. Μέχρι δε την διευθέτηση του ζητήματος, τα δικαστήρια, μεταξύ των οποίων αυτή δημιουργήθηκε, οφείλουν να απέχουν από κάθε περαιτέρω ενέργεια.

---

[21] Βλ. ενδεικτικά: Καρρά, ο.π., σελ. 309 επ., Ν. Ανδρουλάκη, ο.π., σελ. 237.
[22] ΑΠ 19/1988, Ποιν.Χρ. ΛΗ', σελ. 419, Πλημμ. Θεσσ, (βούλευμα) 326/1988, Αρμ. 43, Συμβ. ΑΠ 917/1977, Ποιν. Χρ., 1978, σελ. 209.

γ) *Το μόνιμο της δωσιδικίας της δικαστικής αρχής*

Δια της κινήσεως της ποινικής διώξεως επέρχεται το μόνιμο της δωσιδικίας της δικαστικής αρχής, η οποία πρώτη επελήφθη αρμοδίως της υποθέσεως, έστω και εάν, μετά την άσκησή της, τυχόν μεταβλήθηκε η καθορίζουσα την δωσιδικία του δικαστηρίου προϋπόθεση (π.χ. επί αλλαγής κατοικίας, κλπ).[23]

δ) *Ο προσδιορισμός του αντικειμένου της ποινικής δίκης*

Με την άσκηση της ποινικής διώξεως καθορίζονται τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία συγκροτούν την προς απόδειξη αξιόποινη πράξη. Ειδικότερα δε, προσδιορίζονται ο νομικός χαρακτηρισμός και η ποινική διάταξη, στην οποία υπάγονται τα στοιχεία της υποκειμενικής και αντικειμενικής υποστάσεως του εγκλήματος, καθώς και το πρόσωπο, στο οποίο αποδίδεται η τέλεση της πράξης.[24]

Δ.1.3. Αρμόδια Αρχή προς άσκηση ποινικής διώξεως (: άρθρο 27 ΚΠΔ)

Ο ποινικός νομοθέτης κατ΄ εφαρμογή του δημοσίου χαρακτήρα, τον οποίο οφείλει να φέρει η κατηγορία, ρητά ορίζει στην διάταξη του άρθρου 27 παρ.1 ΚΠΔ ότι *αναθέτει την άσκηση της*

---

[23] Βλ. ενδεικτικά Καρρά, ο.π., σελ. 310, Ζησιάδη/Μαργαρίτη, ο.π., σελ. 51.
[24] Βλ. αναλυτικά Ν. Ανδρουλάκη, ο.π., σελ. 237, 238.

ποινικής διώξεως στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών.

Προς επίρρωση τούτου, με την διάταξη του άρθρου 171, παρ. 1, εδ. β ΚΠΔ προβλέπεται ότι, η παράβαση του άρθρου 27 επισύρει απόλυτη ακυρότητα της ποινικής διαδικασίας, λόγω μη νόμιμης κίνησης της ποινικής διώξεως από τον Εισαγγελέα.[25]

Ο Εισαγγελεύς, ασκώντας ποινική δίωξη κατά συγκεκριμένου προσώπου και για συγκεκριμένη πράξη, οριοθετεί και δεσμεύει σε αυτήν την περαιτέρω εξέλιξη της ποινικής διαδικασίας, δεδομένης της άλλως δημιουργουμένης απολύτου ακυρότητος, δυνάμει του άρθρου 171, παρ. 1β ΚΠΔ.

Ητοι, σε περίπτωση κατά την οποία, το δικαστικό συμβούλιο αποφανθεί γιά άλλη, έστω και συναφή πράξη, για την οποία ασκήθηκε ποινική δίωξη, συντρέχει ο κατ΄άρθρο 484, παρ. 1α λόγος αναιρέσεως.[26]

Τούτο διότι, το συμβούλιο αποφαίνεται με βάση την ποινική δίωξη, η οποία ασκήθηκε, μη δικαιούμενο να αποφανθεί για άλλη πράξη, η οποία ως ιστορικό γεγονός, διαφέρει κατά τα αντικειμενικά συστατικά στοιχεία της[27], αλλ΄ούτε έχει δικαιοδοσία να αποφανθεί και για άλλο πρόσωπο, εφ΄όσον η ποινική διώξη ασκήθηκε μόνον κατά ενός[28].

Τέλος, σύμφωνα με τα άρθρα 7 παρ. 1 και 96 παρ. 1 του Συντάγματος, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 32, παρ. 1

---

[25] Βλ. Μπάκα, Η προδικασία της ποινικής δίκης, Σειρά Ποινικά/50, σελ. 261, καθώς και ΑΠ 127/1956, Ποιν. Χρ. ΣΤ, σελ. 308, ΑΠ 246/1959, Ποιν. Χρ. Θ, σελ. 570, ΑΠ 480/1971, Ποιν. Χρ. ΚΒ, σελ.46, ΑΠ 954/1981, Ποιν. Χρ. ΛΒ, σελ. 232.
[26] Συμβ. ΑΠ 515/1995, Ποιν. Χρ. 1995, σελ. 806, ΑΠ 166/1985, Ποιν. Χρ., 1985, σελ. 686.
[27] ΑΠ 1545/1984, Ποιν. Χρ. 1985, σελ. 490.
[28] ΑΠ 127/1985, Νο. Β. 33, σελ. 509.

και 138, παρ. 2 ΚΠΔ, το ποινικό δικαστήριο δεν έχει δικαιοδοσία να δικάσει αυτεπάγγελτα μία αξιόποινη πράξη, χωρίς την προηγούμενη άσκηση ποινικής διώξεως γι΄ αυτήν από την αρμόδια Εισαγγελική Αρχή, ή/και χωρίς την υποχρεωτική συμμετοχή του Εισαγγελέως, σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας, παραγομένης άλλως απολύτου ακυρώσεως που συνιστά λόγο αναιρέσεως της τυχόν αποφάσεως που θα εκδοθεί.[29]

Συνεπώς, συνάγεται με απολυτότητα, η πλήρης ταύτιση της κατά νόμον εχούσης δημόσιο χαρακτήρα κατηγορίας, με το πρόσωπο του λειτουργού της Εισαγγελικής Αρχής και δη του Εισαγγελέως Πλημμελειοδικών.

Η προαναφερθείσα ακυρότητα προτείνεται από τους διαδίκους ή τον Εισαγγελέα και εξετάζεται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο[30], το οποίο, όπως και το δικαστικό συμβούλιο, δεν έχει δικαίωμα να υποκαταστήσει τον Εισαγγελέα στην άσκηση της ποινικής διώξεως, ούτε δύναται να επιληφθεί πράξεων, έστω και συναφών προς την ποινικώς διωκομένη, για τις οποίες δεν έχει ασκηθεί ποινική δίωξη. Μάλιστα, σε περίπτωση κατά την οποία, κατά την εκδίκαση της υποθέσεως, διαπιστωθεί η τέλεση αξιόποινης πράξης, για την οποία δεν έχει ασκηθεί ποινική δίωξη, δυνάμει του άρθρου 38 ΚΠΔ, τόσο το δικαστήριο, όσο και το δικαστικό συμβούλιο οφείλουν να συντάξουν έκθεση και να την διαβιβάσουν προς αξιολόγησή της και πάλι στον αρμόδιο Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών.[31]

---

[29] ΑΠ 294/1988, Ποιν. Χρ., 1988, σελ. 958, Συμβ.ΑΠ 341/1993, Ποιν. Χρ. 1993, σελ. 171.
[30] ΑΠ 954/1981, Ποιν. Χρ. ΛΒ, σελ. 232.
[31] ΑΠ Ολομ. 1322/1979, Ποιν. Χρ. Λ, ΑΠ 397/1981, Ποιν. Χρ. ΛΑ, σελ. 661.

Δ.1.4. Εξαιρέσεις του άρθρου 27 ΚΠΔ - Η προβληματική ως πρός την νομιμότητά τους

Παρά την απόλυτη ακυρότητα της διαδικασίας, όταν την ποινική δίωξη έχει ασκήσει άλλο, πλην του Εισαγγελέα, πρόσωπο, μία σειρά διατάξεων παρέχουν το δικαίωμα της παραγγελίας ασκήσεως της ποινικής διώξεως σε δικαστές, καθώς και σε φορείς της εκτελεστικής εξουσίας.

Οι διατάξεις αυτές διευρύνουν τον κύκλο των προσώπων, στα οποία παρέχεται η καίρια αυτή δικαιική - δικαστική εξουσία, προκαλώντας έντονη αντίδραση, ως προς την νομιμότητά τους.[32] Τούτο διότι, το ανεξάρτητο του θεσμικού ρόλου της Εισαγγελικής Αρχής κατοχυρώνεται με τις διατάξεις των άρθρων 7, παρ. 1 και 96, παρ.1 του Συντάγματος, ενώ εκ παραλλήλου, το αυτοτελές και ανεπηρέαστο της ασκήσεως των καθηκόντων της προβλέπεται ρητά από τις διατάξεις των άρθρων 24, παρ.1 και 19, παρ. 3 του Νόμου 1756/1988 *«περί του Οργανισμού των Δικαστηρίων»*.

Ο συνδυασμός των διατάξεων αυτών του Συντάγματος και του *«Οργανισμού των Δικαστηρίων»* επιτάσσει το ανεπίτρεπτο και συνταγματικά απαγορευμένο της παρεμβάσεως της εκτελεστικής εξουσίας, κατά την ενάσκηση των δικαστικών καθηκόντων του Εισαγγελέως. Τούτο εκπορεύεται :

α) από την Συνταγματική επιταγή, σύμφωνα με την οποία, ο Εισαγγελεύς κατέστη δικαστικός λειτουργός και ανήκει στην δικαστική λειτουργία του κράτους, και

β) από την εκ παραλλήλου, προβλεπομένη διάταξη του νόμου

1756/1988, σύμφωνα με την οποία, *«η Εισαγγελική Αρχή είναι ανεξάρτητη της δικαστικής και είναι ανεπίτρεπτη, συνιστώσα πειθαρχικό αδίκημα, η εκ μέρους οιουδήποτε (ακόμη και του Υπουργού Δικαιοσύνης, ρητά περιλαμβανομένου) οδηγία, σύσταση ή υπόδειξη σε δικαστικό λειτουργό, για ουσιαστικό ή δικονομικό θέμα, σε συγκεκριμένη υπόθεση ή κατηγορία υποθέσεων».*

Οι κατ΄εξαίρεση του άρθρου 27 ΚΠΔ διατάξεις περί των αρμοδίων προσώπων, πλην του Εισαγγελέως Πλημμελειοδικών, προς άσκηση διώξεως, συνοπτικά αναφερόμενες, είναι οι ακόλουθες:

α) Η, σύμφωνα με το άρθρο 30, παρ. 1 ΚΠΔ, δυνατότητα του Υπουργού Δικαιοσύνης να παραγγείλει ποινική δίωξη προς κάθε Εισαγγελέα της χώρας.

β) Η, σύμφωνα με το άρθρο 29, παρ. 1 και 2 ΚΠΔ, παραγγελία προς άσκηση ποινικής διώξεως της Ολομελείας του κατά τόπον αρμοδίου Εφετείου, συνεδριάζοντος ως Συμβουλίου, είτε προς τον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών (παρ.1), είτε προς τον Εισαγγελέα Εφετών (παρ. 2).

γ) Η, σύμφωνα με το άρθρο 35 ΚΠΔ, άσκηση ποινικής διώξεως από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και τον κατά τόπον αρμόδιο Εισαγγελέα Εφετών, εφ΄όσον προηγουμένως έχει διεξαχθεί από τους ιδίους προσωπικά ή από εντεταλμένους προς τούτο αντεισαγγελείς προκαταρκτική εξέταση.

δ) Η, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 274 του ΝΔ 86/ 1969 «περί *Δασικού Κώδικος»* απόφαση του Νομάρχη, εάν θα γίνει ποινική δίωξη ή μή, σε περιπτώσεις παράνομης απόληψης δασικών προϊόντων.

---

[32] Βλ. ενδεικτικά: Ν. Ανδρουλάκη, ο.π., σελ. 224 επ.,

ε) Η, σύμφωνα με το άρθρο 86, παρ. 6 του Συντάγματος, άσκηση ποινικής διώξεως από την Βουλή κατά όσων διατελούν ή διετέλεσαν μέλη της Κυβερνήσεως ή Υφυπουργοί, για εγκλήματα, τα οποία ετέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, και, τέλος,

στ) Η, προσφάτως ψηφισθείσα, απαγόρευση ασκήσεως ποινικής διώξεως για εγκλήματα, τα οποία αφορούν την λειτουργία του Χρηματιστηρίου, σύμφωνα με τον νόμο 2843/2000.

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις τίθεται το ερώτημα εάν, τελικά, ο Νομοθέτης δεν επιθυμεί στην ουσία να αναγνωρίσει αποκλειστικό δικαίωμα, προς απαγγελία κάθε κατηγορίας, στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών (άρθρο 27, παρ. 1 ΚΠΔ), αλλά επιλέγει να διευρύνει τους φορείς της εν λόγω εξουσίας και να κάμπτει τον γενικό απόλυτο κανόνα πού προαναφέρθηκε, δίδοντας το προς δίωξη δικαίωμα και σε άλλα θεσμικά όργανα, ούτως ώστε να ελέγχεται και να ρυθμίζεται από αυτά η άσκησή της σε θέματα, τα οποία άπτονται του αμέσου ενδιαφέροντος ή των εκάστοτε σκοπιμοτήτων τους.

Παρά τα προβαλλόμενα επιχειρήματα υπέρ της διατηρήσεώς των ανωτέρω, αμφιβόλου νομιμότητος, διατάξεων (όπως επί παραδείγματι του ανενεργού του δικαιώματος, ως πρός τον Υπουργό Δικαιοσύνης, εφ΄όσον τούτο έχει ασκηθεί μόνον δέκα φορές μεταξύ των ετών 1994 και 1999), καθίσταται πρόδηλο ότι δημιουργούνται νομικά άτοπα και κίνδυνοι για την ασφαλή και έγκυρη λειτουργία του συστήματος της Δικαιοσύνης, καθ΄όσον οι διατάξεις αυτές αντιβαίνουν στο άρθρο 4, παρ. 1 του Συντάγματος, το οποίο επιβάλλει την ισότητα των πολιτών έναντι του νόμου. Εξ άλλου, αμφισβητείται η δυνατότητα του απλού νομοθέτη να αναγνωρίζει στα

πρόσωπα αυτά ικανότητα προς αξιολόγηση του ποινικώς κολασίμου, καθ΄ότι, κατ΄αυτόν τον τρόπο, επέρχεται συνταγματικά ανεπίτρεπτη παρεμβολή στην δικαστική εξουσία, εκ μέρους της εκτελεστικής ή και της νομοθετικής εξουσίας. Τούτο κυρίως, λόγω της προειρηθείσης σύγκρουσης των διατάξεων αυτών με την συνταγματική επιταγή του άρθρου 4, αφού με τις διατάξεις αυτές προβλέπεται η άσκηση της ποινικής διώξεως, βάσει της αρχής της σκοπιμότητος και μόνον, τιθεμένης εκποδών της αρχής της νομιμότητος. στις περιπτώσεις αυτές.[33]

Δ.1.5. Η επίδραση των εξαιρέσεων του άρθρου 27 ΚΠΔ στην προκαταρκτική εξέταση

Όσον αφορά την παρούσα μελέτη, οι ανωτέρω διατάξεις παρουσιάζουν έντονο ενδιαφέρον, το οποίο άπτεται της ευελιξίας, την οποία επιζητεί ο νομοθέτης στην διαμόρφωση των συνθηκών και των προσώπων, τα οποία θέτουν σε λειτουργία την προδικασία και, κατ΄ακολουθία, στο εύρος εφαρμογής της προκαταρκτικής εξετάσεως. Ούτω, προβάλλεται το ακόλουθο αντιφατικό σχήμα :

-αφ΄ενός, κατά τα άρθρα 43, παρ. 2 και 31 ΚΠΔ, ο Εισαγγελεύς , ο οποίος επελήφθη αρμοδίως καταγγελίας, αναφοράς, εγκλήσεως ή μηνύσεως να δεσμεύεται στην δικαιοδοτική του κρίση από την αρχή της νομιμότητος, σύμφωνα με την οποία υποχρεούται να ασκήσει ποινική δίωξη, εφ΄ όσον συντρέχουν τα κατά τον Νόμο απαιτούμενα στοιχεία βασίμου κατηγορίας, έχοντας εκ παραλλήλου περιορισμένα

[33] Βλ. σχετ. Μπάγια Σ., Ποιν. Δ. 1/2002, σελ. 73.

δικαιώματα και δικονομικές εγγυήσεις, για να προβεί στον έλεγχο του κατ΄ουσία βασίμου αυτής, ώστε να κρίνει εάν θα ασκήσει ποινική δίωξη ή θα αρχειοθετήσει την κατηγορία της οποίας έλαβε γνώση, ενώ

- αφ΄ετέρου, ο Εισαγγελεύς να τίθεται εκτός της όλης διαδικασίας, αφού κατά το άρθρο 29, παρ. 1 και 2 ΚΠΔ επιλαμβάνεται της κατηγορίας η ολομέλεια του δικαστηρίου των Εφετών (δηλ. οι δικαστές), πριν επιληφθεί αυτής ο Εισαγγελεύς, ή, κατ΄άρθρο 30, παρ.1 ΚΠΔ ο Εισαγγελεύς να εκτελεί και να τίθεται υπό την απόλυτο κρίση του Υπουργού Δικαιοσύνης, εφ΄όσον παραγγελθεί από αυτόν η άσκηση ποινικής διώξεως.

Δ. 2. Τρόπος ασκήσεως ποινικής διώξεως - Οι θεμελιώδεις αρχές

Η ποινική δίωξη στο Ελληνικό Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο έχει κατ΄εξοχήν δημόσιο χαρακτήρα, διότι ασκείται από την Πολιτεία και στο όνομα αυτής, σε αυτήν δε εναπόκειται η διάθεση, κίνηση και άσκησή της.[34]

Στο ελληνικό σύστημα δικαίου η ποινική δίωξη ασκείται κατά την προδικασία και κατά της πράξεως (in rem) και μόνον, ενώ , κατά την ενώπιον του Συμβουλίου ή του ακροατηρίου διαδικασία ασκείται κατά του προσώπου (in personam).[35]

Στο πλαίσιο αυτό την ποινική δίωξη διέπουν οι ακόλουθες

---

[34] Πλημ. Αθηνών 588/1989, Ποιν. Χρ., 1989.

[35] Εφ. Αθηνών 1399/1988,. Ποιν. Χρ. 1988, σελ. 788, Πλημ. Θεσ. (Συμβ.) 122/1990, Υπερ. 1, σελ. 225.

πέντε αρχές :

α) η αρχή της κρατικής δίωξης των εγκλημάτων ή της δημόσιας κατηγορίας,

β) η αρχή της αυτεπάγγελτης δίωξης των εγκλημάτων,

γ) η αρχή της αυτοτελούς δίωξης των εγκλημάτων ή της αυτοτελούς κατηγορίας.

δ) η αρχή της νομιμότητος ή της υποχρεωτικής δίωξης και της αντιδιαστελλομένης πρός αυτήν «αρχής της σκοπιμότητος», και

ε) η αρχή της ενάρξεως της ποινικής διώξεως in rem και όχι in personam.[36]

Οι αρχές αυτές ενδιαφέρουν άμεσα την παρούσα μελέτη, καθ΄ότι επ΄αυτών συγκροτείται η δομή της προκαταρκτικής εξετάσεως, υπό την ακόλουθη έννοια :

Η αρχή της νομιμότητος, υπό την θετική της άποψη (ονομαζομένη και *«αρχή της απολύτου νομιμότητος»*) γεννά πάντοτε την υποχρέωση στην Εισαγγελική Αρχή να διώκει ποινικά κάθε έγκλημα.[37]

Υπό την αρνητική της άποψη, η αρχή αυτή (ονομαζομένη και *«αρχή της περιορισμένης νομιμότητος»*) σημαίνει ότι, εάν ελλείπουν οι αναγκαίες ουσιαστικές και διαδικαστικές προυποθέσεις γιά την άσκηση ποινικής διώξεως δεν συντρέχει από τον νόμο υποχρέωση της Εισαγγελικής Αρχής για άσκησή της.[38]

---

[36] Βλ. ενδεικτικά Καρρά, ο.π., σελ. 285 επ., Ν. Ανδρουλάκη, 45 επ., Μαργαρίτη, σε: Μαργαρίτη/Ζαχαριάδη, Εμβάθυνση στην Ποινική Δικονομία, 1999, σελ. 16 επ.

[37] Μπουροπούλου Α. : Ερμηνεία Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, τόμος Α, 1957.

[38] Σταμάτης Κ. : Η προκαταρκτική εξέταση, ο.π., σελ. 43 και 89, ΑΠ 695/1975 Ποιν. Χρ. ΚΣΤ, σελ. 112, Καρράς Α., ο.π., σελ. 104, Ζαγκαρόλας Ι., Σχόλιο σε Ποιν. Χρ. Η, σελ. 227.

Η *«αρχή της σκοπιμότητος»*, αντιπαρατιθέμενη προς την αρχή της νομιμότητος, σημαίνει την μη υποχρεωτική (απόλυτα ή περιωρισμένα) άσκηση της ποινικής διώξεως για κάθε έγκλημα, αλλά αφορά αυτήν, η οποία ασκείται σύμφωνα με την διακριτική εξουσία της Εισαγγελικής Αρχής, με την προϋπόθεση ότι, η τελευταία δεν αντιβαίνει στη διάταξη του Συντάγματος περί ισότητος των πολιτών και ότι, εκ παραλλήλου, ερείδεται επί αντικειμενικών κριτηρίων.[39]

Στην αποκλειστική δικαιοδοσία της Εισαγγελικής Αρχής ανήκει η αξιολόγηση και ο χαρακτηρισμός των αποδιδομένων αξιοποίνων πράξεων, οι οποίες της ετέθησαν υπ΄όψη ή των οποίων έλαβε γνώση, μετά την στάθμιση των οποίων θα προτείνει την άσκηση ή μη ποινικής διώξεως, κατά ορισμένου προσώπου, για τις συγκεκριμένες πράξεις, οι οποίες αποδίδονται σ΄αυτό.

Από τον συνδυασμό των άρθρων 27, παρ. 1, 43 και 246 ΚΠΔ προκύπτει ότι, η ποινική δίωξη ασκείται από τον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών, με παραγγελία του για διεξαγωγή κυρίας ανακρίσεως ή προανακρίσεως ή με την εισαγωγή της υπόθεσης με απ΄ευθείας κλήση στο ακροατήριο.[40]

Δ.3. Μορφές κίνησης της ποινικής διώξεως

Τα ανωτέρω, συνοπτικά παρατεθέντα, περιγράφουν τα δικονομικώς ισχύοντα αναφορικά με την εισαγωγή της υποθέσεως προς εκδίκαση ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου ή του

---

[39] Κ.Σταμάτης : Η προκαταρκτική εξέταση, ο.π., σελ.91.

ακροατηρίου με την άσκηση της ποινικής διώξεως. Ετσι, σύμφωνα με τα άρθρα 43, παρ. 2 και 31 παρ.1, εδ. β ΚΠΔ, ο Εισαγγελεύς, ο οποίος επιλαμβάνεται αρμοδίως καταγγελίας, αναφοράς, εγκλήσεως ή μηνύσεως, δεσμεύεται στην δικαιοδοτική του κρίση από την αρχή της νομιμότητος, σύμφωνα με την οποία υποχρεούται να ασκήσει ποινική δίωξη, εφ΄όσον συντρέχουν τα κατά τον Νόμο απαιτούμενα στοιχεία βασίμου κατηγορίας, *«παραγγέλοντας ανάκριση ή προανάκριση ή εισάγοντας την υπόθεση με απ΄ευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, στις περιπτώσεις πού η εισαγωγή αυτή επιτρέπεται».*

Πλην των περιοριστικώς αναφερομένων αυτών τρόπων κινήσεως της ποινικής διώξεως ο δημόσιος χαρακτήρας της ποινικής δίκης και τα καθοριστικής σημασίας δικονομικά αποτελέσματά της, καθιστούν μη πειστική την προσπάθεια, να θεμελιωθεί και τέταρτος τρόπος ποινικής διώξεως, μέσω ανάλογης εφαρμογής του άρθρου 245 παρ. 3 ΚΠΔ. Σύμφωνα με την άποψη αυτή, ο τρόπος αυτός έγκειται στην ευχέρεια, την οποία έχει ο Εισαγγελεύς να ασκήσει ποινική δίωξη, με υποβολή απαλλακτικής πρότασης στο αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο, ύστερα από διεξαγωγή προκαταρκτικής εξετάσεως ή αστυνομικής προανακρίσεως, όταν φρονεί ότι δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις για την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο.[41]

---

[40] Εφ. Αθηνών 1399/1988, Ποιν. Χρ. 1988, σελ. 788, Πλημ. Αθηνών 588/1989, Ποιν. Χρ. !989, 252.

[41] Πλημμ.Λαμ 71/1960, Ποιν. Χρ., Ι, σελ. 340, Α. Καρράς, Μαθήματα Ποινικού Δικονομικού Δικαίου. τ. Ι - ΙΙΙ, 1990, σελ. 39, Κ. Μπάκας, Η προδικασία της ποινικής δίκης, Σειρ. Ποινικά/50, σελ. 267.

Η ανωτέρω άποψη, την οποία διατυπώνει ο Α. Καρράς[42], εισηγούμενος τέταρτο τρόπο κινήσεως της ποινικής διώξεως, είναι ιδιαίτερα χρήσιμη, όταν ήδη έχει συγκεντρωθεί το αποδεικτικό υλικό κατόπιν διερεύνησης που έχει διεξαχθεί προηγουμένως, είτε π.χ. με την μορφή της προκαταρκτικής εξέτασης, είτε της αστυνομικής προανάκρισης και, συνεπώς, δεν προκύπτει ανάγκη να παραγγελθεί κυρία ανάκριση. Κατ΄ ακολουθία, η κίνηση της ποινικής διώξεως με παραγγελία προανάκρισης καθίσταται περιττή και άσκοπη, εφ΄όσον θα περιορισθεί σε απλή επανάληψη των ιδίων βασικά ανακριτικών πράξεων, με μόνο στόχο την δυνατότητα περαιώσεως της υποθέσεως από το δικαστικό συμβούλιο.

Στη συνέχεια, ο ίδιος συγγραφεύς, διευκρινίζει ότι, η πρόταση του Εισαγγελέως στο δικαστικό συμβούλιο συνιστά τρόπο κινήσεως της ποινικής διώξεως, χωρίς όμως τούτο να δημιουργεί πρόβλημα, αφ΄ενός διότι η απαρίθμηση των τρόπων έναρξης της ποινικής δίωξης στο άρθρο 43 ΚΠΔ δεν είναι περιοριστική, αλλά κυρίως, διότι η ρύθμιση αυτή είναι σύμφωνη με την όλη δομή της κίνησης της ποινικής δίωξης στο ελληνικό Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο, εφ΄όσον η υπόθεση φέρεται ενώπιον του δικαστή, από το αρμόδιο για την κίνηση της ποινικής δίωξης όργανο, δηλαδή τον Εισαγγελέα. Επομένως, ούτε απόλυτη ακυρότητα, λόγω μη τήρησης της διάταξης του άρθρου 171, παρ. 1, στοιχ. β ΚΠΔ συντρέχει, εφ΄όσον η ποινική δίωξη κινήθηκε από τον Εισαγγελέα, ούτε υπέρβαση εξουσίας, γιατί δήθεν το δικαστικό συμβούλιο επιλήφθηκε της υπόθεσης, χωρίς να έχει αντίστοιχη δικαιοδοσία, εφ΄όσον το δικαστικό συμβούλιο δεν επιλαμβάνεται αυτεπάγγελτα, αλλά κατόπιν πρότασης του

---

[42] Ο.π., σελ. 39.

λειτουργικά αρμόδιου Εισαγγελέα.

Η άποψη αυτή αποκρούεται τόσο στην νομολογία[43], όσο και στην θεωρία.[44]

Δ.4. Παραγγελία προς διενέργεια προκαταρκτικής εξετάσεως

Στο στάδιο αυτό της προδικασίας εντάσσεται και η παραγγελία προς διεξαγωγή προκαταρκτικής εξετάσεως και ορίζονται οι προϋποθέσεις και τα αποτελέσματά της, είτε με θετική πρόταση του Εισαγγελέως προς άσκηση ποινικής διώξεως, είτε με έκδοση αποφατικής εισαγγελικής διατάξεως και αρχειοθετήσεως της καταγγελομένης πράξεως.

Εύλογα, λοιπόν, θα ανέμενε κανείς ότι, και η διενέργεια προκαταρκτικής εξετάσεως καλύπτεται από τις ισχύουσες δικονομικές εγγυήσεις, που προαναφέρθησαν και ισχύουν στην μετά την άσκηση της ποινικής διώξεως προδικασία. Τούτο όμως δεν συμβαίνει, εξ αιτίας των ασαφειών γύρω από την νομική φύση της προκαταρκτικής εξετάσεως και της ελλειπούσης προνοίας για συγκεκριμενοποίηση

---

[43] Ενδεικτικά αναφέρονται οι αποφάσεις Εφ.Κρ. 40/1954 Ποιν. Χρ. Ε, σελ.136, Πλημ.Ρεθ. 111/1954, Ποιν. Χρ. Ε, σελ. 450, Πλημ. Θεσσ. 154/1971, Ποιν. Επιθ., 1971, σελ. 347, αλλά και το υπέρ της απόψεως Καρρά Βούλευμα με αριθμό 71/1960 του Πλημμ.Λαμίας, Ποιν. Χρ. Ι, σελ. 340.

[44] Αντίθετη άποψη διατυπώνουν οι: Ανδρουλάκης Ν., Το νόμω αστήρικτον της μηνύσεως ή αναφοράς (αρθρο 43, παρ. 1 ΚΠΔ) και το νόμω αβάσιμον της εγκλήσεως (αρθρο 47 παρ 1 ΚΠΔ), Ποιν. Χρ. Κ, σελ. 234, σημ 11, Ι. Ζησιάδης, Ποινική Δικονομία, τ. Α-Γ, 1976-1977, σελ. 303, σημ. 40 και ο Δ. Καρύμπαλης, Η πρός το δικαστικόν συμβούλιον πρόταση του Εισαγγελέως να μήν γίνει κατηγορία δεν αποτελεί νόμιμον τρόπον κινήσεως ποινικής αγωγής, Ποιν.Χρ. ΙΔ, σελ. 317.

του λόγου, για τον οποίο αυτή θεσπίστηκε και του σκοπού, τον οποίο υπηρετεί, βάσει των οποίων επέρχονται τα εξ αυτής εκπορευόμενα δικαιώματα και συνέπειες.

.

Δ. 5. Προσδιορισμός του νομικού πλαισίου της προκαταρκτικής εξετάσεως

Ο θεσμός της προκαταρκτικής εξετάσεως είναι γνωστός ήδη από του χρόνου θεσπίσεως του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και ετέθη σε ισχύ έξι έτη προ της εισαγωγής του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, την 1η Ιανουαρίου 1951, με τους αναγκαστικούς νόμους 120/1945 και 160/1945, οι οποίοι αντικατέστησαν τα άρθρα 279 και 156 της Ποινικής Δικονομίας του 1834. Οι ισχύουσες διατάξεις, οι οποίες διέπουν τον θεσμό είναι ταυτόσημες με τις αντίστοιχες διατάξεις του Σχεδίου Κωδικα Ποινικής Δικονομίας του 1934. Ειδικότερα :

Η κρίση του Εισαγγελέα προς αρχειοθέτηση της εγκλήσεως, μηνύσεως ή αναφοράς προσδιορίζεται:

α) από την διάταξη του άρθρου 31, παρ. 1, εδ.α ΚΠΔ, σύμφωνα με την οποία ο Εισαγγελεύς υποχρεούται να διατάξει την διενέργεια προκαταρκτικής εξετάσεως, εαν πρόκειται να κρίνει το ουσία αβάσιμο της καταγγελομένης πράξεως και, μόνον κατόπιν αυτής, δικαιούται να αρχειοθετήσει τα καταμηνυόμενα κατ΄άρθρο 43 ή, εάν κρίνει την καταμηνυόμενη πράξη ως προφανώς ψευδή ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτιμήσεως, να κοινοποιήσει στον εγκαλούντα απορριπτική διάταξή

του, κατ΄άρθρο 47 ΚΠΔ..

β) Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 47 παρ. 2 και 43 παρ. 1 ΚΠΔ, ο Εισαγγελεύς δικαιούται να διατάξει την διενέργεια προκαταρκτικής εξετάσεως, είτε για να κρίνει εαν πρέπει να κινήσει ποινική δίωξη ή, αντίθετα, για να απορρίψει και να θέσει την μήνυση, έγκληση ή αναφορά στο Αρχείο, ως νόμω ή ουσία αβάσιμη, (άρθρο 31, παρ. 1 ΚΠΔ) είτε, τέλος, σε περίπτωση, κατά την οποία θέλει να πεισθεί περί της συνδρομής ή όχι του αβασίμου της μηνύσεως, εγκλήσεως ή αναφοράς και μόνον (άρθρο 47, παρ. 2, εδ. β ΚΠΔ).

Την ανωτέρω, κατ΄άρθρο 47 ΚΠΔ ευχέρεια, αλλά και την εξ αντιθέτου, κατ΄άρθρο 43 ΚΠΔ υποχρέωση της, η Εισαγγελική Αρχή καλείται να διασφαλίσει και να διεξάγει δια μέσου της αμφιλεγόμενης και δικονομικά επισφαλούς προδικαστικής διαδικασίας της προκαταρκτικής εξετάσεως, κατά την οποία αφ΄ενός δεν ενεργοποιούνται θεμελιώδη δικαιώματα, όπως το υπέρ του υπόπτου δικαίωμα υπερασπίσεως και ακροάσεως[45] και αφ΄ ετέρου, το πλήρες βάρος αποδείξεως και αξιολογήσεως μετακυλίεται στον διερευνόντα την καταγγελία Εισαγγελέα, ο οποίος καλείται να εφαρμόσει ουσιαστικές αρχές (όπως π.χ. της αρχής σκοπιμότητος), οι οποίες επιφέρουν σημαντικότατες συνέπειες, τόσον στο πρόσωπο του υπόπτου, όσον και στην ευρύτερη πραγματοποίηση της αξιώσεως της Πολιτείας για Δικαιοσύνη.

---

[45] Για τα εν λόγω δικαιώματα βλ. ιδίως Καρρά, η Αρχή της δικαστικής ακροάσεως στην ποινική δίκη, 1989, σελ. 12 επ., Μπάκα, Το δικαίωμα ακρόασης του κατηγορουμένου στην ποινική δίκη, ΠΧρ ΛΖ' σελ. 353 επ., Λίβου, Η δικονομική θέση των καθών υφίστανται υπόνοιες περί τελέσεως εγκλήματος, ΠΧρ ΜΕ' σελ.

Συνακόλουθα, με την προκαταρκτική εξέταση, ο Εισαγγελεύς:

- Καλείται να συλλέξει στοιχεία, μετά την αξιολόγηση των οποίων θα θεμελιώσει την κρίση του ως προς την άσκηση ποινικής διώξεως για συγκεκριμένη πράξη «in rem».[46]
- Περαιτέρω, καλείται να αποφανθεί δι΄αυτών και για την συνδρομή ή όχι επαρκών ενδείξεων τελέσεως αξιοποίνου πράξεως του υποδεικνυομένου ως υπαιτίου διαπράξεως της καταγγελομένης πράξεως προσώπου, ώστε να του απαγγείλει κατηγορία, και να τον καταστήσει *«κατηγορούμενο»* για την διάπραξη της συγκεκριμένης καταγγελθείσης πράξεως[47] ή κατόπιν όλων αυτών να αρχειοθετήσει την καταγγελία. κατ΄άρθρα 43 ή 47 ΚΠΔ[48].

Δ.6. Τρόπος λειτουργίας της προκαταρκτικής εξετάσεως

Υπό το καθεστώς των ισχυουσών ποινικών διατάξεων (άρθρο 46 ΚΠΔ) ο Εισαγγελεύς, στον οποίο ετέθη υπ΄όψη έγκληση, μήνυση ή αναφορά οφείλει να διαπιστώσει, προ πάσης ενεργείας του, εάν η έγκληση είναι νόμιμη, υπό την έννοια ότι σε αυτήν :

α) εκτίθενται τα συγκροτούντα την αποδιδομένη αξιόποινη πράξη περιστατικά[49] και

β) από το περιεχόμενο της προκύπτει χωρίς αμφιβολία ότι,

1103 επ., καθώς και γενικότερα Μιχ. Στασινοπούλου. Το δικαίωμα υπερασπίσεως ενώπιον των διοικητικών αρχών, 1974, σελ. 7 επ.

[46] Εφ. Αθ1399/1988, Ποιν.Χρ. 1988, σελ. 788, Πλημμ. Αθ. 588/1989, Ποιν. Χρ., 1989, σελ. 252.

[47] Διατ. Εισ. Εφ. Ναυπλ. 15/1998, Ποιν. Χρ. 98, σελ. 836, Πλημμ.Θεσσ. Συμβ. 122/1990, Υπερ. 1, σελ.225.

[48] ΑΠ 2832/1997, Ποιν. Χρ., 1997, σελ. 1065.

[49] Πλημμ. Πατρών 181/1989, Ποιν. Χρ. 1989, σελ. 527.

προέρχεται από δικαιούμενο να εγκαλέσει πρόσωπο[50], δηλαδή από τον αμέσως παθόντα-φορέα του εννόμου αγαθού που προστατεύεται από την οικεία ποινική διάταξη.

Εφ΄όσον ο Εισαγγελεύς διαπιστώσει ότι, στην έγκληση, αναφορά ή αναγγελία, η οποία του ετέθη υπ΄όψη, δεν υφίσταται αρνητική δικονομική προϋπόθεση, ή ότι, σ΄ αυτήν δεν ελλείπει θετική προϋπόθεση, δέχεται ότι, η εν προκειμένω έγκληση, μήνυση, αναφορά ή αναγγελία είναι νόμιμη.

Στην περίπτωση κατά την οποία δεν συντρέχουν οι ανωτέρω προϋποθέσεις νομίμου εγκλήσεως, δηλαδή ο Εισαγγελεύς κρίνει ότι, αυτή δεν στηρίζεται στον νόμο ή ότι είναι ανεπίδεκτη δικαστικής εκτιμήσεως, ο Εισαγγελεύς είτε απορρίπτει την έγκληση και την αρχειοθετεί με διάταξή του, την οποία επιδίδει στον εγκαλούντα ή, εάν πρόκειται για μήνυση ή αναφορά, αφού εξετάσει και το ουσία αβάσιμο της καταγγελίας, την αρχειοθετεί και υποβάλλει αντίγραφο στον Εισαγγελέα Εφετών, αναφέροντας τους λόγους, οι οποίοι τον οδήγησαν να μη κινήσει ποινική δίωξη.

Σε περίπτωση διαφωνίας, ο Εισαγγελεύς Εφετών έχει το δικαίωμα να διατάξει τον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών να κινήσει την ποινική δίωξη, θεμελιώνοντας εν προκειμένω στο πρόσωπό του δικαίωμα ανάλογο προς εκείνο του δικαστικού συμβουλίου, να ασκήσει ποινική δίωξη, παρά την εισαγόμενη προς αυτό απαλλακτική πρόταση του Εισαγγελέως (άρθρο 43, παρ. 1, εδ.γ ΚΠΔ).

Περαιτέρω, στην περίπτωση της κατά τα ανωτέρω νομίμου

---

[50] ΑΠ 1327/1984, Ποιν. Χρ., 1985, σελ. 346.

εγκλήσεως, ο Εισαγγελεύς προβαίνει στην εκτίμηση της συνδρομής των στοιχείων της υποκειμενικής ή αντικειμενικής υποστάσεως της φερομένης ως τελεσθείσης αξιοποίνου πράξεως. Ως προς την συνδρομή της πρώτης, ο Εισαγγελεύς έχει το δικαίωμα να απορρίψει την έγκληση, ως μη στηριζόμενη στον νόμο, όταν ελλείπει το στοιχείο του δόλου, το οποίο είναι απαραίτητο για την κατά τον νόμο στοιχειοθέτηση μιας αξιόποινης πράξης. Τούτο όμως, εφ΄όσον η έλλειψη του υποκειμενικού αυτού στοιχείου είναι προφανής. Στην αντίθετη περίπτωση ο Εισαγγελεύς οφείλει να προχωρεί στην άσκηση ποινικής διώξεως, προκειμένου η συνδρομή του υποκειμενικού στοιχείου να τεθεί υπό την κρίση των αρμοδίων δικαιοδοτικών όργάνων.[51]

Στη συνέχεια ο Εισαγγελεύς δύναται να εκφέρει την δικαιοδοτική του κρίση στο στάδιο αυτό, κατά τους τρόπους οι οποίοι προανεφέρθησαν, δηλαδή της αρχειοθετήσεως με την, δίκην βουλεύματος (κατ΄άλλους προβουλεύματος) έκδοση αιτιολογημένης Διατάξεως ή της ασκήσεως διώξεως και της παραπομπής της υπόθεσης προς προανάκριση ή κυρία ανάκριση ή δι΄απ΄ευθείας (δηλαδή χωρίς προδικασία) κλήση στο ακροατήριο, όπου και όταν ο νόμος επιτρέπει.

---

[51] Διατ. Εισαγγ. Εφ. Ναυπλ. 15/1998, Ποιν. Χρ. 1998, σελ. 836, Γ. Αρβανίτης, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, τ. Α,2002, σελ. 89, υπό στοιχ. 4.

Δ.7. Τρόπος διενεργείας προκαταρκτικής εξετάσεως. Έννομες Συνέπειες.

Δ.7.1. Ποιός ασκεί προκαταρκτική εξέταση

Η προκαταρκτική εξέταση διενεργείται αυτοπροσώπως από τον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών ή ανατίθεται σε κάποιον από τους αντεισαγγελείς ή, ακόμη, είναι δυνατόν να διεξαχθεί από τους οριζόμενους στα αρθρα 33 παρ. 1 και 2 ΚΠΔ και 34 ΚΠΔ γενικούς ή ειδικούς ανακριτικούς υπαλλήλους. Αυτονόητο είναι ότι, η προκαταρκτική εξέταση εφ΄όσον διεξάγεται από οιονδήποτε εκ των ανωτέρω τελεί υπό την διεύθυνση του Εισαγγελέως Πλημμελειοδικών, ο οποίος επιλύει οποιοδήποτε θέμα ανακύψει κατ΄αυτήν ή και δίδει οδηγίες προς αυτούς, θέτοντας συγκεκριμένα ερωτήματα, ως πρός τα σημαντικά και υπό διερεύνηση σημεία της καταγγελίας.[52]

Δ.7.2. Προβλεπόμενες δικονομικές διατάξεις ως προς τον τρόπο διεξαγωγής

Ο τρόπος διεξαγωγής της προκαταρκτικής εξέτασης διέπεται, κατά κανόνα, από τις ίδιες, όπως και στην προανάκριση δικονομικές διατάξεις, ιδίως εκείνες των άρθρων 240 και 241 ΚΠΔ. Ειδικότερα :

Η διάταξη του άρθρου 31 ΚΠΔ καθορίζει γενικώς τα δικαιώματα του Εισαγγελέα. Στην πρώτη παράγραφο προβλέπεται η διακριτική

---

[52] Διατ. Εισ. Πλημμ. Ρόδου, 74/1987, Ποιν. Χρ. ΛΗ, σελ. 147.

ευχέρεια του Εισαγγελέα προς διενέργεια προκαταρκτικής εξετάσεως. Στη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 31 ΚΠΔ καθορίζεται ο τρόπος και ο χρόνος διεξαγωγής της προκαταρκτικής εξετάσεως, κατ΄ ανάλογη εφαρμογή των περί ανακρίσεως διατάξεων, δηλαδή των άρθρων 240 και 241 ΚΠΔ. Στα άρθρα αυτά καθορίζεται ότι, η προκαταρκτική εξέταση πρέπει να γίνεται σε κατάλληλο τόπο, ότι δεν υπάρχει χρονικός περιορισμός διεξαγωγής της (καθ΄ότι μπορεί να γίνεται κατά την διάρκεια της νύκτας, Κυριακές και επίσημες εορτές), ότι γίνεται πάντοτε εγγράφως, χωρίς δημοσιότητα, συντασσομένης νομίμως εκθέσεως για κάθε ανακριτική πράξη, παρουσία δικαστικού γραμματέα ή δευτέρου ανακριτικού υπαλλήλου, ή, εάν δεν υπάρχουν αυτοί, παρουσία δύο μαρτύρων, οι οποίοι πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 150 ΚΠΔ, δηλαδή να μην είναι συγγενείς, προφανώς μεθυσμένοι, διανοητικά ανάπηροι, κλπ.

Δ.7.3 Επιτρεπόμενες «ανακριτικές πράξεις»

Στο πλαίσιο της προκαταρκτικής εξετάσεως μπορεί να διεξαχθεί κατά βάση οιαδήποτε ανακριτική πράξη, η οποία διενεργείται και στο πλαίσιο της προανακρίσεως. Κατά την κρατούσα μάλιστα άποψη επιτρέπεται και η κατάσχεση με κατηγορηματική μάλιστα νομολογιακή τακτική, η οποία επικαλείται ότι τούτο προκύπτει από τον συνδυασμό των άρθρων 251 και 260 ΚΠΔ, καθώς επίσης και εκ του δικαιοδοτικού χαρακτήρα της προκαταρκτικής εξετάσεως.[53]

---

[53] Βλ. σχετ., Γρ.Καλφέλης, ο.π., Αρμ. 1986, σελ. 198, Ι. Ζησιάδης, Ποινική Δικονομία. ο.π., σελ. 332, Πλημ. Σύρου 2/1978, Ποιν. Χρ., ΚΗ, σελ. 263, Πλημ.

Όμως, κατά του υποδεικνυομένου ως υπόπτου τέλεσης αξιοποίνου πράξεως δεν μπορεί να διαταχθεί η σύλληψη του, δεδομένου ότι στην προκαταρκτική εξέταση ο φερόμενος ως ύποπτος δεν έχει λάβει την ιδιότητα του «κατηγορουμένου», αφού δεν έχει ασκηθεί σε βάρος του ποινική δίωξη.

Η παρεχομένη στον Εισαγγελέα ευρεία δυνατότητα διενέργειας ανακριτικών πράξεων κατά την διεξαγομένη προκαταρκτική εξέταση αιτιολογείται βασικά στην γενόμενη δεκτή και κρατούσα πλέον στην Επιστήμη άποψη[54] ότι ο θεσμός της προκαταρκτικής εξετάσεως ενέχει δικαιοδοτικό χαρακτήρα και δεν είναι διοικητικής φύσεως προδικαστική ή δικαστική ενέργεια.

Η παρεχόμενη στον Εισαγγελέα δικονομική ευχέρεια να επιλέγει τα πρόσφορα κατά περίπτωση αποδεικτικά εκείνα μέσα, ώστε να συλλέξει όχι μόνον τα επιβαρυντικά , αλλά και τα υπερ της αθωότητος του υποδεικνυομένου ως υπόπτου στοιχεία, εξυπηρετούν την αιτιολογική βάση του θεσμού της προκαταρκτικής εξετάσεως, δηλ. την δυνατότητα του Εισαγγελέως να διαμορφώσει και να τεκμηριώσει κρίση περί του προφανώς ουσία αβασίμου της καταγγελίας, ώστε να προβεί είτε στην αρχειοθέτησή της, είτε στην άσκηση ποινικής διώξεως.

Είναι βέβαια γεγονός ότι, στην προκαταρκτική εξέταση αρκεί

Θεσσ. 802/1985, Αρμ. 1985, σελ. 767, Πλημμ. Σπαρτης 22/1980, Ποιν. Χρ., Λ, 903.

[54] Βλ. ιδίως Κ. Σταμάτης, Η προκαταρκτική εξέταση, ο.π., σελ. 44,, 188 επ., Ν. Ανδρουλάκης, Θεμελιώδεις έννοιες, ο.π., σελ. 230, Γρ. Καλφέλης, ο.π., σελ. 199, Μαργαρίτης, σε: Πρακτικά του Γ' Παν.Συν.της ΕΕΠΔ 1991, σελ. 55 επ., Μπόμπου, Τα δικονομικά δικαιώματα του υπόπτου στην προκαταρκτική εξέταση, Εισήγηση στο πλαίσιο του ΙΔΕΜ, 17.6.1988.

ατελής απόδειξη[55] με ευρύτερο τον βαθμό της πιθανολόγησης συνδρομής των καταγγελθέντων πραγματικών περιστατικών σε σχέση με τα άλλα στάδια της προδικασίας. Όμως, η τεκμηρίωση της πιθανολογήσεως αυτής δεν πρέπει, κατά νόμο, να στηρίζεται σε υποκειμενικές κρίσεις της εισαγγελικής αρχής, αλλά στην εκτίμηση του αποδεικτικού υλικού, σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 178 ΚΠΔ. Στη διάταξη αυτή καθορίζονται τα κυριότερα αποδεικτικά μέσα στην ποινική διαδικασία, τα οποία είναι : οι ενδείξεις, η αυτοψία, η πραγματογνωμοσύνη, η ομολογία του κατηγορουμένου, οι μάρτυρες και τα έγγραφα.

Δ.8. Ένταξη της προκαταρκτικής εξετάσεως στο προ της δίωξης στάδιο της ποινικής προδικασίας

Υπό την έννοια των ως άνω εκτεθέντων, εφ΄όσον η προκαταρκτική εξέταση δικονομικά εντάσσεται προ της ασκήσεως της ποινικής διώξεως, γεννάται ζήτημα εάν η παραγγελία για τη διενέργειά της συνιστά ή όχι αυτοτελή τρόπο ασκήσεως της ποινικής διώξεως, καθιερώνοντας τούτη ως αυτοτελές στάδιο της προδικασίας, ή όχι. Το προβαλλόμενο αρνητικά επιχείρημα είναι ότι η άσκηση ποινικής διώξεως διαφοροποιείται εννοιολογικά και χρονικά της κινήσεως αυτής, στην οποία εννοιολογικά εντάσσεται η προκαταρκτική εξέταση, αφού έχει ως σκοπό την συλλογή και μόνον ενδείξεων τελέσεως της πράξεως, μη επάγουσα άλλην, πλήν δικοικητικού χαρακτήρα, συνέπεια. Προς τούτο παρατηρητέα τα εξής:

---

[55] Κ.Σταμάτης, Η προκαταρκτική εξέταση, ο.π., σελ. 145 και 257.

Δ.8.1. Οι αρχές της νομιμότητος και σκοπιμότητος στην προκαταρκτική εξέταση

Υπό την έννοια της αρχής της περιορισμένης νομιμότητος, η οποία ισχύει στο ελληνικό δικονομικό δίκαιο, σκοπός της προκαταρκτικής εξέτασης αποτελεί η διερεύνηση του *«αν πρέπει η Εισαγγελική Αρχή να προβεί στην ποινική δίωξη»* [39].

Παράλληλα, η προκαταρκτική εξέταση, ορωμένη υπό το πρίσμα της *αρχής της σκοπιμότητος,* σημαίνει «την *διαπίστωση της υπάρξεως των αναγκαίων ουσιαστικών και διαδικαστικών προϋποθέσεων»,* σύμφωνα με τις οποίες η άσκηση ποινικής διώξεως δεν είναι υποχρεωτική, αλλ΄ εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του Εισαγγελέως.

Στην κρίση του αυτή, ο Εισαγγελεύς περιορίζεται από συγκεκριμένα αντικειμενικά κριτήρια, τα οποία οφείλουν να είναι σύμφωνα με τους αναγνωρισμένους σκοπούς του Ποινικού Δικαίου και της αντεγκληματικής πολιτικής ή τις γενικές κατευθύνσεις, τις οποίες του δίδουν οι ανώτερες Εισαγγελικές Αρχές, στηριζόμενες τόσο στις εγκληματολογικές στατιστικές, όσο και στην διαμόρφωση ορίων στην δικαιοδοτική κρίση του Εισαγγελέως, με γνώμονα την αποφυγή αυθαιρεσιών. Πλην όμως, όλα αυτά, αποτελούν κοινωνικο-πολιτειακά ευμετάβλητα στοιχεία, τα οποία συνήθως λαμβάνουν την μορφή αορίστων και γενικόλογων νομικών όρων, οι οποίοι ελάχιστα αποσαφηνίζουν την γραμμή πού διαχωρίζει την εισαγγελική κρίση, πού θα ληφθεί με υποκειμενικά ή αντικειμενικά κριτήρια.

Σε κάθε περίπτωση, οφείλει να διευκρινισθεί ότι, για την

πραγματικών περιστατικών, αλλά και η κρίση περί της συνδρομής ή όχι των νομικών εκείνων προϋποθέσεων, ώστε να ασκήσει κατ΄άρθρο 43 παρ. 1 ΚΠΔ ποινική δίωξη, εφαρμόζοντας την προβλεπομένη σε αυτό αρχή της νομιμότητος

.

Δ.8.3. Το «νόμω αστήρικτο» και το «νόμω αβάσιμο» στην προκαταρκτική εξέταση

Οι έννοιες του *«νόμω αστηρίκτου»* της μηνύσεως ή αναφοράς και του *«νόμω αβασίμου»* της εγκλήσεως δεν εξειδικεύονται από τις νομικές διατάξεις, οι οποίες τις προβλέπουν, δηλ. τα άρθρα 43 και 47 ΚΠΔ. Πρόκειται περί αορίστων νομικών εννοιών[56], το εννοιολογικό εύρος των οποίων θα πρέπει να συνάδει προς το άρθρο 14 ΠΚ και τον χαρακτηρισμό του εγκλήματος, ο οποίος δίδεται σε αυτό και της τιμωρουμένης από τον νόμο τελικά άδικης και καταλογιστής πράξεως.

Αυτό σημαίνει ότι, η διακριτική ευχέρεια και κρίση του Εισαγγελέα, στις περιπτώσεις των άρθρων 43 και 47 ΚΠΔ δεν μπορεί να περιορίζεται μόνον στην διαπίστωση της συνδρομής ή όχι των στοιχείων της αντικειμενικής υποστάσεως, αλλ΄ οφείλει να εκτείνεται και στην έρευνα των υπολοίπων στοιχείων της νομοτυπικής μορφής του εγκλήματος, δηλαδή των προσδιοριζομένων από τις ισχύουσες προϋποθέσεις και βάσει των κανόνων του ουσιαστικού ποινικού δικαίου. Σύμφωνα με τους κανόνες αυτούς, το νομικά αστήρικτο ή αβάσιμο της μηνύσεως, εγκλήσεως αναφοράς ή ειδήσεως συντρέχει όταν τα καταγγελόμενα ή αναφερόμενα σε αυτές

πραγματικά περιστατικά, αληθή υποτιθέμενα, δεν συνιστούν έγκλημα κατ΄άρθρο 14 ΠΚ. Τούτο συντρέχει όταν:

- δεν υφίσταται ορισμένη ανθρώπινη συμπεριφορά, π.χ. ακαταμάχητη βία, ή πλήρης απάλειψη της συνειδήσεως, οπότε και δεν υπάρχει πράξη, κατ΄άρθρο 14 ΠΚ ή
- η πράξη δεν είναι αξιόποινη[57], ή
- ελλείπει το στοιχείο της αντικειμενικής και υποκειμενικής υποστάσεως της καταγγελομένης αξιόποινης πράξης, π.χ. η έλλειψη αιτιώδους σύνδεσμου ή δόλου[58], ή
- υπάρχει λόγος, ο οποίος αποκλείει τον άδικο χαρακτήρα της πράξεως, π.χ άμυνα[59], ή
- ελλείπει ο καταλογισμός της πράξης στον δράστη, π.χ. η ψυχική πίεση στην περίπτωση του άρθρου 231, παρ. 1 ΠΚ, κατά την οποία η υπόθαλψη εγκληματία μένει ατιμώρητη, εαν ο υπαίτιος την τέλεσε υπέρ κάποιου οικείου του[60], ή
- διαπιστούται εξάλειψη του αξιοποίνου π.χ. παραγραφή, ανάκληση εγκλήσεως[61] ή εάν, μετά την τέλεση του εγκλήματος και πριν ασκηθεί ποινική δίωξη, απεβίωσε ο δράστης[62], ή
- υφίσταται υποχρεωτικός προσωπικός λόγος απαλλαγής από την ποινή, ο οποίος συντρέχει μόνον στην περίπτωση του άρθρου 49, παρ. 1 του Συντάγματος, με το οποίο καθιερώνεται το ανεύθυνο στο πρόσωπο του Προέδρου της Δημοκρατίας, για τις πράξεις τις οποίες

---

[56] Σταμάτης Κ., Η προκαταρκτική εξέταση, ο.π., σελ. 97, σημ. 258.
[57] Διατ. Εισαγγ. Εφ. Θεσσ. 112/1985, Αρμ. 42, σελ. 477.
[58] Διατ. Εισαγγ. Εφ. Ναυπλ. 15/1998, Ποιν. Χρ., 1998, σελ. 836.
[59] Αναφ. Εισαγγ. Πλημμ. Κοζ. 2624/1983, Αρμ. 1983, σελ. 892.
[60] Σ. Αλεξιάδης : Η καταγγελία του εγκλήματος, 1973, σελ. 92.
[61] Διατ. Εισαγγ.. Εφ. Θεσ. 123/1986, Αρμ. 41, Διατ. Εισαγγ. Πλημ. Χαλ. 20/1985, Αρχ. Ν. 39, σελ. 4630.

μετέρχεται κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, εφ΄όσον αυτές δεν αφορούν πράξεις εσχάτης προδοσίας ή εκ προθέσεως παραβίαση του Συντάγματος, ή τέλος,

- όταν ελλείπει δικονομική προϋπόθεση, η οποία καθιστά απαράδεκτη και μη νόμιμη την ποινική δίωξη[63].

Δ.8.4. Όρια της Εισαγγελικής αρχής ως προς το «νόμω αβάσιμο»

Σε δύο κατ' ουσία «νόμω αβάσιμες» περιπτώσεις, τίθενται όρια στην κρίση του Εισαγγελέως Πλημμελειοδικών, λόγω της υποχρεώσεώς του να χαρακτηρίσει τις εγκλήσεις αυτές ως *«νόμω βάσιμες»,* καθ΄ όσον η συνδρομή ή μη των οικείων στοιχείων εναπόκειται στην κρίση του Δικαστηρίου. Οι περιπτώσεις αυτές είναι:

α) Η ύπαρξη λόγου δικαστικής άφεσης της ποινής, διότι στην περίπτωση αυτή, ο νομοθέτης εναπόθεσε την εξουσία τιμωρήσεως ή όχι στο Δικαστήριο και μόνον.[64]

β) Η έλλειψη ικανότητος προς καταλογισμό κατά τα άρθρα 69 και 126, παρ.1 ΠΚ, σε περίπτωση συνδρομής της οποίας απαιτείται η λήψη των προσηκόντων μέτρων ασφαλείας, τα οποία όμως, ως γνωστόν, επιβάλλει μόνον το Δικαστήριο.

---

[62] Διατ. Εισαγγ. Πλημμ. Χαλκ. 24/1987, Αρμ. 41, σελ. 873.

[63] Διάτ. Εισαγγ.. Πλημμ. Χαλκ. 20/1985, Αρχ. Ν. 39, σελ. 463, Γνωμ. Αντεισαγγ. ΑΠ 9/1968, Ποιν. ΙΖ, σελ. 376.

[64] Αναφ, Εισαγγ.. Πρωτ. Σπαρτ. Β92/930/1992, Υπεράσπιση, 1993, σελ. 694, Αναφ. Εισαγγ. Πλημμ. Κοζ., 2624/83, Αρμ. 1983, σελ. 894 αλλά αντιθέτως Σταμάτης Κ., Η προκαταρκτική εξέταση, ο.π., σελ. 192.

Δ.8.5. Το «ουσία αβάσιμο» στην προκαταρκτική εξέταση

Η έννοια του *«προφανώς όλως αβασίμου κατ΄ουσία»* της μηνύσεως ή αναφοράς και του *«κατ΄ουσίαν προφανώς ψευδούς»* της εγκλήσεως, έγκειται στην απόδειξη ότι, τα περιεχόμενα σε αυτές πραγματικά περιστατικά είναι προφανώς ψευδή, τούτου συντρέχοντος εφ΄ όσον δεν υπάρχει η παραμικρή αμφιβολία περί αυτού ή, εφ' όσον προκύπτει, κατά τρόπο αδιαμφισβήτητο, ότι η καταγγελθείσα αξιόποινη πράξη δεν έλαβε χώρα.

Υπό την ανωτέρω έννοια της αποδείξεως, το *«προφανώς κατ΄ουσία αβάσιμο»* ταυτίζεται, κατ' αποτέλεσμα, με το *«κατ΄ουσίαν προφανώς ψευδές»*, καθ΄ότι, και υπό τις δύο εκδοχές, ο Εισαγγελεύς Πλημμελειοδικών θα ασκήσει την διακριτική ευχέρεια, την οποία του παρέχει ο Νόμος, για να κρίνει εάν θα προβεί ή όχι σε άσκηση ποινικής διώξεως.[65]

Σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 43 παρ. 1 ΚΠΔ, ο Εισαγγελεύς έχει το δικαίωμα να θέσει στο αρχείο ευθύς αμέσως, όταν λάβει την μήνυση ή αναφορά, και διαμορφώσει την κρίση ότι πρόκειται περί καταγγελιών, οι οποίες είτε είναι ανύπαρκτες, διότι δεν έλαβαν χώρα, είτε είναι απολύτως ψευδείς, διότι είναι αόριστες ή παράλογες.

Αντίθετα, εάν πρόκειται περί εγκλήσεως, ο Εισαγγελεύς, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 47 ΚΠΔ, προκειμένου να απορρίψει αυτήν, υποχρεούται να διεξάγει προκαταρκτική εξέταση,

---

[65] Ανδρουλάκης Ν., Το νόμω αστήρικτο της μηνύσεως ή αναφοράς και το νόμω αβάσιμο της εγκλήσεως, Ποιν. Χρ. 70

για να τεκμηριώσει την κρίση του περί του κατ΄ ουσίαν προφανώς ψευδούς, ούτως ώστε να αιτιολογήσει την διάταξη του.[66]

Στη θεωρία διατυπώνεται η άποψη[67] ότι, εφ΄όσον η έκφραση *«κατ΄ουσίαν προφανώς ψευδής»* είναι ταυτόσημη προς την έκφραση *«προφανώς όλως αβάσιμη, κατ΄ουσία»*, θα όφειλε να παρέχεται στον Εισαγγελέα η δυνατότητα απορρίψεως, χωρίς προηγουμένη διενέργεια προκαταρκτικής εξετάσεως και επί εγκλήσεων.

Δ.8.6. Οι όροι «άσκηση-έγερση-κίνηση» στην ποινική δίωξη. Η επίδρασή τους στην προκαταρκτική εξέταση.

Οι συνέπειες της εννοιολογικής και ουσιαστικής διάκρισης των δύο όρων *«έναρξη»* και *«άσκηση»* ποινικής διώξεως ανατρέχουν και αναζητούνται στην δεσμευτικότητα της εισαγγελικής κρίσεως προς άσκηση ποινικής διώξεως προς τον ανακριτή και την περαιτέρω ποινική διαδικασία ενώπιον του Συμβουλίου και του ποινικού ακροατηρίου, κατ΄ανάλογη θεώρηση των επερχομένων συνεπειών, μετά την άσκηση ποινικής διώξεως.

Καθ΄όσον αφορά την παρούσα διατριβή, η ύπαρξη ή μη διαφορετικών προδικαστικών σταδίων, οφείλει να εξετασθεί υπό το πρίσμα της εντάξεως ή μη της προκαταρκτικής εξετάσεως στο πλαίσιο των τριών δικονομικών δυνατοτήτων της Εισαγγελικής Αρχής, προς ενεργοποίηση ή μη του ποινικού μηχανισμού, δηλ. την κρίση για παραγγελία προς διεξαγωγή προανακρίσεως, κυρίας

---

[66] Διατ. Εισαγγ. Εφ. Αθ. 669/1986, Ποιν. Χρ. 1987, σελ. 252, Διατ. Εισαγγ. Πειρ. 4669/1995 και 6429/1996.

ανακρίσεως ή της παραπομπής του εγκαλουμένου στο ποινικό ακροατήριο, δι΄απ΄ευθείας κλήσεως. Υπό την έννοια αυτήν οφείλει να τεθεί το ερώτημα εάν, η δικαιοδοτική κρίση του Εισαγγελέως, κατά την προκαταρκτική εξέταση, είναι δυνατό και σκόπιμο να εισάγει αυτοτελή τρόπο κινήσεως της ποινικής διώξεως, κατ΄ανάλογη ερμηνεία και εφαρμογή της αρχής της περιορισμένης σκοπιμότητος, όπως αυτή αποτυπώνεται στις προαναφερθείσες εξαιρέσεις της διατάξεως του άρθρου 27 παρ. 1 ΚΠΔ, ιδίως όταν επιβάλλεται να αποτελέσει στάδιο-τμήμα της ποινικής δίκης-διαδικασίας, στην περίπτωση κατά την οποία η προκαταρκτική εξέταση έχει αντικείμενο αναφοράς συγκεκριμένη πράξη ορισμένου προσώπου.[68]

Η υπέρ των ανωτέρω υιοθέτηση των θέσεων αυτών αιτιολογείται εκ του λόγου ότι, ο ανακριτής και τα δικαστήρια είναι υποχρεωμένα κατ΄αρχήν να ενδώσουν στην ασκηθείσα ποινική διώξη από την Εισαγγελική Αρχή, παρ΄όλον ότι, ο ανακριτής δεν τελεί υπό την εποπτεία του Εισαγγελέα. Αυτό εκπορεύεται από τον συνδυασμό των άρθρων 87, 9 παρ. 1 του Συντάγματος και 245 παρ. 1 ΚΠΔ, αλλά, κυρίως του άρθρου 28 ΚΠΔ, από τα οποία συνάγεται ότι, η Εισαγγελική Αρχή είναι απόλυτα ισότιμη με την δικαστική, χωρίς βέβαια να ταυτίζεται με αυτήν, αφού εκάστη έχει διαφορετικό διαδικαστικό ρόλο και, βεβαίως, η δικαστική αρχή είναι απολύτως αυτοτελής της Εισαγγελικής.

Οφείλει επίσης να επισημανθεί ότι, από την ως άνω έννοια της υποχρεωτικής κατ΄ αρχήν συμμορφώσεως και αποδοχής της από τον

---

[67] Μεταξάς Α., Ο έλεγχος του κατ΄ουσία υποστατού της μηνύσεως, αναφοράς ή εγκλήσεως, Ποιν. Χρ., ΚΘ, σελ. 89.

Εισαγγελέα ασκηθείσης ποινικής διώξεως, διαφέρει η ανεξαρτησία (μη υποχρέωση), την οποία έχει ο ανακριτής, να προβεί ή μη στις πράξεις, τις οποίες τυχόν του εισηγείται και απλώς προτείνει ο Εισαγγελεύς προς διεξαγωγή της ασκηθείσης ποινικής διώξεως.[69]

Τουτέστιν, η κατ΄ άρθρο 247 ΚΠΔ διαφωνία του ανακριτή δεν αναφέρεται στην από τον Εισαγγελέα παραγγελία προς ανάκριση ή προανάκριση, στο πλαίσιο των άρθρων 43 παρ. 1 και 246 παρ. 1 ΚΠΔ, αλλά στα οριζόμενα από το Σύνταγμα περί εξαλείψεως του αξιοποίνου, λόγω παραγραφής, αναρμοδιότητος του ανακριτού, των λόγων αναστολής της ποινικής διώξεως.

Σύμφωνα με τις προβλεπόμενες στο άρθρο 27 ΚΠΔ εξειδικεύσεις και εξαιρέσεις, η κίνηση της ποινικής διώξεως, κατά την κρατούσα άποψη[70], δεν διαφοροποιείται από την άσκησή της, ως προς το ότι, την κίνηση και την άσκηση αυτής ενεργεί ο Εισαγγελεύς.

Υπέρ της θέσης αυτής συνηγορούν τα ακόλουθα :

Στον Ελληνικό Κώδικα Ποινικής Δικονομίας απαντούν οι όροι :

- *«έναρξη της ποινικής διώξεως»* ,στο άρθρο 43, παρ. 1 ΚΠΔ,
-*«προβεί στην ποινική δίωξη»,* στο άρθρο 29 παρ. 2 ΚΠΔ,
- *«παραγγελία του Εισαγγελέα πρός ανάκριση»*, στο άρθρο 246, παρ. 1 και 2 ΚΠΔ, και
-*«λόγοι κωλύοντες την ποινική δίωξη»,* στο άρθρο 247 ΚΠΔ.

Εκ παραλλήλου, αναφέρονται οι όροι :

-*«άσκηση της ποινικής διώξεως»*, στο άρθρο 27 ΚΠΔ,
-*«ποινική δίωξη ασκεί»* ,στα άρθρα 44, 45 και 49 ΚΠΔ,

---

[68] Μαργαρίτης, Μελέτες γιά εμβάθυνση στην ποινική δικονομία, τευχ. Α, 1992, σελ. 29.
[69] Πλημμ. .Αθηνών 588/1989, Ποιν. Χρ. 1989, σελ. 252.

- ρητά αναφέρεται *«ποινική δίωξη ασκεί»* στο άρθρο 32, παρ. 3 ΚΠΔ,
-*«παραγγέλει την ποινική δίωξη»*, στο άρθρο 31, παρ. 2, εδ. γ ΚΠΔ, ενώ
-στο άρθρο 373, παρ. 1 ΚΠΔ διατάσσεται στον *«ασκήσαντα την ποινική δίωξη Εισαγγελέα»* να προβαίνει σε έλεγχο στοιχείων ταυτότητος και να συντάσσει την δήλωση αλλαγής κατοικίας.

Συνεπώς, οι ανωτέρω όροι *«άσκηση, έγερση και κίνηση ποινικής διώξεως»* χρησιμοποιούνται από το νομοθέτη ως ισοδύναμες και ταυτόσημες έννοιες, οι οποίες, σύμφωνα με τον νόμο, δεν διαφέρουν εννοιολογικά μεταξύ τους, ούτε διαφοροποιούνται, ως προς τις έννομες συνέπειές τους, εκτιμωμένου ως αδιαφόρου του εάν χαρακτηρίζουν ή περιβάλλουν με τον ένα ή τον άλλο εκ των τριών διατυπώσεων την αρκτική πράξη της εισαγγελικής αρχής προς ποινική δίωξη.[71]

Οφείλει επίσης να παρατεθεί ότι, εξ όσων έγινε δυνατόν να ερευνήσουμε νομολογιακά, υποστηρίχθηκε και εγένετο δεκτό κατά πλειοψηφία στο Βούλευμα 1460/1976 του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Αθηνών[72] ότι, συντρέχει διάσταση μεταξύ των σταδίων της ασκήσεως και της εγέρσεως της ποινικής διώξεως, επί τη βάσει της οποίας επέρχονται έννομες συνέπειες. Επίσης, υπέρ της διακρίσεως μεταξύ ασκήσεως και κινήσεως ποινικής διώξεως αποφαίνεται και η απόφαση 588/1989 του Πλημμελειοδικείου

---

[70] Βλ. σχετ. Μαργαρίτη, σε Μαργαρίτη/Ζαχαριάδη, ο.π., σελ. 16.
[71] Με την άποψη αυτή συντάσσονται οι: Ανδρουλάκης Ν., Θεμελιώδεις έννοιες, ο.π., σελ. 229, , Ζησιάδης Ι. : Ποινική δικονομία, Βουγιούκας Κ. : : Ποινικόν Δικονομικόν Δίκαιον, 6η έκδ., 1984, Δέδες Χ. : Το αντικείμενο της Ποινικής Δίκης, 1961, παρ. 12, σελ. 42, σημ. 1 Κωνσταντάρας Χ. : Ποινική Δικονομία, τεύχος Α-Ε, 1959-1962, τόμος Α, παρ. 166.
[72] Ποιν. Χρ. ΚΣΤ, σελ. 492

Αθηνών[73].

Δ.9. Αστυνομική προανάκριση κατ΄άρθρο 243 ΚΠΔ και προκαταρκτική εξέταση

Από τον θεσμό της προκαταρκτικής εξετάσεως οφείλει να διαχωρισθεί η άσκηση της αστυνομικής προανακρίσεως, σύμφωνα με το άρθρο 243 παρ. 2, εδ. α ΚΠΔ. Τούτο διότι, και οι δύο ως άνω διαδικασίες φέρονται να έχουν κοινή αιτιολογική βάση, αφού στόχος τους είναι η συλλογή στοιχείων για την εξακρίβωση τελέσεως αξιοποίνου πράξεως και ο εντοπισμός του υπαιτίου διαπράξεώς της, ενώ ταυτόχρονα και οι δύο τυπικά δεν συνεπάγονται την έναρξη της ποινικής διώξεως.

Παρά την ανωτέρω διαπίστωση και όπως προκύπτει σαφώς από τον νόμο, πρόκειται για δύο διαφορετικές διαδικασίες, οι οποίες διεξάγονται κάτω από σαφώς διαφορετικές προϋποθέσεις. Η υπαγωγή της αστυνομικής προανακρίσεως στην προκαταρκτική εξέταση είναι όμως δεδομένη. Τούτο, καθ΄όσον η ολοκλήρωση της αστυνομικής προανακρίσεως συνεπάγεται την υποχρεωτική ενημέρωση και υποβολή των στοιχείων, τα οποία συγκεντρώθησαν, στον Εισαγγελέα, ούτως ώστε αυτός να ενεργήσει στο πλαίσιο των επιλογών της διατάξεως του άρθρου 43 ΚΠΔ, στις οποίες συγκαταλέγεται και η προκαταρκτική εξέταση.

---

[73] ΠΧρ ΛΘ', σελ. 252.

Δ.9.1. Νομικό πλαίσιο της αστυνομικής προανακρίσεως

Την αστυνομική προανάκριση ενεργοποιεί η υποχρέωση των γενικών ή των ειδικών (όπου προβλέπεται) ανακριτικών υπαλλήλων να επιχειρούν όλες εκείνες τις απαραίτητες προανακριτικές πράξεις ή ενέργειες προς εξακρίβωση των στοιχείων της αξιοποίνου πράξεως, καθώς και του εντοπισμού του υπαιτίου τελέσεως αυτών, σε περιπτώσεις επ΄ αυτοφώρω τελουμένων κακουργημάτων ή πλημμελημάτων. Τούτο, ώστε να αποφευχθεί ο άμεσος κίνδυνος απωλείας των αποδεικτικών στοιχείων ή η αδυναμία πραγματοποιήσεως στο μέλλον των αναγκαίων προς απόδειξη προανακριτικών διαπιστωτικών πράξεων, σε περίπτωση, κατά την οποία αυτές αναβληθούν και δεν πραγματοποιηθούν.[74]

Η αστυνομική προανάκριση διέπεται από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 243, παρ. 2, εδ. α και 242 ΚΠΔ, σύμφωνα με τις οποίες :

α) Διενεργείται αυτεπαγγέλτως, δηλαδή και χωρίς παραγγελία του Εισαγγελέως[55], σε αντίθεση με την προκαταρκτική εξέταση, κατά την οποίαν οι γενικοί και ειδικοί ανακριτικοί υπάλληλοι του αρθρου 33 και 34 ΚΠΔ δεν δύνανται να δράσουν αυτεπαγγέλτως, αλλά μόνον μετά από παραγγελία προς διεξαγωγή προκαταρκτικής εξετάσεως, από τον εισαγγελέα Πλημμελειοδικών.

β) Αφορά τα υπό την έννοια του αυτοφώρου (άρθρο 242 ΚΠΔ) λαμβάνοντα χώρα κακουργήματα και πλημμελήματα και, ως εκ

---

[74] Βλ. ενδεικτικά Καρρά, Ποινικό Δικονομικό, ο.π., σελ. 292 επ., Μπάκα, ο,.π., σελ. 283 επ.
[55] Συμβ. ΑΠ 1189/1985, Ποιν. Χρ. 1986, σελ. 189

τούτου, επιλαμβάνεται των εγκλημάτων κατά τον χρόνο τελέσεώς τους ή εκείνων, τα οποία ετελέσθησαν πρόσφατα, δηλ. κατά περίπτωση θεωρουμένων ως αυτοφώρων εγκλημάτων, εάν ετελέσθησαν εντός του χρονικού ορίου είτε των 47 ωρών, 59 πρώτων και 59 δευτέρων λεπτών[56], είτε της εβδόμης εσπερινής ώρας της επομένης της τελέσεως του εγκλήματος της λαθρεμπορίας ημέρας, είτε της τετάρτης ημέρας από την επομένη της τελέσεως των εγκλημάτων, τα οποία προβλέπονται στο άρθρο 1 του Ν. 1916/1990.

γ) Δεν αφορά πταίσματα ή πλημμελήματα εάν η πράξη στρέφεται κατά της τιμής ή αφορά εντελώς ελαφρά ή ασήμαντη σωματική κάκωση, ή βλάβη της υγείας.[75]

δ) Ο επιληφθείς ανακριτικός υπάλληλος οφείλει να ενημερώσει το ταχύτερο δυνατόν τον Εισαγγελέα περί της διεξαγωγής αστυνομικής προανακρίσεως και υποχρεούται να υποβάλλει σ΄αυτόν, άνευ καθυστερήσεως, τις συνταχθείσες εκθέσεις και τον τυχόν σχηματισθέντα πλήρη φάκελλο, ώστε η Εισαγγελική Αρχή να επιληφθεί περαιτέρω της υποθέσεως.[76]

ε) Η εκτίμηση του απειλουμένου κινδύνου, από την αναβολή πραγματοποιήσεως της αμέσης ενεργείας, εναπόκειται στον διεξάγοντα αυτήν ανακριτικό υπάλληλο, πλην όμως, η αυθαίρετη σχετική εκτίμηση καθιστά παράνομες τις αντίστοιχες προανακριτικές πράξεις.[77]

---

[56] Χ. Δέδες: Ποιν. Χρ. ΙΖ

[75] Γνωμ. Εισαγγ. ΑΠ 10/1999, Ποιν. Δικ. 2000.

[76] Γνωμ. Εισαγγ. ΑΠ 6/1998, Ελλ. Δ., 1999, σελ. 217.

[77] Μπουρόπουλος Α., Ποινική Δικονομία, σελ. 320, ΑΠ 690/1971, Ποιν. Χρ. ΚΒ, σελ. 221, ΑΠ 247/1975, Ποιν. Χρ., 1975, σελ. 647.

Δ.9.2. Συμπέρασμα

Συνεπώς, η αστυνομική προανάκριση αντιπαρατίθεται προς την προκαταρκτική εξέταση, διότι περιχαρακώνεται σε σαφείς προδιαγραφές, ως προς τον λόγο για τον οποίο διατάσσεται, το αντικείμενο και την έκβασή της. Η τελευταία, σε καμμία περίπτωση, δεν συνιστά δικαιοδοτική κρίση, δεδομένου ότι, σύμφωνα με το άρθρο 211, στοιχ. α ΚΠΔ, η αστυνομική προανάκριση δεν πρέπει να περιέχει ούτε καν εκτίμηση του ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου για τα συγκεντρωθέντα στοιχεία, αφού ο τελευταίος, σύμφωνα με το άρθρο 34 ΚΠΔ, δεν είναι δικαστικός λειτουργός, ώστε να δικαιούται να διατυπώνει εκτιμήσεις, ούτε είναι δυνατόν να εκληφθεί ως μαρτυρία η τυχόν εκτίμησή του, δεδομένης της απολύτου ακυρότητος ως εκ του άρθρου 211, στοιχ. α ΚΠΔ, σύμφωνα με το οποίο *«επέρχεται απόλυτη ακυρότητα στην διαδικασία, κατά την οποία κατέθεσε ως μάρτυς αυτός, ο οποίος εξετέλεσε προανακριτικά (ή ανακριτικά) καθήκοντα στην ιδία υπόθεση».* Θα πρέπει όμως εδώ να σημειωθεί ότι, κατ΄απόκλιση του γενικού κανόνα του άρθρου 211 παρ. 1 ΚΠΔ, με ειδικά νομοθετήματα, παρέχεται η δυνατότητα εξέτασης ως μαρτύρων, προσώπων πού ασκησαν προανακριτικά καθήκοντα, όπως π.χ. του άρθρου 174 του τελωνειακού κώδικα, του άρθρου 252 του Ν.Δ. 1986 για τους δασικούς υπαλλήλους, κλπ.

Ε. Συμπερασματικές κρίσεις

Υπέρ της απόψεως ότι η προκαταρκτική εξέταση αποτελεί αυτοτελές στάδιο της προδικασίας, εξομοιουμένη προς την

προανάκριση, συνηγορούν οι κάτωθι εκτιθέμενες διαπιστώσεις:

1.- Σύμφωνα με το άρθρο 244 ΚΠΔ, η διενέργεια προανακρίσεως για τα πλημμελήματα μπορεί να παραληφθεί, εάν προηγουμένως έχει διεξαχθεί προκαταρκτική εξέταση. Τουτέστιν, η τελευταία, συνιστά ολοκληρωμένη αξιολογική -καθ΄ όλα τα χαρακτηριστικά της- κρίση του Εισαγγελέως, μη έχουσα απλώς διοικητικό χαρακτήρα.

2.- Το ουσιαστικό δικαίωμα της Πολιτείας για την έγερση κατηγορίας σε περίπτωση τέλεσης αξιοποίνων πράξεων τίθεται σε κίνηση σύμφωνα με το άρθρο 27 ΚΠΔ μόνον από την Εισαγγελική Αρχή, η οποία, με την άσκηση της ποινικής διώξεως, κινεί την διαγνωστική διαδικασία της ποινικής δίκης. Τουτέστιν, δεν προκύπτει προσδιορισμός δικονομικών σταδίων προς άσκηση του δικαιώματος αυτού.

3- Η παγία νομολογία του Αρείου Πάγου δέχεται ότι οι λόγοι εξαιρέσεως των άρθρων 14 και επ. ΚΠΔ, οι οποίοι ισχύουν για την προδικασία και την κυρία διαδικασία, ισχύουν και για την προκαταρκτική εξέταση.[78] Συνεπώς, ουδεμία διαφοροποίηση παρατηρείται ως προς τον τρόπο διεξαγωγής της προκαταρκτικής εξετάσεως, η οποία, εάν αποτελούσε απλή διαπιστωτική πράξη του Εισαγγελέως, δεν θα όφειλε να μετέρχεται των ανακριτικών πράξεων της προδικασίας.

4.- Σύμφωνα με το άρθρο 138, παρ. 1 ΚΠΔ οι πράξεις της Εισαγγελικής Αρχής φέρουν τον τύπο της Διατάξεως, είτε αυτές

---

[78] Βλ. ενδεικτικά ΑΠ 690/1971, Ποιν. Χρ. ΚΒ, σελ. 221, ΑΠ 247/1975, Ποιν. Χρ., 1975, σελ. 647.

αφορούν την προδικασία, είτε την προκαταρκτική εξέταση. Η εισαγγελική διάταξη οφείλει να είναι ειδικά αιτιολογημένη και τεκμηριωμένη, κατ΄ ανάλογη εφαρμογή των ισχυόντων, ως προς τα βουλεύματα του Συμβουλίου (ίδε αναλυτικά κατωτέρω).

5.-. Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρο 31 ΚΠΔ, η προκαταρκτική εξέταση ενεργείται σύμφωνα με τα άρθρα 240 και 241 ΚΠΔ. Στην παρ. 2 του άρθρου 31 ρητά προβλέπεται η αυτοτέλεια της διεξαγωγής της προκαταρκτικής εξετάσεως, καθ' όσον ορίζεται ότι, εάν έγινε έγγραφη εξέταση του υπόπτου, η εξέταση αυτή παραμένει στο αρχείο της Εισαγγελίας και δεν μπορεί να αποτελέσει μέρος της δικογραφίας, στην περίπτωση κατά την οποία, εν τέλει, του αποδοθεί η κατηγορία διαπράξεως της καταγγελθείσης αξιοποίνου πράξεως, συνισταμένης απολύτου ακυρότητος της διαδικασίας σε περίπτωση παραβιάσεως της διατάξεως αυτής, όπως διεξοδικά αναφέρεται στο οικείο κεφάλαιο της παρούσας.

6. Σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 482, παρ. 1 ΚΠΔ (όπως αυτή επαναδιατυπώθηκε με το άρθρο 34, παρ. 12, του ν. 2172/1993) αναγνωρίζεται εκ νέου το δικαίωμα του κατηγορουμένου να ζητά την αναίρεση του βουλεύματος, το οποίο τον παραπέμπει στο ακροατήριο για κακούργημα, σε αντίθεση με την προισχύουσα διάταξη του άρθρου 13 παρ. 4 του ν. 1941/1991, με την οποία το δικαίωμα αυτό είχε καταργηθεί. Σημειωτέον ότι διατηρείται το υπέρ του πολιτικώς ενάγοντος δικαίωμα προς αναίρεση των βουλευμάτων, τα οποία αποφαίνονται να μην γίνει κατηγορία για κακούργημα.

Η αναγνώριση συνεπώς του δικαιώματος ασκήσεως ή μη ενδίκων μέσων, στο πλαίσιο της ενδιάμεσης προ της επ΄ακροατηρίω

διαδικασίας, καταδεικνύει την σκοπιμότητα αναβάθμισης της ποινικής προδικασίας, λόγω του ουσιαστικής σημασίας ρόλου της προδικασίας ως προς την ορθή έννοια της δίκαιης δίκης και την ορθή, ταχύτερη και εναργέστερη εκδίκαση των ποινικών υποθέσεων, στόχους στους οποίους είναι αδιαμφισβήτητη η συμβολή της προκαταρκτικής εξετάσεως.[79]

Η εξ αντιθέτου υποστηριχθείσα στην εισηγητική έκθεση του ν. 1941/1991 (σελ. 466) άποψη, ότι προς ταχύτερη εκδίκαση των ποινικών υποθέσεων, θα πρέπει να υποβιβασθεί και να περιορισθεί η προδικασία, με επιχείρημα το ότι η προδικασία αναφέρεται και κρίνει μόνον την παραπομπή του κατηγορουμένου, στηρίζεται σε μία δογματικά άστοχη και ουσιαστικά αδικαίωτη θέση. Η θέση αυτή παραβλέπει την ανάγκη για προσεκτική νομική εκτίμηση της αποδιδόμενης κατηγορίας, υποβαθμίζει την σημασία του γεγονότος της παραπομπής και των εξ αυτής προκυπτόντων συνεπειών στο πρόσωπο του εγκαλουμένου, αμφισβητεί την αναγκαιότητα των τύπων στον χώρο του ποινικού δικονομικού δικαίου, παραγνωρίζει την ποινική νομολογία και ευνοεί την ανομοιομορφία στην κρίση νομικών θεμάτων από τα δικαστικά συμβούλια της ουσίας.[80]

7. Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31, παρ. 1 και 2 και 47, παρ. 2 ΚΠΔ, η διενέργεια προκαταρκτικής εξετάσεως για τη διαπίστωση του «ουσία αβασίμου» της εγκλήσεως είναι αντιφατικό να είναι υποχρεωτική[81] και εκ παραλλήλου να μην

---

[79] Λ. Μαργαρίτης : Μελέτες γιά εμβάθυνση στην Ποινική Δικονομία, σελ. 180.
[80] Δαλακούρας σελ. 395, Καλφέλης σελ. 49, Καρράς σελ. 373, Μανωλεδάκης σελ. 14, Μαργαρίτης εις παρατηρήσεις στην ΑΠ 992/91, Υπεράσπ. 91, σελ. 1117.
[81] Διατ. Εισ.αγγ Εφ. Αθηνών 669/1986, Ποιν. Χρ. 1987, σελ. 252.

αναγνωρίζεται η προκαταρκτική εξέταση ως στάδιο της προδικασίας προς άσκηση ποινικής διώξεως. Με τον τρόπο αυτό παραγνωρίζεται η θεμελιώδη σημασία του τεκμηρίου αθωότητος, το οποίο αναντίρρητα εξυπηρετείται σε απόλυτο βαθμό με την μη άσκηση ποινικής διώξεως, κατόπιν προκαταρκτικής εξετάσεως.

Κατ΄ακολουθία των ανωτέρω παρατεθέντων, συνάγεται το ακόλουθο επιχείρημα : Εφ΄όσον ο έλληνας Νομοθέτης, η θεωρία και η πράξη των ελληνικών ποινικών δικαστηρίων (πλήν ελαχίστων αντιθέτων και κατά πλειοψηφία εκδοθεισών αποφάσεων) δεν διαφοροποιούν εννοιολογικά την έγερση-κίνηση από την άσκηση-έναρξη της ποινικής διώξεως, κατατάσσοντάς τις σε μία ενιαία προδικαστική ενότητα, η ένταξη της προκαταρκτικής εξετάσεως πριν από την κίνηση - άσκηση της ποινικής διώξεως, αποτελεί αντιφατικό νομικό factum.

Συνεπώς, συνάγεται ότι είναι αντιφατική, στερούμενη ερείσματος, η μη ένταξη του θεσμού της προκαταρκτικής εξετάσεως στην ενιαία προδικαστική ενότητα, πολλώ δε μάλλον, όταν η επικαλούμενη δικονομική ένταξή της, πριν από την κίνηση-άσκηση της ποινικής διώξεως δεν απαντά στον νόμο, αφού τέτοιος διαχωρισμός των σταδίων της ποινικής διώξεως δεν προβλέπεται από καμία διάταξη του ΚΠΔ. Έτσι καταδεικνύεται η ορθότητα της προτεινόμενης λύσης, δηλαδή η οριοθέτηση της προκαταρκτικής εξέτασης, ως υποχρεωτικό αυτοτελές προδικαστικό στάδιο. Συνακόλουθα, με τη σχετική παραγγελία προς διενέργειά της ιδρύεται τέταρτος τρόπος άσκησης ποινικής διώξεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Δικονομικά αποτελέσματα

Α΄. Η δικαιοδοτική εξουσία του Εισαγγελέως κατά την διεξαγωγή προκαταρκτικής εξετάσεως

Η δεύτερη ενότητα, στην οποία εστιάζει η παρούσα μελέτη επί της προκαταρκτικής εξετάσεως είναι η αδιέξοδη και κολοβωμένη δικαιοδοτική εξουσία, την οποία παρέχει ο νομοθέτης στην Εισαγγελική Αρχή.

Τούτο διότι, ενώ απαιτείται από τον Εισαγγελέα να προβεί σε σφαιρική στην ουσία αξιολόγηση, τόσον ως προς την καταγγελόμενη πράξη, όσον και ως προς την υπαιτιότητα του φερομένου ως δράστου αυτής, η εισαγγελική διάταξη με την οποία καλείται αυτός να αρχειοθετήσει την έγκληση, μήνυση ή αναφορά συνιστά κατ΄άλλους μεν απλή διοικητική πράξη, κατ΄άλλους δε οιονεί δικαιοδοτική κρίση, η οποία συνεπάγεται ουδεμία ή περιορισμένης ισχύος συνέπεια.[82]

Και υπό τις δύο όμως ανωτέρω ερμηνείες της, η εισαγγελική διάταξη σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 138, παράγραφος 1β ΚΠΔ έχει μία και μόνη δικονομική έννοια : αυτήν της εκφοράς των θέσεων της Εισαγγελικής Αρχής, σε οποιοδήποτε στάδιο και εάν αυτές αφορούν, είτε δηλαδή στην προκαταρκτική διαδικασία, είτε στο στάδιο της προδικασίας, είτε, τέλος, στο στάδιο της κυρίας

---

[82] Βλ. Ανδρουλάκη, *Θεμελιώδεις έννοιες*, ο.π., σελ. 230, Σταμάτη, ο.π., σελ. 20.

διαδικασίας, ενώ εκ παραλλήλου κατά ρητή συνταγματική και νομοθετική επιταγή, σύμφωνα με το άρθρο 93 του Συντάγματος και 139 ΚΠΔ αντίστοιχα, αυτές οφείλουν να είναι ειδικά και εμπεριστατωμένα αιτιολογημένες.

Στην εν προκειμένω ισχύουσα μορφή της προκαταρκτικής εξετάσεως, ο εγκαλών έχει την δυνατότητα να προσφύγει κατά της εισαγγελικής διατάξεως (άρθρο 47 ΚΠΔ). Επίσης έχει την ευχέρεια σε περίπτωση, κατά την οποία η έγκλησή του έχει κριθεί ως νόμω αβάσιμος, να επαναφέρει τους ίδιους ισχυρισμούς, μέχρι παραγραφής τους, παραιτούμενος της εγκλήσεως του και καταθέτοντας νέα έγκληση επ΄αυτών, ή, σε περίπτωση, κατά την οποία έχει αυτή κριθεί ως ουσία αβάσιμος, προσθέτοντας κατ΄ επίκλησή του «νεα στοιχεία» στούς ήδη κριθέντες ισχυρισμούς (άρθρο 43 ΚΠΔ). Μετά ταύτα, ο Εισαγγελεύς είναι υποχρεωμένος ή να ασκήσει ποινική δίωξη και να διατάξει προανάκριση ή κυρία ανάκριση ή να παραγγείλει εκ νέου περαιτέρω διεξαγωγή προκαταρκτικής εξετάσεως, προκειμένου να επανεξετάσει τις ίδιες (πλην όμως, νομικά και πραγματικά υπό νέα εκδοχή) καταγγελθείσες πράξεις.

Στις (μονόπλευρα) υπέρ του εγκαλούντος δικονομικές αυτές ευχέρειες, ο υποδεικνυόμενος ως διαπράξας την καταγγελθείσα αξιόποινη πράξη, έχοντας ήδη κληθεί και καταθέσει κατά την προκαταρκτική εξέταση ως μάρτυρας, υποκείμενος στο καθήκον αληθείας, απογυμνωμένος ήδη από θεμελιώδεις δικονομικές εγγυήσεις (όπως π.χ. της αρχής «ne bis in idem»), δικαίως προσβλέπει, ως πλέον τελέσφορο τρόπο αντιμετωπίσεως της ποινικής αυτής εμπλοκής του, είτε στην ποινική δίωξή του, ούτως

ώστε να αποδείξει στο πλαίσιο σαφών διαδικασιών, στις οποίες ισχύουν ευκρινείς και δεδομένοι κανόνες, το ουσία αβάσιμο της καταγγελίας, είτε στην επέλευση του χρόνου παραγραφής των αποδιδομένων σ΄αυτόν αξιοποίνων πράξεων.

Συνακόλουθα, η Εισαγγελική διάταξη, στην οποία θα καταλήξει ο Εισαγγελεύς και θα θεμελιώσει την κρίση του περί του προφανώς ψευδούς και του νόμω ή ουσία αβασίμου της καταγγελίας ή θα αιτιολογήσει την μη συναγωγή επαρκών ενδείξεων ενοχής προς άσκηση ποινικής διώξεως, συνεπάγεται οιονεί δεδικασμένο, δηλαδή περιορισμένη ισχύ του δεδικασμένου, υπό την έννοια της υπάρξεως δυνατότητας για ανάσυρση της Εισαγγελικής διατάξεως.

Συνέπεια των ανωτέρω είναι το εν τοις πράγμασι ατελέσφορο της προκαταρκτικής εξετάσεως και, ως εξ αυτού, η αναβίωση του μύθου του Σισσύφου, λόγω ακριβώς του συγκεχυμένου νομικού χαρακτηρισμού της εισαγγελικής διατάξεως, ως διοικητικής εισαγγελικής πράξεως, η οποία όμως και στην περίπτωση αυτή, οφείλει να φέρει όλα τα δικονομικά γνωρίσματα και τις προϋποθέσεις εκδόσεως δικαιοδοτικής κρίσεως, όπως επί βουλευμάτων και ποινικών αποφάσεων, χωρίς όμως την δυνατότητα να επιφέρει ολοκληρωμένο αποτέλεσμα, αφού στερείται του δικαιώματος να περιβάλλει δια δεδικασμένου τα αξιολογηθέντα με την προκαταρκτική εξέταση γεγονότα.

Τα ανωτέρω έχουν ως αποτέλεσμα να επιλέγεται συχνά (και ασχέτως ενοχής) η τακτική : ο υποδεικνυόμενος ως ύποπτος τελέσεως αξιοποίνου πράξεως να παρελκύει, με κάθε τρόπο, την ολοκλήρωση της προκαταρκτικής εξετάσεως, για την διεξαγωγή της οποίας άλλωστε δεν τίθεται οιοσδήποτε χρονικός περιορισμός. Ετσι,

εάν και όταν ασκηθεί τελικά ποινική δίωξή του, θα συνυπολογίσει στον χρόνο παραγραφής και τον ήδη διαδραμόντα χρόνο της προηγηθείσης προδικασίας, ώστε μέχρι της κοινοποιήσεως του κατηγορητηρίου, να πιθανολογεί την απαλλαγή του, μέχρι την έκδοση τελεσιδίκου αποφάσεως, λόγω της επελθούσης εν τω μεταξύ εξάλειψης του αξιοποίνου των αποδιδομένων σ΄αυτόν πλημμελληματικών αξιοποίνων πράξεων.

Β. Η Εισαγγελική Αρχή στην ποινική διαδικασία

Προς κατανόηση της συμβολής του θεσμικού ρόλου του Εισαγγελέως στην διαμόρφωση και λειτουργία της προκαταρκτικής εξετάσεως παραθέτουμε κατωτέρω την νομική φύση και λειτουργία της Εισαγγελικής Αρχής στον ποινικό δικονομικό χώρο.

Β.1. Ιστορική επισκόπηση

Ο εισαγγελικός θεσμός εισήχθη το πρώτον στην Ελλάδα από τον G. Mauer, κατά την Αντιβασιλεία του Όθωνος, με την εισαγωγή του Οργανισμού Δικαστηρίων και την Ποινική Δικονομία του 1834.[83] Κατά τον τρόπο αυτό, εισήχθη και στην Ελλάδα, η έννοια της «κατηγορητικής δίκης», η οποία διαμορφώθηκε στον ευρωπαϊκό χώρο, κατά τον 18ο και 19ο αιώνα, δηλαδή ο δημόσιος χαρακτήρας της κατηγορίας, ο οποίος περιχαρακώνεται από την

[83] Σταμάτης, Η προκαταρκτική, ο.π., σελ. σελ. 6, σημ. 27.

θεμελιώδη αρχή «κανένα έγκλημα, καμμία ποινή χωρίς νόμο». Προς αυτήν συναρτάται ο βασικός ποινικός δικονομικός κανόνας «καμμία ποινική δίκη χωρίς δημόσια κατηγορία», υπό την έννοια ότι, τα ποινικά δικαστήρια επιλαμβάνονται μόνον εάν, και εφ΄όσον, υπάρχει προηγουμένη άσκηση ποινικής διώξεως από τον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών.

Β.2. Ο θεσμός της Εισαγγελικής Αρχής στον ελληνικό ποινικό δικονομικό δίκαιο

Οι ανωτέρω αρχές αποτυπώνονται και στις διατάξεις των άρθρων 7, παρ. 1 και 96 του Συντάγματος του 1975, όπως επίσης και των άρθρων 27, 32 παρ. 1, 20, 38 παρ.1 και 2 και 171, παρ. .ιβ΄ ΚΠΔ, σύμφωνα με τις οποίες κατοχυρώνεται στο σύνολό του ο κανόνας «κανένα έγκλημα, καμμία ποινή, χωρίς δίκη και δημόσια κατηγορία».

Ετσι, οι προβλεπόμενες στο άρθρο 20 της Ποινικής Δικονομίας του 1834 διατάξεις, ότι στην ποινική διαδικασία ισχύει η κατηγορητική δίκη και η, ταυτόσημη προς αυτές, διάταξη του άρθρου 12, παρ.3 του σχεδίου ΚΠΔ 1934, σύμφωνα με την οποία *«κατηγορούσα αρχή είναι ο παρ΄ εκάστω δικαστηρίω εισαγγελεύς ή δημόσιος κατήγορος,όπου υπάρχει τοιούτος»* επαναλαμβάνεται στην διάταξη του ισχύοντος άρθρου 27, παρ.3 ΚΠΔ, σύμφωνα με την οποία *«κατηγορούσα αρχή είναι ο Εισαγγελέας κάθε δικαστηρίου ή ο δημόσιος κατήγορος, όπου υπάρχει»* και συμπληρώνεται με τις διατάξεις των άρθρων 36 και 50 ΚΠΔ, με τις οποίες προβλέπονται οι προϋποθέσεις της κατ΄έγκληση και, όπου αυτή δεν απαιτείται, της

αυτεπαγγέλτου διώξεως των αξιοποίνων πράξεων.

Πέραν αυτών, στον ελληνικό ποινικό δικονομικό χώρο, η εικόνα της λειτουργικής αρμοδιότητας της Εισαγγελικής Αρχής είναι συγκεχυμένη. Τούτο διότι η ορολογία που χαρακτηρίζει τον εισαγγελικό θεσμό στην σύγχρονη μορφή του παραμένει η ιδία από τον Οργανισμό Δικαστηρίων 1834 (κατ΄άρθρο 27, παρ. 3 ΚΠΔ : *«κατηγορούσα αρχή»*), ασχέτως εάν, το περιεχόμενο της εννοίας του θεσμού διαμορφώθηκε ιστορικά στις νέες βάσεις των ευρωπαικών προτύπων του 18ου και 19ου αιώνος[84] και σφυρηλατήθηκαν με τις αρχές της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την κρατική αυθαιρεσία του 20ου αιώνα.

Ο θεσμός της Εισαγγελικής Αρχής, εξεταζόμενος ως προς τον θεσμικό του ρόλο στην λειτουργία της ποινικής διαδικασίας, παρουσιάζει την εξής εικόνα :

- Διαδραματίζει τον ρόλο του αντιπροσώπου του μονάρχου, επιφορτιζόμενος με την καθοδήγηση και αστυνόμευση των δικαστηρίων.[85]
- Ταυτίζεται με τον δικαστή.[86]
- Ενυπάρχει ως έννοια στο θεσμό του δημοσίου κατηγόρου, αλλά μόνον στο «Ανέκλητον Κριτήριον», δηλ. το Εφετείο του Οργανισμού Δικαστηρίων του 1834, ενώ η επέκταση του δεν εφαρμόσθηκε στην πράξη στα λοιπά δικαστήρια, τα οποία υπήρχαν τότε.[87]

---

[84] Σταμάτης Κ. : ο.π σελ. 6, σημ. 27.
[85] Σταμάτης Κ.: οπ, σελ. 7, σημ. 31.
[86] Σερεμέτης Δ.: *Η δικαιοσύνη επί Καποδίστρια,* 1959, σημ. 82, σελ. 199-219, Μάουερ Καραστάθη, *Ο ελληνικός λαός,* σελ. 25, 963 σημ. 1, Ανδρουλάκης Ν., ο.π., σελ. 72 και 76.
[87] Πανταζοπούλου Ν., *Η δικαιοδοτική πολιτική κατά την Επανάσταση και την Καποδιστριακή περίοδο,* 1978, σελ. 1297, 1303, 1331 και 1332.

- Χαρακτηρίζεται ως διάδικο μέρος της ποινικής δίκης, υπαγόμενο στην διευθυντική εξουσία του προεδρεύοντος στις δημόσιες συνεδριάσεις των δικαστηρίων.[88]
- Αποκτά αυτοτέλεια με τον διαχωρισμό των δικαστικών λειτουργιών της ποινικής δίκης και την ανάθεση της ασκήσεως της ποινικής διώξεως στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών.[89]

- Υπέχει τον ρόλο του αντιδίκου του κατηγορουμένου[90], ενώ, επίσης
- Χαρακτηρίζεται ως διοικητική αρχή, υποκείμενη στην εκτελεστική εξουσία και δή στον Υπουργό Δικαιοσύνης.

Γ. Η Εισαγγελική αρχή ως διοικητική αρχή στην προκαταρκτική εξέταση

Οι ανωτέρω διακυμάνσεις του θεσμικού ρόλου της Εισαγγελικής Αρχής αφορούν την παρούσα μελέτη μόνον κατά το μέτρο που το εύρος της αρμοδιότητος και η αυθεντία, με την οποία περιβάλλεται ο εισαγγελικός λειτουργός, έχουν σχέση με τις έννομες συνέπειες, οι οποίες επέρχονται από την παρέμβαση και την συμμετοχή του στην ποινική προδικασία και δή κατά την διεξαγωγή της προκαταρκτικής εξετάσεως.

Τούτο, εκ του λόγου ότι, εάν ο Εισαγγελεύς θεωρηθεί ότι είναι διοικητική αρχή, η οποία εκπροσωπεί την εκτελεστική εξουσία στα δικαστήρια, οπότε, λειτουργικά, στην ποινική δίκη υπέχει θέση

---

[88] Πρακτικά, τ. Α, σελ. 74,75 και 78, Αναθ. Επιτρ. Σχεδ. ΚΠΔ 1934.
[89] Ανδρουλάκης Ν., ο.π., σελ. 81 και 82.
[90] Σταμάτης Κ., ο.π., σελ. 20.

διαδίκου ή οιονεί διαδίκου[91], τα αποτελέσματα από την ενάσκηση των καθηκόντων του θα έχουν διοικητικής φύσεως χαρακτήρα, άρα δεν θα συνεπιφέρουν ποινικά δεσμευτικά αποτελέσματα, ούτε θα διαμορφώσουν την άσκηση ή μη της ποινικής διώξεως, ούτε θα επηρεάσουν την προδικασία, ενώ οι ανακριτικής φύσεως και λοιπές διενεργηθείσες πράξεις, θα διέπονται από τις διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα.

Εάν λοιπόν, εγένετο δεκτή η ανωτέρω απόψη περί της διοικητικής φύσεως της Εισαγγελικής Αρχής, τότε, κατά λογική ακολουθία, θα υποστηρίζετο ότι η διεξαγωγή προκαταρκτικής εξετάσεως, η οποία διατάσσεται με τα άρθρα 43 και 47 ΚΠΔ, δεν δεσμεύεται από ποινικές δικονομικές διατάξεις, η δε εισαγγελική διάταξη αρχειοθετήσεως μηνύσεως ή εγκλήσεως επιφέρει μόνον διοικητικής φύσεως αποτελέσματα.[92] Τούτων συντρεχόντων, θα μπορούσε να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι ο θεσμός της προκαταρκτικής εξετάσεως θα είχε ως μόνον σκοπό την εξυπηρέτηση της λειτουργίας της Εισαγγελικής Αρχής ως δημόσιας υπηρεσίας, και δεν θα ασκούσε επιρροή στην ποινική προδικασία, αφού θα αναγνωριζόταν ως διοικητική πράξη.[93]

---

[91] Σταμάτης Κ., ο.π., σελ. 15.

[92] Ι. Αλεξιάδη, Εγχειρίδιο Ανακριτικής, 1980, σελ.49, Ι.Ζησιάδη, Ποινική Δικονομία, σελ. 328.

[93] Κωστή-Μπουροπούλου, Εγχειρίδιο Ποινικής Δικονομίας, τ. Α, 1938, παρ.53, σελ. 200, Γάφου Η., Ποινική Δικονομία, τομ. Α.1960, παρ. 14, σελ. 34.

Γ΄.1. Η Εισαγγελική Αρχή ως Δικαστική αρχή. Προβλεπόμενες διατάξεις

Η κατά τα ανωτέρω ισχύσασα και σύμφωνη με την ποινική δικονομία του 1834 άποψη ότι η Εισαγγελική αρχή έχει διοικητικό χαρακτήρα, έχει καταρριφθεί σε όλα της τα επίπεδα, με την αναθεώρηση του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας του 1955. Ειδικότερα, σύμφωνα με το σχέδιο του ΚΠΔ 1955 καθορίζεται με σαφήνεια ότι ο Εισαγγελεύς δεν έχει ιδιότητα διαδίκου, διότι *«ο Εισαγγελεύς, καθ΄ ό εντεταλμένος στην εκπροσώπισιν και προστασίαν του κοινωνικού συμφέροντος, δεν δύναται να θεωρηθεί φέρων τον χαρακτήρα διαδίκου, μηδέ sui generis τοιούτου, αλλά έχει θέσιν μεταξύ των δικαστικών προσώπων»*[94].

Είναι χαρακτηριστικό ότι, ο Καθηγητής Ν. Ανδρουλάκης, ενώ αρχικά είχε υποστηρίξει τον καθαρά διοικητικό χαρακτήρα της προκαταρκτικής εξετάσεως, στην συνέχεια τάχθηκε υπέρ της άποψης, η οποία αναγνωρίζει στην προκαταρκτική εξέταση δικαστικό-δικαιοδοτικό χαρακτήρα, αιτιολογώντας με αυτήν και τον ιδιαίτερα ευρύ κύκλο των ανακριτικών πράξεων, οι οποίες είναι δυνατόν να λάβουν χώραν κατ΄αυτήν.[95] Στον δικαιοδοτικό αυτό χαρακτήρα επίσης στηρίζει την άποψή του ο Ν. Ανδρουλάκης[78] γιά θεμελίωση της αρμοδιότητος του δικαστικού συμβουλίου και στην προκαταρκτική εξέταση, κατ΄ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 307 ΚΠΔ Αντίθετη προς τούτο άποψη εκφέρεται στην απόφαση

---

[94] Πρακτικά Σχεδίου ΚΠΔ 1955, τ. Α΄, σελ. 4.
[95] Θεμελιώδεις έννοιες, ο.π., σελ. 230, του ιδίου, Απόρρητο, ο.π., σελ. 52 επ.

93/1980[79], στην οποία αποκλείεται πλήρως η αρμοδιότητα του δικαστικού συμβουλίου κατά την προκαταρκτική εξέταση.

Γ.2. Νομοθετική και νομολογιακή επισκόπηση

Δυνάμει των ισχυουσών διατάξεων και της νομολογιακής πρακτικής το ανωτέρω ζήτημα αντιμετωπίζεται ως ακολούθως :

1) Σύμφωνα με το άρθρο 24, παρ. 1 και 2 του Σχεδίου Οργανισμού των Δικαστηρίων 1983, ορίζεται ότι η Εισαγγελία: α) είναι δικαστική αρχή, ανεξάρτητη από το δικαστήριο και την εκτελεστική εξουσία, και β) δρα ενιαία και αδιαίρετα, έχουσα ως αποστολή την διαφύλαξη των κανόνων της δημοσίας τάξεως.

2) Ο χαρακτηρισμός των Εισαγγελέων ως δικαστικών λειτουργών καθορίζεται ρητά στα άρθρα 87 παρ. 3, 88 παρ. 5 και 6, 90 παρ. 1, 2 και 5 και 91 παρ. 1 του Συντάγματος του 1975.. Γιά την ερμηνεία των άρθρων αυτών το με αριθμ. 1/1979 πρακτικό της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας αναφέρει ότι :

«πλήν των δικαστών, αυτό τούτο το Σύνταγμα, διά ρητών αυτού διατάξεων, καταλέγει μεταξύ των δικαστικών αυτού οργάνων και έτερα όργανα , μή δικαιοδοτούντα μεν, ως οι τακτικοί δικασταί, μετέχοντα όμως και επικουρούντα κατά τους οικοίους νόμους, εις το έργο της απονομής της δικαιοσύνης. Τοιαύτα όργανα, ρητώς υπό του Συντάγματος περιλαμβανόμενα εις την κατηγορίαν των δικαστικών λειτουργών, είναι οι εισαγγελικοί λειτουργοί».

3) Με την απόφαση 1883/1981 του Συμβουλίου της

---

[78] Θεμελιώδεις έννοιες, ο.π., σελ. 206, σημ. 3

[79] του Πλημμ. Λασ. Ποιν. Χρ., ΛΑ, σελ. 84

Επικρατείας γίνεται δεκτό ότι :

«η εισαγγελική αρχή δεν αποτελεί διοικητικήν αρχήν, αλλά ως ανήκουσα από οργανικήν άποψιν εις την Δικαστικήν Εξουσίαν, κατά τα άρθρα 87 και επ.. του Συντάγματος, παρισταμένη στα τακτικά δικαστήρια, ως εκπρόσωπος του νόμου και της δημοσίας τάξεως, είναι παράγων της Δικαιοσύνης και συνιστά δικαστικήν αρχήν. Συνεπώς, αι πράξεις αυτής, ανεξαρτήτως του περιεχομένου των, δεν υπόκεινται εις αίτησιν ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας».

4) Με την υπ΄ αριθμ. 794/1976 απόφαση του Αρείου Πάγου κρίνεται ότι : «*ο Εισαγγελεύς θεωρείται ως ένα από τα αρμοδιώτερα δικαστικά όργανα».*

5) Με την απόφαση 2/1977 του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου του άρθρου 100 του Συντάγματος 1975 γίνεται ομόφωνα δεκτό ότι :

«επιλαμβάνεται ο Εισαγγελεύς, ήτοι όργανον εντεταγμένο εις την δικαστικήν και ουχί διοικητικήν εξουσίαν, της επιλύσεως των ως άνω περί νομής διαφορών».

6) Δυνάμει των άρθρων 9, παρ. 1 του Συντάγματος και 254 παρ. 1 ΚΠΔ *«ο Εισαγγελεύς θεωρείται ως εκπρόσωπος της Δικαστικής Εξουσίας στην κατ΄οίκον έρευνα».*

7) Εκ του γεγονότος ότι, στα άρθρα 14 και επ. ΚΠΔ, ο Εισαγγελεύς υπάγεται στους λόγους εξαιρέσεως, οι οποίοι ισχύουν για τους δικαστές, συνάγεται το συμπέρασμα ότι, «*ο Εισαγγελεύς χαρακτηρίζεται κατ΄ άρθρον 27 ΚΠΔ ως δικαστικός λειτουργός και όχι ως εκπρόσωπος της εκτελεστικής εξουσίας, ασκώντας την ποινική δίωξη εν ονόματι της Πολιτείας και με στόχο την επίτευξη της*

ορθής απονομής της Δικαιοσύνης».

8) Σύμφωνα με την ρητή διάταξη του άρθρου 463 ΚΠΔ, με την οποία το προαπαιτούμενο προς άσκηση ενδίκου μέσου έννομο συμφέρον, ως προς τον Εισαγγελέα απορρέει από την νομική του θέση στην ποινική δίκη, συνάγεται η ιδιότητα του Εισαγγελέως ως οργάνου της.

9) Δυνάμει της διατάξεως του άρθρου 72 και επ. ΚΠΔ, ο Εισαγγελεύς δεν είναι διάδικος της ποινικής δίκης, αφού δεν συμπεριλαμβάνεται μεταξύ των κατονομαζομένων ως διαδίκων στην διάταξη αυτή.

10) Η ιδία διαπίστωση, «περί της ελλείψεως της ιδιότητος ως διαδίκου στο πρόσωπο του Εισαγγελέως», συνάγεται εκ των άρθρων 464 ΚΠΔ (περί ασκήσεως ενδίκων μέσων από τον Εισαγγελέα), 475 παρ. 1 ΚΠΔ (περί παραιτήσεως του διαδίκου από το ένδικο μέσο, πού έχει ασκήσει), σε συνδυασμό με την παρ. 2 του ιδίου άρθρου, σύμφωνα με την οποία, ο Εισαγγελεύς δεν μπορεί να παραιτηθεί από το ένδικο μέσο, το οποίο έχει ασκήσει (καθ΄ότι, ο Εισαγγελεύς δεν έχει εξουσία διαθέσεως της ποινικής αγωγής, μετά την άσκησή της).

11) Εκ των άρθρων 317 παρ. 2 ΚΠΔ (με το οποίο δίδεται στον Εισαγγελέα Εφετών το δικαίωμα ελέγχου του ουσιαστικά και νομικά αβασίμου της κατηγορίας) και 484 παρ. 2 ΚΠΔ και 505 παρ. 2β ΚΠΔ (με τα οποία ρυθμίζεται το δικαίωμα του Εισαγγελέως του Αρείου Πάγου να αναιρέσει υπέρ του Νόμου βούλευμα για οποιαδήποτε παράβαση των διατάξεων, που αφορούν την προδικασία) τεκμαίρεται ότι, τις ανωτέρω δικαιοδοτικές-παρεμβατικές εξουσίες, ο Εισαγγελεύς δεν θα ήταν σε θέση να τις ασκήσει, εάν

υπαγόταν στην εκτελεστική εξουσία και, ως εξ αυτής, είχε την ιδιότητα του διαδίκου.

12. Ιδιάζουσα σημασία έχει η ρητή διάταξη του άρθρου 139 ΚΠΔ, στην οποία αναφέρεται παγίως η νομολογία, συμπεριλαμβανομένης εκείνης του Αρείου Πάγου, ως προς την απαιτουμένη πλήρη και εμπεριστατωμένη αιτιολογία της εισαγγελικής διατάξεως, δηλ. της υποχρεώσεως του Εισαγγελέως να αποφαίνεται, να κρίνει αυτοτελώς και να τεκμηριώνει την κρίση-απόφανσή του αυτή. Σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 139 ΚΠΔ, η δικαιοδοτική κρίση (διάταξη) του Εισαγγελέως, πρέπει να είναι ειδικά τεκμηριωμένη και εμπεριστατωμένη, δηλαδή να μνημονεύει τα πραγματικά περιστατικά, πού πιθανολογούνται ότι προκύπτουν από την προκαταρκτική εξέταση, τα σχετικά αποδεικτικά μέσα, τα οποία στηρίζουν αυτήν την πιθανολόγηση, την αξιολόγησή τους και την υπαγωγή τους στον κανόνα δικαίου, πού εφαρμόζεται στην συγκεκριμένη περίπτωση. Ετσι, εξομοιούται η Εισαγγελική διάταξη-απόφανση-δικαιοδοτική κρίση προς τις δικαστικές ποινικές αποφάσεις και τα βουλεύματα.

13. Δυνάμει των άρθρων 333 παρ. 3 και 369 παρ. 3 ΚΠΔ ρυθμίζονται οι διαφορετικοί διαδικαστικοί ρόλοι του Εισαγγελέως και του κατηγορουμένου, υπό την έννοια ότι, αυτοί δεν είναι αντίδικοι, ούτε ο Εισαγγελεύς έχει (όπως στο Αγγλοσαξωνικό Δίκαιο) υποχρέωση αποδείξεως της ενοχής. Και στους δύο παράγοντες αυτούς της ποινικής δίκης χορηγούνται ίσα όπλα απόδειξης, ενώ ο κατηγορούμενος ακούγεται τελευταίος και μετά την αγόρευση του Εισαγγελέως.

Γ΄.3. Η Εισαγγελική αρχή ως ανεξάρτητη δικαστική αρχή

Η Εισαγγελική Αρχή, κατά την έκφραση της δικαιοδοτικής της κρίσεως είναι ανεξάρτητη και δρα αυτογνωμόνως, μη έχουσα ούτε εξωτερική, αλλ΄ ούτε εσωτερική ιεραρχική εξάρτηση από τους ιεραρχικά προϊσταμένους Εισαγγελείς του Αρείου Πάγου και Εφετών ή τον Υπουργό Δικαιοσύνης. Ως πρός τούτο παρατηρητέα τα ακόλουθα :

Γ΄.3.1. Εξωτερική ιεραρχική εξάρτηση του Εισαγγελέως από την εκτελεστική εξουσία

Υπεστηρίχθη στην θεωρία η άποψη[96] ότι η ιεραρχική εξάρτηση από τον Υπουργό Δικαιοσύνης αποδεικνύει τον σύνδεσμο της Εισαγγελικής Αρχής με την εκτελεστική εξουσία, κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μην μπορεί κανείς να ισχυρισθεί ότι η Αρχή αυτή ανήκει στην δικαστική εξουσία. Η άποψη αυτή θεμελιώνεται με το επιχείρημα ότι το άρθρο 93 Οργ., Δικ. 1834 δεν εισάγει διάκριση για τις δεσμευτικές οδηγίες του Υπουργού Δικαιοσύνης, εκτός από το ότι, με αυτές δεν μπορεί να παραβιάζεται η αρχή της νομιμότητος. Ως προς την άποψη αυτή, λεκτέα τα ακόλουθα :

α) Το δικαίωμα του Υπουργού Δικαιοσύνης να παραγγέλει την ποινική δίωξη κάθε αξιόποινης πράξης, υπό τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς του άρθρου 30 παρ. 1 ΚΠΔ κρίνεται ως αντισυνταγματικό, καθ΄ότι αντίκειται στην αρχή της διακρίσεως των

εξουσιών.[97]

β) Το εν προκειμένω δικαίωμα του Υπουργού Δικαιοσύνης αντιβαίνει επίσης στο άρθρο 71 του Οργ. Δικ. 1983, σύμφωνα με το οποίο *«οποιαδήποτε οδηγία, υπόδειξη ή σύσταση σε δικαστικό λειτουργό, γιά ουσιαστικό ή δικονομικό θέμα, σε συγκεκριμένη υπόθεση είναι ανεπίτρεπτη και συνιστά πειθαρχικό αδίκημα».*

γ) Νομολογιακά εκρίθη ότι το δικαίωμα του άρθρου 30 παρ. 1 ΚΠΔ δεν αναιρεί, ούτε περιορίζει το κατ΄άρθρα 35 και 43 παρ.3 ΚΠΔ δικαίωμα του Εισαγγελέως του Αρείου Πάγου ή του Εισαγγελέως Εφετών ή Πλημμελειοδικών να ασκούν έκαστος αυτοτελώς προκαταρκτική εξέταση, καθ΄ότι, ο Υπουργός Δικαιοσύνης δεν δύναται να αναστείλει έστω και εμμέσως την διενέργεια προκαταρκτικής εξετάσεως, παρά μόνον εάν, βάσει των υποβαλλομένων σ΄αυτόν κυρωμένων αντιγράφων της δικογραφίας, παραγγείλει την άσκηση ποινικής διώξεως, οπότε η προκαταρκτική εξέταση διακόπτεται εκ λόγων δικονομικών και όχι λόγω παρεμβάσεως του Υπουργού και η δικογραφία μετά ταύτα διαβιβάζεται στον αρμόδιο για την άσκηση διώξεως Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών.[98]

Ως προς την εξωτερική ιεραρχική εξάρτηση του Εισαγγελέως

---

[96] Σπινέλλης Δ., Διδακτορική Διατριβή, σελ. 882, 874 και 876.

[97] Αναφ. Εισαγγ. ΑΠ 120/1984., Ποιν. Χρ. ΜΔ, σελ. 110, Σανιδά Γ. : Ποιν. Χρ. ΜΔ, σελ. 7 επ. Ζύγουρα Α. : Ο Υπουργός Δικαιοσύνης και η ποινική δίωξη., Ποιν. Δ., 1999, σελ. 480, και, αντιθέτως, Ανδρουλάκης Ν. : Η ιδιωτική γνωμοδότηση. Ποιν. Χρ. ΜΔ, σελ. 115

[98] Αναφ. Εισαγγ. ΑΠ 120/1994, Ποιν. Χρ. 1994, σελ. 110, Σανιδά Γ., Σκέψεις εν σχέσει πρός την διάταξη του άρθρου 320, παρ. 1 ΚΠ και το σύννομο ή μη της εφαρμογής της, Ποιν. Χρ., 1994, σελ. 5, Αρβανίτη Γ, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, τ. Α΄, Β εκδ. 2002, σελ. 53.

από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, αυτή τίθεται στο μέτρο της γενικότερης εποπτείας, την οποίαν ασκεί ο Υπουργός στα Δικαστήρια και τις Εισαγγελίες, δηλ. της επιβλέψεως και της εκδόσεως γενικών οδηγιών, ως προς την εύρρυθμη λειτουργία τους και την ορθή και σύννομη εκτέλεση των καθηκόντων τους (άρθρο 48 Σχεδ. Οργ. Δικ. 1980, παρ. 2), κάθε άλλης ενεργείας του αντιτασσομένης προς το Σύνταγμα και τον Νόμο.

Γ.3.2. Εσωτερική ιεραρχική εξάρτηση του Εισαγγελέως από ιεραρχικά προϊσταμένους

Ως προς την εσωτερική ιεραρχική εξάρτηση των κατωτέρων προς τους ανωτέρους Εισαγγελείς και τα όρια παρεμβάσεως κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους παρατηρητέα τα ακόλουθα :

α) Κατ΄άρθρο 26 Σχεδ. Οργ. Δικ. 1983 ορίζεται ότι «*τους Εισαγγελικούς λειτουργούς συνδέει σχέση ιεραρχικής εξάρτησης. Προϊστάμενος όλων είναι ο Εισαγγελεύς του Αρείου Πάγου. Ο εισαγγελικός λειτουργός οφείλει να εκτελεί τις νόμιμες παραγγελίες των προϊσταμένων του. Κατά την εκτέλεση όμως των καθηκόντων του και την έκφραση της γνώμης του ενεργεί αδέσμευτα, υπακούοντας στον Νόμο και την συνείδησή του*».

β) Η απόφαση 2942/1964 της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας[99] γιά την εσωτερική ιεραρχική εξάρτηρη αναφέρει τα εξής:

«*Ο Εισαγγελεύς του Αρείου Πάγου έχει ως πρός τους υπ΄ αυτόν*

[99] Νομ. Β. 13, σελ. 3.

Εισαγγελείς δικαίωμα να απευθύνει γενικάς οδηγίας ή υποδείξεις ή και συγκεκριμένη παραγγελία, πρός ορισμένην ενέργειαν, ο δε υφιστάμενος οφείλει να εκτελεί πιστώς και απροφασίστως την παραγγελίαν, δυνάμενος μόνον ενώπιον των δικαστηρίων και των δικαστικών συμβουλίων να εκφέρει ελευθέρως και κατά συνείδησιν την γνώμην του, μή δεσμευόμενος από την γνώμην του προισταμένου του. Αν όμως, κατά τα ανωτέρω, ο Εισαγγελεύς του Αρείου Πάγου δύναται να παραγγείλει ωρισμένην ενέργειαν, δεν δύναται εν τούτοις να διατάξει υφιστάμενον Εισαγγελέα να εκφέρει ορισμένην γνώμην, εκεί όπου ο νόμος αναγνωρίζει στον τελευταίον τούτον αρμοδιότητα γνωμοδοτήσεως, διότι η γνωμοδότησις του Εισαγγελέως δεν είναι ει μή αυτή της πεποιθήσεως του ή δήλωσης, το δε άρθρο 94 του Οργανισμού των Δικαστηρίων, λέγον ότι ο Εισαγγελεύς οφείλει, λαβών ρητήν οδηγία παρά του προισταμένου του, να εκτελεί αυτήν ακριβώς, αναφέρεται εις ενεργείας (εννοεί δηλ. οδηγία) του να πράξει ο υφιστάμενος εισαγγελεύς,μηκέτι πραχθέν και όχι να γνωμοδοτήσει, παρά την ιδίαν αυτού πεποίθησιν».

γ) Σύμφωνα με τα αρθρα 24 παρ. 2 και 31 του Σχεδ. Οργ. Δικ. 1983 καθιερώνεται το αδιαίρετο της Εισαγγελικής Αρχής, υπό την έννοια ότι : *«κάθε πράξη, η οποία γίνεται από ένα μέλος της, στον κύκλο της αρμοδιότητάς του, θεωρείται ότι έγινε από όλα τα μέλη αυτής»*[100].

δ) Κατ΄άρθρο 16 παρ. 1α, 87 παρ. 2 και 93 παρ. 4 του Συντάγματος καθιερώνεται η επιστημονική ελευθερία και αυτοτέλεια κάθε μελετητή, άρα και του Εισαγγελέα, κατά τον χειρισμό και την

---

[100] ΑΠ 201/1961, Ποιν. Χρ. 1ΙΑ, σελ. 472, ΑΠ 184/1961 Ποιν. Χρ. ΙΑ, σελ. 146, Ζησιάδης Ι., Ποινική Δικονομία, τ. Α, παρ. 54, σελ. 50.

επίλυση των επιστημονικών νομικών θεμάτων, τα οποία ανακύπτουν μέσα από την λειτουργική αρμοδιότητά του.[101]

ε) Η συνταγματική (άρθρο 87 του Συντάγματος) και νομοθετική (αρθρο 24 παρ.4 του Κώδικα Οργανισμού των Δικαστηρίων) κατοχύρωση της ανεξαρτησίας του εισαγγελικού λειτουργού σε κάθε ενέργειά του, η οποία διασφαλίζει δικαιοδοτική κρίση με έκφραση ελεύθερης γνώμης, τόσο για το νομικό, όσο και για το πραγματικό σκέλος της υπόθεσης καταδεικνύεται στην παράγραφο 2, εδαφ. γ του αρθρου 245 ΚΠΔ.[102]

στ) Σύμφωνα με την ρύθμιση του άρθρου 245 ΚΠΔ, όταν ο Εισαγγελεύς Εφετών, στον οποίον υπεβλήθη η δικογραφία, κρίνει αντίθετα προς τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών ότι, δεν προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, η πρόταση από τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών στο δικαστικό συμβούλιο, μετά από διενέργεια προανακρίσεως, μπορεί να γίνει και με παραπεμπτικό για τον κατηγορούμενο περιεχόμενο στις περιπτώσεις των προσώπων ιδιαζούσης δωσιδικίας, αρμοδιότητος του Τριμελούς Εφετείου.

Η ρύθμιση αυτή έχει εν προκειμένω σημασία, επειδή και με την διάταξη αυτή επιβεβαιούται το δικαίωμα του Εισαγγελέως Πρωτοδικών, κρίνοντας κατά συνείδηση κατά την σύνταξη της μείζονος και ελάσσονος πρότασης του δικανικού του συλλογισμού, απευθυνόμενος στο δικαστικό συμβούλιο, να διαφοροποιηθεί από

---

[101] Σταμάτης Κ., Η προκαταρκτική εξέταση, ο.π., σελ.27

[102] Ολομ. ΣτΕ, 2942/1964, Νο.Β. 13, σελ. 3, Διατ. Εισαγγ. Εφ. Θεσσ, 116/1986, Αρμ. 1987 με σχόλιο Λ. Μαργαρίτη, σελ. 687 και 691, Κ. Σταμάτης, Ο Εισαγγελικός θεσμός, η διαμόρφωσή του και η λειτουργική αρμοδιότητά του, Ποιν. Χρ. , Λ, σελ. 624.

την παραγγελία του Εισαγγελέως Εφετών, από την οποία και δεν δεσμεύεται, κατά το δικαιοδοτικό αυτής μέρος.

Η διάταξη αυτή, συνεπώς, καταδεικνύει την πλήρη ανεξαρτησία του Εισαγγελέως, ως δικαστικού λειτουργού και το δικαίωμά του να διαφοροποιείται από τον ιεραρχικά ανώτερό του Εισαγγελέα, κατά την άσκηση των δικαιοδοτικών καθηκόντων, τόσον ως προς την εκλογή της ορθότερης νομικής απόψεως, όσον και ως προς την εκτίμηση του αποδεικτικού υλικού.[103]

ζ) Η ανεξαρτησία κρίσης της Εισαγγελικής Αρχής προσδιορίζεται και από την διάταξη του άρθρου 239 παρ. β ΠΚ, σύμφωνα με την οποία, η εν γνώσει, συνεπώς και η κατόπιν δεσμευτικής οδηγίας τελούσα σε γνώση του εισαγγελέως, έκθεση αθώου σε δίωξη, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών, ενώ ο κατ΄άρθρο 21 ΠΚ λόγος άρσης του αδίκου της αξιοποίνου πράξεως του προς όν η προσταγή από αρμόδια αρχή, κατά τους νομίμους τύπους δεν λειτουργεί στην προκειμένη περίπτωση, αφού η διάταξη του άρθρου 21 ΠΚ τελεί υπό την προϋπόθεση ότι, ο νόμος δεν επιτρέπει στον αποδέκτη της προσταγής να εξετάσει αν αυτή είναι νόμιμη ή όχι, δεδομένου ότι, η ειδική διάταξη του άρθρου 43 παρ. 1 ΚΠΔ, σύμφωνα με την οποία διατάσσεται η υποχρεωτική εξέταση του νόμω και ουσία βασίμου της εγκλήσεως, μηνύσεως, κλπ. προς άσκηση ποινικής διώξεως υπερισχύει της γενικής του άρθρου 93 Οργ. Δικ. (στο οποίο δεν καθορίζονται δεσμευτικές οδηγίες γιά τον Υπουργό Δικαιοσύνης) και του άρθρου 30 ΚΠΔ, στο οποίο ο

---

[103] Πλημμ. Θεσσ, 742/1988, Ποιν. Χρ., ΛΗ, σελ. 915-919, Λ. Μαργαρίτη, Ο νόμος 663/1977 και οι αρμοδιότητες του Εφετείου και του Πλημμελειοδικείου, Ποιν. Χρ. ΛΗ, σελ. 929.

Υπουργός Δικαιοσύνης ασκεί ποινική δίωξη.

Κατ΄ ακολουθία των ανωτέρω δεδομένων, ο Εισαγγελεύς, κατά την ενάσκηση των λειτουργικών καθηκόντων του, εκφέρει δικαιοδοτική κρίση, η οποία δεν τελεί υπό οιανδήποτε πλην του νόμου και της συνειδήσεώς του εξάρτηση, καθιερουμένης κατά συνταγματική επιταγή της νομικής μορφής του θεσμού της Εισαγγελικής Αρχής, ως ανεξαρτήτου δικαστικής αρχής. Η ενάσκηση των καθηκόντων αυτών και η εν προκειμένω εξεταζομένη αξιολόγηση της συνδρομής ή όχι των προϋποθέσεων εφαρμογής των άρθρων 43 και 47 ΚΠΔ, προς άσκηση ή μη ποινικής διώξεως, συνιστά επιστημονική έρευνα, προστατευομένη από τις κατά τα ανωτέρω συνταγματικές διατάξεις[104], η οποία δεν είναι διοικητική ενέργεια[105], αλλά οιονεί δικαιοδοτική απόφαση[106], καθ΄ ότι, η κατ΄άρθρον 27 ΚΠΔ άσκηση ποινικής διώξεως συνιστά την βασική δικονομική προϋπόθεση και αφετηρία της ποινικής διαδικασίας.

Δ΄. Εισαγγελική διάταξη. Νομική φύση

Στον Ευρωπαικό χώρο υπάρχουν ανάλογες προς τις ισχύουσες στην χώρας μας διατάξεις, οι οποίες αφορούν την νομική φύση της εισαγγελικής διατάξεως, υπό την έννοια του εάν αυτή είναι ή όχι διοικητική πράξη της Εισαγγελικής Αρχής.

Στην Γερμανία, όπου την διάταξη επιδίδει ο τοπικός ανακριτής,

---

[104] Ανδρουλάκης Ν., ο.π., Ποιν. Χρ. Κ, σελ. 7.
[105] Σπινέλλη Δ., Η ποινική αγωγή, Ποιν. Χρ. ΙΔ, σελ. 549.
[106] Διάτ. Εισαγγ. Εφ. Αθ. 37584/1976, Ποιν. Χρ. ΚΖ, σελ. 601 και αντιθέτως Ζησιάδης Ι. Ποινική Δικονομία τόμος Α, παρ. 186, σελ. 294.

γίνεται δεκτό ότι, μόνον εάν ο παθών επικαλείται νέα γεγονότα ή αποδεικτικά στοιχεία, μπορεί ο Εισαγγελεύς να επανέλθει επί της υποθέσεως, ανασύρων αυτήν από το αρχείο.[107]

Στην Ιταλία, στην οποία, το άρθρο 74 του ιταλικού ΚΠΔ αναλόγως ορίζει ότι «ο Εισαγγελεύς Πλημμελειοδικών απευθύνεται προς τον ανακριτή, ο οποίος εκδίδει διάταξη αμφισβητήσεως», γίνεται γενικώς δεκτό ότι ο Εισαγγελεύς ελευθέρως, οποτεδήποτε και χωρίς να υπάρξουν νέα στοιχεία ή αποδείξεις, δύναται να ανασύρει την δικογραφία και να ενεργήσει περαιτέρω ποινική δίωξη, κλπ. Την άποψη αυτή έχει δεχθεί και το Ιταλικό Ακυρωτικό Δικαστήριο[108].

Στην Γαλλία, οι διατάξεις είναι σχεδόν όμοιες με τις ισχύουσες στο ελληνικό δικονομικό δίκαιο. Ο Εισαγγελεύς Πλημμελειοδικών αρχειοθετεί όταν νομίζει ότι η πράξη παρεγράφη ή δεν στοιχειοθετείται -από τα γεγονότα- αξιόποινη πράξη ή όταν η απόδειξη των γεγονότων εμφανίζει ανυπέρβλητα εμπόδια. Επίσης, όταν απλώς φρονεί ότι, η ποινική δίωξη δεν προσήκει. Οι ενέργειες του Εισαγγελέως υπόκεινται στον ιεραρχικό έλεγχο τόσον του Εισαγγελέως Εφετών, όσον και του Υπουργού Δικαιοσύνης. Παραλλήλως όμως, γίνεται ομοφώνως δεκτό ότι, «η αρχειοθέτηση αποτελεί διοικητική πράξη και έχει προσωρινό χαρακτήρα, ο δε Εισαγγελεύς δύναται να διατάξει την ποινική δίωξη, οποτεδήποτε, ακόμα και χωρίς να αναφανεί ή να επικαλεσθεί κανένα νέο στοιχείο ή δικαιολογία»[109].

---

[107] Dalcke, Strafrecht und Strafverfahren, 1961, σελ. 1491.
[108] Cass. sez. un. 27. 10.1951, Manzini, Trattato Dir. Proc. Pen., τομ. Α', σελ. 262 και επ., Vannini-Cocciardi, Manuale Dir. Proc. Pen., 1979, σελ.78-79.
[109] Stefani-Levasseur : Procedures Penales, 10η εκδ., 1977, σελ. 412-413.

Σύμφωνα με τον Χ. Μπάκα[110], ο οιονεί δικαιοδοτικός χαρακτήρας της προκαταρκτικής εξέτασης ευρίσκεται σε στενή λειτουργική συνάφεια με τα δικονομικά αποτελέσματά της, σε περίπτωση κατά την οποία η εξέταση αυτή οδηγεί τον Εισαγγελέα να αρχειοθετήσει την μήνυση ή αναφορά ή να απορρίψει με διάταξη την έγκληση. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, σε κάθε περίπτωση απόρριψης της κατηγορίας, κατ΄ εφαρμογήν των άρθρων 43 και 47 ΚΠΔ, θεωρείται ότι, γίνεται μία αυθεντική διάγνωση από την Εισαγγελική Αρχή της συγκεκριμένης έννομης ποινικής σχέσης, κατόπιν της οποίας παράγεται οιονεί προσωρινό δεδικασμένο.

Το δικονομικό αυτό αποτέλεσμα της προκαταρκτικής εξετάσεως εκλαμβάνεται υπό την διττή, ως κατωτέρω, έννοια :

α) Εάν υποβληθεί και πάλιν η ιδία έγκληση, μήνυση ή αναφορά υπάρχει δέσμευση από την προηγουμένη απόρριψη της κατηγορίας από τον Εισαγγελέα, με συνέπεια η νέα έρευνα της ιδίας υπόθεσης να θεωρείται απαράδεκτη. Η διάγνωση της έννομης σχέσης από τον Εισαγγελέα σύμφωνα με τα άρθρα 43 και 47 ΚΠΔ είναι δεσμευτική[111], αφού αντίθετη εκδοχή θα οδηγούσε πιθανότατα σε μία ατέρμονη διαδικασία επανάσυρσης και επαναρχειοθέτησης των ιδίων πραγματικών καταγγελθέντων περιστατικών, η οποία προδήλως θα αντέφασκε και στην θεμελιώδη δικονομική αρχή "ne bis in idem". Κατά την γνώμη του Ι. Δέδε[112], τίθεται θέμα ότι, στην κατά τα ως άνω περίπτωση επέρχεται το δικονομικό αποτέλεσμα της

---

[110] Η προδικασία στην ποινική δίκη, ο.π., σελ. 50.

[111] Κ. Σταμάτης, Η προκαταρκτική εξέταση, σελ. 94, Κ. Μπέης, Εισαγωγή στην δικονομική σκέψη, 1981, σελ. 153.

[112] «Το αντικείμενο της ποινικής δίκης», 1961, σελ. 179 η οποία γίνεται αποδεκτή στην Διατ. Εισαγγ. Πλημμ. Λαμίας 26/1965, Ποιν. Χρ., ΙΣΤ, σελ. 507

εγέρσεως της εκκρεμοδικίας και πριν ακόμη από την άσκηση της ποινικής διώξεως.

β) Στην περίπτωση, κατά την οποία, μεταγενέστερα της αρχειοθετηθείσης εγκλήσεως, μηνύσεως, κλπ προκύψουν ουσιαστικά σημαντικά νεώτερα στοιχεία, η απορριπτική εισαγγελική διάταξη μπορεί να ανακληθεί, διότι κατά το άρθρο 57 ΚΠΔ, το δεδικασμένο ενεργοποιείται και επικαλύπτει μόνον, καθ΄όσον αφορά δικαστικές αποφάσεις ή αμετάκλητα βουλεύματα των δικαστικών συμβουλίων.[113]

Αξία προσοχής είναι και η άποψη, η οποία διατυπώθηκε στην διάταξη 45459/1989 του Εισαγγελέως Εφετών Αθηνών[114] ότι, η ανάσυρση δικογραφίας, η οποία έχει αρχειοθετηθεί είναι δυνατή, όχι μόνον ενόψει νεωτέρων στοιχείων, αλλ΄ επίσης «*....απλώς μετά νεωτέραν του πράγματος μελέτην»,* υποδεικνύοντας προφανώς κατά τον Κ. Μπάκα[115] ότι *«στην τοποθέτηση αυτή υφέρπει η παραδοχή για την αρχικά επιπολαία μελέτη της υπόθεσης, την οποία έμμεσα μπορεί να θεωρηθεί, ότι ενθαρρύνει».*

Κατά την νεώτερη νομολογιακή αντιμετώπιση του θέματος έχει διαμορφωθεί η θέση ότι, εφ΄όσον υποβληθεί νέα έγκληση, μήνυση ή αναφορά, επί της αυτής προηγουμένως αρχειοθετηθείσης, η νεώτερη συσχετίζεται με την προηγουμένη, ούτως ώστε να δημιουργηθεί και να αξιολογηθεί από τον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών κατ΄αρχάς, και εν συνεχεία, από τον Εισαγγελέα Εφετών (εφ΄όσον συνεχισθεί ως προκαταρκτική εξέταση) μία ενιαία δικογραφία, με ασφαλέστερη

---

[113] Γνωμ. Εισαγγ. Εφ. Αθ. 37584/1976, Ποιν. Χρ. ΚΖ, σελ. 601.
[114] Ποιν. Χρ.ΛΘ, σελ. 921.
[115] Η προδικασία, ο.π., σελ. 250.

εκτίμηση των προσαγομένων «νέων στοιχείων»[116].

Κατόπιν των ανωτέρω, κρίνεται με σαφήνεια ότι, το δικονομικό αποτέλεσμα των άρθρων 43 και 47 ΚΠΔ, της αρχειοθετήσεως δηλαδή των μηνύσεων, εγκλήσεων ή αναφορών, κατόπιν διενεργείας προκαταρκτικής εξετάσεως είναι πολύτιμο, διότι εαν μη τι άλλο, περιορίζουν ριζικά την απασχόληση των δικαστικών αρχών από υποθέσεις, οι οποίες στην πραγματικότητα δεν χρειάζεται να υποστούν περαιτέρω δικαστικό έλεγχο. Τούτο συνάδει και προς την αιτιολογική έκθεση του σχεδίου Κώδικα Ποινικής Δικονομίας 1955, σελ. 10, κατά την οποία, οι σχετικές εισαγγελικές εξουσίες των άρθρων 43 και 47 ΚΠΔ εδόθησαν *«ινα μή συσωρρεύονται εις τα ανακριτικά γραφεία ανυπόστατοι μηνύσεις και εγκλήσεις».*

Δ. 1. Η νομολογιακή απεικόνιση της εισαγγελικής διατάξεως

1. «Οι κατά το άρθρο 47 ΚΠΔ εκδιδόμενες διατάξεις παράγουν αποτέλεσμα παρεμφερές προ το δεδικασμένο», υπό την έννοια ενός περιωρισμένου «οιονεί δεδικασμένου», το οποίο ισχύει μόνον στην προ της δίωξης διαδικασία και παρέχει στον Εισαγγελέα το δικαίωμα να απορρίψει ως νομικά αβάσιμη, κάθε νέα καταγγελία κατά των ιδίων καταγγελομένων, η οποία βασίζεται στα ίδια πραγματικά περιστατικά ή σε επουσιώδη παραλλαγή ή συμπλήρωση αυτών και στα ίδια αποδεικτικά στοιχεία ή και σε ασήμαντη προσθήκη αυτών. με

---

[116] Βλ. σχετ. ανασυρθείσες διατάξεις του Εισαγγελέως Πλημμελειοδικών Πειραιώς 7367/1994, 4669/1995, 6429/ 1996, μετά την συσχέτιση των οποίων

την ειδικότερη έννοια της «απαράδεκτης», κατ΄ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 57 ΚΠΔ.[117]

2. Πλήν των ανωτέρω περιπτώσεων, καθίσταται απαράδεκτη η νέα έρευνα της υποθέσεως και στην περίπτωση, κατά την οποίαν δεν πληρωθούν οι διαδικαστικές προϋποθέσεις, οι οποίες δεν υπήρχαν αρχικά.[118]

3. Στην εμπεριστατωμένη Διάταξη 1/1993 του Εισαγγ. Εφ. Δυτ. Μακεδ.[119] παρατίθενται τα ακόλουθα :

«το οιονεί δεδικασμένο, πού δεσμευτικά προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 47 έως 48 ΚΠΔ, έγινε δεκτό ότι, κάμπτεται και ο Εισαγγελεύς Πλημμελειοδικών μπορεί να ανακαλέσει την εκδοθείσα απορριπτική της εγκλήσεως διάταξή του και να κινήσει ποινική δίωξη, αν μεταγενεστέρως προκύψουν ουσιώδη νεώτερα πραγματικά περιστατικά ή συμπληρωθούν οι διαδικαστικές προυποθέσεις, πού δεν υπήρχαν αρχικά, η δε ανάκληση αυτή πρέπει να γίνεται γραπτώς. Η ανάκληση μπορεί είτε να γίνει οίκοθεν, είτε να προκληθεί με αίτηση του ενδιαφερομένου. Η αίτηση αυτή δεν θεσπίζεται πουθενά ως ένδικο βοήθημα. Αφού δε, ιδιαίτερος τύπος της προαναφερομένης ανακλήσεως από πουθενά δεν προβλέπεται (δεδομένου ότι μόνον στην Επιστήμη και στην εισαγγελική πρακτική γίνεται δεκτή η

αρχειοθετήθησαν με το εγκριτικό έγγραφο του Εισαγγελέως Εφετών Πειραιώς 507/1997, Διάτ. Εισαγγ. Εφ. Λαρ. 52/1985, Ποιν. Χρ., ΛΕ, σελ. 280.

[117] Διατάξεις Εισαγγ. Δυτ. Μακεδ. 1/1993, Ποιν. Χρ. 1993, σελ. 334, Διατ. Εισαγγ. Πλημμ. Σερ. 3/1996, Υπερ., 1996, 878, Διατ. Εισαγγ. Πλημμ. Λαρ. ΕΓ 5-93/176/1994, Υπερ., 1994, σελ. 378, Διατ. Εισαγγ. Εφ. Λαρ. 22/1990, Ποιν. Χρ., 1990, σελ. 622.

[118] Διατ. Εισαγγ.. Αθ. 92-907/7/94, Ποιν. Χρ.,1994, σελ. 883.

[119] Ποιν. Χρ. 1993, σελ. 334.

δυνατότητα αυτή), έπεται ότι, εάν υπάρχει αντίστοιχη αίτηση, τόσο η παραδοχή αυτής, και η ανάκληση της απορριπτικής διατάξεως, όσο και η απόρριψη της αιτήσεως του ενδιαφερομένου, θα γίνουν με σχετική σημείωση του Εισαγγελέως Πλημμελειοδικών επί της αιτήσεως αυτής (όπως ακριβώς συμβαίνει επί της αιτήσεως προς τον Εισαγγελέα Εφετών, γιά να ασκήσει έφεση).Εκδοση από τον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών διατάξεως σε καμμία από τις προαναφερόμενες περιπτώσεις δεν προβλέπεται. Αν όμως ο Εισαγγελεύς, αντί της επί της αιτήσεως του ενδιαφερομένου απορριπτικής του σημειώσεως, προβεί σε έκδοση της Διατάξεως με αυτό το περιεχόμενο, η ενέργεια αυτή είναι όλως πλεοναστική και επέχει θέση αναπληρώσεως και πανηγυρικής εμφανίσεως της σημειώσεως αυτής. Στην περίπτωση αυτή είναι ευνόητο ότι, κατά της Εισαγγελικής αυτής διατάξεως, καμμία προσφυγή δεν χωρεί».

Όμως, σύμφωνα με την διάταξη του Εισαγγελέως Εφετών Αθηνών 45459/1989[120], με την οποία απορρίφθηκε έγκληση, κατά της οποίας δεν ασκήθηκε προσφυγή και στην συνέχεια αρχειοθετήθηκε η δικογραφία, κρίθηκε ότι η ενέργεια αυτή αποτελεί διοικητική πράξη και, υπό την έννοια αυτή, έχει προσωρινό χαρακτήρα, με συνέπεια να μπορεί να ανασυρθεί ελευθέρως η έγκληση αυτή, είτε λόγω υπάρξεως νεωτέρων στοιχείων, είτε μετά από νεώτερη μελέτη της υποθέσεως.

Ε΄. Το δικαίωμα προσφυγής του εγκαλούντος (άρθρο 48 ΚΠΔ)

Σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 47 ΚΠΔ ο εγκαλών μπορεί μέσα σε δέκα πέντε ημέρες από την επίδοση της διάταξης του Εισαγγελέως να προσφύγει στον αρμόδιο Εισαγγελέα Εφετών κατά της διάταξης του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών. Για την προσφυγή συντάσσεται έκθεση από τον γραμματέα της Εισαγγελίας ή από τον γραμματέα του Πταισματοδικείου της κατοικίας ή της διαμονής του προσφεύγοντος, την οποία διαβιβάζει στον γραμματέα της Εισαγγελίας. Αν ο Εισαγγελεύς Εφετών δεχθεί την προσφυγή διατάσσει τον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών να ασκήσει ποινική δίωξη.

Ε΄.1. Νομική φύση της προσφυγής

Η κατ΄άρθρον 48 ΚΠΔ προσφυγή του εγκαλούντος αποτελεί οιονεί ένδικο μέσον και ισχύουν και εδώ αναλογικά οι διατάξεις για τα ένδικα μέσα, εφ΄οσον δεν προσκρούουν στην φύση της προσφυγής αυτής.[121]

Υπό την διάταξη αυτή του άρθρου 48 ΚΠΔ έχει νομολογιακά κριθεί ότι :

1. Εναντίον της διατάξεως του Εισαγγελέως Πλημμελειοδικών, που απορρίπτει ως αβάσιμη την έγκληση, μπορεί να ασκηθεί

---

[120] Ποιν. Χρ. 1989, σελ. 21.

[121] Δ.Σημεωνίδη, *Η συμμετοχή του ιδίου εισαγγελέα στην μετ΄ αναίρεση διαδικασία*, Υπερ. 1999, σελ. 1471.

προσφυγή ενώπιον του Εισαγγελέα Εφετών. Η προσφυγή αυτή κατατίθεται στον γραμματέα της Εισαγγελίας Πλημμελειοδικών ή στον γραμματέα του Πταισματοδικείου της κατοικίας ή διαμονής του προσφεύγοντος και όχι στον διευθυντή των φυλακών.[122]

2. Κατ΄ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 474 παρ.1 ΚΠΔ, στην ως άνω προσφυγή, όσον αφορά στις διατυπώσεις ασκήσεώς της, είναι απαράδεκτη η προσφυγή, πού ασκήθηκε σε Αστυνομικό Τμήμα.[123]

3. Στην έκθεση, η οποία συντάσσεται για την άσκηση προσφυγής κατά διατάξεως του Εισαγγελέως Πλημμελειοδικών, η οποία απορρίπτει έγκληση, πρέπει να αναφέρονται οι λόγοι ασκήσεώς της, διότι διαφορετικά, η έκθεση είναι άκυρη. Η μη αναφορά λόγων δεν μπορεί να αναπληρωθεί με άλλο εκτός της εκθέσεως έγγραφο.[124]

4. Η προσφυγή κατά της διατάξεως του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών, με την οποία απορρίπτει έγκληση, ως νομικά ή ουσιαστικά αβάσιμη, είναι ειδικό ένδικο μέσο και ισχύουν γι΄αυτήν τα οριζόμενα γενικά για τα ένδικα μέσα, δηλαδή τόσον εκείνα, τα οποία αφορούν τον σκοπό (έλεγχο της ορθότητας) και την διαδικασία, όσον και εκείνα, τα οποία αφορούν τα αποτελέσματά τους μεταβιβαστικά, επεκτατικά, και ανασταλτικά.[125]

5. Η προσφυγή του άρθρου 48 ΚΠΔ αποτελεί οιονεί ένδικο μέσο και έτσι, κατ΄έφαρμογήν της αρχής "ne bis in idem", είναι απαράδεκτη, αν ασκείται για δεύτερη φορά, κατά της ιδίας διατάξεως.

---

[122] Διατ. Εισαγγ. Εφ. Θεσσ. 3/1986, Αρμ. 41, σελ. 51.
[123] Διατ. Εισαγγ. Εφ. Θεσσ. 3/1986, Αρμ. 41, σελ. 51.
[124] Διατ. Εισαγγ. Εφ. Θεσσ. 91/1986, Αρμ. 41, σελ. 513.

6. Η κατ΄άρθρο 48 ΚΠΔ προσφυγή «αποτελεί οιονεί ένδικο μέσον, επομένως εφαρμόζονται επ΄αυτής αι περί ενδίκων μέσων διατάξεις, εκτός αν άλλως ορίζει ο νόμος ή υπαγορεύει η ιδιαίτερα φύσις ταύτης»[126].

7. Η διάταξη του Εισαγγελέως, με την οποία απορρίπτεται η έγκληση κατ΄άρθρο 48 ΚΠΔ, δεν έχει χαρακτήρα αποφάσεως ή βουλεύματος και δεν υπόκειται σε αναίρεση.[127]

8. Σύμφωνα με την διατυπωθείσα από τον Λ. Μαργαρίτη άποψη σχετικά με την Εγκ. Εισαγγ. Εφ. Αθηνών 3/1999[128] *«η τακτική της επεξεργασίας της δικογραφίας, μετά την αναίρεση βουλεύματος, από άλλον εισαγγελέα, από εκείνον, ο οποίος έκανε την Εισαγγελική πρόταση, ενδείκνυται να ακολουθείται και κατά την διανομή των προσφυγών κατά κλητηρίων θεσπισμάτων και απορριπτικών διατάξεων των εισαγγελικών λειτουργών. Στις περιπτώσεις μάλιστα αυτές, είναι ακόμη πιό έντονο το αίτημα του νομικού κόσμου, το οποίο είναι σύμφωνο με το περί δικαίου αίσθημα, να μην κρίνεται η ορθότητα ή όχι της παραπομπής ή της απόρριψης της εγκλήσεως από τον ίδιο εισαγγελικό λειτουργό».*

Ζ΄. Συμπερασματικές κρίσεις ως προς την εισαγγελική διάταξη

Συνακόλουθα, ως προς το δικονομικό αποτέλεσμα της εισαγγελικής διατάξεως κατά την προκαταρκτική εξέταση, σύμφωνα

---

[125] Διατ. Εισαγγ. Εφ. Πατρ. 11/1993, Ποιν. Χρ., 1993, σελ. 740.
[126] Διατ. Εισαγγ. Εφ. Πατρ. 19/1994, Υπερ., 1995, σελ. 170.
[127] Συμβ. ΑΠ 1609/1988, Νο. Β., 37, σελ. 128.

με το ισχύον Δίκαιο, θα πρέπει να σημειωθούν τα ακόλουθα :

Η εισαγγελική διάταξη, η οποία εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 43 και 47 ΚΠΔ δεν είναι δεσμευτική, με την έννοια ότι, μπορεί να ανακληθεί, εάν προσαχθούν νέες αποδείξεις ή παύσουν να υπάρχουν τα δικονομικά κωλύματα ή συντρέξουν διαδικαστικές προϋποθέσεις, οι οποίες έλλειπαν προηγουμένως.[129]

Η μη δεσμευτικότητα της εισαγγελικής διατάξεως, σε αντίθεση με το δεδικασμένο των βουλευμάτων και των δικαστικών αποφάσεων, δικαιολογείται από το ότι, στο στάδιο αυτό, απαιτείται μικρότερος βαθμός ισχύος των «ενδείξεων».[130]

Η ανάκληση όμως της διατάξεως προϋποθέτει νέες αποδείξεις, οι οποίες πρέπει να πείθουν ότι η προηγηθείσα αρχειοθέτηση ήταν εσφαλμένη. Εαν αυτό δεν συμβεί, υπάρχει δέσμευση από την προηγηθείσα διάταξη, η οποία δημιουργώντας «οιονεί προσωρινό δεδικασμένο», καθιστά την νέα έγκληση «νόμω αβάσιμη».[131]

Με δεδομένο λοιπόν ότι ο Εισαγγελεύς δεν εκφράζει την εκτελεστική εξουσία, καθ΄ότι δεν υπέχει θέση διαδίκου στην ποινική δίκη, ούτε είναι αντίδικος του κατηγορουμένου, αλλ΄ αντιθέτως, με ισότητα όπλων προς αυτόν, επιζητά την ανεύρεση της αληθείας, με σκοπό την απόδοση δικαιοσύνης, εξάγεται το συμπέρασμα ότι ο Εισαγγελεύς κατά την έκφραση της δικαιοδοτικής του κρίσεως είναι αυτοτελής δικαστική αρχή, ρητά οριζομένη στο άρθρο 28 ΚΠΔ, ως ανεξάρτητη από κάθε άλλη αρχή, ακόμη και από τους ιεραρχικά

---

[128] Υπερ., 1999, σελ. 1460.
[129] Ι. Δέδες : Ποινική Δικονομία, εκδ. 5η, 1978, σελ. 340, Ι. Ζησιάδης: Ποινική Δικονομία, τ. Α, εκδ. 3η, 1976, σελ. 374, Α. Μπουρόπουλος : Ερμηνεία Κώδικος Ποινικής Δικονομίας¨, τ. Α, εκδ. 2η, 1957.
[130] Κ. Σταμάτης, ο.π., σελ. 266.

προϊσταμένους του Εισαγγελείς Εφετών και του Αρείου Πάγου.[132]

Με τα, βάσει των ανωτέρω διαπιστώσεων, εξαγόμενα συμπεράσματα, ήτοι της νομικής αυτοτελείας του Εισαγγελέως, της δεδομένης νομικής φύσεως της Εισαγγελικής Αρχής, ως δικαστικής ανεξαρτήτου αρχής, η οποία δεν υπάγεται και δεν εξαρτάται από την εκτελεστική αρχή συντάσσεται η υποβληθείσα προσφάτως προς ψήφιση έκθεση τροποποιήσεως του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Αξίζει δε να υπογραμμισθεί ότι με αυτήν, προτείνεται η κατάργηση των προνομίων του Υπουργού Δικαιοσύνης κατ' άρθρο 30 ΚΠΔ.

---

[131] Κ. Σταμάτης, ο.π. σελ. 267.

[132] Δημόπουλος Π., Η ανεξαρτησία των Εισαγγελέων σε σχέση με την εκτελεστική εξουσία, τα δικαστήρια και την αστυνομία, Ποιν. Χρ., 1999, σελ. 91, Ζύγουρας Α., Το ενιαίον και αδιαίρετον της Εισαγγελίας και η δίκαια δίκη, Αρμ. 2/2001, σελ. 287, Γάφος Η, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας 1952, σελ. 34.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Δικονομικές εγγυήσεις

Α.΄ Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Η τρίτη ενότητα της παρούσας μελέτης αφορά στην παντελή έλλειψη κατοχυρώσεως των δικονομικών εγγυήσεων υπέρ του προσώπου, στο οποίο με την υποβληθείσα μήνυση, έγκληση ή αναφορά αποδίδεται η τέλεση αξιοποίνων πράξεων και στην ύπαρξη αντιφατικών και ασαφών δικονομικών διατάξεων, ως προς την ιδιότητα του «προσώπου» αυτού, ώστε να ενεργοποιηθούν ή όχι και τα ανάλογα προς την ιδιότητα αυτού δικονομικά δικαιώματα.

Σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 72 ΚΠΔ, ενώ ρητά προβλέπεται ότι, την ιδιότητα του «κατηγορουμένου» αποκτά και εκείνος, πού αναφέρεται στην έγκληση, μήνυση, αίτηση, έκθεση ή αναφορά αξιόποινης πράξης, σε περίπτωση, κατά την οποία παραγγελθεί προκαταρκτική εξέταση, ο Εισαγγελεύς, με σκοπό την εξακρίβωση του ουσία και νόμω αβασίμου, καλεί και εξετάζει ως μάρτυρα τον ευθέως ή εμμέσως υποδεικνυόμενο ως υπαίτιο τελέσεως της καταγγελθείσης αξιοποίνου πράξεως.

Κατ΄ακολουθία, ο «μάρτυς» αυτός ευρίσκεται προ του νομικού αδιεξόδου :

- να υποχρεούται προς μαρτυρία (σύμφωνα με το άρθρο 209 ΚΠΔ και με τις εξαιρέσεις βεβαίως του 212 ΚΠΔ),
- να καταθέτει ως μάρτυς ανωμοτί ή, σε περίπτωση που

διερευνώνται ειδήσεις, ενόρκως,

- να γνωρίζει καθ΄ όλη την πορεία της προκαταρκτικής εξετάσεως, ότι είναι ο «ουσία κατηγορούμενος», δεδομένου ότι, ο διεξάγων την προκαταρκτική εξέταση υποχρεούται να του γνωστοποιήσει την υπό διερεύνηση καταγγελία,

πλην όμως,

- να μην διαθέτει υπέρ αυτού οιαδήποτε δικονομική εγγύηση, την οποία θα είχε, επί ποινή απαραδέκτου, εάν είχε χαρακτηρισθεί ως κατηγορούμενος, ιδιότητα την οποία όμως δεν έχει, αφού κατά το στάδιο αυτό της προκαταρκτικής εξετάσεως, τυπικά δεν του έχει ασκηθεί ποινική δίωξη.

Το προκύπτον εκ των ανωτέρω γεγονός είναι ότι, ο καλούμενος να καταθέσει σε προκαταρκτική εξέταση ή αστυνομική προανάκριση «μάρτυς» δικαιολογημένα πανικοβάλλεται, αφού, προς διασφάλισή του, ο νομοθέτης παρέχει το αντιφατικό πλαίσιο των διατάξεων των άρθρων 31, παράγραφος 2 ΚΠΔ και 2, παράγραφος 2α του νόμου 2408/1996, με το οποίο τροποποιήθηκε το άρθρο 105 ΚΠΔ.

Β΄ Νομικό πλαίσιο

Δεδομένης της φύσεως της ποινικής διώξεως, ως επιμέρους μηχανισμού εφαρμογής του δικονομικού συστήματος, συνάγονται δύο συμπεράσματα :

α) Ότι κυρίαρχο στοιχείο της ποινικής δίκης δεν είναι η σχέση ανάμεσα σε πρόσωπα, αλλά η ένταξη ορισμένων προσώπων στον συγκεκριμένο μηχανισμό, και,

β) ότι δεν είναι δυνατόν να αγνοηθεί ο καταναγκαστικός

χαρακτήρας του μηχανισμού της ποινικής καταστολής.[133]

Συνακόλουθα, η ένταξη του προσώπου ως «κατηγορουμένου», στον κατασταλτικό μηχανισμό της ποινικής διαδικασίας επιβάλλει την προστασία του από τυχόν αυθαιρεσίες, με την αναγνώριση σ΄αυτόν ατομικών δικαιωμάτων, προεχόντως του δικαιώματος υπερασπίσεως και ακροάσεως, το οποίο κατοχυρώνεται στα άρθρα 20 του Συντάγματος 1975 και 6 παρ. 2, περ. γ και 3 της ΕΣΔΑ.

Βασική έκφραση του δικαιώματος ακροάσεως[134] συνιστά η δυνατότητα έκφρασης των (ουσιαστικών και δικονομικών) θέσεων του κατηγορουμένου, οι οποίες δέον να συνεκτιμώνται στη διαμόρφωση κάθε δικαστικής κρίσης.

Τούτο μπορεί να το επιτύχει αφ΄ενός με την διατύπωση απόψεων για οποιοδήποτε πραγματικό και νομικό ζήτημα, το οποίον τυχόν ανακύπτει στην πορεία της διαδικασίας και ενδεχομένως επηρεάζει την διενεργουμένη δικονομική πράξη[135] και, αφ΄ετέρου, με την προσαγωγή κάθε πρόσφορου αποδεικτικού μέσου ή με την υποβολή αιτήματος εξετάσεως κάθε μέσου και διενεργείας πράξεως συγκεντρώσεως του αποδεικτικού υλικού, τα οποία κρίνει απαραίτητα για την απόδειξη των ισχυρισμών του.[136]

---

[133] Κ. Καϊσης, Νομική Επιστήμη και Κοινωνικές Επιστήμες - Σημεία διείσδυσης των κοινωνικών επιστημών στην Νομική Επιστήμη, με παράδειγμα το δικονομικό δίκαιο, Αρμ. 1981, σελ. 107, Λ. Μαργαρίτης, Μελέτες γιά εμβάθυνση στην Ποινική Δικονομία, τ. Β΄, σελ. 10.

[134] Βλ. ιδίως Καρρά, Η αρχή της δικαστικής ακροάσεως, ο.π., σελ. 59 επ., Μπάκα, ο.π., ΠΧρ ΛΖ' σελ. 497 επ.

[135] Βλ. Μπάκα, ο.π., ΠΧρ ΛΖ', σελ. 353 και 481.

[136] Βλ. Καρρά, Η αρχή, ο.π., σελ. 78 επ., Κ Σταμάτης, Η έννοια και η λειτουργία των αυτοτελών ισχυρισμών στην ποινική δίωξη. Συμπεράσματα. Εφαρμογή είκοσι πέντε χρόνων. Τόμος-Μνήμη Χωραφά-Γάφου-Γαρδίκα, 1986, σελ. 71,καθώς και

Κατά την ανωτέρω έννοια υλοποιείται η απόλυτα σήμερα εδραιωμένη αντίληψη ως προς την λειτουργία του δικαιώματος της ακροάσεως, ήτοι της ενεργούς συμμετοχής του διαδίκου στην διαμόρφωση της διαδικασίας και του αποκλεισμού των οργάνων απονομής της ποινικής δικαιοσύνης, από το να λαμβάνουν υπ΄όψη τους περιστατικά και αποδεικτικά μέσα, των οποίων δεν έλαβε γνώση ο διάδικος, καθισταμένης απολύτως αντισυνταγματικής (κατ΄άρθρο 20 του Συντάγματος) της ανακρίσεως, στην οποία η διαλεύκανση του πραγματικού υλικού συνετελέσθη αποκλειστικά από τον δικαστή.[137]

Τούτο συνεπάγεται ότι ουσιαστική άσκηση του δικαιώματος ακροάσεως νοείται, εαν και εφ΄όσον, ο φορέας του είχε την δυνατότητα να παρίσταται κατά την διενέργεια οιασδήποτε διαδικαστικής πράξεως, ώστε να είναι σε θέση να διατυπώνει τις απόψεις του, αναφορικά με αυτήν.[138] Τούτο εγγυάται στον κατηγορούμενο η δυνατότητα παραστάσεως με δικηγόρο, ώστε να είναι δυνατή η επί ίσοις όροις με τον δικαστικό-εισαγγελικό λειτουργό παράθεση και αντίκρουση των νομικών και πραγματικών ισχυρισμών. Ο καθηγητής Κ. Γαρδίκας[139] είχε υποστηρίξει την άποψη ότι *«το δικαίωμα διορισμού συνηγόρου έχει έρεισμα στην συνταγματική διάταξη, πού κατοχυρώνει την αρχή της ισότητας των πολιτών, έναντι του νόμο»*.

Γεσίου-Φαλτσή, Το δικαίωμα απόδειξης. Τομ. Α -Προσφορά στον Γ. Μιχαηλίδη-Νουάρο, 1987, σελ.221 και της ιδίας: Εξαναγκασμός της αποδείξεως ως επακολουθητικού δικαιώματος αποδείξεως. Τόμος Α΄ -Προσφορά στον Γ. Μιχαηλίδη -Νουάρο, 1987, σελ. .641.

[137] Καρράς, Ποινική Δικονομία, ο.π., σελ. 62.

[138] Καρράς, Η αρχή, ο.π., σελ. 112 επ.

[139] «Ο συνήγορος στην ποινική δίκη», 1973

Σύμφωνα με τον Λ. Μαργαρίτη[140] θα ήταν ασυμβίβαστη προς την διά του Συντάγματος και των διεθνών συμβάσεων καθιερωμένη προστασία των δικαιωμάτων του κατηγορουμένου και της δίκαιης διεξαγωγής της δίκης, εάν δεν εξασφαλίζετο η πλήρης ενημέρωση ως προς την αποδιδόμενη κατηγορία και το σχετικό με αυτήν αποδεικτικό υλικό, ή ο ικανοποιητικός χρόνος, για την συστηματική ανάπτυξη της αναγκαίας προς αντίκρουση άμυνας. Εξ άλλου, μία απλή παραδοχή των αποδεικτικών συμπερασμάτων, πού συγκεντρώθηκαν κατά την διενέργεια της διερευνητικής διαδικασίας, αντιβαίνει στο τεκμήριο αθωότητος (άρθρο 6, παρ. 2 ΕΣΔΑ), σύμφωνα με το οποίο «κάθε άνθρωπος θεωρείται αθώος μέχρι την αμετάκλητη καταδίκη του».

Εξ άλλου, η ταχεία διεξαγωγή της δίκης επιτάσσεται και από την διάταξη του άρθρου 6, παρ.1, εδ.α της Ευρωπαικής Συμβάσεως Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), σύμφωνα με την οποία «*κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα, όπως η υπόθεσή του δικασθεί εντός λογικής προθεσμίας*».[141]

Κατ΄ακολουθία ο εφαρμόζων το Δίκαιο λειτουργός, οφείλει αφ΄ενός να μην εφαρμόζει την διάταξη του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όταν με αυτήν αγνοείται η συνταγματική εγγύηση του δικαιώματος της ακροάσεως και αφ΄ετέρου να αίρει τις αμφισβητήσεις ή να συμπληρώνει τα κενά, έτσι ώστε να μετουσιώνεται κατά τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο η συνταγματική επιταγή των προπαρασκευαστικών της ακροάσεως δικαιωμάτων, ήτοι του δικαιώματος παραστάσεως, κατ΄άρθρο 97 παρ. 1 εδαφ. α και παρ. 2

---

[140] Μελέτες εμβάθυνσης της Ποινικής Δικονομίας, ο.π., σελ. 13.

ΚΠΔ,. του διορισμού συνηγόρου, κατ΄άρθρα 100 παρ. 1 ΚΠΔ και 6 παρ. 2γ της ΕΣΔΑ, του δικαιώματος της πληροφορήσεως, κατ΄άρθρο 101, παρ.1 και 104 ΚΠΔ και της παροχής επαρκούς προθεσμίας προετοιμασίας, κατ΄άρθρο 102 ΚΠΔ.[142]

Κοινή παραδοχή αποτελεί το γεγονός ότι στην σύγχρονη μορφή λειτουργίας της ποινικής καταστολής, δεν πρέπει να παρορά̀ται ο στιγματιστικός χαρακτήρας της Ποινικής Δικαιοσύνης. Ο χαρακτήρας αυτός εκδηλώνεται όχι μόνον μετά την καταδίκη, αλλά και στο στάδιο της προδικασίας. Οντως, από την στιγμή, κατά την οποία, η δικαστική εξουσία θα επιληφθεί ενεργά, καθ΄ οιονδήποτε τρόπο, η διατάραξη του status του εννόμου αγαθού της τιμής του προσώπου, στο οποίο αποδίδεται η τέλεση αξιόποινης πράξης, είναι ορατή ήδη κατά το στάδιο της προκαταρκτικής εξετάσεως.[143]

Σύμφωνα με την ως άνω παραδοχή, είναι δυνατόν μεν να γνωστοποιείται η δυνατότητα ασκήσεως των προβλεπομένων από τις διατάξεις των άρθρων 100 επ., πλην όμως, παράλληλα, εάν η απόδοση της πράξεως σε αυτόν γίνει επιπόλαια και χωρίς πλήρη εκτίμηση των αποδεικτικών μέσων, αυτός ο ίδιος υφίσταται ισχυρότατο κοινωνικό στιγματισμό,

Πέραν τούτου, ακόμα εντονώτερη δυσκολία από την εγγενώς

---

[141] Καρράς, ο.π., σελ. 60 επ., του ιδίου, Οι πρόσφατες επεμβάσεις στους ποινικούς κώδικες-παρατηρήσεις στον νόμο 1941/1991, Ποιν.Χρ., ΜΑ, σελ.369-370.

[142] Βλ. αναλυτικά Μπάκα και Μαργαρίτη, σε: Πρακτικά του Γ' Παν.Συν. της ΕΕΠΔ 1881, σελ. 13 επ. και 25 επ.

[143] Ανδρουλάκης Ν., Θεμελειώδεις έννοιες, ο.π., σελ. 22, Ν. Παρασκευόπουλος, Φρόνιμα και καταλογισμός στο ποινικό δίκαιο. εκδ. 1987, σελ. 290, Η. Αναγνωστόπουλος, Στιγματισμός, σκοτεινοί αριθμοί και υποκατάσταση της ποινικής διαδικασίας, σε: : Πρακτικά Α΄ Πανελληνίου Συνεδρίου Ελλ. Εταιρίας Ποινικού Δικαίου.

υπάρχουσα προκαλείται στην ανακάλυψη της αληθείας, διότι, με την αβασάνιστη μετάθεση προσώπων στην θέση του κατηγορουμένου, απομακρύνεται το ενδεχόμενο απόδοσης της πράξεως στους πραγματικούς υπαιτίους.

Β΄.1. Ισχύουσες διατάξεις

Την διεξαγωγή της προκαταρκτικής εξετάσεως καθορίζουν οι διατάξεις του άρθρου 31 ΚΠΔ.

Στην πρώτη παράγραφό του άρθρου αυτού καθορίζεται η διακριτική ευχέρεια του Εισαγγελέα, προς διενέργεια προκαταρκτικής εξετάσεως.

Στην διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 31 ΚΠΔ, καθορίζεται ο τρόπος και ο χρόνος διεξαγωγής της προκαταρκτικής εξετάσεως, κατ΄ανάλογη εφαρμογή των περί ανακρίσεως διατάξεων, δηλ ότι, η προκαταρκτική εξέταση, σύμφωνα με τα άρθρα 240 και 241 ΚΠΔ, πρέπει να γίνεται σε κατάλληλο τόπο, ότι δεν υπάρχει χρονικός περιορισμός διεξαγωγής της, ότι μπορεί να γίνεται και κατά την διάρκεια της νύκτας, Κυριακές και επίσημες εορτές, ότι γίνεται πάντοτε εγγράφως, χωρίς δημοσιότητα, συντασσομένης νομίμως εκθέσεως γιά κάθε ανακριτική πράξη,. παρουσία δικαστικού γραμματέα ή δευτέρου ανακριτικού υπαλλήλου, ή, εαν δεν υπάρχουν αυτοί, παρουσία δύο μαρτύρων, οι οποίοι πρέπει να πληρούν τις προυποθέσεις του άρθρου 150 ΚΠΔ, να μήν είναι δηλαδή συγγενείς, προφανώς μεθυσμένοι, διανοητικά ανάπηροι, κλπ.

Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 31 ΚΠΔ παρέχεται

στον κληθέντα ως *«μάρτυρα»* (πλήν όμως *«ύποπτο»* τέλεσης αξιοποίνου πράξεως) η μοναδική εγγύηση ότι, αν διαπιστωθούν επαρκείς ενδείξεις ενοχής του και ασκηθεί ποινική δίωξη κατ΄αυτού, η «μαρτυρία» αυτή δεν θα συσχετισθεί προς την δικογραφία, η οποία θα σχηματισθεί. Πλην όμως, έστω και εαν το αποδεικτικό υλικό της προκαταρκτικής εξετάσεως παραμείνει πράγματι στο αρχείο της Εισαγγελίας, στην πράξη, θα ήταν εκτός πραγματικότητος να θεωρηθεί ότι, το αποτέλεσμα της διεξαγωγής της δεν θα αποτελέσει πρόκριμα για τον Εισαγγελέα, ο οποίος θα επεξεργασθεί το υλικό της στην προανάκριση ή την κυρία ανάκριση, η οποία τυχόν θα ακολουθήσει.

Περαιτέρω, η παράβαση των άρθρων 31 παρ. 2, εδ..β και του τροποποιηθέντος άρθρου 105 ΚΠΔ συνιστά απόλυτη ακυρότητα στα πλαίσια τερματισμού του απαραδέκτου καθεστώτος της παραβιάσεως των δικαιωμάτων του κατηγορουμένου, στην διάρκεια της αυτεπάγγελτης αστυνομικής προανακρίσεως, η οποία συνίσταται κυρίως στην απαγόρευση επικοινωνίας του με συνήγορο, πριν από την εξέτασή του ως μάρτυρος.[144]

Κατόπιν αυτών, τίθεται το ερώτημα, εάν ο Νομοθέτης ηθελημένα παρέλειψε να καθορίσει το πλαίσιο, στο οποίο οφείλει να κινηθεί ο υποδεικνυόμενος ως «ύποπτος», *« ο οποίος καλείται να καταθέσει στην προκαταρκτική εξέταση ως μάρτυς, κατά την ιδία στιγμή, κατά την οποία αυτός εξισούται (κατ΄άρθρο 72 ΚΠΔ) με*

---

[144] Βλ. σχετ. Ολ. ΑΠ 2/ 1999, Ποιν. Δικ. 2000, σελ. 30, Σχολ.. υπό άρθρο 31 ΚΠΔ, Γ. Αρβανίτη, «Κώδικας Ποινικής Δικονομίας», τ. Α, σελ. 53.

κατηγορούμενο».[145]

Η αντίφαση αυτή γίνεται εναργέστερη, στα παρεχόμενα προς τον Εισαγγελέα δικαιώματα, σε περίπτωση κατά την οποία διενεργείται αστυνομική προανάκριση, σύμφωνα με το άρθρο 243, παρ. 2 ΚΠΔ, κατά την οποία, ο εξεταζόμενος καλείται να καταθέσει ως μάρτυρας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 2, εδ. α του άρθρου 2 του ν. 2408/1996, με το οποίο τροποποιήθηκε το άρθρο 105 ΚΠΔ.

Σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, στον εξεταζόμενο, κατά την αυτεπάγγελτη αστυνομική προανάκριση, εφαρμόζονται αναλόγως τα ισχύοντα ως προς τον κατηγορούμενο, κατά την διενέργεια προανακρίσεως, δηλ. ότι, η εξέτασή του γίνεται, όπως ορίζεται στις διατάξεις του άρθρου 273 ΚΠΔ, το οποίο αφορά στην εξέταση του κατηγορουμένου και των άρθρων 103 και 104 ΚΠΔ, τα οποία αναφέρονται στα δικαιώματα του κατηγορουμένου, ήτοι της αναφοράς και εξηγήσεως σ΄αυτόν των δικαιωμάτων του, η μη τήρηση της οποίας επιφέρει απόλυτη ακυρότητα, σύμφωνα με το άρθρο 171, παρ. 1, εδαφ. δ ΚΠΔ.

Β΄.2. Η εξέταση του υπόπτου

Η ανωτέρω θεσμοθέτηση του νομικού πλαισίου, κατά την διεξαγωγή αστυνομικής προανακρίσεως, ως προς τον καλούμενο να καταθέσει μάρτυρα σ΄αυτήν (Ν.2408/1996), σύμφωνα με την οποία ο τελευταίος δικαιούται να παραστεί με συνήγορο, δεν προβλέπεται στην παραγγελία προς διεξαγωγή προκαταρκτικής εξετάσεως.

Ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας δεν παρέχει ιδιαίτερα

[145] Ηλ. Αλατσάς : Η προανάκριση, 1998, σελ. 145

δικαιώματα στο πρόσωπο, το οποίο αν και του αποδίδεται η υπόνοια τελέσεως αξιόποινης πράξης, εν τούτοις καλείται να καταθέσει ως «μάρτυρας».

Στις διατάξεις των άρθρων 31, 43 παρ. 2 και 47 παρ. 2 ΚΠΔ, ουδεμία μνεία γίνεται, ούτε διαφοροποίηση των καλουμένων συλλήβδην ως μαρτύρων, ανάλογα με τον βαθμό των υπό διερεύνηση ενδείξεων, σε σχέση με την αποδιδόμενη συμμετοχή εκάστου στις καταγγελόμενες πράξεις.

Ο αιτιολογικός λόγος αυτού του (ηθελημένου) νομοθετικού κενού αποδίδεται αφ' ενός στον σκοπό της προκαταρκτικής εξετάσεως και στον λόγο, για τον οποίο αυτή διατάσσεται και αφ΄έτέρου, στο ότι ο καλούμενος ως «μάρτυς-ύποπτος», κατά την διεξαγωγή της προκαταρκτικής εξετάσεως δεν έχει προσλάβει την ιδιότητα του «κατηγορουμένου», διότι δεν του έχει ασκηθεί δίωξη. Κατ΄ακολουθία, ο «μάρτυς-ύποπτος» δεν καλείται προκειμένου να απολογηθεί, αλλά για να απαντήσει στους ισχυρισμούς του μηνυτή ή του εγκαλούντος, έτσι ώστε να δοθούν οι απαραίτητες διευκρινίσεις ως προς την καταγγελομένη πράξη και ο Εισαγγελεύς να διαμορφώσει άποψη επ΄ αυτών και να ενεργήσει ανάλογα.[146]

Η κατά τα ανωτέρω «μαρτυρία» τελεί υπό την διευκρινιστική διάταξη του άρθρου 31 παρ. 2 ΚΠΔ, σύμφωνα με την οποία, στον «μάρτυρα» αποδίδεται ο χαρακτηρισμός/ιδιότης του «υπόπτου», δημιουργώντας κατά τον τρόπο αυτό περαιτέρω σύγχυση. Τούτο διότι :

α) Κατά το εδάφιο γ, του άρθρου 72 ΚΠΔ : «κατηγορούμενος

---

[146] Συμβ. ΑΠ 475/1989, Ποιν. Χρ., 1989, σελ. 967. Πλημμ. Αθ. 588/1989, Ποιν. Χρ., 1989, σελ.254, Διατ. Εισαγγ. Πρ. Χαλκ. 26/1988, Ποιν. Χρ., 1989, σελ. 533.

θεωρείται και αυτός, ο οποίος αναφέρεται στην μήνυση, έγκληση, αίτηση ή αναφορά ως υπαίτιος τέλεσης αξιοποινης πράξης.[147]

β) Ο Εισαγγελεύς έχει εξουσία να στρέφει την ποινική δίωξη, προσωπικά εναντίον εκείνων, για τους οποίους υπάρχουν υπόνοιες ενοχής, σε κάθε στάδιο της ποινικής προδικασίας συνεπώς, και κατά του καταθέτοντος υπέρ της αληθείας υπόπτου-μάρτυρος.[148]

γ) Η ανωμοτί εξέταση του υπόπτου δεν προσδίδει σε αυτόν την ιδιότητα του κατηγορουμένου.[149]

Συνακόλουθα, ο χαρακτηρισμός της παρ 2 του άρθρου 31 ΚΠΔ δεν συνεπάγεται ουσία καθορισμό της νομικής θέσεως του «υπόπτου», ώστε να μπορεί να θεωρηθεί «δυνάμει» ή «δικαιώματι» κατηγορούμενος και, ως εκ τούτου, να ενεργοποιεί τα θεμελιώδη δικαιώματά του. Η διάταξη αυτή παρέχει απλώς την έωλη διασφάλιση της μη ενοχοποιήσεως του καταθέσαντος «μάρτυρος-υπόπτου» σε περίπτωση, κατά την οποία αυτός τελικά καταστεί κατηγορούμενος, καθοριζομένου ότι «εάν όμως έγινε έγγραφη εξέταση του υπόπτου η εξέταση αυτή δεν μπορεί να αποτελέσει μέρος της δικογραφίας, αλλά παραμένει στο αρχείο της εισαγγελίας».[150]

Β΄.3. Το δικαίωμα ακροάσεως και υπερασπίσεως

Ειδικά ως προς το άρθρο 105 ΚΠΔ, το οποίο αναφέρεται στα

---

[147] Συμβ. ΑΠ 475/1989, Ποιν. Χρ., 1989, σελ. 967. Πλημμ. Αθ. 588/1989, Ποιν. Χρ., 1989, σελ.254, Διατ. Εισαγγ. Πρ. Χαλκ. 26/1988, Ποιν. Χρ., 1989, σελ. 533.
[148] Συμβ. Πλημμ. Θεσ. 122/1990, Υπερ., 1991, σελ. 225, συνεπώς, και κατά του καταθέτοντος υπερ της αληθείας υπόπτου-μάρτυρος.
[149] Συμβ. Πλημμ. Θεσ. 122/1990, Υπερ., 1991, σελ. 225.

δικαιώματα υπεράσπισης του κατηγορουμένου κατά την διενέργεια αστυνομικής προανακρίσεως παρατηρητέα τα ακόλουθα :

Το άρθρο 105 ΚΠΔ, όπως αυτό ισχύει σήμερα, βάσει του άρθρου 2, παρ. 2α του ν. 2408/1996, ορίζει ότι:

«όταν διενεργείται αστυνομική προανάκριση σύμφωνα με το άρθρο 243 παρ. 2 ΚΠΔ, η εξέταση γίνεται όπως ορίζεται στις διατάξεις των άρθρων 273 και 274 ΚΠΔ και εκείνος πού εξετάζεται έχει όλα τα δικαιώματα, πού αναφέρονται στα άρθρα 103 και 104 ΚΠΔ. Η κατά παράβαση του παρόντος άρθρου εξέταση είναι άκυρη και δεν λαμβάνεται υπ΄όψη. Κατά τα άλλα εφαρμόζεται το εδαφ. 2 της παρ. 2 του άρθρου 31 ΚΠΔ. Ἄν όμως εγινε έγγραφη εξέταση του υπόπτου, η εξέταση αυτή δεν μπορεί να αποτελέσει μέρος της δικογραφίας, αλλά παραμένει στο αρχείο της εισαγγελίας».

Με την αντικατάσταση αυτή του άρθρου 105 ΚΠΔ αποσκοπείται ο τερματισμός του απαραδέκτου καθεστώτος της παραβιάσεως των δικαιωμάτων του κατηγορουμένου στην διάρκεια της αυτεπάγγελτης αστυνομικής προανακρίσεως, η οποία συνίσταται κυρίως στην απαγόρευση επικοινωνίας του με συνήγορο, πρίν από την εξέταση του ως μάρτυρος, γεγονός το οποίο, κατά κοινή πείρα, υποθάλπει την πρακτική αυθαιρέτων προσβολών της ανθρώπινης αξιοπρεπείας και δημιουργεί αρνητική προδιάθεση σε βάρος των αστυνομικών οργάνων. Ετσι καθίσταται πλέον υποχρεωτικό, εκείνος ο οποίος έχει συλληφθεί ως δράστης ή σε βάρος του οποίου υπάρχουν υπόνοιες ότι ενέχεται στην πράξη, για την οποία διεξάγεται αυτεπάγγελτη, χωρίς προηγουμένη εισαγγελική παραγγελία, προανάκριση, να

---

[150] Φ.Παπαδόπουλος : Η δικονομική θέση του υπόπτου κατά τον ΚΠΔ. Υπερ., 1995, σελ. 476.

εξετάζεται σύμφωνα με ότι ισχύει ως προς την εξέταση κάθε κατηγορουμένου, ώστε να αποκλείεται η μαρτυροποίησή του και να διασφαλίζεται το υπερασπιστικό του δικαίωμα. Ταυτόχρονα, σε περίπτωση παραβάσεώς της ανωτέρω διατάξεως, προβλέπεται κύρωση, συνισταμένη στην ακυρότητα της καταθέσεως, η οποία ήθελε τυχόν χρησιμοποιηθεί στην περαιτέρω εκκρεμοδικία.[151]

Από την διάταξη αυτήν προκύπτουν και οι ακόλουθες προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου αυτού, ήτοι:

α) Η διενέργεια αυτεπάγγελτης αστυνομικής προανακρίσεως κατά την διάταξη του άρθρου 243 παρ. 2 ΚΠΔ, δηλ. η διενέργεια προανακρίσεως, πριν από την άσκηση ποινικής διώξεως.

β) Η ύπαρξη κατηγορουμένου, υπό του την έννοια του άρθρου 72 ΚΠΔ, δηλ. προσώπου, εις βάρος του οποίου ο Εισαγγελεύς άσκησε ρητά την ποινική δίωξη ή αποδίδεται σ΄αυτό η αξιόποινη πράξη, σ΄οποιοδήποτε στάδιο της ανάκρισης ή αναφέρεται στην μήνυση, έγκληση ή αναφορά για αξιόποινη πράξη.

γ) Η εξέταση του ως άνω προσώπου ανωμοτί και χωρίς γνωστοποίηση των δικαιωμάτων, τα οποία προβλέπονται από τα άρθρα 103 και 104 ΚΠΔ, από τους αναφερομένους στο άρθρο 33 ΚΠΔ ανακριτικούς υπαλλήλους.

δ) Η αξιοποίηση της κατά τον ως άνω τρόπο ληφθείσης μαρτυρικής εξέτασης του κατηγορουμένου και επισύναψη της σχετικής εκθέσεως στην δικογραφία, αντί της παραμονής της στο αρχείο της Εισαγγελίας, κατά το άρθρο 31 ΚΠΔ.

---

[151] Βλ. σχετ. ΟΛΑΠ 2/1999, ΝοΒ 48, σελ. 510, ΑΠ 40/2001, ΝοΒ 49, σελ. 1211, ΑΠ 503/2000, ΝοΒ 48, σελ. 1035, ΑΠ 858/2000 (αδημ.).

Β΄4. Συνέπειες από την μη τήρηση της διατάξεως του άρθρου 31 παρ.2δ

Δεν είναι δυνατόν να υπάρξει και η ελάχιστη αμφιβολία ότι, μία δικονομική πράξη, η οποία διενεργείται χωρίς να έχει δοθεί δυνατότητα ακροάσεως στον δικαιούμενο είναι ελαττωματική και ειδικότερα παράτυπη.[152]

Εκείνο όμως, το οποίο αμφισβητείται, είναι εάν οι συνέπειες της ελαττωματικής και παράτυπης δικονομικής πράξης παράγουν απόλυτη ή σχετική ακυρότητα, υπό την έννοια ότι η αποστέρηση της ασκήσεως του δικαιώματος ακροάσεως καθιστά τουλάχιστον ακυρώσιμη την αντίστοιχη διαδικαστική πράξη.

Επειδή, απόλυτη ακυρότητα κατά το άρθρο 71, παρ. 1, περ. δ του ΚΠΔ, η οποία ιδρύει λόγο αναιρέσεως του βουλεύματος, σύμφωνα με τα άρθρα 484 παρ. 1, περ. α ΚΠΔ, επιφέρει και η μη τήρηση των διατάξεων, οι οποίες καθορίζουν την άσκηση των δικαιωμάτων του κατηγορουμένου, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και το, κατά την προδικασία, παρεχόμενο σ΄αυτόν δικαίωμα ακροάσεως και υπερασπίσεως[153] τίθεται το ερώτημα κατά ποίον τρόπο και σε ποία έκταση εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 72 ΚΠΔ και 31 παρ. 2 ΚΠΔ, κατά την διεξαγωγή προκαταρκτικής εξετάσεως.

Το ερώτημα αυτό συνέχεται προς τις προβλεπόμενες συνέπειες της μη τήρησης της διατάξεως του εδ. γ, του άρθρου 31 παρ. 2 ΚΠΔ

---

[152] Για την έννοια των ελαττωματικών ποινικών δικονομικών πράξεων και του προβλήματος των κυρώσεων τους, βλ. Καρρά, ΠΧρ Λ' σελ. 1517 επ.
[153] Καρράς, Η αρχή της δικαστικής ακοριάσεως, ο.π., 1989.

και την, κατά συνέπεια αυτής, επερχόμενη απεμπόλιση των δικονομικών εγγυήσεων του τυχόν μετέπειτα κατηγορουμένου, ο οποίος όμως, έχει ήδη απολογηθεί και εγκλωβισθεί στην ανωμοτί ή ένορκη κατάθεσή του, κατά την προκαταρκτική εξέταση. Ως προς το ζήτημα αυτό έχουν διατυπωθεί διαφορετικές απόψεις στην θεωρία, ενώ στην νομολογία υπάρχουν πολλές αντίθετες μεταξύ τους αποφάσεις.

Γ΄. Απόψεις της θεωρίας

Κατά μία άποψη, η κατάθεση του «υπόπτου», ως «μάρτυρος», είναι άκυρη και δεν μπορεί να ληφθεί υπ΄όψη στην περαιτέρω διαδικασία, δεδομένου ότι, σε ενάντια περίπτωση, δημιουργείται απόλυτη ακυρότητα, σύμφωνα με το άρθρο 171 παρ. 1, εδ. δ ΚΠΔ, λόγω παραβιάσεως των διατάξεων, οι οποίες αφορούν στην υπεράσπιση του κατηγορουμένου, καθ΄ όσον ο ουσιαστικός κατηγορούμενος, εξ αιτίας της «μαρτυριοποιήσεώς» του κατά την προκαταρκτική εξέταση, δεν έχει δυνατότητα να ασκήσει τα δικαιώματά του.[154]

Κατά την αντίθετη άποψη, η κατάθεση του «υπόπτου», ο οποίος εξετάσθηκε ως «μάρτυς» στην προκαταρκτική εξέταση είναι έγκυρη και λαμβάνεται υπ΄όψη στην περαιτέρω διαδικασία, αφού δεν προβλέπεται η ακυρότητά της απο τον ΚΠΔ αφ΄ενός και αφ΄ετέρου διότι, όταν εξετάσθηκε ως «μάρτυς» ο μετέπειτα κατηγορούμενος, δεν

---

[154] Ι. Ζησιάδης : Ποινική Δικονομία, τ. ΩΒ, σελ. 233, Α. Καρράς: Ποινική Δικονομία, σελ. 388, Πλημμ. Αθ. 390/1975, Ποιν. Χρ., ΚΣΤ, σελ. 80.

είχε την ιδιότητα αυτή.[155]

Δ΄. Απόψεις της νομολογίας

Όπως προαναφέρθηκε, η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 31 ΚΠΔ δεν επιβάλλει καμμία δικονομική κύρωση σε περίπτωση παραβάσεώς της, αλλ΄αφορά μόνον στην προκαταρκτική και όχι στην αστυνομική προανάκριση.[156]

Ήδη, με την παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 2408/1996, επεκτείνεται η ισχύς της ως άνω διατάξεως στην αστυνομική προανάκριση, με απειλουμένη, επί ποινή ακυρότητος, την ενδεχόμενη παραβίασή της.

Ενδιαφέρον είναι να παρατηρηθεί ότι η μεταβολή της νομολογίας του Αρείου Πάγου, ως προς την σταθερή άρνηση των δικαστηρίων να απαγγείλουν ακυρότητα, η οποία επήλθε με την υπ΄αριθμ. 2/1999 απόφαση της Ολομελείας του Αρείου Πάγου, προκλήθηκε ύστερα από παραπομπή του θέματος σε αυτήν (την Ολομέλεια), λόγω της ιδιαζούσης σπουδαιότητας της, με την απόφαση[157], κατόπιν ασκηθείσης αναιρέσεως κατά της αποφάσεως του Β΄ Μικτού Ορκωτού Δικαστηρίου Αθηνών. Με την τελευταία, οι αναιρεσείοντες παρεπονούντο ότι, ελήφθη υπόψη του εκδόσαντος την απόφαση δικαστηρίου, η ανωμοτί εξέταση του υπόπτου και μετέπειτα κατηγορουμένου, κατά την αυτεπάγγελτη αστυνομική προανάκριση. Δηλαδή, με την αναιρεθείσα απόφαση του Β΄ ΜΟΔ

---

[155] Εφ. Αθ. 665/1988, Ποιν. Χρ. ΛΗ, σελ. 318, Ν. Ανδρουλάκης : Επί του προβλήματος της προανακριτικής απολογίας. Νο. Β., 1974, σελ. 1245 επ.
[156] ΑΠ 1272/1987, Νο. Β., 35, σελ.1 658.

εκρίνετο ότι, δεν γεννάται ζήτημα αξιοποίησης ή όχι της ένορκης κατάθεσης του μετέπειτα κατηγορουμένου, διότι απλούστατα δεν εστερήθη των δικαιωμάτων του, αφού κατά τον χρόνο της μαρτυρικής καταθέσεώς του, είχε ακόμα την ιδιότητα του «μάρτυρος». Σε ενδιαφέρουσα παρατήρηση του αποδεχομένου την ως άνω θέση Η. Αναγνωστοπούλου, κάτωθεν της δημοσιεύσεως της αποφάσεως Ολ ΑΠ 2/1999 διατυπώνεται ότι, «η απαγόρευση αξιοποιήσεως της μαρτυρικής καταθέσεως του μετέπειτα κατηγορουμένου, δεν υφίσταται, παρά μόνον, ως δικαιοπολιτική πρόταση».

Συγκεντρωτικά, παρατίθεται στην νομολογία ότι :

1. Σύμφωνα με την απόφαση του ΕφΑθ 665/1988[158] «*είναι έγκυρη η κατάθεση του κατηγορουμένου, κατά την διάρκεια αστυνομικής προανακρίσεως, ο οποίος εξετάσθηκε ανωμοτί, ως μάρτυρας, ενώ την επομένη ημέρα απολογήθηκε ως κατηγορούμενος, διότι η μαρτυρική κατάθεση ελήφθη όταν ακόμα δεν υπήρχαν στοιχεία, πού τον καθιστούσαν κατηγορούμενο, δηλ. ύποπτο τελέσεως των πράξεων κλπ, πού τελικά του αποδόθηκαν*».

2. Σύμφωνα με την απόφαση του ΑΠ 566/1993[159] «*δεν δημιουργεί απόλυτη ή σχετική ακυρότητα η κατα παράβαση του άρθρου 31 παρ. 2 ΚΠΔ λήψη υπ΄όψη της έγγραφης εξετάσεως του υπόπτου, πού δόθηκε στα πλαίσια προκαταρκτικής εξετάσεως, με αντίθετη θέση της μειοψηφίας*».

Με την απόφαση ΑΠ 1272/1987[160] εκρίθη ότι : «*η έγγραφη κατάθεση του κατηγορουμένου, η οποία ελήφθη κατά την διάρκεια*

---

[157] ΑΠ 523/1999, Ποιν. Χρ. ΝΑ, σελ. 813.
[158] Ποιν. Χρ. 1988, σελ. 318.
[159] Υπερ. 1993, σελ. 1094.

προκαταρκτικής εξετάσεως, παραμένει μεν στο αρχείο της Εισαγγελίας και δεν μπορεί να αποτελέσει μέρος της δικογραφίας, πλήν όμως, η ύπαρξη αυτής της δικογραφίας και η λήψη της υπ΄όψη από το δικαστικό συμβούλιο δεν παράγει λόγο αναιρέσεως του βουλεύματος από τους περιοριστικώς αναφερομένους στο άρθρο 484 ΚΠΔ, στους οποίους δεν συγκαταλέγεται και η περίπτωση της διατάξεως της παρ. 2 του άρθρου 31 ΚΠΔ».

Αντιθέτως, με την απόφαση της Ολ. ΑΠ 2/1999[161], κρίθηκε ότι παράγεται ακυρότητα. Ειδικότερα έγινε δεκτό ότι *«η κατά παράβαση των διατάξεων των άρθρων 31 παρ. 2β και 105 παρ. β ΚΠΔ ανάγνωση και αποδεικτική αξιοποίηση σε βάρος του κατηγορουμένου της ανομωτί κατάθεσης, πού έδωσε κατά το στάδιο της αυτεπάγγελτης προανάκρισης, επάγεται απόλυτη ακυρότητα, κατά το άρθρο 171, παρ. 1δ ΚΠΔ και θεμελιώνει έτσι, λόγο αναίρεσης, κατ΄άρθρο 510, περ.1α ΚΠΔ, μόνον εφ΄όσον έγινε κατά την διαδικασία στο ακροατήριο, μετά την 4.6.1996, χρόνο ενάρξεως της ισχύος του ν. 2408/1996, με τον οποίο τέθηκε σε ισχύ η νέας διάταξη του άρθρου 105 ΚΠΔ».*

Με τις αποφάσεις του ΑΠ 720/1987 και 635/1987[162] [133] εγένετο δεκτό ότι :

« εκ των διατάξεων των άρθρων 31, 240 και 241 ΚΠΔ προκύπτει ότι, η λήψη υπ΄όψη από το δικαστήριο καταθέσεως κατηγορουμένου, ως μάρτυρος, ληφθείσης κατά την διενέργεια προκαταρκτικής εξετάσεως,

---

[160] Ποιν. Χρ. 1988, σελ. 80.
[161] Ποιν. Δικ. 2000, σελ. 30.
[162] Ποιν.Χρ. 1987, σελ. 629 και 548 αντίστοιχα.
[133] ΑΠ 720/1987, Ποιν.Χρ. 1987, σελ. 629 και ΑΠ 635/1987, Ποιν. Χρ. 1987, σελ. 548.

γενομένης προκειμένου να τεθεί κατ΄άρθρο 31 και 43 παρ. 2 ΚΠΔ εάν πρέπει να ασκηθεί κατ΄αυτού ποινική δίωξη ή όχι, απαγορεύεται και δημιουργεί απόλυτη ακυρότητα, κατ΄άρθρο 171, ιδρύουσα λόγο αναιρέσεως, κατ΄άρθρο 510 ΚΠΔ, διότι είναι δυνατόν κατά την προκαταρκτική εξέταση να κατετέθησαν επιβαρυντικά στοιχεία, η χρησιμοποίηση των οποίων θα επεβάρυνε την θέση του κατηγορουμένου κατά παράβαση των περί της υπερασπίσεως αυτού δικαιωμάτων».

Ε΄. Καταληκτικές θέσεις στην θεωρία

Κατ΄ακολουθία των ανωτέρω, το προκύπτον από τα ανωτέρω ζήτημα είναι εάν, προς διενέργεια προκαταρκτικής εξετάσεως, θα πρέπει να αναγνωρισθεί υπέρ του «υπόπτου», το νομικό καθεστώς του «κατηγορουμένου» ή, εάν επιβάλλεται, η αναγνώριση ενός αυτοτελούς και σαφώς οριοθετημένου δικονομικού καθεστώτος του προσώπου, με την θέσπιση συγκεκριμένων δικαιωμάτων και κανόνων.[163]

Ως προς το πρώτο σκέλος του ερωτήματος, ο δικονομικός νομοθέτης έχει σαφή θέση, με την πρόβλεψη του άρθρου 72 ΚΠΔ ότι *«κατηγορούμενος είναι και ο αναφερόμενος στην μήνυση, έγκληση ή αναφορά, ως τελέσας αξιόποινη πράξη».*

Συνεπώς, εφ΄όσον διά της καταγγελίας, ο καλούμενος να καταθέσει ενόρκως ή ανωμοτί μάρτυς-ύποπτος συγκεντρώνει στο

---

[163] Ο. Τσόλκα, Η αρχή «Nemo tenetur se ipsum prodere/accusare» στην ποινική δίκη, ΠΧρ Μελέτες/6, 2002, σελ. 159.

πρόσωπό του επαρκείς ενδείξεις ενοχής, βάσει των οποίων, πιθανολογείται η άσκηση ποινικής διώξεώς του, τότε η κατάθεση του προσώπου αυτού, κατά την προκαταρκτική εξέταση, συνιστά ευθεία παράβαση των υπερασπιστικών του δικαιωμάτων, η οποία συνεπάγεται απόλυτη ακυρότητα.[164]

Προς την, σύμφωνα με την ανωτέρω προκύπτουσα νομική θέση του «υπόπτου», οφείλει επίσης να συνεκτιμηθεί η νομική φύση της προκαταρκτικής εξετάσεως, δηλαδή :

α) ότι η προκαταρκτική εξέταση αποτελεί αμφισβητούμενο, ως προς την αυτοτέλεια του, προ της δίωξης στάδιο, το οποίο όμως έχει αναμφίβολο δικαστικό-δικαιοδοτικό χαρακτήρα, τον οποίο πιστοποιούν μεταξύ άλλων και η δυνατότητα απ΄ ευθείας παραπομπής για πλημμελήματα, όταν προηγήθηκε η διενέργεια προκαταρκτικής εξετάσεως (άρθρο 244 ΚΠΔ) και βέβαια, η δημιουργία οιονεί δεδικασμένου, με την αρχειοθέτηση της μηνύσεως, και

β) ότι στις συνταγματικές διατάξεις η ιδιότητα της Εισαγγελικής Αρχής σαφώς καθορίζεται ότι είναι ανεξάρτητη αυτοτελής δικαστική Αρχή.

Από τον Ν. Ανδρουλάκη[165] υποστηρίχθηκε ότι η διασφάλιση των δικαιωμάτων του μάρτυρος-υπόπτου-κατηγορουμένου δεν είναι υποχρεωτική, εφ΄όσον δεν έχει ασκηθεί ακόμα ποινική δίωξη εναντίον συγκεκριμένου προσώπου, ούτως ώστε να έχει αποδοθεί η ιδιότητα του κατηγορουμένου σε αυτό. Η άποψη αυτή παραγνωρίζει το

---

[164] Λ. Μαργαρίτης, Μελέτες γιά εμβάθυνση, ο.π., σελ.40.

[165] Θεμελιώδεις έννοιες, ο.π., σελ. 230.

γεγονός ότι, σύμφωνα με το άρθρο 72 ΚΠΔ, την ιδιότητα του κατηγορουμένου προσλαμβάνει και ο αναφερόμενος απλώς στην μήνυση, έγκληση ή αναφορά για κάποια αξιόποινη πράξη. Επομένως, εφ΄όσον η προκαταρκτική εξέταση διενεργείται κατόπιν υποβληθείσης μηνύσεως, εγκλήσεως ή αναφοράς, στις οποίες αναφέρεται ορισμένο πρόσωπο ως δράστης του φερομένου ως τελεσθέντος εγκλήματος, το πρόσωπο αυτό δικαιούται να ασκήσει όλα τα δικαιώματα, τα οποία έχει ο κατηγορούμενος κατά την προδικασία.

Κατά τον Ι. Ζησιάδη[166], η υπό την παραδοχή του χαρακτηρισμού του «υπόπτου» ως «κατηγορουμένου» άσκηση των δικαιωμάτων θεωρείται ότι πρέπει να περιορίζεται στο δικαίωμα παραστάσεως με συνήγορο, κατά την προκαταρκτική εξέταση, με επιχείρημα ότι, η εξέταση αυτή δεν αποτελεί απολογία και συντρέχοντος του άρθρου 31 παρ. 2, δεν θα αποτελέσει ενοχοποίησή του, δεδομένου ότι η κατάθεση αυτή θα αποχωρισθεί της δικογραφίας, σε περίπτωση κατά την οποία, μεταγενέστερα, ασκηθεί δίωξη. Η παραδοχή της απόψεως αυτής είναι αβάσιμη και ανακόλουθη προς την μείζονα σκέψη της θέσεως αυτής, στην οποία προτάσσεται το δεδομένο ότι, ο εξεταζόμενος είναι και κατηγορούμενος κατ΄άρθρο 72 ΚΠΔ και ότι, σύμφωνα με αυτό, δεν προβλέπονται μειωμένα ή άλλης περιωρισμένης μορφής δικαιώματα στον επονομαζόμενο «ύποπτο», τον οποίο η διάταξη αυτή αναγνωρίζει ως «κατηγορούμενο».

---

[166] Ποιν. Δικ., ο.π., σελ. 329.

Σύμφωνα με την άποψη των Λ. Μαργαρίτη[167] και Α. Καρρά[168], *«ο ύποπτος πρέπει να προσλάβει ένα ανεξάρτητο θεσμικό δικονομικό ρόλο, με σαφή οριοθετημένα δικαιώματα και αυτοτελή προστασία».* Στην άποψη αυτή συνεισφέρεται και εκείνη του Ν. Λίβου[169], σύμφωνα με την οποία *«το πρόσωπο του «υπόπτου» πρέπει να αντιδιαστέλλεται από εκείνο του «κατηγορουμένου», υπό την έννοια ότι, πρέπει να του αναγνωρισθούν στοιχειώδη δικαιώματα, πού κατοχυρώνουν την ιδιαίτερη νομική του θέση στην φάση της προκαταρκτικής εξετάσεως.* Πέραν δε του δικαιώματος σιωπής και παράσταση μετά συνηγόρου ο Ν. Λίβος υποστηρίζει ότι: *«η προκαταρκτική εξέταση δεν θα πρέπει να ολοκληρώνεται, χωρίς την υποχρεωτική κλήση του υπόπτου σε ένα είδος «προαπολογίας».*

Ως προς τα ανωτέρω ζητήματα, ο Λ. Μαργαρίτης[170] λαμβάνει την θέση ότι:

1. Ο ρητά αναφερόμενος στην μήνυση, έγκληση, αίτηση ή αναφορά για αξιόποινη πράξη έχει την ιδιότητα του κατηγορουμένου, συνεπώς και τα ανήκοντα σ΄ αυτόν δικαιώματα, κατά την διάρκεια της προκαταρκτικής εξετάσεως.

2. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις, η απόλαυση των δικαιωμάτων από μέρους του υπόπτου, μπορεί να στηριχθεί σε επέκταση και στην προκαταρκτική εξέταση της προβλέψεως του άρθρου 72 ΠΚ πού θεωρεί ως κατηγορούμενο και εκείνον, στον οποίον σε οποιοδήποτε

---

[167] Σε: Πρακτικά Γ΄ Πανελληνίου Συνεδρίου της Ελλ. Εταιρείας Ποινικού Δικαίου, 1991, σελ. 57.
[168] Σε: Πρακτικά Γ΄ Πανελληνίου Συνεδρίου της Ελλ. Εταιρείας Ποινικού Δικαίου, 1991, σελ. 301.
[169] ΠΧρ ΜΕ' σελ. 1125 επ., του ιδίου, Παρατήρηση στην ΑΠ 556/1993, ΠΧρ ΜΓ, σελ. 387.
[170] Μελέτες για εμβάθυνση στην ποινική δικονομία, Τεύχος Β, Τα δικαιώματα του

στάδιο της ανακρίσεως αποδίδεται αξιόποινη πράξη. Έρεισμα της επεκτάσεως αυτής αποτελεί η συγγένεια της προανακρίσεως με την προκαταρκτική εξέταση.

κατηγορουμένου στην προδικασία, σελ. 42.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Ενδεικτική στατιστική απεικόνιση του θέματος

Κατά την διερεύνηση του εξεταζομένου θέματος ως προς την συμβολή της προκαταρκτικής εξετάσεως στην προδικασίας με απώτερο σκοπό την επιτάχυνση της ποινικής δίκης, αναζητήσαμε και διερευνήσαμε την κίνηση των μηνύσεων προς την Εισαγγελία Πλημμελειοδικών Πειραιώς κατά την διάρκεια ενός μόνον έτους (2002).

Σύμφωνα με τα στοιχεία, τα οποία παρεχωρήθησαν από την Εισαγγελία Πλημμελειοδικών Πειραιώς, στην διάρκεια του έτους 2002, υπεβλήθησαν σ΄αυτήν 1265 μηνύσεις.

Σε 356 εκ των 1265 αυτών μηνύσεων (δηλ. σε ποσοστό 28.2 % αυτών) παραγγέλθηκε η διεξαγωγή προκαταρκτικής εξετάσεως και, με εισαγγελική διάταξη,

- 269 εξ αυτών (δηλ. ποσοστό 75. 6 %) αρχειοθετήθησαν κατ΄άρθρο 43 ΠΚΔ, ενώ
- 87 εξ αυτών (δηλ. ποσοστό 24. 4 %) αρχειοθετήθησαν κατ΄άρθρο 47,

Κατά των εισαγγελικών αυτών διατάξεων ασκήθησαν 12 προσφυγές, από τις οποίες :

- 8 απερρίφθησαν
- 3 έγιναν δεκτές και ασκήθηκε ποινική δίωξη, ενώ
- 1 εκκρεμεί (μέχρι των αρχών Μαίου 2003).

Συνεπώς, κατά το έτος 2002, η ποινική ύλη της Εισαγγελικής

Αρχής Πειραιώς ελαφρύνθηκε κατά το ένα τρίτο περίπου των μηνύσεων, οι οποίες υπεβλήθησαν σ΄αυτήν. Ως προς τις μηνύσεις αυτές, η Εισαγγελική Αρχή απεφάνθη εκτός ακροατηρίου και χωρίς απασχόληση των δικαστικών συμβουλίων. Η διερεύνηση αυτών συμπληρώθηκε στην διάρκεια του έτους 2002, δηλ. στον ελάχιστο χρόνο του ενός συνολικά έτους, κατά μέγιστον., Τούτο, σε σύγκριση με τον μέσο χρόνο της διετίας και πλέον, ο οποίος συνήθως απαιτείται, εάν οι δικογραφίες αυτές είχαν παραπεμφθεί για προανάκριση και κυρία ανάκριση προς εισαγωγή τους στο ποινικό ακροατήριο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Συμπεράσματα

Από όσα προηγουμένως εκτέθηκαν, οδηγούμεθα στη διαπίστωση ότι κατά τη διενέργεια της προκαταρκτικής εξέτασης η Εισαγγελική Αρχή ενεργεί βάσει κανόνων των οποίων η ορθή εφαρμογή και τα αποτελέσματά της συναρτώνται από τη νομική συγκρότηση και συνειδησιακή ευαισθησία των λειτουργών της. Τούτο διότι, κατ΄αυτήν, ο Εισαγγελεύς, για να ενεργήσει νομικά ορθά και για να αποφύγει αυθαιρεσίες ή την παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων, με δεδομένο το φόρτο εργασίας του, οφείλει να μετέχει στην εξέλιξη της πορείας της υπό διερεύνηση υποθέσεως ενεργά, παραγγέλοντας την κάθε ενέργειά του ή τη λήψη μαρτυρικής κατάθεσης, αφού εκτιμήσει το αποτέλεσμα ή την έκβαση της προηγηθείσης ενέργειάς του, έχοντας πλήρη επίγνωση της διευρυμένης εξουσίας του σε συνδυασμό και εν αρμονία με την προσωπική, υπηρεσιακή του ευθύνη, αντιλαμβάνοντας δηλαδή τα βάρη, τα οποία εναπόθεσε σε αυτόν η Πολιτεία, παρέχοντάς του το δικαιοδοτικό δικαίωμα άσκησης προκαταρκτικής εξετάσεως.

Παρ΄όλα αυτά και παρά την σύγχυση, την οποίαν προκαλούν οι αντιφατικές διατάξεις, βάσει των οποίων σχηματίζεται η εικόνα ότι η προκαταρκτική εξέταση είναι μία διαδικασία, κατά την οποία ουδείς των συμμετεχόντων σ΄αυτήν γνωρίζει με σαφήνεια ποιά δικαιώματα έχει, μέχρι ποίου σημείου εξικνούνται οι υποχρεώσεις του, υπό ποίες προυποθέσεις και με ποίες συνέπειες παρίσταται κατ΄αυτήν, η προκαταρκτική εξέταση θα μπορούσε να αποτελέσει προδικαστικό

στάδιο της ποινικής διαδικασίας, με το οποίο :

1) Θα εξασφαλίζετο πλήρως το τεκμήριο αθωότητος, με την αποφυγή έκθεσης αθώων σε ποινική δίωξη και την, ως εξ αυτής, καταστρεπτική και μη αναστρέψιμη κοινωνική απαξίωσή τους και μείωση της προσωπικότητάς τους, η οποία συχνά προκαλείται με μεγάλη ευκολία, ελευθεριότητα και αήθεια, εν όψει και της απειλούμενης προβολής της υποθέσεως από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, που συχνά εξουθενώνει ανεπανόρθωτα προσωπικότητες.

2) Θα απεκλείετο η χειραγώγηση της ποινικής διαδικασίας, προς συγκάλυψη αξιοποίνων πράξεων, δεδομένης της ταχύτερης διαγνώσεως των προς άσκηση ποινικής διώξεως συντρεχουσών προυποθέσεων, οπότε και θα απετρέπετο η επέλευση του χρόνου παραγραφής, κατά τα προδικαστικά στάδια έως την κοινοποίηση κατηγορητηρίου, η διάρκεια των οποίων επί πλημμελημάτων μετά βίας καταλείπει τον απαιτούμενο χρόνο προ της συμπληρώσεως του χρόνου παραγραφής.

3) Θα αναδεικνύετο με συνέπεια και συνέχεια ο ουσιαστικός δικαιοδοτικός χαρακτήρας της Εισαγγελικής Αρχής και η συμβολή της δικαιοδοτικής της κρίσεως προς ασκηση ποινικής διώξεως, στην λειτουργία και εφαρμογή της δικαίας δίκης.

Η ανωτέρω θέση της ανά χείρας μελέτης συνεπάγεται τον εξορθολογισμό και την αναβάθμιση του θεσμού της προκαταρκτικής εξετάσεως με αποσαφήνιση και διασφάλιση των προϋποθέσεων και των περιορισμών, όπως αυτοί παρατίθενται και αναλύονται κατωτέρω, ούτως ώστε τελικώς η προκαταρκτική εξέταση να καταστεί αυτοτελές στάδιο της ποινικής προδικασίας. Κατά το

στάδιο αυτό πρέπει να δικαιώνεται η στόχευση τόσο για ένα τελέσφορο και ουσιαστικό αποτέλεσμα, με την κάλυψη δια του δεδικασμένου των κριθέντων και παρατιθεμένων στην εισαγγελική διάταξη πραγματικών περιστατικών, τα οποία συνιστούν την υποκειμενική και αντικειμενική υπόσταση της καταγγελίας, όσο και για την προσήλωση στα δικαιώματα του προσώπου, στο οποίο αποδίδονται εμμέσως πλην σαφώς ποινικές κατηγορίες. Άλλως, προτείνεται να επανεκτιμηθεί από τον νομοθέτη και να κριθεί, εάν θα όφειλε να απαλειφθεί ο θεσμός αυτός από την προδικασία, ως ατελέσφορο ιστορικό απολίθωμα και προφανώς αντισυνταγματικό.

Οι επισημάνσεις και οι θέσεις της μελέτης αυτής σχετικά με την συμβολή της προκαταρκτικής εξετάσεως στην επιτάχυνση των διαδικασιών της ποινικής δίκης, φαίνεται πως ευρίσκουν ευρύτερη θετική ανταπόκριση και υιοθετούνται στην Εισηγητική Εκθεση Τροποποιήσεως του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, η οποία πρόσφατα κατετέθη στην Βουλή των Ελλήνων (βλ. παράρτημα Α και Β). Επ' αυτής της Εισηγητικής αυτής Εκθέσεως διατυπώθησαν και οι απόψεις του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, οι οποίες -παρά την κριτική πού ασκούν επί του υπό συζήτηση σχεδίου νόμου-, αποδέχονται σε μεγάλο βαθμό την θέση της ανά χείρας μελέτης, ότι δηλαδή ο θεσμός της προκαταρκτικής εξετάσεως επιβάλλεται να αναβαθμισθεί, δεδομένου ότι αναντίρρητα συμβάλλει στην επιτάχυνση της ποινικής δίκης και, κατ΄ακολουθία, στην ορθότερη απονομή της Δικαιοσύνης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αρβανίτης Γ. /Καλφέλης Γ. /Καράμπελας Λ. /Μαργαρίτης Λ., Κώδικας Ποινικής Δικονομίας. Σχόλια –Νομολογία ,εκδ.Β΄ (Επιμέλεια Δ.Σημιανίτη και Κ.Χατζηκωνσταντή),2002.

Αλατσάς Ηλ.: Η προανάκριση,1998

Αλεξιάδης Σ.: Ανθρώπινα δικαιώματα, Ποινική καταστολή,1990

Αλεξιάδης Σ: Η καταγγελία του εγκλήματος 1973

Αναγνωστόπουλος Ηλ.: Παρατήρηση στην με αριθμό 2/1999 απόφαση της Ολομέλειας ΑΠ.Ποιν.Χρ.ΜΘ,σελ 811.

Ανδρουλάκης Ν.: Αιτιολογία και αναιρετικός έλεγχος ως συστατικά της ποινικής απόδειξης,1998

Ανδρουλάκης Ν: Θεμελιώδεις έννοιες της ποινικής δίκης,1994.

Ανδρουλάκης Ι.: Κριτήρια της δίκαιης ποινικής δίκης, 2000.

Βουγιούκας Κ: Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο ,6η έκδ.1984

Γάφος Η.: Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, 1952

Γεσίου-Φαλτσή: Το δικαίωμα απόδειξης, Προσφορά στον Γ.Μιχαηλίδη-Νουάρο,1987

Gabriel Roujou de Boubee : Le procedure penale bilan des reformes depuis 1993, Dalloz 1995.

Guinchard/Buisson : Procedure penale, Dalloz 2000.

Δέδες Χρ.: Τα ένδικα μέσα, 1964.

Δέδες Χρ.: Το αντικείμενο της ποινικής δίκης, 1971.

Δημόπουλος Π: Η ανεξαρτησία των Εισαγγελέων σε σχέση με την εκτελεστική εξουσία, τα Δικαστήρια και την Αστυνομία, Ποιν.Χρ.1999,σελ.71

Ζαγκαρόλας Ι: Η παρά της Εισαγγελίας άσκηση των εκ των άρθρων 43 και 47 δικαιωμάτων, Ποιν.Χρ. ΚΑ, σελ.81

Ζαγκαρόλας Ι: Σχόλιο εις Ποιν.Χρ. Η,σελ 227

Ζησιάδης Β: Αρχαί και θεσμοί προστασίας της προσωπικής ελευθερίας του κατηγορουμένου κατά την κύρια διαδικασία, 1972

Ζησιάδης Β: Ποινική Δικονομία,1976-1977.

Ζησιάδης Β: Η εφαρμογή αρχών της ποινικής δίκης στην αξιολόγηση των ειδικών γνώσεων από τον ποινικό δικαστή,1993

Ζησιάδης Β: Η εφαρμογή της αρχής «in dubio pro reo» στα στάδια της ποινικής διαδικασίας,1989.

Ζησιάδης: Εισαγωγή στην Ποινική Δικονομία, 1999.

Ζύγουρας Α: Το ενιαίο και αδιαίρετο της Εισαγγελίας και η δίκαια δίκη, Αρμ. 2001,σελ.287

Καίσης Κ: Νομική επιστήμη και κοινωνικές επιστήμες, Αρμ.1981

Καλφέλης Γρ: Ποινική δικονομία-ειδικές διαδικασίες, 1998

Καλφέλης Γρ: Αυτόφωρο έγκλημα και αυτόφωρη διαδικασία, 1987

Καφέλης Γρ: Η προσφυγή κατά της απευθείας κλήσεως,1990.

Καρράς Α : Μαθήματα ποινικού δικονομικού δικαίου,1990

Καρράς Α: Ποινικό δικονομικό δίκαιο, 1998

Καρράς Α: Η αρχή της δικαστικής ακροάσεως στην ποινική δίκη,1989.

Καρράς Α: Η μεταρρύθμιση του ποινικού δικονομικού συστήματος. Υπεράσπιση 1991, σελ,1043

Καρύμπαλης : Η προς το δικαστικό συμβούλιο πρότασης του εισαγγελέως «να μην γίνει κατηγορία» δεν αποτελεί νόμιμο τρόπο κινήσεως ποινικής αγωγής, Ποιν.Χρ.,ΙΔ,σελ.317

Κωνσταντάρας Χ: Ποινική δικονομία ,τομ. Α 1959-1962

Κωνσταντινίδης Α: Η νομιμότητα ενός πορίσματος έξω από την εισαγγελική πρακτική.

Λίβος Ν: Η δικονομική θέση των καθ΄ών υφίστανται υπόνοιες περί τελέσεως εγκλήματος ,Ποιν.Χρ.ΜΕ,σελ1103

Λίβος Ν: Παρατήρηση στην ΑΠ 556/1993 Ποιν.Χρ.ΜΓ,σελ 386 ,επ.

Λίβος Ν: Παρατήρηση στην ΑΠ 696/1999,Ποιν.Χρ.Ν,σελ 318,επ.

Μάνεσης Αρ.: Συνταγματικά δικαιώματα, ατομικές ελευθερίες εκδ.Σάκκουλας,1982.

Μανωλεδάκης Ι: Διάλογος με τον ποινικό νομοθέτη, 1995

Μανωλεδάκης Ι: Η προστασία του κατηγορουμένου και του θύματος στην ποινική δίκη,1991.

Μανωλεδάκης Ι: Οι τροποποιήσεις του ΠΚ και του ΚΠΔ με το Ν.1941/1991,1992.

Μανωλεδάκης Ι: Επτά θέσεις για το δίκαιο και την δικαιοσύνη,εκδ..Σάκκουλα ,1992.

Μαργαρίτης Λ: Εισαγωγή στην ποινική δικονομία,1996

Μαργαρίτης Λ: Εφαρμοσμένη ποινική δικονομία ,1998

Μαργαρίτης Λ: 100 πρακτικά θέματα ποινικής δικονομίας ,1995

Μαργαρίτης Λ: Ποινική δικονομία-ένδικα μέσα, 1994

Μαργαρίτης Λ: Ποινική δικονομία στην πράξη,1993

Μαργαρίτης Λ: Μελέτες για εμβάθυνση στην ποινική δικονομία 1992

Μαρκής Β: Παρεμβάσεις στην προδικασία για την επιτάχυνση της ποινικής δίκης . Ποιν.Δικ 1,2002

Μεταξάς Α: Ο έλεγχος του κατ' ουσία υποστατού της μηνύσεως, αναφοράς ή εγκλήσεως .Ποιν.Χρ.ΚΘ', σελ 89

Μεταξάς Α: Ο έλεγχος του υποστατού της μηνύσεως ή αναφοράς ή εγκλήσεως.Ποιν.Χρ,ΚΘ',σελ 89

Μπάγιας Σ: Η ποινική δίωξη : Νομικές και κοινωνικές συνέπειες από την άσκηση της ..Ποιν.Δικ.1,2002

Μπάκας Χρ: Η προδικασία της ποινικής δίκης,1995

Μπάκας Χρ: Τα δικαιώματα του κατηγορουμένου και η προστασία του στην ποινική διαδικασία .Πρακτικά του Γ΄Πανελληνίου Συνεδρίου της ΕΕΠΔ.εκδ.Σάκκουλα ,1991. σελ 13 επ.

Μπάκας Χρ: Το δικαίωμα του κατηγορουμένου στην ποινική δίκη ,Ποιν.Χρ.ΛΖ,σελ 353

Μπάκας Χρ: Η θέση του κατηγορουμένου τις παραμονές της Γαλλικής Επανάστασης, 1993

Μπόμπος : Τα δικονομικά δικαιώματα του υπόπτου στην προκαταρκτική εξέταση. Εισήγηση στο πλαίσιο του ΙΔΕ,Μ, 17/6/1988

Μυλωνάς Ιπ: Η μη εφαρμογή της Ευρωπαϊκής σύμβασης δικαιωμάτων του ανθρώπου από την ποινική νομολογία του Αρείου Πάγου κατά τα έτη 1996 και 1997.εκδ.Σάκκουλα ,1999

Μυλωνάς Ιπ : Οι πτυχές του τεκμηρίου αθωότητας ,Σειρά Ποινικά /43. Α. Σάκουλας,1994

Πανταζόπουλος Ν: Η δικαιοδοτική πολιτική κατά την επανάσταση και την Καποδιστριακή περίοδο,1978

Παπαδόπουλος : Η δικονομική θέση του υπόπτου κατά τον ΚΠΔ, Υπεράσπιση,1995, σελ 469

Σαρμάς : Η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και της Επιτροπής ,1998

Σερεμέτης : Η δικαιοσύνη επί Καποδίστρια ,1959

Σπινέλλης Δ: Η ποινική αγωγή , Ποιν.Χρ.ΙΔ΄σελ 545

Σπινέλλης Δ: Βασικά στοιχεία ποινικού δικαίου και ποινικής δικονομίας,1990

Σπινέλλης Δ: Πορίσματα από την νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου Ποιν.Χρ.ΜΗ,σελ5

Σπινέλλης Δ : Αυξημένη προστασία των δικαιωμάτων του κατηγορουμένου κατά το Σύνταγμα και τις διεθνείς συμβάσεις. Πρακτ. Γ΄Πανελληνίου Συνεδρίου της ΕΕΠΔ, Α Σάκκουλας, 1991

Σταμάτης Κ: Η προκαταρκτική εξέταση στην ποινική διαδικασία και οι αρχές της νομιμότητας και σκοπιμότητας 1984.

Σταμάτης Κ: Εφαρμογή της ποινικής δικονομίας 1987

Στασινόπουλος Μ: Το δικαίωμα της υπερασπίσεως ενώπιον των διοικητικών αρχών,1974

Συμεωνίδου-Καστανίδου Α: Ο δικαιούχος της έγκλησης .Μνήμη Χωραφά-Γάφου-Γαρδίκα, τ ΙΙ, σελ 103,1986

Stefani/Levassuer/Bouloc, Procedure Penale, Dalloz 2001.

Schluechter E, Γερμανικό ποινικό δικονομικό δίκαιο, επιμ. -μετάφρ. Ο. Τσόλκα, 2000.

Τσόλκα Ο.: Η αρχή «nemo tenatur se ipsum prodere/accusare» στην ποινική δίκη.Ποιν.Χρ./Μελέτες, 6, 2002

Χαραλαμπάκης Α: Αμφιβολίες ως προς τις προϋποθέσεις της ποινικής δίκης ,1990

Ψαρούδα-Μπενάκη Α:Η πολιτική αγωγή στην ποινική δίκη,1982

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝ. & ΠΟΛΙΤ. ΕΠΙΣΤ. ΑΘΗΝΩΝ - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Στο σχέδιο νόμου **«Επιτάχυνση της ποινικής διαδικασίας και άλλες διατάξεις»**

Προς
Τη Βουλή των Ελλήνων

Αποτελεί κοινή παραδοχή, όπως άλλωστε έχει επισημανθεί από όλους ότι η καθυστέρηση που παρατηρείται στην απονομή της ποινικής δικαιοσύνης είναι ένα πολύ σοβαρό, ίσως το σοβαρότερο, πρόβλημα, το οποίο μάλιστα, με την αύξηση και κυρίως την ποιοτική μετεξέλιξη της εγκληματικότητας, καθίσταται οξύτερο. Είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι μια ποινική υπόθεση, εφόσον εξαντληθούν όλες οι δικονομικές δυνατότητες από τους διαδίκους (προσφυγές, αιτήσεις ακυρώσεως, ένδικα μέσα κ.λ.π.), σε συνδυασμό με τις όποιες αναβολές κατά την εκδίκασή της στο ακροατήριο, μπορεί να διαρκέσει, ανάλογα βέβαια και με τη σοβαρότητά της, περισσότερο και από δέκα χρόνια. Καθίσταται λοιπόν αντιληπτό ότι είναι αναγκαία η αντιμετώπιση του θέματος. Με το προκείμενο λοιπόν σχέδιο νόμου επιδιώκεται η επιτάχυνση της ποινικής διαδικασίας, τόσο στο στάδιο της προδικασίας, όσο και της κύριας διαδικασίας και πιο συγκεκριμένα αυτής στο ακροατήριο.

Οι περισσότερες των τροποποιήσεων δεν ανάγονται σε εισαγωγή νέων ρυθμίσεων ή θεσμών της ποινικής δικονομίας, ούτε σε κατάργηση άλλων, έγιναν όμως για εναρμόνιση πολλών διατάξεων του Κ.Π.Δ. προς τις προτεινόμενες νέες ρυθμίσεις, ώστε να διασφαλίζεται η ενότητα και η συνέπεια στη δομή και τη λειτουργικότητα του κώδικα. Για τον τελευταίο αυτό λόγο, προτείνονται και προσαρμογές αλλά και καταργήσεις υπαρχουσών στον κώδικα διατάξεων, που έχουν καταστεί κενές περιεχομένου μετά από γενόμενες κατά καιρούς νομοθετικές μεταβολές δικονομικού κυρίως χαρακτήρα χωρίς την αναγκαία σύγχρονη εναρμόνιση προς τις σχετιζόμενες με το αντικείμενο της μεταβολής διατάξεις του Κ.Π.Δ. (π.χ. αποκλεισμός της προσωρινής κράτησης επί πλημμελημάτων, κατάργηση αμιγών ορκωτών δικαστηρίων κ.λπ).

Τα κεφάλαια του Κ.Π.Δ. στα οποία προτείνονται με το σχέδιο νόμου ουσιώδεις μεταβολές είναι : η κίνηση της ποινικής δίωξης, η κατανομή της καθ' ύλην αρμοδιότητας μεταξύ μονομελών και τριμελών πλημμελειοδικείων, ο τρόπος περάτωσης της προανάκρισης και της κυρίας ανάκρισης, οι αρμοδιότητες των δικαστικών συμβουλίων και τα ένδικα μέσα κατά των βουλευμάτων, η μεταβολή των ορίων εκκλητού των αποφάσεων, η εκπροσώπηση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, η πορεία της διαδικασίας στο ακροατήριο, οι λόγοι αναίρεσης, τα έξοδα της ποινικής δίκης.

Α΄ ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΩΞΗ

α. Με το άρθρο 5 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 43 του Κ.Π.Δ. Κατά την πρώτη παράγραφο, για την κίνηση (άσκηση) ποινικής δίωξης για κακούργημα ή για πλημμέλημα αρμοδιότητας τριμελούς πλημμελειοδικείου απαιτείται προηγούμενη συγκέντρωση ουσιαστικών στοιχείων, με προκαταρκτική εξέταση ή προανακριτικές πράξεις κατ΄ άρθρο 243 παρ. 2, και αιτιολογημένη κρίση του εισαγγελέα ότι υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις για την κίνηση ποινικής δίωξης. Με τη διάταξη αυτή, παράλληλα με τη διασφάλιση της προστασίας της προσωπικότητας των πολιτών από προπετείς μηνύσεις και αναφορές, θα επιτευχθεί σοβαρή ελάφρυνση στην προδικασία και στα ακροατήρια. Κατά τα λοιπά διαφυλάσσεται το δικαίωμα του εισαγγελέα για αρχειοθέτηση σε κάθε έγκλημα χωρίς την ανάγκη προηγούμενης προκαταρκτικής εξέτασης, όταν η μήνυση ή η καταγγελία είναι νόμω αστήρικτη ή προφανώς αβάσιμη ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης. Επεκτείνεται δε αυτό και στην περίπτωση που οι ενδείξεις κρίνονται ανεπαρκείς μετά την ενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης. Ο λόγος διαφοροποίησης των προϋποθέσεων αρχειοθέτησης στις δύο περιπτώσεις (νόμω αστήρικτη ή προφανώς αβάσιμη ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης στην πρώτη, ανεπαρκείς ενδείξεις στη δεύτερη) είναι πρόδηλος. Στη δεύτερη υπάρχουν συγκεντρωμένα ουσιαστικά στοιχεία στην κρίση του εισαγγελέα. Στη ρύθμιση αυτή προσαρμόζονται, κατά την παράγραφο 2 του άρθρου, τα δικαιώματα του εισαγγελέα εφετών.

β. Με το άρθρο 1 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 30 του ΚΠΔ . Στην παράγραφο 1 αναγνωρίζεται στον Υπουργό Δικαιοσύνης δικαίωμα να παραγγείλει την ενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης και όχι ποινικής δίωξης, αφού η τελευταία αυτή προϋποθέτει προηγούμενη ουσιαστική κρίση ισόβιου δικαστικού λειτουργού κατά την άνω (στοιχ. α΄) ρύθμιση, μετά από διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης. Δηλονότι, εφόσον κατά το νέο άρθρο 43 ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών δεν μπορεί να ασκήσει, στα πλημμελήματα αρμοδιότητας τριμελούς πλημμελειοδικείου και στα κακουργήματα, ποινική δίωξη πριν ενεργήσει προκαταρτική εξέταση και κρίνει αιτιολογημένα, βάσει αυτής, ότι συντρέχουν επαρκείς ενδείξεις για την κίνηση αυτής, δεν συμβιβάζεται στη νέα ρύθμιση δικαίωμα του υπουργού να παραγγείλει αυτή.

Η παράγραφος 3, που είχε προστεθεί με το άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 2854/2000, αντικαθίσταται ώστε τα αναγνωριζόμενα εκεί δικαιώματα του Υπουργού Δικαιοσύνης να τεθούν στα πλαίσια της προσήκουσας συνταγματικής διακριτικότητας.

γ. Με το άρθρο 2 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 31 Κ.Π.Δ. και ορίζεται ο τρόπος διενέργειες της προκαταρκτικής εξέτασης, αναγνωρίζονται δε στον «ύποπτο» βασικά ατομικά δικαιώματα (σιωπής και μη αυτοενοχοποίησης, παράστασης με συνήγορο κ.λπ), ενόψει και της εξέλιξης στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Συγχρόνως τίθενται χρονικοί περιορισμοί για την περάτωση της προκαταρκτικής εξέτασης.

δ. Με το άρθρο 3 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 34 Κ.Π.Δ. και παρέχεται η εξουσία διενέργειας προκαταρκτικής εξέτασης και στους ειδικούς προανακριτικούς υπαλλήλους. Με αυτό δε καθώς και με τα άρθρα 11 παρ. 1 και 14 του σχεδίου εναρμονίζονται οι διατάξεις των άρθρων 33, 34, 43 παρ. 2, 47 παρ. 2, 243, 251, 273 και 275 του Κ.Π.Δ.

ε. Με το άρθρο 4 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 35 του Κ.Π.Δ. και αναγνωρίζεται στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου δικαίωμα να παραγγείλει την κίνηση ποινικής δίωξης για τη λυσιτέλεια του ήδη αναγνωριζόμενου στον Κ.Π.Δ. δικαιώματος αυτού για διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης. Συγχρόνως το δικαίωμα εισαγγελέα εφετών και Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου για κίνηση ποινικής δίωξης εναρμονίζεται με τη νέα ρύθμιση του άρθρου 43 Κ.Π.Δ. για την κίνηση της ποινικής δίωξης από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών. Επίσης περιλαμβάνεται ρύθμιση για την αποφυγή δυσλειτουργιών από παράλληλη άσκηση των σχετικών δικαιωμάτων από εισαγγελέα ανώτερου βαθμού.

Τέλος, στο τελευταίο εδάφιο εναρμονίζεται το δικαίωμα του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου για παρέμβαση στην επίσπευση της ποινικής διαδικασίας προς τις διατάξεις του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και προς το αντίστοιχο δικαίωμα του Υπουργού Δικαιοσύνης κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 30.

στ. Με τα άρθρα 6 και 7 του σχεδίου επέρχονται τροποποιήσεις στα άρθρα 47 και 48, αντίστοιχα, του Κ.Π.Δ., ανάλογες προς τις νέες ρυθμίσεις του άρθρου 43 του Κώδικα αυτού.

Β. ΚΑΘ' ΥΛΗΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΠΛΗΜΜΕΛΕΙΟΔΙΚΕΙΟΥ

Με το άρθρο 8 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 114 του Κ.Π.Δ., ώστε στην αρμοδιότητα του μονομελούς πλημμελειοδικείου υπάγονται, πλην ειδικώς εξαιρουμένων πλημμελημάτων, όλα τα πλημμελήματα για τα οποία το προβλεπόμενο ελάχιστο όριο φυλάκισης είναι κάτω των τριών μηνών.

Με τη ρύθμιση αυτή που δεν θα αντιμετωπίσει ιδιαίτερα προβλήματα εφαρμογής ούτε και συνεπάγεται επιβάρυνση των μονομελών δικαστών με ιδιαίτερης βαρύτητας νομικά ζητήματα, προβλέπεται εξοικονόμηση σημαντικού αριθμού ημερών απασχόλησης για τους πρωτοδίκες, ώστε με κατάλληλη κατανομή της υπηρεσίας στην εκδίκαση των πλημμελημάτων να συντομευθεί ο χρόνος της εκκρεμότητας.

Γ' ΠΡΟΔΙΚΑΣΙΑ

ΠΡΟΑΝΑΚΡΙΣΗ

α. Με το άρθρο 11 παρ. 3 του σχεδίου προστίθεται νέα παράγραφος στο άρθρο 243 του Κ.Π.Δ. που θέτει χρονικούς περιορισμούς στην περάτωση της προανάκρισης. Για την παράταση του προβλεπόμενου για αυτήν χρόνου (εξαμήνου) απαιτεί έγκριση του εισαγγελέα εφετών.

β. Με το άρθρο 12 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 245 του Κ.Π.Δ. και ρυθμίζεται κατά νέο τρόπο η περάτωση της προανάκρισης και μάλιστα αφού παρασχεθεί στον κατηγορούμενο η δυνατότητα απολογίας, όπως ρητά προβλέπεται στην παράγραφο 1. Επί πλημμελημάτων η πρόταση στο συμβούλιο πλημμελειοδικών προϋποθέτει απαραιτήτως αρμοδιότητα τριμελούς πλημμελειοδικείου και κρίση του εισαγγελέα ότι δεν συντρέχουν αποχρώσες ενδείξεις για την παραπομπή (245 παρ. 2). Δικαιολογείται δε ο αποκλεισμός των πλημμελημάτων αρμοδιότητας μονομελούς από το δικαστικό συμβούλιο από το ισχύον άρθρο 244 εδ. γ' και από τη νέα παράγραφο 4 του 245 (αρχειοθέτηση). Η απευθείας παραπομπή στο ακροατήριο για όλα τα πλημμελήματα γίνεται κατά το ισχύον άρθρο 244. Για τα πλημμελήματα αρμοδιότητας του μονομελούς πλημμελειοδικείου εισάγεται, το πρώτον, δικαίωμα του εισαγγελέα πλημμελειοδικών για αρχειοθέτηση μετά την άσκηση ποινικής δίωξης, με αιτιολογημένη διάταξη που υποβάλλεται για έγκριση στον εισαγγελέα εφετών (επί μήνυσης) ή επιδίδεται στον εγκαλούντα (επί έγκλησης), ο οποίος έχει δικαίωμα προσφυγής στον εισαγγελέα εφετών, με ανάλογη εφαρμογή των οριζομένων στο άρθρο 48 Κ.Π.Δ. (παρ. 4).
Στην προστιθέμενη παράγραφο 5 ρυθμίζεται, η επίδραση τυχόν νέων περιστατικών στη γενόμενη αρχειοθέτηση και συγκεκριμένα τη δυνατότητα επανεξέτασης από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών με έγκριση του εισαγγελέα εφετών. Στη γενόμενη αυτή αρχειοθέτηση αποδίδονται τα έννομα αποτελέσματα του άρθρου 57 παρ. 1 του ΚΠΔ. Τέλος η νέα διάταξη αναγνωρίζει εμφατικά το δικαίωμα του εισαγγελέα πλημμελειοδικών να διακόψει την ενεργούμενη προανάκριση όταν κατά την κρίση του προκύπτει τέλεση κακουργήματος. Στην περίπτωση αυτή δίδεται παραγγελία στον ανακριτή.
γ. Με τις παραγρ. 3 και 4 του άρθρου 14 του σχεδίου ρυθμίζονται αντίστοιχα 1) ποιός ο αρμόδιος εισαγγελέας για την παραλαβή της δήλωσης του κατηγορουμένου για μεταβολή της κατοικίας του μετά την παραπομπή του στο ακροατήριο και 2) ποιες οι συνέπειες της δήλωσης, κατά την απολογία, ανύπαρκτης ή ελλιπούς διεύθυνσης ή της άρνησης τέτοιας δήλωσης.

ΚΥΡΙΑ ΑΝΑΚΡΙΣΗ

α. Με το άρθρο 13 του σχεδίου η κύρια ανάκριση επιτρέπεται μόνο στα κακουργήματα. Ο αποκλεισμός της ανάκρισης στα πλημμελήματα, πλέον του ότι αποτελεί μέτρο αποφυγής σπατάλης σε δικαστική ενέργεια, υποδεικνύεται και από τον αποκλεισμό της προσωρινής κράτησης στα πλημμελήματα, διότι, ενόψει του ισχύοντος ήδη 246 παρ. 3β περιορίζονται σημαντικά οι παραγγελίες του εισαγγελέα για ανάκριση.
β. Με το άρθρο 15 του σχεδίου τροποποιείται η παρ. 1 του άρθρου 279 Κ.Π.Δ., ώστε να προσαρμοσθεί στη νέα ρύθμιση του άρθρου 246.
γ. Με το άρθρο 19 του σχεδίου τροποποιείται η περίπτωση ε' του άρθρου 307, διότι παρέπεμπε στον καταργημένο θεσμό της προσωρινής απόλυσης.

δ. Με το άρθρο 20 του σχεδίου επέρχονται μεταβολές στο άρθρο 308 Κ.Π.Δ., που ρυθμίζει την περάτωση της ανάκρισης. Ειδικότερα :
Με την παρ. 1 προβλέπεται η περάτωση της ανάκρισης μόνο από το συμβούλιο πλημμελειοδικών, με τη ρητή επιφύλαξη των διατάξεων που προβλέπονται σε ειδικούς νόμους (όπως ν. 663/1977 κ.λπ).
2) Με την παράγραφο 2 ρυθμίζεται πρακτικότερα ο χρόνος παραμονής της δικογραφίας στη γραμματεία της εισαγγελίας για την άσκηση του προβλεπόμενου στην παρ. 2 του άρθρου 308 Κ.Π.Δ., δικαιώματος των διαδίκων.
3) Με την παρ. 3 καταρτούνται : αα) η παρ. 3 του άρθρου 308, η οποία αναφέρεται στην ανάκριση επί πλημμελημάτων, που δεν επιτρέπεται με τη νέα ρύθμιση και ββ) η παρ. 4 και 5 του άρθρου (308), που προβλέπουν τον δυσεφάρμοστο θεσμό της παραπομπής επί κακουργήματος από το συμβούλιο εφετών μετά από συμφωνία ανακριτού, εισαγγελέα πλημμελειοδικών και εισαγγελέα εφετών.
4) Με τις παρ. 4 και 5 (του άρθρου 20) εναρμονίζονται οι ισχύουσες παράγραφοι 6 και 7 του άρθρου 308 Κ.Π.Δ. προς τις προηγούμενες ρυθμίσεις των παρ. 1 και 3 του άρθρου 20 του σχεδίου και γίνεται πληρέστερη παραπομπή της τελευταίας (παρ. 7) στο άρθρο 245 παρ. 3.

Δ. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

α. Με το άρθρο 17 του σχεδίου τροποποιούνται οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 291 Κ.Π.Δ. Στην παρ. 1 του άρθρου αυτού προστίθεται εδάφιο που ορίζει ότι το δικαστήριο αποφασίζει για την παράταση ή μη της προσωρινής κράτησης αν το ανώτατο όριο αυτής συμπληρώνεται μέσα σε 30 ημέρες από την αναβολή ή τη ματαίωση της εκδίκασης. Στην παρ. 2 δε ορίζεται ότι αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο για την αντικατάσταση της προσωρινής κράτησης με περιοριστικούς όρους μετά την παραπομπή του κατηγορουμένου σε δίκη είναι πάντοτε το συμβούλιο εφετών, εκτός αν η υπόθεση εκκρεμεί στο πλημμελειοδικείο.
β. Με το άρθρο 18 του σχεδίου τροποποιείται η παρ. 1 του άρθρου 303 Κ.Π.Δ. και με τη νέα διατύπωση ρυθμίζεται η απόδοση της εγγύησης και όταν παύει οριστικά η ποινική δίωξη.
γ. Με το άρθρο 23 του σχεδίου προσαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 317 Κ.Π.Δ. με την κατάργηση της παρ. 4 του άρθρου 308.

Ε΄ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ ΑΠΟ ΣΥΝΗΓΟΡΟ

Το άρθρο 6 παρ. 3 περ. γ΄ της Σύμβασης της Ρώμης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, που κατά το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος έχει υπερνομοθετική ισχύ αφού έχει κυρωθεί με νόμο (ν.δ. 53/1974), αναγνωρίζει στον κατηγορούμενο το δικαίωμα «όπως υπερασπίση ο ίδιος εαυτόν ή αναθέση την υπεράσπισή του εις συνήγορον της εκλογής του». Εν όψει της διάταξης αυτής και της ευρείας εφαρμογής που έτυχε ιδίως κατά τα πρόσφατα χρόνια από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, είναι

σκόπιμη η επέκταση του παρεχόμενου ήδη στο άρθρο 340 παρ. 2 Κ.Π.Δ. δικαιώματος του κατηγορουμένου να μην εμφανισθεί και να εκπροσωπηθεί από συνήγορο. Ήδη από την εισαγωγή του Κ.Π.Δ. αναγνωριζόταν το δικαίωμα αυτό για πταίσματα και για πλημμελήματα που τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι τριών μηνών. Με το άρθρο 6 παρ. 3 του Ν. 1653/1986 επεκτάθηκε και σε πλημμελήματα που τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών και με το άρθρο 2 παρ. 16 του Ν. 1408/1996 και σε πλημμελήματα που τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους.

Με το άρθρο 24 του σχεδίου επεκτείνεται το δικαίωμα αυτό του κατηγορουμένου σε όλα τα πλημμελήματα. Η ρύθμιση, που με το άρθρο 48 παρ. 1 του σχεδίου εφαρμόζεται και στην έφεση και καλύπτει το μεγαλύτερο όγκο της εγκληματικής δραστηριότητας, είναι ιδιαίτερης κοινωνικής σημασίας και σπουδαιότητας, διότι θα οδηγήσει σε ανακούφιση των πολιτών από το άγχος της διεξαγωγής της ποινικής δίκης με τις γνωστές γι' αυτούς συνέπειες της απορύθμισης τούτων από τις επιχειρηματικές και επαγγελματικές τους δραστηριότητες. Συγχρόνως θα οδηγήσει σε δραστικό περιορισμό των αιτίων για αλλεπάλληλες αναβολές των δικών και θα ανακουφίσει τα ακροατήρια με ωφέλεια την επιτάχυνση της ποινικής διαδικασίας. Και αυτοί οι στόχοι επιδιώκονται βασίμως παράλληλα με την προσαρμογή της νομοθεσίας μας στις διατάξεις της παραπάνω διεθνούς Σύμβασης.

Βεβαίως λαμβάνεται πρόνοια ώστε το δικαστήριο να μπορεί να διατάξει την αυτοπρόσωπη εμφάνιση ή τη βίαιη προσαγωγή του κατηγορουμένου, οσάκις κρίνει αυτό απαραίτητο και κυρίως όταν αποβλέπει, για τη στήριξη του αποδεικτικού πορίσματός του, και στην απολογία του κατηγορουμένου.

Σημειώνεται ότι με ποινή απαραδέκτου της δήλωσης πληρεξουσιότητας στο συνήγορο πρέπει ο κατηγορούμενος να σημειώνει την ακριβή διεύθυνση της διαμονής του διότι δεν νοείται η άσκηση του δικαιώματος αυτού σε πρόσωπο με άγνωστη διαμονή.

Όπως ορίζεται και στο ισχύον άρθρο 340 παρ. 2 ο συνήγορος που αντιπροσωπεύει επιτρεπτά τον κατηγορούμενο, «ενεργεί όλες τις διαδικαστικές πράξεις γι' αυτόν». Συνεπώς στην περίπτωση αυτή πρέπει να θεωρείται ως αντιμωλία δικαζόμενος και να επέρχονται όλες οι συνέπειες της κατ' αντιμωλίαν δίκης (ως προς επίδοση απόφασης, ένδικα βοηθήματα, προθεσμία ένδικων μέσων). Και πρέπει να γίνει διάκριση στον τρόπο που δικάζεται ο κατηγορούμενος μεταξύ της παρ. 2 και της παρ. 3 του άρθρου 340. Στην τελευταία «δικάζεται σαν να ήταν παρών» διότι δεν εμφανίζεται καθόλου ο κατηγορούμενος. Στην πρώτη (340 παρ. 2) και στην αντίστοιχη περίπτωση των επόμενων άρθρων (344, 346, κ.λπ) «θεωρείται παρών» διότι, καίτοι μη εμφανισθείς, εκπροσωπήθηκε από συνήγορο.

Υπό τα ανωτέρω αναπτυχθέντα, με τα άρθρα 24, 25, 26, 27, 28, 34, 35, 48 και 49 του σχεδίου προσαρμόζονται στη νέα ρύθμιση του άρθρου 340 παρ. 2 τα άρθρα 341, 344, 346, 347, 348, 429, 430, 501 και 502 Κ.Π.Δ.

ΣΤ. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΤΟ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟ

Με τα άρθρα 29, 30, 31, 32 και 36 του σχεδίου γίνονται παρεμβάσεις στα άρθρα 349, 352, 353, 375 και 435 Κ.Π.Δ., οι οποίες στοχεύουν στην ανακούφιση των ακροατηρίων με προσδοκώμενη συνέπεια την επιτάχυνση της ποινικής διαδικασίας. Ο στόχος αυτός επιδιώκεται κυρίως α) με την διεύρυνση της δυνατότητας διακοπής της δίκης αντί για προσφυγή στη χρονοβόρο αναβολή της και β) με την ειδική αιτιολόγηση της διάταξης της αναβολής και την εισαγωγή κλιμάκωσης στην αυστηρότητα των όρων για δεύτερη αναβολή.

Με τα μέτρα αυτά, σε συνδυασμό ιδίως και με την εισαγόμενη ευρεία επέκταση της εκπροσώπησης του κατηγορουμένου δια συνηγόρου, αναμένεται βασίμως σοβαρή βελτίωση ως προς το φόρτο των ακροατηρίων και συνακολούθως το χρόνο περάτωσης των ποινικών δικών.

Ειδικότερα :

α. Τόσο στην ύπαρξη περίπτωσης σημαντικών αιτίων για τη διεξαγωγή της δίκης κατά την ορισμένη δικάσιμο, όσο και στη μη εμφάνιση ουσιωδών μαρτύρων ή πραγματογνωμόνων το μέτρο της διακοπής, όπου προβλέπεται στις διατάξεις εκείνες, εφαρμόζεται μόνον εφόσον η διακοπή είναι πρόσφορη για την αντιμετώπιση του λόγου αναβολής.

β. Δεύτερη αναβολή μπορεί να διαταχθεί μόνον αν βεβαιώνεται στην απόφαση ότι δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί το ζήτημα με τη διακοπή της δίκης και επί πλέον αν αιτιολογείται ότι άλλως είναι αδύνατη η διεξαγωγή της δίκης.

γ. Η απαίτηση της ειδικής αιτιολογίας για την αναβολή της απόφασης στην ποινική δίκη, με αναφορά συγκεκριμένων περιστατικών που θα την καθιστούν αναγκαία, ευνοεί την ιδιαίτερη περίσκεψη με την οποία όλοι οι παράγοντες της δίκης θα προσφύγουν στην αναβολή. Είναι δε κοινός τόπος ότι οι επανειλημμένες αναβολές «ευθύνονται» κατά σοβαρό ποσοστό για τη μεγάλη καθυστέρηση στην ποινική διαδικασία.

δ. Η διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 352 του κώδικα καταργείται όχι για ουσιαστικό λόγο αλλά διότι η ρύθμιση αυτού καλύπτεται πλήρως από τη διάταξη της παρ. 1 (περίοδος β') του άρθρου 291 του κώδικα, εφόσον ο θεσμός της προσωρινής απόλυσης που αναφέρεται εκεί δεν ισχύει. Η διάταξη δε της παρ. 5 του ίδιου άρθρου καταργείται διότι η ρύθμισή της καλύπτεται από τη νέα παρ. 2 του άρθρου αυτού.

Ζ' ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ - ΓΕΝΙΚΩΣ

α. Με την παρ. 1 του άρθρου 37 του σχεδίου τροποποιείται η παρ. 2 του άρθρου 471 Κ.Π.Δ. που ρυθμίζει την αναστολή εκτέλεσης αν ασκηθεί αναίρεση.

Ειδικότερα ορίζονται οι προϋποθέσεις χορηγήσεως της αναστολής καθώς επίσης εισάγεται περιορισμός ως προς τη δυνατότητα υποβολής, καταχρηστικώς, αλλεπαλλήλων αιτήσεων. Με την παρ. 2 αυτού διευκρινίζεται ότι η έναρξη της προθεσμίας ασκήσεως ένδικων μέσων κατά βουλευμάτων

αρχίζει από την πραγματική κοινοποίησή τους μόνο για τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών, όχι δε για τους λοιπούς εισαγγελείς, ως προς τους οποίους τούτο είναι δυσεφάρμοστο (479 παρ. 2, 483 Κ.Π.Δ).

β. Με το άρθρο 38 του σχεδίου τροποποιείται η παρ. 2 του άρθρου 476 Κ.Π.Δ. για εναρμόνιση με την κατάργηση του άρθρου 482 Κ.Π.Δ.

Η' ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΤΑ ΒΟΥΛΕΥΜΑΤΩΝ

Ι. Έφεση :

α. Με το άρθρο 39 αντικαθίσταται το άρθρο 478 και έφεση επιτρέπεται στον κατηγορούμενο κατά του βουλεύματος του συμβουλίου πλημμελειοδικών που τον παραπέμπει στο δικαστήριο για κακούργημα. Ρυθμίζεται δε διαφορετικά η προβλεπόμενη εκεί προϋπόθεση για το παραδεκτό της εφέσεως.

β. Με το άρθρο 40: 1) Τροποποιείται το άρθρο 479 Κ.Π.Δ. και το δικαίωμα του εισαγγελέα πλημμελειοδικών για έφεση κατά του βουλεύματος του συμβουλίου πλημμελειοδικών περιορίζεται επίσης μόνο στο κακούργημα και 2) τροποποιείται το άρθρο 480 Κ.Π.Δ. και, για λόγους ισότητας των όπλων, περιορίζεται το δικαίωμα εφέσεως στον πολιτικώς ενάγοντα μόνο στο κακούργημα.

ΙΙ. Αναίρεση

α. Με την παρ. 1 του άρθρου 41 καταργείται το άρθρο 482 Κ.Π.Δ. και δεν αναγνωρίζεται πλέον στους διαδίκους δικαίωμα αναιρέσεως κατά βουλευμάτων.

β. Με το άρθρο 21 του σχεδίου προσαρμόζεται στη ρύθμιση αυτή η παρ. 2 του άρθρου 310 Κ.Π.Δ., καθώς επίσης και η παρ. 2 του άρθρου 476 με το άρθρο 38 του σχεδίου.

γ. Με την παρ. 2 του άρθρου 41 αντικαθίσταται το άρθρο 483 Κ.Π.Δ., με το οποίο πλέον παρέχεται δικαίωμα αναιρέσεως κατά βουλεύματος μόνο στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου. Το δεύτερο εδάφιο, που ρυθμίζει το δικαίωμα αναιρέσεως στον ίδιο εισαγγελέα υπέρ του νόμου προστέθηκε, για λόγους νομοτεχνικούς, κατά μεταφορά της παραγρ. 2 του επόμενου άρθρου 484 Κ.Π.Δ.

δ. Με το άρθρο 42 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 484 Κ.Π.Δ. και επέρχονται μεταβολές στους λόγους αναίρεσης κατά βουλευμάτων. Δεν αναγνωρίζεται πλέον ως λόγος αναίρεσης η μη αναγραφή του σχετικού άρθρου του ποινικού νόμου. Για τη θεραπεία της σχετικής παράλειψης αρκεί το δικαίωμα του Αρείου Πάγου να παραθέσει αυτός το προσήκον άρθρο του ποινικού νόμου (485 παρ. 1 και 518 Κ.Π.Δ.). Ο λόγος δε αναίρεσης για υπέρβαση εξουσίας περιορίζεται στην εννοιολογικά προσήκουσα έκταση.

Με το ίδιο άρθρο 42 του σχεδίου (παραγρ. 3): 1) καταργείται η παράγρ. 2 του άρθρου 484, αφού το περιεχόμενό της ρυθμίζεται στο νέο άρθρο 483 Κ.Π.Δ. και 2) αντικαθίσταται η παράγρ. 3 του ίδιου άρθρου 484 για λόγους φραστικής συνέπειας προς την κατάργηση του άρθρου 482 και τη νέα ρύθμιση του 483 Κ.Π.Δ.

ε. Με το άρθρο 43 του σχεδίου τροποποιείται η παραγρ. 1 του άρθρου 485 Κ.Π.Δ. ώστε να προσαρμοσθούν οι διατάξεις στις οποίες γίνεται η παραπομπή με τη διατήρηση της αναίρεσης κατά βουλεύματος μόνο του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου.

Θ' ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΤΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Ι. Έφεση :

α. Με το άρθρο 44 του σχεδίου προσδιορίζονται τα όρια εκκλητού για τον πολιτικώς ενάγονται στην περίπτωση μεν που απορρίφθηκε η αγωγή του, με βάση το ζητηθέν από αυτόν ποσό, στην περίπτωση δε που το δικαστήριο επιδίκασε χρηματική ικανοποίηση ή αποζημίωση, με βάση το μέρος που του απορρίφθηκε.

β. Με το άρθρο 45 του σχεδίου αυξάνονται, περίπου στο διπλάσιο, τα όρια εκκλητού των αποφάσεων για τον κατηγορούμενο και τον εισαγγελέα. Συγχρόνως απαλείφεται η περίπτωση ζ' που αποτελούσε ρύθμιση περιορισμένης χρονικής διάρκειας.

γ. Με το άρθρο 46 καταργείται ο θεσμός της αντέφεσης που προβλέπουν τα άρθρα 494-496 Κ.Π.Δ. Πρόκειται για θεσμό που σχεδόν ουδέποτε εφαρμόσθηκε αλλά και δεν συμβιβάζεται με τις σύγχρονες αντιλήψεις για τη λειτούργία της ποινικής δίκης, ως εκ του ότι η αντέφεση αποτελεί ένδικο βοήθημα «εκδικητικού» χαρακτήρα.

δ. Με το άρθρο 47 του σχεδίου προστίθεται τελευταίο εδάφιο στην παρ. 7 του άρθρου 497 Κ.Π.Δ , με το οποίο τίθεται περιορισμός στην προπετή και καταχρηστική υποβολή αιτήσεων αναστολής της εκτέλεσης.

ΙΙ. Αναίρεση :

α. Με το άρθρο 50 (παρ. 2) του σχεδίου προσαρμόζεται η παράγρ. 2 του άρθρου 505 προς την κατάργηση της αναίρεσης κατά βουλεύματος για άλλα πρόσωπα πλην του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου.

β. Με την παρ. 3 προσαρμόζεται το άρθρο 506 ΚΠΔ με το νέο άρθρο 510 παραγρ. 1 περ. Η' Κ.Π.Δ, όπου πλέον δεν προβλέπεται η περ. ε' της υπέρβασης εξουσίας.

γ. Με το ίδιο άρθρο 50 (παρ. 4) του σχεδίου απαλείφεται από τους λόγους αναίρεσης των αποφάσεων, στο άρθρο 510 Κ.Π.Δ., η μη παράθεση του σχετικού άρθρου του ποινικού νόμου. Ο δε τελευταίος λόγος (με στοιχείο Η' πλέον) αναίρεσης περιορίζεται μόνο στις περιπτώσεις που εννοιολογικά προσήκουν στο νομικό όρο «υπέρβαση εξουσίας». Πρόκειται για ρυθμίσεις αντίστοιχες προς τις εισαγόμενες στην αναίρεση κατά βουλευμάτων.

δ. Με την παρ. 5 του ίδιου άρθρου 50 αντικαθίσταται το άρθρο 511 Κ.Π.Δ, και : α) στους αυτεπαγγέλτως ερευνώμενους λόγους αναίρεσης προστίθεται και η εσφαλμένη εφαρμογή ή ερμηνεία ουσιαστικής ποινικής διάταξης και β) ορίζονται ιδιαίτερες προϋποθέσεις για τη λήψη υπόψη του δεδικασμένου και της παραγραφής.

ε. Με την παραγρ. 6 του ίδιου άρθρου αντικαθίσταται το άρθρο 514 Κ.Π.Δ. ως προς το ύψος του ποσού της χρηματικής ποινής για την περίπτωση μη εμφάνισης του κατηγορουμένου. Κατά μεταφορά δε από το άρθρο 518

Κ.Π.Δ. ρυθμίζεται εδώ η παράθεση από τον Άρειο Πάγο του άρθρου του ποινικού νόμου που είχε παραλειφθεί ή εσφαλμένα σημειωθεί υπό τις ίδιες προϋποθέσεις όπως και η εφαρμογή του επιεικέστερου νόμου.

στ. Με την παραγρ. 7 του ίδιου άρθρου εναρμονίζεται η παράγρ. 2 του άρθρου 517 Κ.Π.Δ. στη νέα ρύθμιση του άρθρου 510 παραγρ. 1 του Κώδικα.

ζ. Με την παραγρ. 8 του ίδιου άρθρου εναρμονίζεται το άρθρο 518 προς το 514 του Κ.Π.Δ.

η. Με την παράγρ. 9 του ίδιου άρθρου εναρμονίζεται το άρθρο 519 προς τη νέα ρύθμιση του άρθρου 510 παρ. 1 περ. Η' του Κ.Π.Δ.

θ. Με το άρθρο 51 απαλείφονται διατάξεις των άρθρων 520, 523 και 524 Κ.Π.Δ. , που αναφέρονται σε καταργημένο θεσμό της ποινικής δικονομίας (αμιγή ορκωτά δικαστήρια).

Ι' ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΠΟΙΝΩΝ

α. Με το άρθρο 52 απαλείφονται διατάξεις του άρθρου 555, που αναφέρονται σε καταργημένο θεσμό του ποινικού δικαίου (θανατική ποινή) και εναρμονίζονται σχετικά οι διατάξεις των άρθρων 559 και 561 Κ.Π.Δ.

β. Με το άρθρο 53 του σχεδίου τροποποιείται η διάταξη της παραγρ. 3 του άρθρου 572 Κ.Π.Δ., που αναφέρεται στην εποπτεία εκτελέσεως ποινών, κατά τρόπο που, χωρίς να παραβλάπτεται ο σκοπός της τροποποιούμενης διατάξεως, εξασφαλίζεται ορθολογική ανάλωση του χρόνου των αρμοδίων εισαγγελέων.

ΙΑ' ΕΙΔΙΚΑ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Παραπομπή

Με το άρθρο 10 του σχεδίου προστίθεται στο τέλος της περιπτ. ε' του άρθρου 136 Κ.Π.Δ. εδάφιο, με το οποίο εισάγεται εξαίρεση από την προβλεπόμενη εκεί υποχρεωτική παραπομπή σε άλλο δικαστήριο για υποθέσεις που αφορούν υπηρετούντες στο δικαστήριο δικαστές. Έτσι δεν διατάσσεται παραπομπή αν πρόκειται για αυτόφωρα εγκλήματα (σε βάρος δικαστικών λειτουργών) που στρέφονται κατά της τιμής και της σωματικής ακεραιότητάς τους. Τη ρύθμιση επιβάλλει, πλέον της αρχής της ισονομίας των πολιτών, η διαφύλαξη του αισθήματος ασφάλειας των δικαστικών λειτουργών. Και τούτο διότι το ενδεχόμενο της κίνησης της διαδικασίας παραπομπής αποθαρρύνει τούτους από την δικαστική προστασία της προσωπικότητάς τους με αντίστοιχη δημιουργία κλίματος οιονεί «ατιμωρησίας» τυχόν επίδοξων υπαιτίων.

Δελτία εγκληματικότητας :

Με το άρθρο 54 του σχεδίου καταργείται η διάταξη της παρ. 3 του άρθρου του άρθρου 575 του Κ.Π.Δ., με την οποία ορίζεται ότι δεν επιτρέπεται να συνοδεύει το δελτίο εγκληματικότητας την προανακριτική δικογραφία που υποβάλλεται στον εισαγγελέα.

Η δικαστηριακή πρακτική απέδειξε ότι εναντίον πολλών δραστών κλοπής και απάτης ασκείται ποινική δίωξη για απλή κλοπή ή απάτη καίτοι ο εισαγγελέας θα ασκούσε - όπως οφείλει για την ορθολογική διαχείριση της ποινικής αξίωσης της πολιτείας - δίωξη των πράξεων «κατ' επάγγελμα και συνήθεια» εάν είχε υπόψη του το δελτίο εγκληματικότητας, από το οποίο σε πάρα πολλές περιπτώσεις θα προέκυπτε η τέλεση δεκάδων παρομοίων πράξεων.

Δικαστικά έξοδα

Με το άρθρο 55 του σχεδίου τροποποιείται το άρθρο 583 Κ.Π.Δ., ώστε διατηρείται μεν η ισχύουσα ρύθμιση της μη καταδίκης σε έξοδα για την απόρριψη ενστάσεων ή άλλων αιτήσεων σχετικών με τη συζήτηση της ποινικής υπόθεσης, καταδικάζεται δε στην πληρωμή των εξόδων ο διάδικος του οποίου απορρίφθηκε εξ ολοκλήρου η έφεση ή η αίτηση αναίρεσης ή επανάληψης διαδικασίας ή ακύρωσης της αποφάσεως ή ακύρωσης της διαδικασίας. Επίσης συμπληρώνονται οι διατάξεις του άρθρο 585 Κ.Π.Δ. ώστε να υπάρχει η δυνατότητα επιβολής εξόδων και

από τον εισαγγελέα σ'αυτούς που με δόλο υποβάλλουν εντελώς ψευδείς μηνύσεις. Η καταχρηστική άσκηση των εκ της ποινικής δικονομίας δικαιωμάτων, μη ανεκτή και από το όλο πνεύμα του άρθρου 25 παρ. 3 του Συντάγματος, αποτελεί μία από τις σημαντικότερες αιτίες για την έλλειψη αποτελεσματικότητας της πολιτείας στην απονομή της ποινικής δικαιοσύνης. Αποτελεσματικότητας για την οποία οποιοσδήποτε πολίτης ή δικαζόμενος προσβλέπει σε προσφυγές στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο κατά της πολιτείας για παραβίαση των δικαιωμάτων του ανθρώπου λόγω μη ταχείας διεξαγωγής της δίκης.

Ζητήματα αρμοδιότητας με βάση ειδικές διατάξεις

α. Με το άρθρο 57 του σχεδίου, στο τέλος της παραγράφου 3 του άρθρου 21 του ν. 1729/1987 «καταπολέμηση της διάδοσης των ναρκωτικών κ.λπ», όπως ισχύει, προστίθεται εδάφιο κατά το οποίο, αν κατά την αιτιολογημένη κρίση του εισαγγελέα εφετών καμία από τις τυχόν περισσότερες πράξεις δεν έχει το χαρακτήρα κακουργήματος, η υπόθεση εισάγεται στο συμβούλιο πλημμελειοδικών.

β. Η συγκρότηση των μεικτών ορκωτών δικαστηρίων και η ενώπιον αυτών διαδικασία για την εκδίκαση των κακουργημάτων που προβλέπονται στο άρθρο 1 του ν. 1960/1991 «διατάξεις για τις χρηματιστηριακές συναλλαγές κ.λπ» δεν δικαιολογούν την εκδίκασή τους σε αυτά τα δικαστήρια αντί του τριμελούς εφετείου κακουργημάτων. Σημαντικός όγκος υποθέσεων του αντικειμένου αυτού ευρίσκεται σε εκκρεμότητα ενώπιον των μεικτών ορκωτών ακριβώς λόγω της ιδιαιτερότητας της συνθέσεως και της διαδικασίας ενώπιον αυτού. Το ίδιο ισχύει και για την κατά το άρθρο 1 του Ν. 1960/1991 κακουργηματική πλαστογραφία χρηματιστηριακών τίτλων.

Γι' αυτό με το ίδιο άρθρο του σχεδίου προβλέπεται ότι για τα κακουργήματα αυτά είναι αρμόδια τα τριμελή εφετεία κακουργημάτων, για τις εκκρεμείς δε υποθέσεις γίνεται ιδιαίτερη ρύθμιση.

ΙΒ' ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

Με το άρθρο 56 αντικαθίστανται οι διατάξεις των άρθρων 289 παρ. 2 και 393 παρ. 2 του Π.Κ., που είχαν προστεθεί με το άρθρο 14 του ν. 2721/1999 και επεκτείνεται ο λόγος εξάλειψης του αξιοποίνου με την ικανοποίηση του παθόντος, ενώ βελτιώνεται η διατύπωση του άρθρου 339 του Π.Κ. που έγινε με την παράγραφο 4 του άρθρου 11 ν. 3064/2002, ώστε ν' αποφευχθεί το ενδεχόμενο παρερμηνείας που αφορά το ζήτημα της συρροής.

ΙΓ' ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Με το άρθρο 58 του νομοσχεδίου προτείνονται προς ψήφιση ορισμένες αναγκαίες ρυθμίσεις, που αφορούν τους δικαστικούς λειτουργούς και το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Με την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού μειώνεται το προβλεπόμενο στο άρθρο 26 παρ. 1 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών ελάχιστο όριο υπηρεσίας που πρέπει να έχουν οι πρωτοδίκες που ορίζονται ανακριτές στα πρωτοδικεία Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Πειραιώς από οκτώ σε πέντε έτη. Έτσι παρέχεται μεγαλύτερη ευχέρεια επιλογής για τον ορισμό των πιο κατάλληλων δικαστών, οι οποίοι παράλληλα έχουν αποκτήσει και μια ικανή εμπειρία.

Με την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου προωθείται η απαιτούμενη νομοθετική ρύθμιση για τη χορήγηση και στους δικαστικούς λειτουργούς της προβλεπόμενης από το άρθρο 5 του ν. 1483/84, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 25 του ν. 2639/1988 γονικής άδειας χωρίς αποδοχές για την ανατροφή τέκνου (διάρκειας το πολύ 3 ½ μηνών). Η ρύθμιση αυτή επιβάλλεται για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο της κοινοτικής οδηγίας 96/34 ΕΚ.

Με τις παραγράφους 3, 4, 5 και 6 προτείνεται μια λελογισμένη αύξηση των οργανικών θέσεων των δικαστικών λειτουργών, η οποία είναι αναγκαία για την αντιμετώπιση του φόρτου εργασίας που έχει επισωρευθεί, κυρίως στα μεγάλα δικαστήρια, και για την εύρυθμη λειτουργία αυτών. Ειδικότερα πρέπει να σημειωθεί, ως προς την αύξηση των οργανικών θέσεων των δικαστών και εισαγγελέων του δεύτερου βαθμού δικαιοδοσίας των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων, ότι αυτή συνδυάζεται και με μέτρα που προτείνονται με το υπό ψήφιση νομοσχέδιο για την επιτάχυνση της ποινικής δίκης και την αποφόρτιση των Εφετείων (κυρίως εκείνου των Αθηνών) από τον υπερβολικά μεγάλο όγκο ποινικών υποθέσεων που εκκρεμούν. Αναφορικά με την αύξηση των οργανικών θέσεων των Ειρηνοδικών Α' Τάξης με αντίστοιχη μείωση των Ειρηνοδικών Γ' και Δ' Τάξης πρέπει να αναφερθεί

ότι με την αύξηση αυτή παρέχεται οι ευχέρεια στους ειρηνοδίκες, οι οποίοι μένουν καθηλωμένοι επί πάρα πολλά χρόνια στην ίδια τάξη, να ικανοποιήσουν την εύλογη προσδοκία τους να προαχθούν στην αμέσως επόμενη τάξη (κυρίως στην Α΄).

Με την παράγραφο 7 επιδιώκεται κατά τρόπο απολύτως συμβατό προς το Σύνταγμα, η ομαλή λειτουργία του θεσμού της Γενικής Επιτροπείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία στο βαθμό του αντεπιτρόπου (προβλέπονται τρεις οργανικές θέσεις αντεπιτρόπου) είναι ελλιπώς στελεχωμένη.

Η ρύθμιση της παραγράφου 9 του ίδιου άρθρου αποβλέπει στην άρση μιας υπερβολικά αυστηρής και αδικαιολόγητης κύρωσης σε βάρος του διαδίκου. Πράγματι με τη μέχρι τώρα ισχύουσα διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 51 του π.δ. 774/80, επιβάλλεται ως κύρωση για το διάδικο που παρέλειψε να καταθέσει εμπροθέσμως στη Γραμματεία του Ελεγκτικού Συνεδρίου το αποδεικτικό κοινοποίησης του ασκούμενου ένδικου μέσου η αυτοδίκαιη κατάργηση της δίκης.

Η κατάθεση όμως στο Ελεγκτικό Συνέδριο του αποδεικτικού κοινοποίησης επιβάλλεται απλώς και μόνο για να ρυθμιστεί η εσωτερική υπηρεσία αυτού, δηλαδή για να εκτιμηθεί ο χρόνος και ο αριθμός των υποθέσεων που θα εισαχθούν για εκδίκαση. Κρίσιμη είναι η έγκαιρη κοινοποίηση του δικογράφου από τον υπόχρεο διάδικο στον αντίδικό του, η οποία και εξασφαλίζει πλήρως το δικαίωμα υπεράσπισης της υπόθεσης. Έτσι προβλέπεται με τη νέα ρύθμιση να συνεπάγεται η εκπρόθεσμη κατάθεση στο Ελεγκτικό Συνέδριο το απαράδεκτο απλώς της συζήτησης. Πρέπει να σημειωθεί ότι, ενόψει του προαναφερόμενου σκοπού τον οποίο η κατάθεση του αποδεικτικού κοινοποίησης εξυπηρετεί, αν, παρά την εκπρόθεσμη κατάθεση, η υπόθεση έχει εγγραφεί προς εκδίκαση, δεν αποκλείεται η συζήτησή της, εφόσον δεν αντιλέγει η άλλη πλευρά. Είναι φανερό ότι ο προσδιορισμός της υπόθεσης για συζήτηση ματαιώνει το σκοπό για τον οποίο η διάταξη που επιβάλλει την κατάθεση του αποδεικτικού κοινοποίησης στη Γραμματεία του Ελεγκτικού Συνεδρίου έχει θεσπιστεί.

2. Με το άρθρο 59 εισάγονται ορισμένες ρυθμίσεις, βελτιωτικές κατά βάση του Κώδικα Συμβολαιογράφων και του Κώδικα Δικαστικών Επιμελητών.

Με τις κυριότερες από τις τροποποιήσεις που επέρχονται στον Κώδικα Συμβολαιογράφων μειώνεται ο συντελεστής της ξένης γλώσσας στο διαγωνισμό των συμβολαιογράφων από 0,30 σε 0,10 ώστε να καταστεί πιο ισόρροπη η συμμετοχή της ξένης γλώσσας στην τελική βαθμολογία του υποψηφίου, γίνεται αποτελεσματικότερος ο έλεγχος του συμβολαιογραφικού συλλόγου στα μέλη του για τη σύννομη εκτέλεση των καθηκόντων τους, αυξάνεται το ποσοστό (5%), το οποίο μπορεί να παρακρατηθεί υπέρ του ειδικού λογαριασμού των συμβολαιογράφων (άρθρο 30 ν. 4507/1996) από τα ποσά που αυτοί εισπράττουν, προς διευκόλυνση του έργου των συμβολαιογραφικών συλλόγων.

Με την παράγραφο 13 του ίδιου άρθρου επιδιώκεται η άρση της

αβεβαιότητας στην οποία περιέρχονται οι συμβολαιογράφοι, από την ακύρωση του διορισμού τους για λόγους που δεν οφείλονται στους ίδιους π.χ. από την ακύρωση του διαγωνισμού στον οποίο συμμετείχαν για την κατάληψη καλύτερης θέσης.

Με την παράγραφο 14 του άρθρου αυτού επιλύεται το ζήτημα της συγκρότησης των υπηρεσιακών συμβουλίων των υποθηκοφυλάκων, στις εφετειακές περιφέρειες όπου ο αριθμός των υπηρετούντων δεν επαρκεί για την ανάδειξη αιρετών εκπροσώπων τους στα συμβούλια αυτά.

Με την παράγραφο 15 παρέχεται η ευχέρεια στους υποψήφιους δικαστικούς επιμελητές να δηλώσουν και δεύτερη προτίμηση στο διαγωνισμό για την περιφέρεια όμως της αρμοδιότητας του ίδιου συλλόγου. Έτσι δίνεται η δυνατότητα σε υποψήφιους με υψηλό βαθμό που δεν επέτυχαν την πρώτη επιλογή τους να καταλάβουν θέση στο πρωτοδικείο της δεύτερης προτίμησής τους.

Η ρύθμιση της παραγράφου 17 ισχυροποιεί τα περιφερειακά πρωτοδικεία στα οποία ο αριθμός των οργανικών θέσεων των δικαστικών επιμελητών είναι μικρός και συμβάλλει στην καλύτερη εξυπηρέτησή τους, αφού δίνεται, όταν υπάρχει ανάγκη, η δυνατότητα απόσπασης δικαστικών επιμελητών, από άλλες μεγαλύτερες περιφέρειες, όχι όμως και το αντίστροφο.

Με την παράγραφο 18 επιλύεται ένα υπαρκτό πρόβλημα με κοινωνική διάσταση, αφού παρέχεται στον απολυθέντα δικαστικό επιμελητή για λόγους υγείας να μπορέσει μετά την αποκατάσταση της υγείας του να επανέλθει χωρίς προσκόμματα στην ενεργό δράση.

3. Με το άρθρο 60 εισάγονται ορισμένες αναγκαίες ρυθμίσεις που αφορούν κυρίως τις ιατροδικαστικές υπηρεσίες, τη φρούρηση των καταστημάτων κράτησης και τις μεταγωγές κρατουμένων.

Με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού αίρονται οι δυσχέρειες που εμφανίζονται με την υφιστάμενη ρύθμιση στη συγκρότηση και λειτουργία του υπηρεσιακού συμβουλίου των ιατροδικαστών. Η αδυναμία συγκρότησης του Πενταμελούς Υπηρεσιακού Συμβουλίου Ιατροδικαστών, λόγω της ανεπάρκειας Ιατροδικαστών Α΄τάξης, καθιστά επιβεβλημένη την ανωτέρω διάταξη, με την οποία διευρύνεται το φάσμα από το οποίο επιλέγονται οι ιατροδικαστές-μέλη του πιο πάνω Συμβουλίου.

Με την παράγραφο 2 επιλύεται ικανοποιητικά, ένα εύλογο αίτημα του προσωπικού των ιατροδικαστικών υπηρεσιών. Η ιδιαιτερότητα των καθηκόντων και των ειδικών συνθηκών προσφοράς των υπηρεσιών των ιατροδικαστών, παθολογοανατόμων και νεκροτόμων των ιατροδικαστικών Υπηρεσιών επιβάλλει: α) την αύξηση του επιδόματος ιατροδικαστικής υπηρεσίας, που προβλέπεται στην παρ. 3 του άρθρου 12 του ν. 2521/1997, όπως αυτό διαμορφώθηκε στην παρ. 5 εδάφιο α΄του άρθρου 49 του ν.2873/2000 σε 800 ευρώ, β) την αύξηση της πάγιας μηνιαίας αποζημίωσης που προβλέπεται για τους ιατροδικαστές στο εδάφιο β΄της παρ. 5 του ίδιου άρθρου, σε 500 ευρώ και γ) τη χορήγηση στους παθολογοανατόμους και νεκροτόμους των ιατροδικαστικών υπηρεσιών επιδόματος ειδικών συνθηκών 240 ευρώ το μήνα.

Με την κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, αριθ. 196445/9.12.2002 (ΦΕΚ Β'1573), που εκδόθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 (παρ. 11 και 12) του ν.3038/2002 (Α'180), παρατάθηκε μέχρι την 30.6.2003, η προθεσμία: α) παραμονής των βαθμοφόρων της Ελληνικής Αστυνομίας, που διατίθενται για την ενίσχυση της Υπηρεσίας Εξωτερικής Φρούρησης των Καταστημάτων Κράτησης, και β) ενίσχυσης του προσωπικού της ίδιας Υπηρεσίας, από την Ελληνική Αστυνομία, κατά τη διενέργεια των πάσης φύσεως μεταγωγών των κρατουμένων. Η έλλειψη όμως βαθμοφόρων και νέων υπαλλήλων, εξαιτίας της οποίας και δόθηκε η παράταση της ανωτέρω προθεσμίας εξακολουθεί να υφίσταται. Πρόσληψη υπαλλήλων εξωτερικής φρούρησης, για την κάλυψη των 1.500 θέσεων, που έχουν συσταθεί με το ν.3038/2002, δεν έχει γίνει και είναι βέβαιο ότι δε θα γίνει σε σύντομο χρόνο. Επειδή δεν υπάρχει δυνατότητα, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, παράτασης της πιο πάνω προθεσμίας, με νεότερη κοινή υπουργική απόφαση, είναι αναγκαία να γίνει η νομοθετική ρύθμιση που προτείνεται με τις παραγράφους 4 και 5.

Η ρύθμιση της παραγράφου 6 καθίσταται αναγκαία προκειμένου να διευκολυνθεί η διαδικασία αποκτήσεως εκ μέρους του Υπουργείου Δικαιοσύνης γηπέδων κατάλληλων για την ανέγερση δικαστικών και άλλων κτιρίων, δεδομένου ότι μέχρι την μεταβίβαση της σχετικής αρμοδιότητας στην ανώνυμη εταιρεία «ΘΕΜΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ» οι απαραίτητες διαδικασίες εκινούντο αποκλειστικώς από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης και του Ταμείου Χρηματοδοτήσεως Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑΧΔΙΚ).

Με την ίδρυση της ως άνω εταιρείας παρατηρήθηκε λόγω επικαλύψεως αρμοδιοτήτων καθυστέρηση στην ολοκλήρωση των σχετικών διαδικασιών αποκτήσεως των ως άνω γηπέδων εκ μέρους του Υπουργείου Δικαιοσύνης, πρόβλημα το οποίο επιλύεται με την προτεινόμενη διάταξη.

16 Αθήνα 7 Μαΐου 2003

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ

Μ. ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΩΝ Ή ΑΝΤΙΚΑΘΙΣΤΟΥΜΕΝΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ «ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

1. Με το άρθρο 1 του σχεδίου νόμου αντικαθίστανται οι παράγραφοι 1 και 3 του άρθρου 30 του Κ.Π.Δ, όπως η δεύτερη προστέθηκε με το άρθρο 6 παρ. 1 του ν.2854/2000, που ορίζουν τα εξής:

1. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης έχει το δικαίωμα να παραγγέλλει την ποινική δίωξη κάθε αξιόποινης πράξης.

" 3. Σε υποθέσεις εξαιρετικής φύσεως που συνταράσσουν την κοινή γνώμη ο Υπουργός Δικαιοσύνης μπορεί να ζητήσει από τον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου την κατά απόλυτη προτεραιότητα διεξαγωγή της ποινικής διαδικασίας σε οποιαδήποτε φάση της ή και από το αρμόδιο δικαστήριο των εφετών να εφαρμόσει τις διατάξεις του άρθρου 29 παράγραφοι 2 και 3".

2. Με το άρθρο 2 παρ.1 του σχεδίου νόμου αντικαθίσταται η παράγραφος 2 του άρθρου 31 του Κ.Π.Δ, που ορίζει τα εξής:

2. Η προκαταρκτική εξέταση ενεργείται σύμφωνα με τα άρθρα 240 και 241, αν όμως έγινε έγγραφη εξέταση του υπόπτου, η εξέταση αυτή δεν μπορεί να αποτελέσει μέρος της δικογραφίας, αλλά παραμένει στο αρχείο της εισαγγελίας.

3. Με το άρθρο 3 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το άρθρο 34 του Κ.Π.Δ, που ορίζει τα εξής:

Η προανάκριση ορισμένων εγκλημάτων γίνεται και από τους δημόσιους υπαλλήλους για τους οποίους προβλέπουν ειδικοί νόμοι, πάντοτε υπό τη διεύθυνση και την εποπτεία του εισαγγελέα πλημμελειοδικών.

4. Με το άρθρο 4 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το άρθρο 35 του Κ.Π.Δ, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 παρ. 2 του ν. 2854/2000, που ορίζει τα εξής:

Η ανώτατη διεύθυνση στην ανάκριση ανήκει στον εισαγγελέα εφετών, που έχει επιπλέον το δικαίωμα να ενεργεί, προσωπικά ή με κάποιον από τους αντεισαγγελείς που υπάγονται σ' αυτόν, προκαταρκτική εξέταση σύμφωνα με το άρθρο 31 παρ. 1 για κάθε έγκλημα που γίνεται μέσα στην περιφέρειά του. Το ίδιο δικαίωμα έχει και ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, ο οποίος επίσης μπορεί να διατάσσει στις περιπτώσεις του άρθρου 30 παράγραφος 3 τη διεξαγωγή της ανάκρισης κατά απόλυτη προτεραιότητα.

5. Με το άρθρο 5 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το άρθρο 43 του Κ.Π.Δ. που ορίζει τα εξής:

1. Ο εισαγγελέας, όταν λάβει τη μήνυση ή την αναφορά, είναι υποχρεωμένος να κινήσει ποινική δίωξη, παραγγέλοντας ανάκριση ή προανάκριση ή εισάγοντας την υπόθεση με απευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, στις περιπτώσεις που η εισαγωγή αυτή επιτρέπεται.

"Αν όμως η μήνυση ή η αναφορά δεν στηρίζεται στο νόμο ή είναι προφανώς αβάσιμη στην ουσία της ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης την αρχειοθετεί και υποβάλλει αντίγραφο στον εισαγγελέα εφετών, αναφέροντας τους λόγους που τον οδήγησαν να μην κινήσει ποινική δίωξη". [Τα εντός "..." τέθησαν όπως τροπ. με το άρθρο 4 παρ.2α ν. 1653/86 - ΦΕΚ 173 Α της 8-11-86]. Ο Εισαγγελέας Εφετών έχει το δικαίωμα να διατάξει τον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών να κινήσει ποινική δίωξη.

2. Επίσης ο εισαγγελέας έχει το δικαίωμα να ενεργήσει προκαταρκτική εξέταση είτε προσωπικά είτε με κάποιον από τους ανακριτικούς υπαλλήλους που αναφέρονται στο άρθρο 33 παρ. 1 και 2 και στο άρθρο 34, για να κρίνει αν πρέπει να κινήσει ποινική δίωξη ή αντίθετα, να θέσει τη μήνυση ή την αναφορά στο αρχείο (άρθρο 31 παρ.1 στοιχ.α).

6. Με το άρθρο 6 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το άρθρο 47 του Κ.Π.Δ. που ορίζει τα εξής:

"1. Ο εισαγγελέας εξετάζει την έγκληση που έλαβε και, αν κρίνει ότι αυτή δεν στηρίζεται στο νόμο ή είναι ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης, την απορρίπτει με διάταξή του, η οποία επιδίδεται στον εγκαλούντα".

2. Ο εισαγγελέας έχει το δικαίωμα να ενεργήσει προκαταρκτική εξέταση είτε ο ίδιος είτε με έναν από τους ανακριτικούς υπαλλήλους που αναφέρονται στα άρθρα 33 παρ. 1, 2 και 34. Αν από την εξέταση πειστεί ότι η έγκληση είναι προφανώς ψευδής στην ουσία της, την απορρίπτει σύμφωνα με όσα ορίζονται στην πρώτη παράγραφο.

3. Όσα αναφέρονται στα άρθρα 44 και 45 εφαρμόζονται και ως προς την έγκληση.

7. Με το άρθρο 7 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το τέταρτο εδάφιο του άρθρου 48 του Κ.Π.Δ, που ορίζει τα εξής:

Αν ο εισαγγελέας εφετών δεχτεί την προσφυγή, διατάσσει τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών να ασκήσει ποινική δίωξη.

8. Με το άρθρο 8 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παράγραφος με στοιχείο Α του άρθρου 114 του Κ.Π.Δ, που ορίζει τα εξής:

Α) "Τα πλημμελήματα που τιμωρούνται με φυλάκιση έως δύο ετών ή με χρηματική ποινή οποιουδήποτε ποσού, εκτός από : α) εκείνα που υπάγονται στην αρμοδιότητα των μεικτών ορκωτών δικαστηρίων και των εφετείων, καθώς και τα συναφή με αυτά (άρθρα 109, 111 και 128), β) εκείνα που υπάγονται στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου των ανηλίκων, γ) εκείνα που τελούνται διά του τύπου".

"δ. εκείνα των άρθρων 259 και 397 του Ποινικού Κώδικα".

9. Με το άρθρο 9 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 117 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

Αρθρο 117.- 1. Αν κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης του δικαστηρίου τελέστηκε στο ακροατήριό του περιύβριση του δικαστηρίου ή μέλους του (άρθρ. 181 παρ.1 Π.Κ.) ή εξύβριση ή δυσφήμηση μέλους του δικαστηρίου (άρθρ. 361, 362 και 363 Π.Κ.) τα εγκλήματα αυτά δικάζονται αμέσως από το ίδιο δικαστήριο, που όμως συγκροτείται από άλλους δικαστές, ακόμη και αν ο υπαίτιος υπάγεται στην ιδιάζουσα ή εξαιρετική δικαιοδοσία.

10. Με το άρθρο 12, παράγραφος 1 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 243 του Κ.Π.Δ, που ορίζει τα εξής:

2. Αν από την ανάβολή απειλείται "άμεσος" κίνδυνος ή αν πρόκειται για αυτόφωρο κακούργημα ή πλημμέλημα, τότε όλοι οι κατά το άρθρο 33 ανακριτικοί υπάλληλοι είναι υποχρεωμένοι να επιχειρούν όλες τις προανακριτικές πράξεις που είναι αναγκαίες για να βεβαιωθεί η πράξη και να ανακαλυφθεί ο δράστης, έστω και χωρίς προηγούμενη παραγγελία του εισαγγελέα στην περίπτωση αυτή ειδοποιούν τον εισαγγελέα με το ταχύτερο μέσο και του υποβάλλουν χωρίς χρονοτριβή τις εκθέσεις που συντάχθηκαν. Ο εισαγγελέας, αφού πάρει τις εκθέσεις, κάνει τις περαιτέρω ενέργειες σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 43 κ.ε.

11. Με την παρ. 2 του άρθρου 11 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η πρώτη περίοδος της παρ. 3 του άρθρου 243 του Κ.Π.Δ, που ορίζει τα εξής:

3. Οι ανακριτικοί υπάλληλοι καλούν μάρτυρες για να εξεταστούν ενώπιόν τους και δέχονται τις απολογίες κατηγορουμένων, αν όλοι αυτοί είναι κάτοικοι της περιφέρειάς τους ή όμορων ειρηνοδικειακών περιφερειών σε αντίθετη περίπτωση, αφού ειδοποιήσουν ταυτόχρονα τον οικείο εισαγγελέα, αναθέτουν την εξέταση μαρτύρων και τη λήψη απολογιών κατηγορουμένων, που είναι κάτοικοι άλλων περιφερειών, στον αρμόδιο ανακριτικό υπάλληλο, ο οποίος πρέπει να εκτελέσει την παραγγελία μέσα σε δέκα ημέρες.

12. Με την παρ. 1 του άρθρου 12 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 1 του άρθρου 245 του Κ.Π.Δ, που ορίζει τα εξής:

Αρθρο 245.- 1. Η προανάκριση είναι συνοπτική και τελειώνει: α) με απευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, ή β) με παραγγελία του εισαγγελέα στον ανακριτή ή με πρόταση του στο δικαστικό συμβούλιο.

13. Με την παρ. 2 του άρθρου 12 του σχεδίου νόμου αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 245 του Κ.Π.Δ που ορίζει τα εξής:

2. Πρόταση στο συμβούλιο μπορεί να γίνει μόνο αν ο εισαγγελέας φρονεί ότι δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις για την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο. Αν υπάρχουν περισσότεροι κατηγορούμενοι και δεν προκύπτουν ενδείξεις εις βάρος μερικών από αυτούς, η υπόθεση εισάγεται για όλους στο δικαστικό συμβούλιο.

"Πρόταση επίσης στο δικαστικό συμβούλιο γίνεται και όταν ο εισαγγελέας εφετών στον οποίο υποβάλλεται μετά την προανάκριση η δικογραφία, που αφορά πρόσωπα διαζεύξης δωροδοκίας δημοσιότητας τριμελούς εφετείου, κρίνει ότι δεν συντρέχουν επαρκείς ενδείξεις για την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο και παραγγέλλει την εισαγωγή της υποθέσεως στο ορμόδιο δικαστικό συμβούλιο".

14. Με την παρ. 1 του άρθρου 13 του ενιαίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 1 του άρθρου 246 του Κ.Π.Δ. που ορίζει τα εξής:

Αρθρο 246.- 1. Την κύρια ανάκριση την ενεργεί μόνο ο ανακριτής, μετά γραπτή παραγγελία του εισαγγελέα, η οποία καθορίζει και εξειδικεύει την αξιόποινη πράξη και την ποινική διάταξη που την προβλέπει.

15. Με την παρ. 2 του άρθρου 13 του ενιαίου νόμου, καταργείται η παρ. 3 του άρθρου 246 του Κ.Π.Δ. που ορίζει τα εξής:

3. Τέτοια παραγγελία δίνει ο εισαγγελέας: α) σε κακουργήματα β) σε πλημμελήματα, όταν κρίνει ότι πρέπει να εκδοθεί ένταλμα σύλληψης ή προσωρινής κράτησης του κατηγορουμένου ή όταν χρειάζεται να συμπληρωθεί η προανάκριση με κύρια ανάκριση.

16. Με την παρ. 1 του άρθρου 14 του ενιαίου νόμου, στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 251 του Κ.Π.Δ. αντί της φράσης — στα άρθρα 33» τίθεται η φράση — στα άρθρα 33 και 34».

Αρθρο 251.- Ο ανακριτής και οι ανακριτικοί υπάλληλοι που αναφέρονται στο άρθρο 33, όταν λάβουν παραγγελία του εισαγγελέα, και στις περιπτώσεις του άρθρου 243 παρ. 2 αυτεπαγγέλτως, οφείλουν χωρίς χρονοτριβή να συγκεντρώνουν πληροφορίες για το έγκλημα και τους υπαιτίους του, να εξετάζουν μάρτυρες και κατηγορουμένους, να μεταβαίνουν επί τόπου για ενέργεια αυτοψίας, αφού πάρουν μαζί τους, αν υπάρχει ανάγκη, ιατροδικαστές ή άλλους πραγματογνώμονες, να διεξάγουν ερευνες, να καταλαμβάνουν πειστήρια και γενικά να ενεργούν οποιάδήποτε είναι αναγκαίο για τη συλλογή και τη διατήρηση των αποδείξεων, καθώς και για την εξασφάλιση των ιχνών του εγκλήματος.

17. Με την παρ. 2 του άρθρου 14 του ενιαίου νόμου, τροποποιείται το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 273 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής

"1. α) Όταν ο κατηγορούμενος εμφανιστεί ενώπιον του ανακριτή ή εισαγγελέα, του πταισματοδίκη ή του ειρηνοδίκη που ενεργεί την προανάκριση, αυτοί είναι υποχρεωμένοι να εξακριβώσουν τα στοιχεία της ταυτότητάς του από το δελτίο της αστυνομικής του ταυτότητας ή από το διαβατήριό του, προσκαλώντας τον ταυτόχρονα να δηλώσει την πωρινή διεύθυνση της κατοικίας του ή της διαμονής του (πόλη, χωριό, συνοικία, οδό, αριθμό). Τα στοιχεία αυτά καταχωρίζονται στην έκθεση της απολογίας."

18. Με την παρ. 3 του άρθρου 14 του ενιαίου νόμου τροποποιείται το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης α' της παρ. 1 του άρθρου 273 του Κ.Π.Δ. που ορίζει τα εξής:

Τέτοια δήλωση ως προς τη μετεβολή της κατοικίας ή της διαμονής, μαζί με την ακριβή διεύθυνση, πρέπει να γίνεται εγγράφως στον εισαγγελέα που άσκησε την ποινική δίωξη.

19. Με την παρ 5 του άρθρου 14 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 1 του άρθρου 275 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

Αρθρο 275. - 1. Προκειμένου για αυτόφωρα κακουργήματα και πλημμελήματα οι ανακριτικοί υπάλληλοι του άρθρου 33 καθώς και κάθε αστυνομικό όργανο, έχουν υποχρέωση - ενώ οποιοσδήποτε πολίτης το δικαίωμα - να συλλάβουν το δράστη, τηρώντας τις διατάξεις του Συντάγματος και του άρθρου 279 του κώδικα για την άμεση προσαγωγή του στον εισαγγελέα.

20. Με το άρθρο 15 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 279 του Κ.Π.Δ που ορίζει τα εξής:

Αν πρόκειται για κακούργημα ή αν η σύλληψη έγινε με εντολή του ανακριτή, ο εισαγγελέας παραπέμπει στον ανακριτή εκείνον που έχει συλλήψει, ενώ, αν πρόκειται για πλημμέλημα, ενεργεί αμέσως τις πράξεις που ορίζονται στα άρθρα 43, 246 παρ. 3 και 417 κ.ε.

21. Με το άρθρο 16 του σχεδίου νόμου, καταργούνται τα τελευταία εδάφια των παρ 2 περ. β και 5 του άρθρου 287 του Κ.Π.Δ που ορίζουν τα εξής:

"Κατά των βουλευμάτων της παρούσας παραγράφου μπορεί να ασκηθεί ανάιρεση από τον κατηγορούμενο και τον εισαγγελέα".

Κατά του βουλεύματος επιτρέπεται στον εισαγγελέα και στον κρατούμενο το ένδικο μέσο της αναιρέσεως.

22. Με την παρ. 2 του άρθρου 17 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 291 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

2. Αρμόδιο συμβούλιο σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο είναι το συμβούλιο πλημμελειοδικών όταν η υπόθεση εκκρεμεί στο πλημμελειοδικείο διαφορετικά, το συμβούλιο εφετών. Το συμβούλιο εφετών γίνεται αρμόδιο επίσης όταν η υπόθεση εκκρεμεί σ' αυτό ύστερα από έφεση ή σύμφωνα με το άρθρο 308 παρ. 3 και 4, και αν ακόμη το συμβούλιο πλημμελειοδικών είχε ήδη αποφανθεί για την προσωρινή κράτηση.

23. Με το άρθρο 18 του σχεδίου νόμου αντικαθίσταται η παρ 1 του άρθρου 303 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

Αρθρο 303. - 1. Αν αθωωθεί ο κατηγορούμενος, η εγγύηση επιστρέφεται. Την απόδοση τη διατάσσει το δικαστήριο αμέσως μετά την αθώωση. Διαφορετικά, το συμβούλιο πλημμελειοδικών κατά του βουλεύματος του οποίου επιτρέπεται έφεση στον κατηγορούμενο και στον τρίτο που είχε καταθέσει την εγγύηση.

24. Με το άρθρο 19 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η περίπτωση ε' του άρθρου 307 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

ε) για την προσφυγή του κατηγορουμένου κατά του εντάλματος προσωρινής κράτησης του ή για την προσφυγή του κατηγορουμένου ή του εισαγγελέα κατά της διάταξης του ανακριτή που αφορά την προσωρινή απόλυση (άρθρ. 285 και 299)

25. Με την παρ. 1 του άρθρου 20 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο της παρ 1 του άρθρου 308 του ΚΠΔ που ορίζει τα εξής:

Αρθρο 308.- 1. Εκτός από την περίπτωση των παρ. 3 και 4 αυτού του άρθρου το τέλος της κύριας ανάκρισης το κηρύσσει το συμβούλιο των πλημμελειοδικών.

26. Με την παρ 2 του άρθρου 20 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το τέταρτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 308 του Κ.Π.Δ που ορίζει τα εξής:

"Πριν παρέλθει χρονικό διάστημα δέκα ημερών από την ειδοποίηση η οικεία δικογραφία δεν εισάγεται στο συμβούλιο, αλλά παραμένει στη γραμματεία της εισαγγελίας".

27. Με την παρ. 3 του άρθρου 20 του σχεδίου νόμου, καταργούνται οι παρ 3, 4 και 5 του άρθρου 308 του ΚΠΔ που ορίζουν τα εξής:

3. Η κύρια ανάκριση στα πλημμελήματα ολοκληρώνεται και με απευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο του τριμελούς δικαστηρίου με διαταγή του εισαγγελέα, εφόσον υπάρχει η σύμφωνη γνώμη του ανακριτή. Σ' αυτή την περίπτωση εφαρμόζεται και η διάταξη του άρθρου 322. Ο εισαγγελέας εφετών έχει δικαίωμα τότε, αν δεχτεί την προσφυγή, να διατάξει, είτε να υποβληθεί η προσφυγή στο συμβούλιο είτε να συμπληρωθεί η ανάκριση, που ολοκληρώνεται τότε με βούλευμα του συμβουλίου. Η παρ. 2 του άρθρ. 245 εφαρμόζεται αναλόγως. Το συμβούλιο των πλημμελειοδικών αποφαίνεται αμετάκλητα αν θα συνεχιστεί ή όχι η προσωρινή κράτηση.

4. Οταν γίνεται ανάκριση για κακούργημα, αν από αυτήν προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις κατά του κατηγορουμένου για την παραπομπή του στο ακροστήριο για κακούργημα, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, αν συμφωνεί και ο ανακριτής, υποβάλλει τη δικογραφία στον εισαγγελέα εφετών, ο εισαγγελέας εφετών, αν συμφωνεί με τη γνώμη των δύο προηγούμενων, υποβάλλει το συντομότερο πρόταση στο συμβούλιο των εφετών, που αποφαίνεται σε πρώτο και τελευταίο βαθμό σύμφωνα με το άρθρο 318 του κώδικα.

5. Η διάταξη της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζεται, και αν συγκατηγορούνται πρόσωπα κατά των οποίων δεν προκύπτουν ενδείξεις. Και γι' αυτά τα πρόσωπα ακολουθείται η διαδικασία στο συμβούλιο σύμφωνα με την παρ. 4 αυτού του άρθρου.

28. Με την παρ. 4 του άρθρου 20 του σχεδίου νόμου, η παρ. 6 του άρθρου 308 του ΚΠΔ αριθμείται σε παρ. 5 και το πρώτο εδάφιο αντικαθίσταται:

6. Σε όλες τις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων ο ανακριτής οφείλει, πριν διαβιβάσει τη δικογραφία στον εισαγγελέα, να γνωστοποιήσει στους διαδίκους ότι ολοκληρώθηκε η ανάκριση, ώστε να ασκήσουν τα δικαιώματα που τους παρέχονται με τα άρθρα 101, 105, 10

29. Με την παρ. 5 του άρθρου 20 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 7 του άρθρου 308 του ΚΠΔ που ορίζει τα εξής και αριθμείται ως παρ. 4):

"7. Αν απο την ανάκριση δεν προέκυψε η ταυτότητα του δράστη ορισμένου εγκλήματος, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των εδαφίων α' και δ' της παραγράφου 3 του άρθρου 245".

30. Με το άρθρο 21 του σχεδίου νόμου αντικαθίσταται το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 310 το ΚΠΔ που ορίζει τα εξής:

Κατά της διάταξης του βουλεύματος για την απόδοση ή δήμευση επιτρέπεται έφεση και αίτηση αναίρεσης στους διαδίκους και στον τρίτο που τις αξιώσεις του έκρινε το δικαστικό συμβούλιο.

31. Με το άρθρο 22 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το άρθρο 316 του ΚΠΔ που ορίζει τα εξής:

Αρθρο 316.- 1. "1. Το συμβούλιο των εφετών συντίθεται όπως ορίζει το άρθρο 9. Αν ο κατηγορούμενος είναι ανήλικος εφαρμόζεται και η διάταξη του άρθρου 7 παρ. 3".

2. Ως προς τη διαδικασία στο συμβούλιο εφετών εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 306, 309 κ.ε., για το συμβούλιο πλημμελειοδικών.

32. Με το άρθρο 23 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 1 του άρθρου 317 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

Αρθρο 317.- 1. Το συμβούλιο εφετών αποφασίζει: α) για τις εφέσεις που ασκούνται κατά των βουλευμάτων του συμβουλίου πλημμελειοδικών σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 481 και β) για τις προτάσεις του εισαγγελέα των εφετών να αναθεωρηθεί η κατηγορία σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 2 αυτού του άρθρου, και στις περιπτώσεις των άρθρων 308 παρ. 4 και 322 παρ. 3.

33. Με την παρ. 1 του άρθρου 24 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται τα δύο πρώτα εδάφια της παρ. 2 του άρθρου 340 του ΚΠΔ, που ορίζουν τα εξής:

2."Σε πταίσματα και πλημμελήματα που επισύρουν πρόστιμο, κράτηση, ποινή
χρηματική ή ποινή φυλάκισης μέχρι ενός έτους, διαζευκτικά ή σωρευτικά, επιτρέπεται στον κατηγορούμενο να εκπροσωπείται μόνο από συνήγορο, που διορίζεται με απλή έγγραφη δήλωση του κατηγορουμένου και ενεργεί όλες τις διαδικαστικές πράξεις γι' αυτόν".

Η γνησιότητα αυτής της δήλωσης πρέπει να είναι βεβαιωμένη από οποιαδήποτε αρχή, η οποία και συντάσσει αυτή τη δήλωση αν εκείνος που δηλώνει είναι αγράμματος.

./.

34 Με την παρ. 2 του άρθρου 24 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 3 του άρθρου 340 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

3. Σε κάθε περίπτωση που δεν εμφανίζεται ο κατηγορούμενος που νόμιμα κλητεύθηκε, δικάζεται σαν να ήταν παρών.

35. Με το άρθρο 25 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 1 του άρθρου 341 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

Αρθρο 341. - 1. Αν ο κατηγορούμενος από λόγους ανώτερης βίας ή από άλλο ανυπέρβλητο είπα δεν μπόρεσε έγκαιρα να γνωστοποιήσει με οποιοδήποτε μέσο στο δικαστήριο ανυπέρβλητο κώλυμα εμφάνισής του στη δίκη και να ζητήσει την αναβολή της συζήτησης (άρθρ. 349), με αποτέλεσμα να καταδικαστεί απών, μπορεί να υποβάλει αίτηση για ακύρωση της διαδικασίας που πραγματοποιήθηκε ενόσω αυτός απουσίαζε. Η αίτηση υποβάλλεται στο γραμματέα του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση και μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δεκαπέντε ημερών από την έκδοσή της. Οι λόγοι ανώτερης βίας ή ανυπέρβλητου κωλύματος πρέπει να αναφέρονται ειδικά στην αίτηση.

36. Με την παρ. 1 του άρθρου 26 του σχεδίου νόμου, αντικαθίστανται το δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παρ 1 του άρθρου 344 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

Το δικαστήριο όμως μπορεί να επιτρέψει στο συνήγορο του κατηγορουμένου που αποχώρησε να παραστεί αντί γι' αυτόν, αν πειστεί ότι η αποχώρησή του οφείλεται σε εύλογη αιτία μπορεί ακόμα να διατάξει και τη διακοπή ή την αναβολή της δίκης. Σε δίκες για κακούργημα ο πρόεδρος πρέπει πάντοτε να διορίσει στον κατηγορούμενο που αποχώρησε για οποιονδήποτε λόγο συνήγορο για να παρίσταται αντί γι αυτόν στη δίκη, αν αποχώρησε και ο συνήγορός του που είχε αρχικά διοριστεί.

37. Με την παρ. 2 του άρθρου 26 του σχεδίου νόμου, καταργείται το άρθρο 345 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

Αρθρο 345.- Αν εμφανιστεί στο ακροατήριο ο κατηγορούμενος που έχει απολυθεί προσωρινά, η προσωρινή απόλυση θεωρείται ότι ανακαλείται αυτοδικαίως η ανάκληση είναι προσωρινή και ισχύει ωσότου τελειώσει η διαδικασία στο ακροατήριο. Αν αναβληθεί η δίκη, η προσωρινή απόληση αποκτά και πάλι αυτοδικαίως την ισχύ της.

38. Με την παρ 3 του άρθρου 26 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο του άρθρου 346 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

Αρθρο 346.- Αν ο κατηγορούμενος που κρατείται προσωρινά αποδείξει ότι εξαιτίας νόμιμου κωλύματος δεν μπορεί να εμφανιστεί στο ακροστήριο, έχοντας τη δυνατότητα να παραστεί γι' αυτό το σκοπό εκπροσωπούμενος από συνήγορο, το δικαστήριο είτε αναβάλλει τη δίκη είτε μπορεί να επιτρέψει, αν το ζητήσει ο κατηγορούμενος, την εκπροσώπησή του από συνήγορο στην περίπτωση αυτή ο κατηγορούμενος δικάζεται σαν να ήταν παρών.

39. Με το άρθρο 27 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 1 του άρθρου 347 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

Άρθρο 347.- 1. Αν ο κατηγορούμενος δυσχεραίνει τη διεξαγωγή της δίκης διαταράσσοντας με αποφασή συμπεριφορά την τάξη του δικαστηρίου και επιμένει σ' αυτό παρά τη νουθεσία του προέδρου και την προειδοποίηση ότι θα απομακρυνθεί από τη συνεδρίαση αν δεν συμμορφωθεί, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την απομάκρυνσή του προσωρινά η για όλη τη διάρκεια της δικόδικασίας και να αναθέσει στο συνήγορό του να παραστεί αυτός για εκείνον έως το τέλος της δικόδικασίας. Με την ίδια απόφαση μπορεί να διαταχθεί και η κράτηση του κατηγορουμένου που θορυβεί (άρθρο 336 παρ. 1).

40. Με το άρθρο 28 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το άρθρο 348 του ΚΠΔ που ορίζει τα εξής:

Άρθρο 348.- Αν εξαιτίας σοβαρής διαταραχής της υγείας του κατηγορουμένου γίνεται δυσχερής η περαιτέρω παρουσία του στη δίκη, το δικαστήριο αυτεπαγγέλτως ή με πρόταση του εισαγγελέα ή του κατηγορουμένου, αφού βεβαιωθεί η κατάσταση αυτή με αυτοψία ή πραγματογνωμοσύνη, μπορεί να διατάξει να διακοπεί ή να αναβληθεί η συζήτηση. Αν και πάλι υπάρχει η ίδια νοσηρή κατάσταση ή αν αυτή που εμφανίστηκε για πρώτη φορά πρόκειται να διαρκέσει πολύ, αφού το γεγονός αυτό βεβαιωθεί από εμπειρογνώμονα, το δικαστήριο μπορεί να συνεχίσει τη διεξαγωγή της δίκης, με την παρουσία του συνηγόρου. Αν αυτός αποχωρήσει, διορίζεται άλλος αυτεπαγγέλτως από τον πρόεδρο στις περιπτώσεις των άρθρων 340 παρ. 1 και 344. Διαφορετικά, το δικαστήριο αναβάλλει τη συζήτηση.

41. Με το άρθρο 29 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 1 του άρθρου 349 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

"1. Το δικαστήριο, μετά από πρόταση του εισαγγελέα ή αίτηση κάποιου από τους διαδίκους ή και αυτεπαγγέλτως, μπορεί να διατάξει την αναβολή της δίκης για σημαντικά αίτια που προσδιορίζονται ειδικά στην απόφαση. Μπορεί επίσης για το λόγο αυτόν να διατάξει τη διακοπή της δίκης ή της συνεδρίασης πριν αρχίσει η συζήτηση της υπόθεσης."

"Η αναβολή γίνεται σε ρητή δικάσιμο, εκτός αν ειδικοί λόγοι που αναφέρονται στην απόφαση του δικαστηρίου ή του συμβουλίου δεν το επιτρέπουν".

"Αν ο κατηγορούμενος ή ένας τουλάχιστον από τους περισσότερους κατηγορούμενους, κρατείται προσωρινά και η αναβολή σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια έχει ως συνέπεια ότι η εκδίκαση της υπόθεσης θα γίνει σε δικάσιμο μεταγενέστερη από τη συμπλήρωση του ανώτατου ορίου προσωπικής κράτησης, η δίκη μπορεί να αναβληθεί τότε μόνον, όταν το δικαστήριο με ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία κρίνει ότι υπάρχει λόγος που καθιστά απολύτως αδύνατη τη διεξαγωγή της".

42. Με την παρ. 2. του άρθρου 29 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 3 του άρθρου 349 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

"3. Η αποχή των δικηγόρων αποτελεί σημαντικό αίτιο για την αναβολή των ποινικών δικών."

./.

43 Με την παρ. 1 του άρθρου 30 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 352 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

2. Αν όμως κανένας από τους κατηγορουμένους δεν κρατείται προσωρινά ή αν στην επανάληψη της δίκης που διακόπηκε σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο απουσιάζουν και πάλι οι ίδιοι μάρτυρες ή οι πραγματογνώμονες, επειδή δεν εκτελέστηκε για κάποιο λόγο η δοσταγή για την βίαιη προσαγωγή τους, το δικαστήριο, αν κρίνει αναγκαίο την αναβολή της συζήτησης για την υπόθεση, την αναβάλλει σε άλλο δικάσιμο μέσα σε τριάντα ημέρες. Το δικαστήριο ανακοινώνει τη δικάσιμο αυτή στους παρόντες από τους διαδίκους, μάρτυρες και πραγματογνώμονες και καλούνται μόνο οι απόντες διάδικοι, μάρτυρες ή πραγματογνώμονες στην περίπτωση αυτή η προθεσμία για εμφάνιση και η παράσταση της συντέμνονται στο μισό. Το ίδιο γίνεται και σε κάθε περαιτέρω αναβολή της δίκης για οποιονδήποτε λόγο.

44 Με την παρ 2 του άρθρου 30 του σχεδίου νόμου, καταργούνται οι παρ. 3 και 5 του άρθρου 352 του ΚΠΔ, που ορίζουν τα εξής:

3. Σε κάθε αναβολή της δίκης σύμφωνα με τη προηγούμενη παράγραφο το δικαστήριο μπορεί με την αναβλητική απόφαση να διατάσσει την προσωρινή απόλυση, σύμφωνα με τους όρους των άρθρων 292 έως 304, με επιφύλαξη και της διάταξης του άρθρου 291, του κατηγορουμένου που κρατείται προσωρινά.

5. Αναβολή της υπόθεσης σε άλλη δικάσιμο, που πρέπει να ορίζεται από τον εισαγγελέα, επιτρέπεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις και ύστερα από ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του δικαστηρίου, μόνο όμως αν κανείς από τους κατηγορουμένους δεν κρατείται προσωρινά.

45. Με το άρθρο 31 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ 4 του άρθρου 353 του Κ.Π.Δ, που ορίζει τα εξής:

4. Η συνεδρίαση μπορεί να διακοπεί για τρεις το πολύ ημέρες, προκειμένου να εμφανιστούν ή να προσαχθούν οι μάρτυρες σ' αυτήν.

46. Με το άρθρο 32 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 375 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

"2". Το εφετείο μπορεί να διατάξει μόνο μια φορά τη διακοπή της δίκης
έως πέντε το πολύ ημέρες για ανυπέρβλητο κώλυμα που παρουσιάστηκε κατά τη διαδικασία είτε από την πλευρά των δικαστών είτε από την πλευρά των διαδίκων ή για να προσαχθούν με τη βία οι μάρτυρες (άρθρ. 231 παρ.).

47. Με το άρθρο 33 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η πρώτη περίοδος του πρώτου εδαφίου του άρθρου 428 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

Αρθρο 428.- Αν ο κατηγορούμενος για πλημμέλημα έχει παραπεμφθεί με βούλευμα ή με απευθείας κλήση στο ακροατήριο του αρμόδιου δικαστηρίου,

48. Με το άρθρο 37 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 429 του ΚΠΔ, που έχει ως εξής:

2. Αν ο κατηγορούμενος δεν εμφανιστεί, κάθε συγγενής του εξ αίματος έως δ' βαθμού ή εξ αγχιστείας έως β' βαθμού (προτιμάται ο πλησιέστερος) μπορεί να εμφανιστεί και να διορίσει για τον κατηγορούμενο που είναι απών συνήγορο, ο οποίος τον υπερασπίζει σαν να ήταν παρών.

49. Με το άρθρο 38 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο της παρ 1 του άρθρου 430 του ΚΠΔ, που έχει ως εξής:

Άρθρο 430.- "1. Εκείνος που καταδικάστηκε, αν δεν εμφανίστηκε και δεν άσκησε ένδικο μέσο που επιτρέπεται από το νόμο κατά της καταδικαστικής απόφασης, μπορεί να ζητήσει την ακύρωσή της για το λόγο ότι
κατά την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος δεν συνέτρεχαν οι όροι του
άρθρου 428, καθορίζοντας συγχρόνως και τον τόπο στον οποίο τότε διέμενε, διαφορετικά, η αίτησή του είναι απαράδεκτη."

50. Με το άρθρο 36 παρ. 1 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η αίτηση του άρθρου 435 του ΚΠΔ, καθώς και η παρ. 1 αυτού που έχει ως εξής:

Φυγοδικία του κατηγορουμένου που απολύθηκε προσωρινά

Άρθρο 435.- 1.Αν εκείνος που παραπέμφθηκε για κακούργημα απολυθεί από τις φυλακές προσωρινά σύμφωνα με τα άρθρα 292 κ.ε. και από απείθεια δεν εμφανιστεί στο αρμόδιο δικαστήριο για να δικαστεί την ορισμένη δίκασιμο, το δικαστήριο ανακαλεί κατά το άρθρο 300 εδ. α' την προσωρινή απόλυση και διατάσσει ταυτόχρονα και την αναστολή της διαδικασίας στο ακροατήριο σύμφωνα με το άρθρο 432, οπότε εφαρμόζονται και τα άρθρα 433 και 434.

51. Με την παρ. 2 του άρθρου 36 του σχεδίου νόμου, καταργείται η παρ. 2 του άρθρου 435 του ΚΠΔ, που έχει ως εξής:

2. Παρόμοια αναστολή της διαδικασίας που κινήθηκε σε βάρος κατηγορουμένου για κακούργημα διατάσσεται και στην περίπτωση του άρθρου 290 παρ. 2.

52. Με την παρ. 1 του άρθρου 37 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 471 του ΚΠΔ, που έχει ως εξής:

"2. Κατά εξαίρεση, η προθεσμία για την άσκηση του ενδίκου μέσου της αναίρεσης και η αίτηση για την αναίρεση δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της προσβαλλόμενης με την αναίρεση απόφασεως. Το Δικαστήριο όμως που εξέδωσε την προσβαλλόμενη με την αναίρεση απόφαση, αν το ζητήσει ο Εισαγγελέας ή ο κατηγορούμενος, μπορεί σε κάθε περίπτωση να αποφασίσει την αναστολή της εκτέλεσης της αναιρεσιβληθείσας απόφασης ή, σε περίπτωση απορρίψεως της έφεσης ως απαράδεκτης ή ανυποστήρικτης, την εκτέλεση και της πρωτόδικης απόφασης, μόλις ασκηθεί η αίτηση αναίρεσης".

./.

53. Με την παρ. 2 του άρθρου 37 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το τέταρτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 475 του Κ.Π.Δ. που ορίζει τα εξής:

Για τον εισαγγελέα η προθεσμία άσκησης ένδικων μέσων κατά βουλευμάτων αρχίζει από την ποινικοποίησή τους (άρθρο 165 παρ. 2).

54. Με το άρθρο 38 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 476 του ΚΠΔ. που ορίζει τα εξής:

2. Κατά της απόφασης ή του βουλεύματος που απορρίπτει το ένδικο μέσο ως απαράδεκτο επιτρέπεται μόνο αναίρεση.

55. Με το άρθρο 39 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το άρθρο 478 του ΚΠΔ. που ορίζει τα εξής:

Άρθρο 478.- 1. Το ένδικο μέσο της έφεσης επιτρέπεται στον κατηγορούμενο μόνο κατά των βουλευμάτων του συμβουλίου των πλημμελειοδικών, τα οποία: α) τον παραπέμπουν στο δικαστήριο για κακούργημα ή πλημμέλημα κατά του οποίου ο νόμος προβλέπει ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους. Αν πρόκειται για εγκλήματα που συρρέουν ή είναι συναφή, το δικαίωμα της έφεσης εκτείνεται σε όλα, και όταν επιτρέπεται για ένα μόνο από αυτά, β) παύουν προσωρινά την ποινική δίωξη εναντίον του, γ) αποφαίνονται ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία, δεχόμενα έμπρακτη μετάνοια ή στηριζόμενα σε απολογία που θίγει, χωρίς να είναι αναγκαίο, την υπόληψη του κατηγορουμένου, δ) κηρύσσουν αναρμόδια το συμβούλιο και τις οικείες ανακριτικές αρχές.

2. Όταν το βούλευμα που προσβάλλεται διατάσσει να συλληφθεί και να κρατηθεί προσωρινά ο κατηγορούμενος, η έφεση είναι απαράδεκτη, αν ο κατηγορούμενος δεν προσκομίσει κατά την άσκηση της έφεσης ή μέσα στην προθεσμία της βεβαίωση του διευθυντή της φυλακής ότι κρατείται σε εκτέλεση του βουλεύματος που προσβάλλεται (άρθρο 471 παρ.1). Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται όταν ο κατηγορούμενος έχει απολυθεί προσωρινά και η προσωρινή του απόλυση διατηρήθηκε με το βούλευμα που προσβάλλεται ή όταν η δήλωση για την έφεση γίνεται στο διευθυντή της φυλακή (άρθρ. 474 παρ. 1). Η έφεση είναι επίσης απαράδεκτη, αν ο κατηγορούμενος που κρατείται προσωρινά αποδράσει από τη φυλακή μετά την άσκησή της.

56. Με την παρ. 1 του άρθρου 40 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 1 του άρθρου 479 του Κ.Π.Δ. που ορίζει τα εξής:

Άρθρο 479.- 1. Ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί να προσβάλλει με έφεση τα βουλεύματα του συμβουλίου πλημμελειοδικών στις περιπτώσεις του άρθρου 478 παρ. 1 στοιχ. α', β' και δ'. Επίσης, όταν τα βουλεύματα αποφαίνονται ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία ή παύουν οριστικά την ποινική δίωξη ή την κηρύσσουν απαράδεκτη.

57. Με την παρ. 2 του άρθρου 40 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 479 του ΚΠΔ. που ορίζει τα εξής:

2. "Ο εισαγγελέας εφετών, είτε ο ίδιος είτε παραγγέλοντας τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών, μπορεί να προσβάλλει με έφεση οποιοδήποτε βούλευμα του συμβουλίου των πλημμελειοδικών μέσα σε προθεσμία τριάντα ημερών από την έκδοσή του (άρθρο 306)".

58. Με την παρ. 3 του άρθρου 40 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 1 του άρθρου 480 του Κ.Π.Δ. που έχει τα εξής:

Άρθρο 480.- 1. Στον πολιτικώς ενάγοντα παρέχεται το δικαίωμα να ασκήσει έφεση κατά των βουλευμάτων του συμβουλίου πλημμελειοδικών στις περιπτώσεις του άρθρου 478 παρ. 1 στοιχ. α', β', δ' και ακόμη όταν τα βουλεύματα αποφαίνονται ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία ή παύουν οριστικά την ποινική δίωξη ή την κηρύσσουν απαράδεκτη.

59. Με την παρ. 4 του άρθρου 40 του σχεδίου νόμου, στον πρώτο στίχο της παρ. 1 του άρθρου 481 του Κ.Π.Δ. αντί της λέξης «αιτήσεως» τίθεται η λέξη «έφεσης».

Άρθρο 481.- 1. Για την αίτηση αποφαίνεται το συμβούλιο εφετών ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα εφετών σύμφωνα με τα άρθρα 316, 318 και 319.

60 Με την παρ. 1 του άρθρου 41 του σχεδίου νόμου, καταργείται το άρθρο 482 του ΚΠΔ, που έχει τα εξής:

"1. Εκτός από τις περιπτώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 310 και
της παραγράφου 2 του άρθρου 476, έχουν δικαίωμα να ζητήσουν επίσης την αναίρεση του βουλεύματος: Α' Ο κατηγορούμενος όταν το βούλευμα: α) τον παραπέμπει στο ακροατήριο για κακούργημα. Σε εγκλήματα που συρρέουν ή είναι συναφή ο κατηγορούμενος μπορεί να ζητήσει την αναίρεση για όλα, έστω κι αν το ένδικο αυτό μέσο επιτρέπεται μόνο για ένα, σύμφωνα με τα στοιχεία α' β' και γ, β) παύει προσωρινά την ποινική δίωξη εναντίον του, γ) αποφαίνεται ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία, δεχόμενο έμπρακτη μετάνοια. Β' Ο πολιτικώς ενάγων με τους όρους του άρθρου 480 παρ. 2, όταν το βούλευμα: α) παύει προσωρινά ή οριστικά την ποινική δίωξη κατά του κατηγορουμένου, β) αποφαίνεται ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία εναντίον του ή κηρύσσει την ποινική δίωξη απαράδεκτη. Γ' Ο τρίτος που άσκησε έφεση κατά του βουλεύματος των πλημμελειοδικών στην περίπτωση του άρθρου 310 παρ. 2 εδάφιο τελευταίο."

2. Η διάταξη του άρθρου 478 παρ. 2 εφαρμόζεται αναλόγως και στην αίτηση αναίρεσης του κατηγορουμένου.

3. Αν το συμβούλιο εφετών επιλήφθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 317, κατά του βουλεύματος που εκδίδεται από αυτό μπορεί να ασκηθεί αναίρεση μόνο στις περιπτώσεις της παρ. 1.

61. Με την παρ. 2 του άρθρου 41 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το άρθρο 483 του ΚΠΔ, που έχει τα εξής:

Άρθρο 483.- 1. Ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί να ζητήσει την αναίρεση του βουλεύματος, όταν αυτό παραπέμπει τον κατηγορούμενο για κακούργημα, όταν αποφαίνεται ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία και όταν παύει προσωρινά ή οριστικά την ποινική δίωξη ή την κηρύσσει απαράδεκτη.

2. Το ίδιο δικαίωμα έχει και ο εισαγγελέας εφετών για τα βουλεύματα του συμβουλίου των εφετών.

3. Ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου μπορεί να ζητήσει την αναίρεση οποιουδήποτε βουλεύματος, υποβάλλοντας σχετική δήλωση στο γραμματέα του Αρείου Πάγου, μέσα στην προθεσμία που ορίζεται από το άρθρο 479 παρ. 2, το οποίο εφαρμόζεται και σ' αυτή την περίπτωση.

62. Με την παρ. 1 του άρθρου 42 του σχεδίου νόμου, καταργείται η περίπτωση δ' της παρ. 1 του άρθρου 484 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

δ) η παράλειψη αναγραφής του σχετικού άρθρου του ποινικού νόμου,

63. Με την παρ. 2 του άρθρου 42 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η περίπτωση ζ' της παρ. 1. του άρθρου 484, που ορίζει τα εξής:

ζ) η υπέρβαση εξουσίας. Υπέρβαση εξουσίας υπάρχει, όταν το συμβούλιο άσκησε δικαιοδοσία που δεν του δίνει ο νόμος και ιδιαίτερα όταν αποφάνθηκε για υπόθεση που δεν υπάγεται στην δικαιοδοσία του ή έλυσε προκαταρκτικό ζήτημα που με ρητή διάταξη του νόμου υπάγεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα των πολιτικών δικαστηρίων ή αποφάνθηκε πέρα από την εξουσία του κατά τα άρθρα 307, 309 και 318 ή, τέλος, παρέπεμψε σε δίκη τον κατηγορούμενο για έγκλημα για τον οποίο δεν υποβλήθηκε νόμιμα η απαιτούμενη για την ποινική δίωξη έγκληση ή αίτηση (άρθρα 41 και 50) ή για το οποίο δεν δόθηκε η άδεια δίωξης (άρθρο 54) ή για το οποίο δεν έχει επιτραπεί ρητά η έκδοση (άρθρο 438).

64. Με την παρ. 3 του άρθρου 42 του σχεδίου νόμου, καταργείται η παρ. 2 του άρθρου 484 του ΚΠΔ που ορίζει τα εξής:

2. Ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου μπορεί ακόμη να ζητήσει την αναίρεση του βουλεύματος υπέρ του νόμου, σύμφωνα με το άρθρο 505 παρ. 2, και για οποιαδήποτε παράβαση των διατάξεων που αφορούν την προδικασία.

65 Με την παρ. 4 του άρθρου 42 του σχεδίου νόμου, η παρ. 3 του άρθρου 484 του ΚΠΔ αριθμείται ως παρ. 2 και αντικαθίσταται:

3. Αν η αίτηση για αναίρεση είναι εμπρόθεσμη και νομότυπη, ο Άρειος Πάγος εξετάζει και αυτεπαγγέλτως όλους τους παραπάνω λόγους αναίρεσης, ακόμα και όταν μερικοί από αυτούς δεν προτάθηκαν από εκείνον που άσκησε το ένδικο μέσο. Το άρθρο 318 εφαρμόζεται ανάλογα και σ'αυτή την περίπτωση.

66. Με το άρθρο 43 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 485 του Κ.Π.Δ, που ορίζεται:

Τα άρθρα 308 παρ. 2, 309 παρ. 2, 318 εδάφ. β', 476 παρ. 1 και 3, όπως η παρ. 1 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του α.ν. 230/67, 513 παρ. 1 εδάφ. α, 515 παρ. 3, 516 έως 519, 522, 523 και 524 παρ. 1 πρώτο εδάφιο εφαρμόζονται αναλόγως.

67. Με το άρθρο 44 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το άρθρο 486 του ΚΠΔ που ορίζει τα εξής:

Αρθρο 488. - Στον πολιτικώς ενάγοντα επιτρέπεται έφεση εναντίον της καταδικαστικής απόφασης αλλά μόνο κατά του μέρους που επέρριψε την αγωγή του επειδή δεν στηρίζεται στο νόμο ή του επιδίκασε χρηματική ικανοποίηση ή αποζημίωση, αν το ζητούμενο ποσό στο σύνολό του υπερβαίνει: α) το ποσό των 10.000 δρχ. αν η έφεση προσβάλλει απόφαση του πταισματοδικείου β) το ποσό των 40.000 δρχ. αν προσβάλλει απόφαση του μονομελούς πλημμελειοδικείου ή του μονομελούς δικαστηρίου των ανηλίκων και γ) το ποσό των 80.000 δρχ. αν προσβάλλει απόφαση του τριμελούς πλημμελειοδικείου ή του τριμελούς δικαστηρίου των ανηλίκων.

68. Με το άρθρο 45 του ίδιου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 1 του άρθρου 489 του Κ.Π.Δ, που ορίζει τα εξής:

Αρθρο 489. - 1. Εκείνος που καταδικάστηκε και ο εισαγγελέας ή ο δημόσιος κατήγορος έχουν δικαίωμα να ασκήσουν έφεση:
α) κατά της απόφασης του πταισματοδικείου και του ειρηνοδικείου (άρθρο 116) αν με αυτήν ο κατηγορούμενος καταδικάστηκε σε κάτοψη περισσότερο από οκτώ ημέρες ή σε πρόστιμο πάνω από "εκατόν είκοσι χιλιάδες (120.000) δραχμές ή σε αποζημίωση ή σε χρηματική
ικανοποίηση προς τον πολιτικώς ενάγοντα πάνω από δέκα χιλιάδες δραχμές συνολικά,

β) κατά της απόφασης του
μονομελούς πλημμελειοδικείου αν με αυτήν καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος σε φυλάκιση πάνω από τριάντα ημέρες ή σε χρηματική ποινή
πάνω από εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) δραχμές ή αν επιδικάστηκε εναντίον του οποιαδήποτε αποζημίωση και ικανοποίηση πάνω από δεκαπέντε χιλιάδες δραχμές συνολικά ή αν καταδικάστηκε σε οποιαδήποτε ποινή που
συνεπάγεται τις στερήσεις και τις ανικανότητες που ορίζονται στην επόμενη περίπτωση (στοιχείο γ') ή ακόμη αν συνεπάγεται την έκτιση άλλης ποινής φυλάκισης που είχε αναστολεί και είναι μεγαλύτερη από τριάντα ημέρες ή συνεπάγεται τα ίδια αποτελέσματα, γ) κατά της απόφασης του τριμελούς πλημμελειοδικείου και της απόφασης του εφετείου για πλημμέλημα (άρθρ. 111 αρ. 6 και 116) αν με αυτή καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος σε ποινή φυλάκισης πάνω από τρεις μήνες ή σε χρηματική ποινή πάνω από τριακόσιες χιλιάδες (300.000)δρχ, ή σε οποιαδήποτε ποινή που συνεπάγεται στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων ή έκπτωση από δημόσια, δημοτική ή κοινοτική υπηρεσία ή ανικανότητα διορισμού σ' αυτήν ή σε ποινή που συνεπάγεται έκτιση
άλλης ποινής τριών μηνών και πάνω που είχε αναστολεί ή που συνεπάγεται τις παραπάνω στερήσεις και ανικανότητες ή σε αποζημίωση και χρηματική ικανοποίηση προς τον πολιτικώς ενάγοντα πάνω από ογδόντα χιλιάδες δραχμές συνολικά, δ) κατά της απόφασης του μονομελούς και τριμελούς δικαστηρίου ανηλίκων, με την οποία καταδικάστηκε ο ανήλικος σε περιορισμό σε σωφρονιστήριο που το ελάχιστο όριό του είναι πάνω από ένα έτος, ε) κατά της απόφασης του μονομελούς ή τριμελούς
δικαστηρίου ανηλίκων με την οποία καταδικάστηκε κατά το άρθρ. 130 του ποινικού κώδικα σε ποινή στερητική της ελευθερίας μεγαλύτερη από τρεις μήνες ανήλικος, ο οποίος κατά την τέλεση της πράξης ήταν έφηβος, δικάστηκε όμως μετά τη συμπλήρωση του 17ου έτους. Με την ίδια προϋπόθεση, έφεση επιτρέπεται και στις περιπτώσεις του άρθρ. 131
του ποινικού κώδικα, στ) κατά της απόφασης του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου και του τριμελούς εφετείου με την οποία καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος σε θανατική ποινή ή σε ποινή στερητική της ελευθερίας
διάρκειας τουλάχιστον δύο ετών.

ζ) "Η διάταξη του εδαφίου στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 489 του Κ.Π.Δ. ισχύει και για αυτούς που καταδικάστηκαν κατά την περίοδο από 21/4/1967 έως 23/7/1974. Οι ενδιαφερόμενοι δικαιούνται να ασκήσουν μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη δημοσίευση του παρόντος έφεση κατά των παραπάνω καταδικαστικών αποφάσεων".

69. Με το άρθρο 4ε του σχεδίου νόμου καταργούνται τα άρθρα 494, 495, και 496 του ΚΠΔ που ορίζουν τα εξής:

Αρθρο 494. - 1. Κατά της έφεσης που άσκησε ο κατηγορούμενος επιτρέπεται να ασκήσουν αντέφεση ο δημόσιος κατήγορος ή ο εισαγγελέας του δικαστηρίου που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση και ο πολιτικώς ενάγων κατά της έφεσης που άσκησε ο πολιτικώς ενάγων αντέφεση επιτρέπεται να ασκήσουν ο κατηγορούμενος και ο αστικώς υπεύθυνος. "Ο εισαγγελέας και ο δημόσιος κατήγορος μπορούν να ασκήσουν αντέφεση κατά της έφεσης που άσκησε ο κατηγορούμενος μόνο, αν πρόκειται για απόφαση κατά της οποίας έχουν δικαίωμα να ασκήσουν έφεση αυτοτελώς".

2. Η αντέφεση του κατηγορουμένου μπορεί να αναφέρεται όχι μόνο στο μέγεθος, αλλά και στη νομική και ουσιαστική βασιμότητα της απαίτησης του πολιτικώς ενάγοντος που επιδικάστηκε σε πρώτο βαθμό η αντέφεση του αστικώς υπευθύνου μπορεί να αναφέρεται μόνο στη δική του αστική ευθύνη και στο μέγεθος της αποζημίωσης που επιδικάστηκε στον πολιτικώς ενάγοντα.

3. Η αντέφεση του πολιτικώς ενάγοντος μπορεί να ασκηθεί μόνο αν με την έφεση έχει προσβληθεί και το μέρος της απόφασης που αφορά τις ιδιωτικές του απαιτήσεις και μόνο ως προς αυτές.

Αρθρο 495.- 1. Η αντέφεση του εισαγγελέα ή του δημόσιου κατηγόρου μπορεί να γίνει μέσα σε τρεις ημέρες από τη λήξη της προθεσμίας που δίνεται στον κατηγορούμενο για να ασκήσει έφεση (αρ. 473). Η αντέφεση του ενός διαδίκου εναντίον του άλλου μπορεί να γίνει και έως τη δικάσιμο της κύριας έφεσης, ακόμη και στο ακροατήριο, πριν όμως αρχίσει η συζήτηση, με προφορική δήλωση, που καταχωρίζεται στα πρακτικά της συνεδρίασης.

2. Η διάταξη του άρθρου 474 παρ. 1 εφαρμόζεται και στην περίπτωση της αντέφεσης που δεν γίνεται στο ακροατήριο.

Αρθρο 496.- Αν ασκηθεί αντέφεση κατά τα άρθρα 494 και 495, ο κανόνας του άρθρου 470 δεν ισχύει. Αν γίνει η παραίτηση από την έφεση ή απορριφθεί αυτή ως ανυποστήρικτη (άρθρ. 501 παρ. 1), η αντέφεση ισχύει ως κύρια έφεση, αν εκείνος που την άσκησε είχε κατά το νόμο το δικαίωμα να ασκήσει έφεση διαφορετικά η αντέφεση θεωρείται ότι δεν έγινε.

70. Με την παρ. 1 του άρθρου 4ε του σχεδίου νόμου, τροποποιείται το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 501 του ΚΠΔ. που ορίζει τα εξής:

Αρθρο 501.- 1. Αν κατά τη συζήτηση της υπόθεσης ο εκκαλών δεν εμφανιστεί αυτοπροσώπως ή δια συνηγόρου του, αν συντρέχει η περίπτωση της παρ. 2 του άρθρου 340 ή της παρ. 3 αυτού του άρθρου, η έφεση απορρίπτεται ως ανυποστήρικτη διατάσσεται επίσης με την ίδια απόφαση του εφετείου να καταπέσει η εγγύηση η οποία δόθηκε σύμφωνα με το άρθρο 497 παρ. 2.

71. Με την παρ. 2 του άρθρου 4ε του σχεδίου νόμου, καταργείται η παρ. 3 του άρθρου 501 του ΚΠΔ. που ορίζει τα εξής:

3. Το δικαστήριο, αν πειστεί ότι ο εκκαλών δεν μπόρεσε να εμφανιστεί αυτοπροσώπως για λόγους ανώτερης βίας ή για άλλο ανυπέρβλητο αίτιο, μπορεί με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση να επιτρέψει την εκπροσώπηση από συνήγορο που έχει ειδική πληρεξουσιότητα στην περίπτωση αυτή θεωρείται ότι ο εκκαλών δικάζεται σαν να ήταν παρών, και ο συνήγορός του τον εκπροσωπεί πλήρως.

2. Με την παρ. 1 του άρθρου 49 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 502 του Κ.Π.Δ, που ορίζει τα εξής:

Άρθρο 502.- 1. "Αν ο εκκαλών εμφανιστεί ο ίδιος ή ο συνήγορός του στις περιπτώσεις των άρθρων 340 παρ. 2 και 501 παρ. 3, η συζήτηση αρχίζει και ο εισαγγελέας αναπτύσσει συνοπτικά την έφεση".

3 Με την παρ. 2 του άρθρου 49 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το τέταρτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 502 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

. Κατά τα λοιπά η συζήτηση γίνεται σύμφωνα με τα άρθρα 329-338, 340, 347, 357-363, 366-373, και η υπεράσπιση του κατηγορουμένου έχει το λόγο πάντοτε τελευταία.

4. Με την παρ. 1 του άρθρου 50 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το τέταρτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 504 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

"Αναίρεση κατά των αποφάσεων του πταισματοδικείου επιτρέπεται μόνο για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Α', Γ', Ε', ΣΤ' και Θ'".

5. Με την παρ 2 του άρθρου 50 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 3 του άρθρου 505 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

3. Όταν ζητείται αναίρεση βουλεύματος ή απόφασης, υποβάλλονται στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου μαζί με την αίτηση αναίρεσης ή τη δήλωση που συντάσσεται με βάση το άρθρο 473 παρ. 2 του κώδικα ατελώς και δύο αντίγραφα, καθώς και δύο αντίγραφα των πρόσθετων λόγων και των τυχόν υπομνημάτων του αναιρεσείοντος.

6. Με την παρ. 3 του άρθρου 50 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η περ. β' του άρθρου 506 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

β) ο εισαγγελέας του πλημμελειοδικείου, του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου ή του εφετείου (κατά τις διακρίσεις του άρθρου 505 παρ. 1 στοιχ. δ') αν η αθώωση οφείλεται σε εσφαλμένη εφαρμογή ή ερμηνεία ουσιαστικής ποινικής διάταξης ή σε υπέρβαση εξουσίας κατά το άρθρο 510 στοιχ. Θε'

7. Με την παρ. 4 του άρθρου 50 του σχεδίου νόμου, καταργείται η περίπτωση Η της παρ. 1 του άρθρου 510 ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής και η περίπτωση Θ αριθμείται ως περίπτωση Η και αντικαθίσταται:

Η) η μη παράθεση στην απόφαση του σχετικού άρθρου του ποινικού νόμου, Θ) η υπέρβαση εξουσίας. Υπέρβαση υπάρχει όταν το δικαστήριο άσκησε δικαιοδοσία που δεν του δίνει ο νόμος και ιδίως όταν: α) το δικαστήριο αποφάσισε για υπόθεση που δεν υπάγεται στη δικαιοδοσία του, β) έλυσε προκαταρκτικό ζήτημα που υπάγεται σύμφωνα με ρητή διάταξη του νόμου στην αποκλειστική δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων, γ) έκρινε για την πολιτική αγωγή παραβαίνοντας αυτά που ορίζουν τα άρθρα 65 παρ. 1 και 66 παρ. 1, δ) έκρινε για ζήτημα που υπάγεται στη δικαιοδοσία των ενόρκων (άρθρ. 383), ε) απάγγειλε απόφαση που δεν στηρίζεται στην ετυμηγορία των ενόρκων, στ) καταδίκασε για έγκλημα για το οποίο δεν υποβλήθηκε νόμιμα η απαιτούμενη έγκληση ή αίτηση (άρθρα 41 και 46) ή για το οποίο δεν δόθηκε η άδεια δίωξης (άρθρ. 54) ή για το οποίο δεν έχει επιτραπεί ρητά η έκδοση (άρθρ. 438).

78. Με την παρ. 5 του άρθρου 50 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το άρθρο 511 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

Αρθρο 511.- Αν κριθεί παραδεκτή η αίτηση αναίρεσης και εμφανιστεί εκείνος που την άσκησε (άρθρ. 515), ο Αρειος Πάγος εξετάζει αυτεπαγγέλτως, αν και δεν προτάθηκαν, τους λόγους της αναίρεσης που αναφέρονται στα στοιχεία Α', Γ, Δ', ΣΤ' και Θ' του άρθρου 510. Δεν επιτρέπεται όμως να γίνει χειρότερη η θέση του κατηγορουμένου. Αυτεπαγγέλτως επίσης εφαρμόζει ο Αρειος Πάγος τον επιεικέστερο νόμο που ισχύει μετά τη δημοσίευση της προσβαλλόμενης απόφασης, καθώς επίσης και το δεδικασμένο που δημιουργήθηκε ύστερα από αυτήν.

79. Με την παρ. 6 του άρθρου 50 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το άρθρο 514 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

Αρθρο 514.- Αν δεν εμφανιστεί ο αναιρεσείων, η αίτησή του απορρίπτεται και μπορεί να καταδικαστεί σε χρηματική ποινή έως χίλιες δραχμές. Κατά της απορριπτικής απόφασης του Αρείου Πάγου δεν επιτρέπεται ένδικο μέσο. Επίσης δεν επιτρέπεται δεύτερη αίτηση αναίρεσης κατά της ίδιας απόφασης. Κατ' εξαίρεση, ακόμη και αν δεν εμφανιστεί ο αναιρεσείων, ο Αρειος Πάγος εφαρμόζει αυτεπαγγέλτως τον τυχόν επιεικέστερο νόμο που ισχύει μετά τη δημοσίευση της απόφασης που προσβάλλεται (άρθρο 511).

80. Με την παρ. 7 του άρθρου 50 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 517 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

2. Στην ίδια ενέργεια προβαίνει ο Αρειος Πάγος, αν η αναίρεση έγινε για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Θ' στ'.

81. Με την παρ. 8 του άρθρου 50 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 518 του Κ.Π.Δ. που ορίζει τα εξής:

Αρθρο 518.- 1. Αν ασκηθεί αναίρεση επειδή δεν έχει παραπεθεί το άρθρο του ποινικού νόμου που εφαρμόστηκε ή επειδή έχει γίνει εσφαλμένη εφαρμογή ή ερμηνεία ουσιαστικής ποινικής διάταξης, ο Αρειος Πάγος δεν παραπέμπει την υπόθεση, αλλά εφαρμόζει ή παραθέτει αυτός το σωστό άρθρο του ποινικού νόμου και, αν δεν υπάρχει αξιόποινη πράξη, κηρύσσει αθώο τον κατηγορούμενο.

82. Με την παρ. 9 του άρθρου 50 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η πρώτη περίοδος του άρθρου 519 του ΚΠΔ που ορίζει τα εξής:

Αρθρο 519.- Αν η αναίρεση έγινε για έναν από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Α', Β', Γ, Δ' και Θ', ο

83. Με την παρ. 1 του άρθρου 51 του σχεδίου νόμου, καταργείται το άρθρο 520, και το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 523 του ΚΠΔ που ορίζουν τα εξής:

Αρθρο 520. - Αν αναιρέθηκε απόφαση του δικαστηρίου των συνέδρων για κάποια παράλειψη ή υπέρβαση που έγινε μετά την παράδοση τον προεδρο των συνέδρων της τακτικής και απρόσβλητης ετυμηγορίας των ενόρκων, ο Αρειος Πάγος παραπέμπει την υπόθεση στο ίδιο δικαστήριο συνέδρων, που αποφασίζει με βάση την ετυμηγορία των ενόρκων. Το δικαστήριο των συνέδρων πρέπει να αποτελείται από τους ίδιους δικαστές που δίκασαν και προηγουμένως, εκτός αν αυτό είναι αδύνατον.

Αρθρο 523.- Στο δικαστήριο όπου παραπέμφθηκε η υπόθεση δεν επιτρέπεται να συμμετέχει ένορκος και δικαστής από αυτούς που δίκασαν προηγουμένως εξαιρείται η περίπτωση του αρθρου 520.

84. Με την παρ. 2 του άρθρου 51 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 524 του ΚΜΛ που ορίζει τα εξής:

Αρθρο 524. - 1. Με εξαίρεση την περίπτωση του άρθρου 520, η συζήτηση στο δικαστήριο όπου παραπέμφθηκε η υπόθεση κατά τα άρθρα 518 παρ. 2 και 519 γίνεται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του κώδικα επίσης εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 135.

85. Με την παρ. 1 του άρθρου 52 του σχεδίου νόμου αναλαμβάνεται οι παρ 1 και 3 του άρθρου 555 του ΚΠΔ που ορίζει τα εξής:

Αρθρο 555. - 1. Η εκτέλεση της θανατικής ποινής αναβάλλεται στις εξής περιπτώσεις: α) αν πρόκειται να θανατωθεί γυναίκα έγκυος, οπότε η αναβολή διαρκεί έως τον τοκετό και για τριάντα ημέρες ύστερα από αυτόν όταν η γυναίκα θηλάζει. Η εκτέλεση της ποινής του θανάτου μπορεί με απόφασή του κατά το άρθρο 559 αρμόδιου δικαστηρίου να αναβληθεί έως έξι μήνες από τον τοκετό β) αν εκείνος που καταδικάστηκε στην ποινή του θανάτου έχει σοβαρή αρρώστια, από την οποία υπάρχει άμεσος κίνδυνος θανάτου, οπότε η αναβολή διαρκεί ωσότου παύσει να υπάρχει η πιθανότητα του φυσικού θανάτου, ή αν μετά την καταδίκη του προσβλήθηκε από ψυχοπάθεια σε βαθμό που να μην έχει συνείδηση της εκτελούμενης ποινής, οπότε η αναβολή διαρκεί όσο και η ψυχική αυτή κατάσταση γ) όσο διαρκεί η προθεσμία για να δοθεί χάρη, σύμφωνα με τον ειδικό νόμο που προβλέπει σχετικά με την εκτέλεση της θανατικής ποινής.

3. Στις περιπτώσεις της παρ. 1 στοιχ. β' περιόδος δεύτερη και της παρ. 2 διατάσσεται ταυτόχρονα ο εγκλεισμός του καταδίκου σε δημόσιο ψυχιατρείο, κατά προτίμηση δικαστικό.

86. Με την παρ. 2 του άρθρου 52 του σχεδίου νόμου, τροποποιείται η παρ 2 του άρθρου 555 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

2. Η εκτέλεση της στερητικής της ελευθερίας ποινής αναβάλλεται αν ο καταδικασμένος προσβλήθηκε μετά την καταδίκη του από ψυχοπάθεια σε βαθμό που να μην έχει συνείδηση της εκτελούμενης ποινής.

87. Με την παρ. 3 του άρθρου 52 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η περ. β' του άρθρου 559 του ΚΠΔ που ορίζει τα εξής:

β) στις περιπτώσεις της 1ης παραγράφου στοιχ. α' περιπτ. δεύτερη, της παρ. 1 στοιχ. β' και της 2ης παραγράφου του άρθρου 555, καθώς και στην περίπτωση του στοιχ. α' του άρθρου 556, το δικαστήριο των πλημμελειοδικών στην περιφέρεια του οποίου κρατείται εκείνος που καταδικάστηκε,

88. Με την παρ. 4 του άρθρου 52 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο του άρθρου 561 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

Άρθρο 561.- Κατά των αποφάσεων των δικαστηρίων που είναι αμετάβλητα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 559, δεν επιτρέπεται ένδικο μέσο, εκτός από την περίπτωση της παρ. 3 του άρθρου 555 κατά την οποία επιτρέπεται μόνο το ένδικο μέσο της έφεσης κατά τους γενικούς ορισμούς.

89. Με το άρθρο 53 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 3 του άρθρου 572 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

"3. Στις φυλακές Πειραιώς (Κορυδαλλού), Θεσσαλονίκης (Διαβατών), Πατρών (Αγίου Στεφάνου) και Λάρισας τις κατά τις παραγράφους 1 και 2 αρμοδιότητες ασκεί αντεισαγγελέας εφετών επικουρούμενος από έναν εισαγγελέα πλημμελειοδικών ο οποίος τον αναπληρώνει σε περίπτωση απουσίας του. Ο αντεισαγγελέας εφετών ορίζεται με απόφαση του ανωτάτου δικαστικού συμβουλίου από την οικεία εισαγγελία για ένα (1) έτος, εγκαθίσταται στο σωφρονιστικό κατάστημα της περιφέρειάς του και κατά τη διάρκεια της θητείας του απαλλάσσεται από τα λοιπά καθήκοντά του. Ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών ορίζεται με τον ίδιο τρόπο από τους υπηρετούντες στην οικεία εισαγγελία πλημμελειοδικών για ένα (1) έτος, επικουρεί στο έργο του τον αντεισαγγελέα εφετών, τον αναπληρώνει και απαλλάσσεται από τα λοιπά καθήκοντά του εγκαθιστάμενος και αυτός στο σωφρονιστικό κατάστημα. Η θητεία των ως άνω εισαγγελικών λειτουργών μπορεί να παραταθεί για ένα (1) ακόμη έτος."

90. Με το άρθρο 54 του σχεδίου νόμου, καταργείται η παρ. 3 του άρθρου 575 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

"3. Το δικαίωμα συνδικαιοπραξίας σε κάθε περίπτωση δεν συνιστάται με αναφορά στις διατάξεις περί ασφαλίσεως δικογραφίας που υποβάλλεται στον εισαγγελέα, και πάντως δεν μπορεί να ασκείται στη δικογραφία που βρίσκεται ενώπιον του δικαστηρίου προς εκδίκαση."

91. Με το άρθρο 55 παρ. 1 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το άρθρο 583 του ΚΠΔ, που ορίζει τα εξής:

"1. Σε περίπτωση απόφασης που απορρίπτει εξ ολοκλήρου την αίτηση αναίρεσης ή επανάληψης της διαδικασίας, τα έξοδα επιβάλλονται ταυτόχρονα σε καθέναν από εκείνους που άσκησαν το ένδικο μέσο.

2. Σε περίπτωση αποφάσεων που απορρίπτουν εφέσεις, αιτήσεις για ακύρωση της απόφασης ή της διαδικασίας, ενστάσεις και αιτήσεις γενικά που υποβάλλονται από οποιονδήποτε διάδικο στη διάρκεια της ακροάσεως ποινικών υποθέσεων, δεν γίνεται καταδίκη στα έξοδα."

92. Με την παρ. 1 του άρθρου 56 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 289 του Π.Κ, που ορίζει τα εξής:

"2. Ο υπαίτιος των πράξεων της προηγούμενης παραγράφου απαλλάσσεται από κάθε ποινή, αν με την ελεύθερη θελησή του μέχρι την έκδοση της οριστικής απόφασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, έχει επιχειρήσει να μειώσει την έκταση του κινδύνου που έχει προκαλέσει και σε περίπτωση βλάβης ξένων πραγμάτων έχει ικανοποιήσει πλήρως τους ζημιωθέντες, με την καταβολή του κεφαλαίου των τόκων υπερημερίας και των δικαστικών εξόδων που έχουν εκκαθαριστεί."

3. Με την παρ. 2 του άρθρου 56 του σπεδίου νόμου η γράφη αν δεν υπάρπει περίπτωση να αιμωρηθεί για αθθή βαρύτερη αξιο. ποιη πράξη.. που προστέθηκε στην παρ 1 του άρθρου 339 του Π.Κ χορποποιείται.

4. Με την παρ 3 του άρθρου 56 του σπεδίου νόμου, αντικαθίστα. ται η παρ 2 του άρθρου 393 του Π.Κ που ορίζει τα εξής:

"2. Ο υπαίτιος των εγκληματικών πράξεων των άρθρων 386, 386 Α', εφόσον δεν τιμωρούνται σε βαθμό κακουργήματος, 388 και 390 του Ποινικού Κώδικα απαλάσσεται από κάθε ποινή, αν με ελεύθερη θέλησή του ικανοποίησε εντελώς τον ζημιωθέντα μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου με την καταβολή του κεφαλαίου, των τόκων υπερημερίας και των δικαστικών εξόδων που έχουν εκκαθαριστεί και δηλώσει τούτο ο παθών ή οι κληρονόμοι του."

95. Με την παρ. 1 του άρθρου 58 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 2 ο του ν. 1756/88

"Στα δικαστήρια πλημμελειοδικών Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Πειραιά, ως ανακριτές ορίζονται Πρωτοδίκες με σκαστή τουλάχιστον υπηρεσία, στην οποία συνυπολογίζεται και η υπηρεσία τους ως Παρέδρων στο Πρωτοδικείο και σε περίπτωση που δεν υπηρετούν Πρωτοδίκες με την πιο πάνω υπηρεσία η αυτοί που υπηρετούν δεν επαρκούν, ορίζονται ως ανακριτές οι κατά το διορισμό αρχαιότεροι."

96. Με την παρ. 9 του άρθρου 58 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 51 του Π.Δ. 774/1980 που ορίζει τα εξής:

2. Παρερχομένης απράκτου της ως άνω προθεσμίας, θεωρείται ότι ο ασκήσας το ένδικον μέσον παρητήθη αυτού και καταρνείται αυτοδικαίως η δίκη, ο δε σχετικός φάκελλος, δια πράξεως του Προέδρου του Συνεδρίου ή του Προέδρου του αρμοδίου Τμήματος αυτού, κατατίθεται εις το αρχείον του Συνεδρίου, δύναται δε δι ομοίας πράξεως και να επιστραφή εις την αρμοδίαν υπηρεσίαν.

97. Με την παρ. 10 του άρθρου 58 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το τελευταίο εδάφιο στο στοιχ. β' της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 2521/1997 που ορίζει τα εξής:

Η ίδια αυτή προσαύξηση (60/100) χορηγείται και στον Ειρηνοδίκη Α' Τάξεως με τη συμπλήρωση είκοσι τεσσάρων (24) ετών υπηρεσίας δικαστικού λειτουργού ως επόμενος δε βαθμός για τη χορήγηση της προσαύξησης αυτής θεωρείται ο βαθμός του Εφέτη.

98. Με την παρ. 1 του άρθρου 59 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 2830/00, που ορίζει τα εξής:

Τρίτος, που έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να λάβει τα παραπάνω έγγραφα κατόπιν παραγγελίας του εισαγγελέα πρωτοδικών.

99. Με την παρ. 2 του άρθρου 59 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο του στοιχείου γ' της παρ. 4 του άρθρου 25 του ν. 2830/00, όπως ισχύει, που ορίζει τα εξής:

γ) ομάδες βαθμολόγησης στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, καθεμία των οποίων αποτελείται από δύο (2) προέδρους Εφετών των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων και έναν (1) συμβολαιογράφο και για τη βαθμολόγηση των γραπτών στις ξένες γλώσσες από καθηγητές Πανεπιστημίου ξένων γλωσσών, οι οποίες και έχουν την ευθύνη της βαθμολόγησης των γραπτών δοκιμίων των υποψηφίων.

10. Με την παρ 3 του άρθρου 59 του σχεδίου νόμου αντικαθίσταται το έκτο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 25 του ν.2830/00, που ορίζει τα εξής:

- Η συνολική βαθμολογία του κάθε υποψηφίου προκύπτει από το άθροισμα των βαθμών των πέντε (5) μαθημάτων το οποίο προσαυξάνεται τόσες μονάδες, όσες αντιστοιχούν στο γινόμενο του βαθμού που πέτυχε ο υποψήφιος σε κάθε ξένη γλώσσα με συντελεστή 0,3.

11. Με την παρ.4 του άρθρου 59 του σχεδίου νόμου, διαγράφεται το τελευταίο εδάφιο της παρ 5 του άρθρου 40 του ν. 2830/00, που ορίζει τα εξής:

... Τα δικαιώματα αυτά διανέμονται μεταξύ των συμβολαιογράφων του ειρηνοδικείου στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το ακίνητο.

12. Με την παρ.5 του άρθρου 59 του σχεδίου νόμου αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 41 του ν 2830/00, που ορίζει τα εξής:

2. Το διοικητικό συμβούλιο κάθε Συμβολαιογραφικού Συλλόγου, με απόφασή του, μπορεί να ορίζει μέλη ή υπαλλήλους του Συλλόγου να ενεργούν ελέγχους στους συμβολαιογράφους της περιφέρειάς τους για να διαπιστώνεται η συμμόρφωση προς τις διατάξεις αυτού του Κώδικα που αφορούν τα κρατικά συμβόλαια.

13. Με την παρ.6 του άρθρου 59 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το άρθρο 97 του ν.2830/00, που ορίζει τα εξής:

1. Στην έδρα κάθε εφετείου, με την εξαίρεση της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού, εδρεύει Συμβολαιογραφικός Σύλλογος, του οποίου μέλη είναι υποχρεωτικά οι συμβολαιογράφοι της περιφέρειάς του.

2. Οι συμβολαιογράφοι των Εφετείων Πειραιώς - Αιγαίου και Δωδεκανήσου υπάγονται στο Συμβολαιογραφικό Σύλλογο Εφετείου Αθηνών, ο οποίος αποκαλείται Συμβολαιογραφικός Σύλλογος Εφετείων Αθηνών - Πειραιώς - Αιγαίου και Δωδεκανήσου.

14. Με την παρ. 7 του άρθρου 59 του σχεδίου νόμου, αντικαθίσταται το άρθρο 100 του ν. 2830/00, που ορίζει τα εξής:

Πόροι κάθε Συμβολαιογραφικού Συλλόγου είναι:

α) Η ετήσια συνδρομή των μελών του, όπως αυτή καθορίζεται κάθε φορά με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου.

β) Τα κατά τα άρθρα 115, 117 και 118 του παρόντος εισπράττομενα δικαιώματά του.

γ) Τα δικαιώματα για την έκδοση από το αρχειοφυλακείο αντιγράφων όλων των ειδών συμβολαίων και εγγράφων γενικά, τα οποία βρίσκονται σε αυτό και εφόσον το αρχειοφυλακείο δεν αποτελεί χωριστή δημόσια ή άλλη υπηρεσία κατά τα αναφερόμενα ειδικότερα στο σχετικό για το αρχειοφυλακείο κεφάλαιο του Κώδικα αυτού.

δ) Έκτακτες εισφορές, δωρεές και χορηγίες.

ε) Τα δικαιώματα για την έκδοση αντιγράφων συμβολαίων και κάθε είδους πράξεων για χρήση του Δημοσίου και

στ) Κάθε άλλο έσοδο που θα προκύψει από οποιαδήποτε άλλη αιτία με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου.

105. Με την παρ. 8 του άρθρου 59 του σπεδίου νόμου, αντικαθίσταται το τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 103 του ν. 2830/00 που ορίζει τα εξής:

Επίσης με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου ορίζεται κατά μήνα το ποσό που καταβάλλεται κατά μήνα στον πρόεδρο του συλλόγου για έξοδα παραστάσεως.

106. Με την παρ. 9 του άρθρου 59 του σπεδίου νόμου, αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο του στοιχ. στ' της παρ. 1 του άρθρου 107 του ν. 2830/00, που ορίζει τα εξής:

στ) Να επιλαμβάνεται της επίλυσης διαφορών μεταξύ των μελών του Συλλόγου, να εξετάζει, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν εγγράφου ή προφορικής αναφοράς ή ανακοίνωσης δημόσιας αρχής, τη συμπεριφορά του συμβολαιογράφου, προς διαπίστωση αν στη συγκεκριμένη περίπτωση αντίκειται ή όχι στη συμβολαιογραφική δεοντολογία, να απευθύνει παρατηρήσεις στο συμβολαιογράφο ή να αποστερεί αυτόν μιας έως έξι διανομών από τα κρατικά συμβόλαια ή να παραπέμπει την υπόθεση στο αρμόδιο για την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης όργανο.

107. Με την παρ. 10 του άρθρου 59 του σπεδίου νόμου, αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο του στοιχ. β' της παρ. 1 του άρθρου 120 του ν. 2830/00, που ορίζει τα εξής:

β) Ποσοστό μέχρι ένα τοις εκατό (1%) υπέρ του ειδικού λογαριασμού που έχει συσταθεί με το άρθρο 30 του Ν. 4507/1996 στην Τράπεζα της Ελλάδος με τον τίτλο "Λογαριασμός διανομής δικαιωμάτων προερχομένων από τη σύνταξη κρατικών συμβολαίων"

108. Με την παρ. 11 του άρθρου 59 του σπεδίου νόμου, καταργείται η παρ. 3 του άρθρου 120 του ν. 2830/00, που ορίζει τα εξής:

3. Ποσοστό υπέρ του ειδικού λογαριασμού δεν παρακρατείται εφόσον στο λογαριασμό της Τράπεζας της Ελλάδος απομένει υπόλοιπο που είναι διπλάσιο του ποσού που καταβλήθηκε το προηγούμενο έτος στους δικαιούχους και επαρκεί για την κάλυψη των δικαιούχων.

109. Με την παρ. 12 του άρθρου 59 του σπεδίου νόμου, αντικαθίσταται το στοιχείο β' της παρ. 1 του άρθρου 130 του ν. 2830/00, που ορίζει τα εξής:

β) συνημμένα δικαιολογητικά, που αφορούν πλειστηριασμούς, που έχουν ενεργηθεί προ δεκαετίας προκειμένου για ακίνητα και προ πενταετίας προκειμένου για κινητά, εκτός των απογράφων,

110. Με την παρ. 15 του άρθρου 59 του σπεδίου νόμου, αντικαθίσταται η παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 2318/95 που ορίζει τα εξής:

1. Ο υποψήφιος μπορεί να συμμετάσχει στο διαγωνισμό για την περιφέρεια οποιουδήποτε πρωτοδικείου της χώρας επιθυμεί, ανεξάρτητα από το σύλλογο στον οποίο έχει εγγραφεί ως ασκούμενος, αλλά για μία μόνο περιφέρεια.

11. Με την παρ. 16 του άρθρου 59 του οργανικού νόμου, αντικαθίσταται η πρώτη περίοδος της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 2331/95 που ορίζει τα εξής:

1. Ο υποψήφιος, που προτίθεται να διαγωνιστεί, καταθέτει στο γραμματέα του πρωτοδικείου της περιφέρειας, για την οποία ενδιαφέρεται, το αργότερο είκοσι ημέρες πριν από το διαγωνισμό, αίτηση συμμετοχής, στην οποία επισυνάπτονται.

12. Με την παρ. 17 του άρθρου 59 του οργανικού νόμου, αντικαθίσταται το πρώτο εδάφιο του άρθρου 43 του ν. 2331/95, που ορίζει τα εξής:

Αν υπάρχουν τόσες κενές θέσεις σε περιφέρεια πρωτοδικείου ή έκτακτα κωλύματα των υπηρετούντων σε αυτά, ώστε οι οριζόμενοντες δικαστικοί επιμελητές να μην επαρκούν για τις ανάγκες της Περιφέρειας αυτής, μπορεί ο Υπουργός Δικαιοσύνης μετά από γνώμη των προέδρων πρωτοδικών και των προέδρων των οικείων συλλόγων δικαστικών επιμελητών με απόφασή του να αποσπάσει προσωρινά δικαστικό επιμελητή, που το ζητά από περιφέρεια άλλου πρωτοδικείου.

13. Με την παρ. 1 του άρθρου 60 του οργανικού νόμου, αντικαθίστανται τα στοιχεία β' και γ' της παρ. 4 του άρθρου 31 του ν. 2915/01 που ορίζουν τα εξής:

β) Δύο ιατροδικαστές Α' τάξης των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών, με τους αναπληρωτές τους, οι οποίοι υπηρετούν στην έδρα του Υπηρεσιακού Συμβουλίου και

γ) Δύο αιρετούς εκπροσώπους των ιατροδικαστών, με Α' βαθμό, με τους αναπληρωτές τους.

Από

το Υπουργείο Δικαιοσύνης

Η Προϊστάμενη του Γραφείου

Κ. Νίκου

Σχέδιο νόμου «Επιτάχυνση της ποινικής διαδικασίας και άλλες διατάξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Τροποποίηση διατάξεων του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ΚΠΔ)

Αρθρο 1

Οι παράγραφοι 1 και 3 του άρθρου 30 του Κ.Π.Δ., όπως η δεύτερη προστέθηκε με το άρθρο 6 παρ. 1 του ν.2854/2000 (ΦΕΚ Α 243), αντικαθίστανται ως εξής:

<<1.-Ο Υπουργός Δικαιοσύνης έχει δικαίωμα να παραγγέλλει στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης για κάθε αξιόποινη πράξη>>

<<3.-Σε υποθέσεις εξαιρετικής φύσης ο Υπουργός Δικαιοσύνης μπορεί να ζητήσει από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου να παραγγείλει τη διενέργεια της ανάκρισης και την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο κατ'απόλυτη προτεραιότητα>>.

Αρθρο 2

1.-Η παράγραφος 2 του άρθρου 31 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<2.-Η προκαταρκτική εξέταση ενεργείται σύμφωνα με τα άρθρα 240 και 241. Αν αυτή γίνεται ύστερα από μήνυση ή έγκληση κατά ορισμένου προσώπου ή αν κατά τη διάρκεια της προκαταρκτικής εξέτασης αποδίδεται σε ορισμένο πρόσωπο η τέλεση αξιόποινης πράξης, το πρόσωπο αυτό καλείται πριν από σαράντα οκτώ ώρες για παροχή εξηγήσεων και εξετάζεται ανωμοτί. Έχει δικαίωμα να παρίσταται με συνήγορο και να αρνηθεί εν όλω ή εν μέρει την παροχή εξηγήσεων, καθώς επίσης και να λάβει προθεσμία μέχρι σαράντα οκτώ

ώρες για την παροχή τους. Αυτός που ενεργεί την προκαταρκτική εξέταση πρέπει να ενημερώσει προηγουμένως τον εξεταζόμενο για την πράξη που αφορά η εξέταση και για τα παραπάνω δικαιώματά του. Προηγούμενη έγγραφη εξέταση του προσώπου αυτού που έγινε ενόρκως ή χωρίς τη δυνατότητα παράστασης με συνήγορο, δεν μπορεί να αποτελέσει μέρος της δικογραφίας αλλά παραμένει στο αρχείο της εισαγγελίας. Εφόσον ο μηνυόμενος ή εγκαλούμενος ή εκείνος κατά του οποίου στρέφονται οι υποψίες κλητεύτηκε νόμιμα και δεν εμφανίστηκε, η προκαταρκτική εξέταση περατώνεται και χωρίς την εξέτασή του. Πόρισμα για την προκαταρκτική εξέταση δεν συντάσσεται εκτός αν αυτή ενεργείται αυτοπροσώπως από εισαγγελικό λειτουργό κατόπιν παραγγελίας του προϊσταμένου του προκειμένου ο τελευταίος να χειριστεί ο ίδιος περαιτέρω την υπόθεση>>.

2.-Στο άρθρο 31 του Κ.Π.Δ. προστίθεται παράγραφος 3, που έχει ως εξής:

<<3.-Η προκαταρκτική εξέταση είναι συνοπτική και η διάρκειά της δεν μπορεί να υπερβεί τους τέσσερις μήνες. Αν η προκαταρκτική εξέταση ενεργείται από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών κατά τα άρθρα 43 και 47 και συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι, ο χρόνος αυτός μπορεί να παραταθεί έως τέσσερις το πολύ μήνες με έγκριση του εισαγγελέα εφετών>>.

Άρθρο 3

Το άρθρο 34 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής: <<Η προκαταρκτική εξέταση και η προανάκριση ορισμένων εγκλημάτων ενεργείται και από δημοσίους υπαλλήλους, όπου αυτό προβλέπεται σε ειδικούς

νόμους, πάντοτε υπό την διεύθυνση και την εποπτεία του εισαγγελέα πλημμελειοδικών>>.

Άρθρο 4

Το άρθρο 35 του Κ.Π.Δ., όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 παρ. 2 του Ν.2854/2000, αντικαθίσταται ως εξής: <<Η ανώτατη διεύθυνση στην ανάκριση ανήκει στον εισαγγελέα εφετών, που έχει επί πλέον το δικαίωμα να ενεργεί, προσωπικά ή με κάποιον από τους αντεισαγγελείς που υπάγονται σε αυτόν, προκαταρκτική εξέταση κατά το άρθρο 31 για κάθε έγκλημα που γίνεται στην περιφέρειά του, εφ' όσον δεν έχει διαταχθεί προηγουμένως προκαταρκτική εξέταση από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών. Ο εισαγγελέας εφετών, μετά το πέρας της προκαταρκτικής εξέτασης που ενήργησε, είτε αρχειοθετεί την υπόθεση, εφόσον στο μεταξύ ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών δεν έχει κινήσει την ποινική δίωξη για την ίδια πράξη, είτε παραγγέλλει να κινηθεί η ποινική δίωξη. Το ίδιο δικαίωμα έχει και ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, ο οποίος μπορεί επίσης σε υποθέσεις εξαιρετικής φύσης να διατάσσει τη διεξαγωγή της ανάκρισης και την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο κατά απόλυτη προτεραιότητα».

Άρθρο 5

Το άρθρο 43 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής: <<1.-Ο εισαγγελέας, όταν λάβει τη μήνυση ή την αναφορά, κινεί την ποινική δίωξη, παραγγέλλοντας προανάκριση ή ανάκριση ή εισάγοντας την υπόθεση με απευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, όπου αυτό προβλέπεται. Σε κακουργήματα όμως ή

πλημμελήματα αρμοδιότητας του τριμελούς πλημμελειοδικείου κινεί την ποινική δίωξη μόνο εφόσον έχουν ενεργηθεί προκαταρκτική εξέταση ή προανακριτικές πράξεις κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 243 ή ένορκη διοικητική εξέταση από αρμόδια αρχή και προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για να κινηθεί η ποινική δίωξη"

2.-Αν η μήνυση ή η αναφορά δεν στηρίζεται στο νόμο ή είναι προφανώς αβάσιμη στην ουσία της ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών την αρχειοθετεί και υποβάλλει αντίγραφο στον εισαγγελέα εφετών, αναφέροντας τους λόγους που τον οδήγησαν να μη κινήσει την ποινική δίωξη. Στις ίδιες ενέργειες προβαίνει και αν μετά την ενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης ή τις ανακριτικές πράξεις που έγιναν κατά το άρθρο 243 παρ.2 ή την ένορκη διοικητική εξέταση κρίνει αιτιολογημένα ότι δεν προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για να κινηθεί η ποινική δίωξη. Ο εισαγγελέας εφετών έχει δικαίωμα: α) στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου να παραγγείλει προκαταρκτική εξέταση από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών αν πρόκειται για κακούργημα ή για πλημμέλημα αρμοδιότητας του τριμελούς πλημμελειοδικείου ή να κινηθεί η ποινική δίωξη για τα λοιπά εγκλήματα και β)στην περίπτωση του δεύτερου εδαφίου να παραγγείλει να κινηθεί η ποινική δίωξη>>.

Άρθρο 6

Το άρθρο 47 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<1.-Ο εισαγγελέας εξετάζει την έγκληση που έλαβε και αν κρίνει ότι αυτή δε στηρίζεται στο νόμο ή είναι ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης ή είναι

προφανώς αβάσιμη στην ουσία της, την απορρίπτει με αιτιολογημένη διάταξή του, η οποία επιδίδεται στον εγκαλούντα.

2.-Αν ενεργήθηκαν προκαταρκτική εξέταση ή ανακριτικές πράξεις, κατά το άρθρο 243 παρ. 2 ή ένορκη διοικητική εξέταση και ο εισαγγελέας κρίνει ότι δεν προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για την τέλεση της πράξης, ενεργεί όπως στην προηγούμενη παράγραφο.

3.-Όσα αναφέρονται στα άρθρα 43 παρ.1, 44 και 45 εφαρμόζονται και ως προς την έγκληση».

Άρθρο 7

Το τέταρτο εδάφιο του άρθρου 48 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν ο εισαγγελέας εφετών δεχθεί την προσφυγή, εφαρμόζεται αναλόγως το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 43».

Άρθρο 8

Η παράγραφος με στοιχείο Α του άρθρου 114 του Κ.Π.Δ., αντικαθίσταται ως εξής:

<<Α) Τα πλημμελήματα για τα οποία απειλείται στο νόμο φυλάκιση με ελάχιστο όριο κατώτερο των τριών μηνών ή χρηματική ποινή ή και οι δύο ποινές εκτός από α) εκείνα που υπάγονται στην αρμοδιότητα των μεικτών ορκωτών δικαστηρίων και των εφετείων, καθώς και τα συναφή με αυτά (άρθρα 109, 111, 128). β) εκείνα που υπάγονται στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου των ανηλίκων γ) εκείνα που τελούνται δια του τύπου δ) εκείνα των άρθρων 142,145,147,149,153,154,156,158,159,160,202 παρ. 1 και 2, 203,221,225 παρ.1, 247,251,259,266 παρ.

1,269,271,278,286,288 παρ.1, 290 παρ.1 περ.α΄,300, 328,390 και 397 του Ποινικού Κώδικα».

Άρθρο 9

Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 117 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<1.-Αν κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης του δικαστηρίου τελέστηκε στο ακροατήριό του εξύβριση ή δυσφήμηση μέλους του δικαστηρίου (άρθρα 361, 362, 363 Π.Κ.), ακόμη και όταν ο υπαίτιος υπάγεται στην ιδιάζουσα ή εξαιρετική δωσιδικία, τα εγκλήματα αυτά δικάζονται αμέσως από το ίδιο δικαστήριο, που συγκροτείται από άλλους δικαστές. Η κατά νόμο έγκληση υποβάλλεται με δήλωση του δικαιουμένου που καταχωρίζεται στα πρακτικά».

Άρθρο 10

Στο τέλος της περίπτωσης ε΄ του άρθρου 136 του Κ.Π.Δ προστίθεται εδάφιο που έχει ως εξής:

<<Αν όμως πρόκειται για αυτόφωρα εγκλήματα σε βάρος δικαστικών λειτουργών που στρέφονται κατά της τιμής και της σωματικής ακεραιότητάς τους, δεν διατάσσεται παραπομπή>>.

Άρθρο 11

1.-Η παράγραφος 2 του άρθρου 243 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<2.- Αν από την καθυστέρηση απειλείται άμεσος κίνδυνος ή αν πρόκειται για αυτόφωρο κακούργημα ή πλημμέλημα, όλοι οι κατά τα άρθρα 33 και 34 ανακριτικοί υπάλληλοι είναι υποχρεωμένοι να επιχειρούν όλες τις προανακριτικές πράξεις που

είναι αναγκαίες για να βεβαιωθεί η πράξη και να ανακαλυφθεί ο δράστης, έστω και χωρίς προηγούμενη παραγγελία του εισαγγελέα· στην περίπτωση αυτή ειδοποιούν τον εισαγγελέα με το ταχύτερο μέσο και του υποβάλλουν χωρίς χρονοτριβή τις εκθέσεις που συντάχθηκαν. Ο εισαγγελέας, αφού λάβει τις εκθέσεις, ενεργεί σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 43 κ.ε.>>.

2.-Η πρώτη περίοδος της παραγράφου 3 του άρθρου 243 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<Οι ανακριτικοί υπάλληλοι καλούν τους μάρτυρες για να εξεταστούν και τους κατηγορουμένους για να απολογηθούν ενώπιόν τους>>.

3.-Στο άρθρο 243 του Κ.Π.Δ. προστίθεται παράγραφος με αριθμό 4, που έχει ως εξής:

<<4.-Η διάρκεια της προανάκρισης δεν μπορεί να υπερβεί τους έξι μήνες. Αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι, ο χρόνος αυτός μπορεί να παραταθεί για τέσσερις μήνες με έγκριση του εισαγγελέα εφετών>>.

Άρθρο 12

1.-Η παράγραφος 1 του άρθρου 245 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<1.-Η προανάκριση είναι συνοπτική και, αφού κληθεί ο κατηγορούμενος να απολογηθεί πριν από σαράντα οκτώ τουλάχιστον ώρες, περατώνεται: α)με απευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο στις περιπτώσεις του προηγούμενου άρθρου ή β)με πρόταση του εισαγγελέα στο δικαστικό συμβούλιο, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην επόμενη παράγραφο, σε πλημμελήματα αρμοδιότητας του τριμελούς πλημμελειοδικείου, γ) σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 4 σε πλημμελήματα αρμοδιότητας του μονομελούς πλημμελειοδικείου ή δ) με παραγγελία του

εισαγγελέα στον ανακριτή, εφόσον προκύπτει τέλεση κακουργήματος. Στην τελευταία περίπτωση η προανάκριση μπορεί και να διακοπεί κατά τον ίδιο τρόπο».

2.-Η παράγραφος 2 του άρθρου 245 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<2.-Πρόταση στο συμβούλιο γίνεται μόνο στα πλημμελήματα αρμοδιότητας τριμελούς πλημμελειοδικείου και εφόσον ο εισαγγελέας κρίνει ότι δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις για την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο. Αν υπάρχουν περισσότεροι κατηγορούμενοι και δεν προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις σε βάρος μερικών από αυτούς ή πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτη ή να παύσει οριστικά ή προσωρινά η ποινική δίωξη, ο εισαγγελέας μπορεί να χωρίσει την υπόθεση και να την εισάγει μόνο ως προς αυτούς στο δικαστικό συμβούλιο».

3.-Στο άρθρο 245 του Κ.Π.Δ. προστίθενται παράγραφοι με αριθμούς 4 και 5, που έχουν ως εξής: <<4.-Στα πλημμελήματα που υπάγονται στην αρμοδιότητα του μονομελούς πλημμελειοδικείου, αν από την προανάκριση ή από την προκαταρκτική εξέταση που τυχόν διατάχθηκε δεν προέκυψαν επαρκείς ενδείξεις για την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο ή προέκυψε ότι η κατηγορία είναι νομικά αβάσιμη, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών αρχειοθετεί την υπόθεση με αιτιολογημένη διάταξή του, την οποία υποβάλλει για έγκριση στον εισαγγελέα εφετών, μαζί με τη σχετική δικογραφία. Αν ο εισαγγελέας εφετών δεν εγκρίνει την αρχειοθέτηση, παραγγέλλει στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο. Αν η ποινική δίωξη κινήθηκε ύστερα από έγκληση του παθόντος, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών επιδίδει την ανωτέρω διάταξη στον εγκαλούντα, ο οποίος έχει το δικαίωμα

να προσφύγει κατ'αυτής στον εισαγγελέα εφετών μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε ημερών από την επίδοση. Αν η προσφυγή γίνει δεκτή ο εισαγγελέας εφετών παραγγέλλει στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται κατά τα λοιπά αναλόγως το άρθρο 48 του Κ.Π.Δ.

5.-Αν μετά την αρχειοθέτηση και πριν από την παραγραφή της πράξης προκύψουν νέα περιστατικά ή στοιχεία που κατά την κρίση του εισαγγελέα δικαιολογούν την επανεξέταση της υπόθεσης, αυτός την ανασύρει από το αρχείο με έγκριση του εισαγγελέα εφετών και ενεργεί σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως 3. Όσο χρόνο ισχύει η αρχειοθέτηση, η διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών παράγει τα έννομα αποτελέσματα της παραγράφου 1 του άρθρου 57>>.

Άρθρο 13

1.- Η παράγραφος 1 του άρθρου 246 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

«1.-Κύρια ανάκριση ενεργείται μόνο σε κακουργήματα. Την ανάκριση ενεργεί ο ανακριτής ύστερα από γραπτή παραγγελία του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, ο οποίος καθορίζει και εξειδικεύει την αξιόποινη πράξη και την ποινική διάταξη που την προβλέπει»

2.-Η παράγραφος 3 του άρθρου 246 του Κ.Π.Δ. καταγείται.

Άρθρο 14

1.-Στο δεύτερο στίχο του άρθρου 251 του Κ.Π.Δ. αντί της φράσης «στο άρθρο 33» τίθεται η φράση «στα άρθρα 33 και 34»

2.-Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 273 του Κ.Π.Δ. τροποποιείται ως εξής:

«1.-α) Όταν ο κατηγορούμενος εμφανιστεί ενώπιον του ανακριτή ή του εισαγγελέα, του πταισματοδίκη ή του ειρηνοδίκη που ενεργεί την προανάκριση ή των ανακριτικών υπαλλήλων που προβλέπουν τα άρθρα 33 και 34, αυτοί είναι υποχρεωμένοι να εξακριβώσουν τα στοιχεία της ταυτότητάς του από το δελτίο της αστυνομικής του ταυτότητας ή από το διαβατήριό του, προσκαλώντας τον ταυτόχρονα να δηλώσει την τωρινή διεύθυνση της κατοικίας του ή της διαμονής του (πόλη, χωριό, συνοικία, οδό, αριθμό). Τα στοιχεία αυτά καταχωρίζονται στην έκθεση της απολογίας».

3.-Το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 273 του Κ.Π.Δ. τροποποιείται ως εξής:

«Τέτοια δήλωση ως προς τη μεταβολή της κατοικίας ή της διαμονής, μαζί με την ακριβή διεύθυνση, πρέπει να γίνεται εγγράφως στον εισαγγελέα που άσκησε την ποινική δίωξη ή, αν η υπόθεση έχει παραπεμφθεί στο ακροατήριο, στον εισαγγελέα του δικαστηρίου στο οποίο εκκρεμεί».

4.-Στο τέλος της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 273 του Κ.Π.Δ. προστίθεται εδάφιο που έχει ως εξής:

<<'Αν ο κατηγορούμενος δήλωσε διεύθυνση κατοικίας ή διαμονής που είναι ανύπαρκτη ή ελλιπής ή αρνήθηκε να δηλώσει τα πιο πάνω στοιχεία, οι επιδόσεις γίνονται στο γραμματέα της εισαγγελίας πλημμελειοδικών όπου ασκήθηκε η ποινική δίωξη ή

στον εισαγγελέα του δικαστηρίου όπου εκκρεμεί η υπόθεση. Αν έχει διοριστεί αντίκλητος οι επιδόσεις γίνονται μόνο σε αυτόν>>.

5.-Η παράγραφος 1 του άρθρου 275 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<1.-Προκειμένου για αυτόφωρα κακουργήματα και πλημμελήματα οι ανακριτικοί υπάλληλοι των άρθρων 33 και 34 καθώς και κάθε αστυνομικό όργανο, έχουν υποχρέωση ενώ οποιοσδήποτε πολίτης το δικαίωμα να συλλάβουν το δράστη, τηρώντας τις διατάξεις του Συντάγματος και του άρθρου 279 του κώδικα για την άμεση προσαγωγή του στον εισαγγελέα>>.

Άρθρο 15

Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 279 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<Αν πρόκειται για κακούργημα ή αν η σύλληψη έγινε με ένταλμα του ανακριτή, ο εισαγγελέας παραπέμπει στον ανακριτή εκείνον που έχει συλληφθεί και αν πρόκειται για πλημμέλημα, ενεργεί σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 43, 47 και 417 κ.ε.>>.

Άρθρο 16

Τα τελευταία εδάφια των παραγράφων 2 περ. β' και 5 του άρθρου 287 του Κ.Π.Δ. καταργούνται.

Άρθρο 17

1.-Στο τέλος της πρώτης παραγράφου του άρθρου 291 του Κ.Π.Δ. προστίθεται εδάφιο που έχει ως εξής:

«Το δικαστήριο που αποφάσισε την αναβολή αποφαίνεται και για την παράταση ή μη της προσωρινής κράτησης, αν, στις επόμενες τριάντα

ημέρες από την αναβολή, συμπληρώνεται το ανώτατο όριο της προσωρινής κράτησης και εφόσον είναι παρών ο κατηγορούμενος».

2.- Η παράγραφος 2 του άρθρου 291 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<2.-Αρμόδιο συμβούλιο σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο είναι το συμβούλιο εφετών και αν ακόμη το συμβούλιο πλημμελειοδικών είχε ήδη αποφανθεί για την προσωρινή κράτηση, εκτός αν η υπόθεση εκκρεμεί στο πλημμελειοδικείο>>.

Άρθρο 18

Η παράγραφος 1 του άρθρου 303 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<1.-Αν ο κατηγορούμενος αθωωθεί ή παύσει η εναντίον του ποινική δίωξη, η εγγύηση επιστρέφεται. Την απόδοση διατάσσει το δικαστήριο με την ίδια απόφαση. Διαφορετικά τη διατάσσει το συμβούλιο πλημμελειοδικών, κατά του βουλεύματος του οποίου επιτρέπεται έφεση στον κατηγορούμενο και στον τρίτο που είχε καταθέσει την εγγύηση».

Άρθρο 19

Η περίπτωση ε' του άρθρου 307 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<ε)για την προσφυγή του κατηγορούμενου κατά του εντάλματος προσωρινής κράτησης ή για την προσφυγή του κατηγορουμένου ή του εισαγγελέα κατά της διάταξης του ανακριτή που αφορά την αντικατάσταση της προσωρινής κράτησης με περιοριστικούς όρους>>.

Άρθρο 20

1.-Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 308 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Το τέλος της κύριας ανάκρισης κηρύσσεται από το συμβούλιο πλημμελειοδικών».

2.-Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 308 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής: <<Πριν παρέλθει χρονικό διάστημα δέκα ημερών από την ειδοποίηση η δικογραφία δεν εισάγεται στο συμβούλιο αλλά παραμένει στη γραμματεία της εισαγγελίας, εκτός αν αποδεικνύεται εγγράφως η άσκηση του κατά το πρώτο εδάφιο δικαιώματος ενωρίτερα>>.

3.-Οι παράγραφοι 3, 4 και 5 του άρθρου 308 του Κ.Π.Δ. καταργούνται.

4.-Η παράγραφος 6 του άρθρου 308 του Κ.Π.Δ. αριθμείται ως παράγραφος 3 και το πρώτο εδάφιο αυτής αντικαθίσταται ως εξής:

<<3.-Στην περίπτωση της παραγράφου 1 ο ανακριτής οφείλει πριν διαβιβάσει τη δικογραφία στον εισαγγελέα, να γνωστοποιήσει στους διαδίκους ότι ολοκληρώθηκε η ανάκριση, ώστε να ασκήσουν τα δικαιώματα που τους παρέχονται με τα άρθρα 101, 106, 107 και 108>>.

5.-Η παράγραφος 7 του άρθρου 308 του Κ.Π.Δ. αριθμείται ως παράγραφος 4 και αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν από την ανάκριση δεν προέκυψε η ταυτότητα του δράστη ορισμένου εγκλήματος, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των εδαφίων α΄, δ΄, και ε΄ της παραγράφου 3 του άρθρου 245».

6.-Οι διατάξεις ειδικών ποινικών νόμων που προβλέπουν διαφορετικό τρόπο περάτωσης της ανάκρισης διατηρούνται σε ισχύ.

Άρθρο 21

Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 310 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής: <<Κατά της διάταξης του βουλεύματος για την απόδοση ή τη δήμευση επιτρέπεται έφεση στους διαδίκους και στον τρίτο, του οποίου τις αξιώσεις έκρινε το δικαστικό συμβούλιο>>.

Άρθρο 22

Το άρθρο 316 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<1.-Αν ο κατηγορούμενος είναι ανήλικος, στη σύνθεση του συμβουλίου εφετών συμμετέχει και ο εφέτης ανηλίκων.

2.-Ως προς τη διαδικασία στο συμβούλιο εφετών εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 306, 309 κ.ε. για το συμβούλιο πλημμελειοδικών>.

Άρθρο 23

Η παράγραφος 1 του άρθρου 317 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

«1.- Το συμβούλιο εφετών αποφασίζει: α) για τις εφέσεις που ασκούνται κατά των βουλευμάτων του συμβουλίου πλημμελειοδικών σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 481 και β) για τις προτάσεις του εισαγγελέα των εφετών να αναθεωρηθεί η κατηγορία σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού και στην παράγραφο 3 του άρθρου 322 ».

Άρθρο 24

1.-Τα δύο πρώτα εδάφια της παραγράφου 2 του άρθρου 340 του Κ.Π.Δ. αντικαθίστανται ως εξής:

<<2.-Σε πταίσματα και πλημμελήματα επιτρέπεται να εκπροσωπείται ο κατηγορούμενος από συνήγορο, τον οποίο διορίζει με έγγραφη δήλωσή του· η δήλωση γίνεται κατά τις διατυπώσεις του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 42 και πρέπει, με ποινή απαραδέκτου, να αναφέρει την ακριβή διεύθυνση κατοικίας ή διαμονής του κατηγορουμένου. Στην περίπτωση αυτή ο κατηγορούμενος θεωρείται παρών και ο συνήγορός του ενεργεί όλες τις διαδικαστικές πράξεις γι'αυτόν>>.

2.-Η παράγραφος 3 του άρθρου 340 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<3.-Αν ο κατηγορούμενος δεν εμφανιστεί ή δεν εκπροσωπείται νομίμως από συνήγορο, δικάζεται σαν να ήταν παρών, εφόσον έχει νομίμως κλητευθεί».

Άρθρο 25

Η παράγραφος 1 του άρθρου 341 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<1.- Αν ο κατηγορούμενος που καταδικάστηκε από λόγους ανώτερης βίας ή από άλλα ανυπέρβλητα αίτια δεν μπόρεσε εγκαίρως να γνωστοποιήσει με οποιαδήποτε τρόπο στο δικαστήριο ανυπέρβλητο κώλυμα εμφάνισής του στη δίκη και να ζητήσει την αναβολή της συζήτησης (άρθρο 349), μπορεί να υποβάλει αίτηση για ακύρωση της διαδικασίας που πραγματοποιήθηκε χωρίς την παρουσία του ή την

εκπροσώπησή του από συνήγορο. Η αίτηση υποβάλλεται στο γραμματέα του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση, μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δεκαπέντε ημερών από την έκδοσή της και αναφέρει τους λόγους ανώτερης βίας ή το ανυπέρβλητο κώλυμα. Νέα αίτηση για ακύρωση της ίδιας διαδικασίας είναι απαράδεκτη σε οποιουσδήποτε λόγους και αν στηρίζεται>>.

Άρθρο 26

1.-Το δεύτερο και το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 344 του Κ.Π.Δ. αντικαθίστανται ως εξής:

«Επιτρέπεται όμως στο συνήγορο του κατηγορουμένου να παραστεί αντί γι' αυτόν· το δικαστήριο μπορεί να διατάξει ή την αναβολή της δίκης ή τη διακοπή της για οκτώ το πολύ ημέρες>>.

2.-Το άρθρο 345 του Κ.Π.Δ. καταργείται.

3.-Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 346 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<Αν ο κατηγορούμενος που κρατείται προσωρινά δεν μπορεί να εμφανιστεί στο δικαστήριο εξαιτίας νόμιμου κωλύματος, το δικαστήριο είτε αναβάλλει τη δίκη είτε επιτρέπει την εκπροσώπηση του κατηγορουμένου από συνήγορο που έχει διοριστεί κατά το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 340 και την παράγραφο 1 του άρθρου 501· η διάταξη του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 344 εφαρμόζεται αναλόγως>>.

Άρθρο 27

Η παράγραφος 1 του άρθρου 347 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<1.-Αν ο κατηγορούμενος δυσχεραίνει τη διεξαγωγή της δίκης, διαταράσσοντας με απρεπή συμπεριφορά την τάξη του δικαστηρίου και επιμένει σ' αυτό παρά τη νουθεσία του προέδρου και την προειδοποίηση ότι θα απομακρυνθεί από τη συνεδρίαση αν δεν συμμορφωθεί, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την απομάκρυνσή του προσωρινά ή για όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Στην περίπτωση αυτή το δικαστήριο επιτρέπει στο συνήγορό του να παραστεί για εκείνον ως το τέλος της διαδικασίας· στα κακουργήματα εφαρμόζεται αναλόγως η διάταξη του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 344. Με την ίδια απόφαση μπορεί να διαταχθεί και η κράτηση του κατηγορουμένου που θορυβεί (άρθρο 336 παρ.1)>>.

Άρθρο 28

Το άρθρο 348 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής: <<Αν εξαιτίας σοβαρής διαταραχής της υγείας του κατηγορουμένου, γίνεται δυσχερής η περαιτέρω παρουσία του στη δίκη, το δικαστήριο, αφού διαπιστωθεί η κατάσταση αυτή με αυτοψία ή βεβαιωθεί από γιατρό, διατάσσει ή τη διακοπή της δίκης για οκτώ το πολύ ημέρες ή την αναβολή της. Μπορεί επίσης να επιτρέψει στον κατηγορούμενο να εκπροσωπηθεί από το συνήγορό του, αν το ζητήσει. Αν και πάλι υπάρχει η ίδια νοσηρή κατάσταση ή αν αυτή που εμφανίσθηκε για πρώτη φορά πρόκειται να διαρκέσει επί μακρό χρόνο, αφού το γεγονός αυτό βεβαιωθεί από γιατρό, το δικαστήριο συνεχίζει τη διεξαγωγή της δίκης, επιτρέποντας την εκπροσώπηση του κατηγορουμένου από το συνήγορό του. Στα κακουργήματα εφαρμόζεται αναλόγως η διάταξη του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 344>>.

Άρθρο 29

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 349, του Κ.Π.Δ., όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

<<Το δικαστήριο, μετά από πρόταση του εισαγγελέα ή αίτηση κάποιου από τους διαδίκους ή και αυτεπαγγέλτως, μπορεί να διατάξει την αναβολή της δίκης για σημαντικά αίτια που προσδιορίζονται ειδικά στην απόφαση. Μπορεί επίσης να διατάξει τη διακοπή της δίκης για το λόγο αυτό έως δεκαπέντε το πολύ ημέρες και μέχρι δύο φορές. Δεύτερη αναβολή μπορεί να διαταχθεί μόνον εφόσον βεβαιώνεται αιτιολογημένα στην απόφαση ότι δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί το σημαντικό αίτιο με τη διακοπή ή ότι ανεξάρτητα από αυτό, είναι αδύνατη η διακοπή της δίκης. Η αναβολή γίνεται σε ρητή δικάσιμο, την οποία ανακοινώνει το δικαστήριο στους παρόντες διαδίκους, μάρτυρες και πραγματογνώμονες και σ΄αυτή κλητεύονται μόνον οι απόντες. Αναβολή σε άλλη δικάσιμο που ορίζεται από τον εισαγγελέα γίνεται μόνον αν ειδικοί λόγοι που αναφέρονται στην απόφαση του δικαστηρίου ή του συμβουλίου δεν το επιτρέπουν και κανείς από τους κατηγορουμένους δεν κρατείται προσωρινά. Αν ο κατηγορούμενος ή ένας τουλάχιστον από τους περισσότερους κατηγορουμένους κρατείται προσωρινά και με την αναβολή η εκδίκαση της υπόθεσης δεν μπορεί να γίνει πριν από τη συμπλήρωση του ανώτατου ορίου προσωρινής κράτησης, η δίκη διακόπτεται έως δεκαπέντε το πολύ ημέρες, εφόσον το δικαστήριο κρίνει ότι η διακοπή αρκεί για την αντιμετώπιση του σημαντικού αιτίου της αναβολής. Αν η διακοπή της δίκης δεν αρκεί για το σκοπό αυτό ή αν, και μετά τη διακοπή, εξακολουθεί να υπάρχει το σημαντικό αίτιο, η δίκη μπορεί να αναβληθεί μόνον

κατά τα οριζόμενα για τη δεύτερη αναβολή στο τρίτο εδάφιο>>.

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 349 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

«3.-Η αποχή των δικηγόρων αποτελεί σημαντικό αίτιο για την αναβολή των ποινικών δικών και δεν περιλαμβάνεται στους περιορισμούς της παραγράφου 1».

Άρθρο 30

1.-Η παράγραφος 2 του άρθρου 352 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<2.-Αν κανένας από τους κατηγορουμένους δεν κρατείται προσωρινά και δεν εμφανίστηκε κατά τη συζήτηση μάρτυρας ή πραγματογνώμονας που κλητεύτηκε ή αν στην επανάληψη της δίκης που διακόπηκε σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο απουσιάζουν και πάλι οι ίδιοι μάρτυρες ή πραγματογνώμονες επειδή δεν εκτελέστηκε η διαταγή για τη βίαιη προσαγωγή τους, το δικαστήριο, αν κρίνει αναγκαία την αναβολή της συζήτησης για την υπόθεση, την αναβάλλει σε ρητή δικάσιμο μέσα σε εξήντα ημέρες. Στην περίπτωση αυτή η προθεσμία για εμφάνιση και η παρέκτασή της συντέμνονται στο μισό. Το ίδιο ισχύει για τη δεύτερη αναβολή της δίκης για οποιοδήποτε λόγο. Τρίτη αναβολή δεν επιτρέπεται. Το τρίτο, το πέμπτο και το έκτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 349 εφαρμόζονται αναλόγως>>.

2.- Οι παράγραφοι 3 και 5 του ίδιου άρθρου (352) καταργούνται. Η παράγραφος 4 αυτού αριθμείται ως παράγραφος 3.

Άρθρο 31

Η παράγραφος 4 του άρθρου 353 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<4.-Η συνεδρίαση μπορεί να διακοπεί μέχρι δεκαπέντε το πολύ ημέρες προκειμένου να εμφανιστούν ή να προσαχθούν οι μάρτυρες σ' αυτήν>>.

Άρθρο 32

Η παράγραφος 2 του άρθρου 375 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<2.-Το εφετείο όταν δικάζει πλημμελήματα μπορεί να διατάξει μία ή περισσότερες φορές τη διακοπή της συνεδρίασης έως δεκαπέντε ημέρες μέσα σε χρονικό διάστημα τριάντα το πολύ ημερών για ανυπέρβλητο κώλυμα που παρουσιάστηκε κατά τη διαδικασία είτε από την πλευρά των δικαστών είτε από την πλευρά των διαδίκων ή για να προσαχθούν με τη βία οι μάρτυρες (άρθρο 231 παρ. 4)>>.

Άρθρο 33

Η πρώτη περίοδος του πρώτου εδαφίου του άρθρου 428 Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<Αν ο κατηγορούμενος για πλημμέλημα έχει παραπεμφθεί στο ακροατήριο του αρμοδίου δικαστηρίου>>.

Άρθρο 34

Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 429 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<2.-Αν ο κατηγορούμενος δεν εμφανιστεί ο σύζυγος και κάθε συγγενής του εξ αίματος έως δ' βαθμού ή εξ αγχιστείας έως β' βαθμού (προτιμάται ο πλησιέστερος κατά βαθμό και ο εξ αίματος έναντι του εξ αγχιστείας) μπορεί να εμφανιστεί και να διορίσει συνήγορο για τον κατηγορούμενο που εκπροσωπείται από αυτόν και θεωρείται παρών>>.

Άρθρο 35

Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 430 του Κ.Π.Δ., αντικαθίσταται ως εξής:

<<1.-Ο κατηγορούμενος που δεν εμφανίστηκε ούτε εκπροσωπήθηκε από συνήγορο, εφόσον δεν άσκησε ένδικο μέσο που επιτρέπεται από το νόμο κατά της καταδικαστικής αποφάσεως μπορεί να ζητήσει την ακύρωσή της για το λόγο ότι κατά την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος δεν συνέτρεχαν οι όροι του άρθρου 428, καθορίζοντας συγχρόνως και τον τόπο στον οποίο τότε διέμενε, διαφορετικά η αίτησή του είναι απαράδεκτη>>.

Άρθρο 36

1.-Ο τίτλος του άρθρου 435 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται σε <<Φυγοδικία του κατηγορουμένου>> και η παράγραφος 1 αυτού αντικαθίσταται ως εξής:

<<1.-Αν η προσωρινή κράτηση εκείνου που παραπέμφθηκε για κακούργημα αρθεί ή αντικατασταθεί με περιοριστικούς όρους κατά τα άρθρα 286 και 291 Κ.Π.Δ., και δεν εμφανιστεί αυτός στο αρμόδιο δικαστήριο για να δικαστεί την ορισμένη δικάσιμο, το δικαστήριο ανακαλεί τη διάταξη ή την απόφαση για άρση ή αντικατάσταση της προσωρινής κράτησης και

διατάσσει ταυτόχρονα την αναστολή της διαδικασίας στο ακροατήριο. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται τα άρθρα 433 και 434. Το ίδιο διατάσσει το δικαστήριο και αν δεν είχε διαταχθεί η σύλληψη και προσωρινή κράτηση του κατηγορουμένου.

2.-Η παράγραφος 2 του άρθρου 435 Κ.Π.Δ. καταργείται.

Άρθρο 37

1.-Η παράγραφος 2 του άρθρου 471 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<2.-Κατ'εξαίρεση η προθεσμία για την άσκηση του ένδικου μέσου της αναίρεσης και η αίτηση για την αναίρεση δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της απόφασης που προσβάλλεται με αυτή. Το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση, μπορεί, μόλις ασκηθεί αναίρεση και εφόσον το ζητήσει ο εισαγγελέας ή ο κατηγορούμενος, να αναστείλει την εκτέλεσή της ή, αν η αναίρεση ασκείται κατά απόφασης που απέρριψε την έφεση ως απαράδεκτη ή ανυποστήρικτη, να αναστείλει την εκτέλεση της πρωτόδικης απόφασης. Η αναστολή διατάσσεται εφόσον προβλέπεται ότι η έκτιση της ποινής ωσότου εκδοθεί η απόφαση επί της αναίρεσης θα έχει ως συνέπεια υπέρμετρη και ανεπανόρθωτη βλάβη για τον κατηγορούμενο ή την οικογένειά του. Δεύτερη αίτηση αναστολής εκτέλεσης από τον κατηγορούμενο είναι απαράδεκτη αν δεν παρέλθουν δύο μήνες από την απόρριψη της προηγούμενης για οποιοδήποτε λόγο. Δεν έχει επίσης ανασταλτική δύναμη το ένδικο μέσο αν ο νόμος δεν το χορηγεί ρητά>>.

2.-Το τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 473 αντικαθίσταται ως εξής:

«Για τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών η προθεσμία άσκησης ενδίκων μέσων κατά βουλευμάτων αρχίζει από την πραγματική κοινοποίησή τους (άρθρο 165 παρ. 2)».

Άρθρο 38

Η παράγραφος 2 του άρθρου 476 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<2.-Κατά της απόφασης που απορρίπτει το ένδικο μέσο ως απαράδεκτο επιτρέπεται μόνο αναίρεση>>.

Άρθρο 39

Το άρθρο 478 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:
«1. Το ένδικο μέσο της έφεσης επιτρέπεται στον κατηγορούμενο μόνο κατά του βουλεύματος του συμβουλίου των πλημμελειοδικών, το οποίο τον παραπέμπει στο δικαστήριο για κακούργημα. Το δικαίωμα της έφεσης εκτείνεται σε όλα τα εγκλήματα που συρρέουν ή είναι συναφή, έστω και αν επιτρέπεται για ένα μόνο από αυτά».
«2. Όταν το βούλευμα που προσβάλλεται διατάσσει να συλληφθεί και να κρατηθεί προσωρινά ο κατηγορούμενος, η έφεση είναι απαράδεκτη, αν ο κατηγορούμενος δεν προσκομίσει κατά την άσκησή της βεβαίωση του διευθυντή της φυλακής ότι κρατείται σε εκτέλεση του βουλεύματος που προσβάλλεται (άρθρο 471 παρ. 1). Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται όταν η προσωρινή κράτηση του κατηγορουμένου έχει αντικατασταθεί με περιοριστικούς όρους κατά το άρθρο 291 ή όταν η δήλωση για την έφεση γίνεται στο διευθυντή της φυλακής (άρθρο 474 παρ.1). Η έφεση είναι επίσης απαράδεκτη, αν ο κατηγορούμενος που

κρατείται προσωρινά αποδράσει από τη φυλακή μετά την άσκησή της».

Άρθρο 40

1.-Η παράγραφος 1 του άρθρου 479 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

«1.-Ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί να προσβάλλει με έφεση τα βουλεύματα του συμβουλίου πλημμελειοδικών όταν πρόκειται για κακούργημα και το συμβούλιο: α) παραπέμπει τον κατηγορούμενο στο δικαστήριο, β) παύει προσωρινά ή οριστικά την ποινική δίωξη εναντίον του, γ) κηρύσσει απαράδεκτη την ποινική δίωξη ή δ) αποφαίνεται ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία».

2.- Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 479 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

«2.Ο εισαγγελέας εφετών, είτε ο ίδιος είτε παραγγέλοντας τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών, μπορεί να προσβάλλει με έφεση οποιοδήποτε βούλευμα του συμβουλίου των πλημμελειοδικών μέσα σε προθεσμία ενός μηνός από την έκδοσή του (άρθρο 306).

3.-Η παράγραφος 1 του άρθρου 480 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο πολιτικώς ενάγων μπορεί να ασκήσει έφεση κατά των βουλευμάτων του συμβουλίου πλημμελειοδικών, όταν πρόκειται για κακούργημα και μόνο στις περιπτώσεις β΄, γ΄ και δ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 479».

4.-Στον πρώτο στίχο της παραγράφου 1 του άρθρου 481 του Κ.Π.Δ., αντί της λέξης «αίτηση» τίθεται η λέξη «έφεση».

Άρθρο 41

1.-Το άρθρο 482 του Κ.Π.Δ. καταργείται.

2.-Το άρθρο 483 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

Πότε επιτρέπεται στον Εισαγγελέα

«Άρθρο 483. Ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου μπορεί να ζητήσει την αναίρεση οποιουδήποτε βουλεύματος με σχετική δήλωση στο γραμματέα του Αρείου Πάγου, μέσα στην προθεσμία που ορίζεται από από την παράγραφο 2 του άρθρου 479, το δεύτερο εδάφιο της οποίας εφαρμόζεται και σ' αυτήν την περίπτωση. Μετά την προθεσμία αυτή ο ίδιος εισαγγελέας μπορεί να ασκήσει αναίρεση του βουλεύματος υπέρ του νόμου και για οποιαδήποτε παράβαση των διατάξεων που αφορούν την προδικασία χωρίς να βλάπτονται τα δικαιώματα των διαδίκων».

Άρθρο 42

1.-Η περίπτωση δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 484 του Κ.Π.Δ. καταργείται. Η περίπτωση ε' λαμβάνει το στοιχείο δ' και αντιστοίχως οι περιπτώσεις στ' και ζ' λαμβάνουν τα στοιχεία ε' και στ'.

2.-Η περίπτωση στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 484 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

«στ')η υπέρβαση εξουσίας. Υπέρβαση εξουσίας υπάρχει όταν το συμβούλιο αποφάνθηκε για υπόθεση που δεν υπάγεται στη δικαιοδοσία του ή έλυσε προκαταρκτικό ζήτημα που με ρητή διάταξη του νόμου υπάγεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα των πολιτικών δικαστηρίων ή αποφάνθηκε πέρα από την εξουσία του κατά τα άρθρα 307 και 309 ή χειροτέρευσε τη θέση του κατηγορουμένου ή τον παρέπεμψε σε δίκη για έγκλημα για το οποίο δεν

υποβλήθηκε νόμιμα η απαιτούμενη για την ποινική δίωξη έγκληση ή αίτηση (άρθρα 41 και 50) ή για το οποίο δεν δόθηκε η άδεια δίωξης (άρθρο 54) ή για το οποίο δεν έχει επιτραπεί ρητώς η έκδοση (άρθρο 438)».

3.-Η παράγραφος 2 του άρθρου 484 του Κ.Π.Δ. καταργείται.

4.- Η παράγραφος 3 του ιδίου άρθρου αριθμείται ως παράγραφος 2 και αντικαθίσταται ως εξής: «Αν η αίτηση για αναίρεση είναι εμπρόθεσμη και νομότυπη, ο Άρειος Πάγος εξετάζει και αυτεπαγγέλτως τους πιο πάνω λόγους αναίρεσης. Το άρθρο 318 εφαρμόζεται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή».

Άρθρο 43

Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 485 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<Τα άρθρα 308 παρ. 2, 309 παρ. 2, 476 παρ. 1 και 3, 515 παρ. 3 εδάφιο πρώτο, 516 έως 519, 522, 523 και 524 παρ. 1 εδάφ. πρώτο εφαρμόζονται αναλόγως>>.

Άρθρο 44

Το άρθρο 488 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής: <<Στον πολιτικώς ενάγοντα επιτρέπεται έφεση εναντίον της καταδικαστικής απόφασης αλλά μόνο κατά του μέρους που απέρριψε την αγωγή του επειδή δεν στηρίζεται στο νόμο ή του επιδίκασε χρηματική ικανοποίηση ή αποζημίωση, αν το ποσό που ζητήθηκε συνολικά, σε κάθε περίπτωση υπερβαίνει: α)το ποσό των εκατό ευρώ, αν η έφεση προσβάλλει απόφαση του πταισματοδικείου· β)το ποσό των διακοσίων πενήντα

ευρώ, αν προσβάλλει απόφαση του μονομελούς πλημμελειοδικείου ή του μονομελούς δικαστηρίου των ανηλίκων· β)το ποσό των πεντακοσίων ευρώ, αν προσβάλλει απόφαση του τριμελούς πλημμελειοδικείου ή του τριμελούς δικαστηρίου των ανηλίκων>>.

Άρθρο 45

Η παράγραφος 1 του άρθρου 489 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<1.-Εκείνος που καταδικάστηκε και ο εισαγγελέας ή ο δημόσιος κατήγορος έχουν δικαίωμα να ασκήσουν έφεση: α)κατά της απόφασης του πταισματοδικείου και του ειρηνοδικείου (άρθρο 116) αν με αυτήν ο κατηγορούμενος καταδικάστηκε σε κράτηση περισσότερο από οκτώ ημέρες ή σε πρόστιμο πάνω από τετρακόσια ευρώ ή σε αποζημίωση ή σε χρηματική ικανοποίηση προς τον πολιτικώς ενάγοντα πάνω από εκατό ευρώ συνολικά· β)κατά της απόφασης του μονομελούς πλημμελειοδικείου αν με αυτήν καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος σε φυλάκιση πάνω από εξήντα ημέρες ή σε χρηματική ποινή πάνω από χίλια ευρώ ή αν επιδικάστηκε εναντίον του οποιαδήποτε αποζημίωση και ικανοποίηση πάνω από διακόσια πενήντα ευρώ συνολικά ή αν καταδικάστηκε σε οποιαδήποτε ποινή που συνεπάγεται τις στερήσεις και τις ανικανότητες που ορίζονται στην επόμενη περίπτωση (στοιχείο γ') ή ακόμα αν συνεπάγεται την έκτιση άλλης ποινής φυλάκισης που είχε αναστάλει και είναι μεγαλύτερη από εξήντα ημέρες ή συνεπάγεται τα ίδια αποτελέσματα· γ)κατά της απόφασης του τριμελούς πλημμελειοδικείου και της απόφασης του εφετείου για πλημμελήματα (άρθρ. 111 αρ. 7 και 116) αν με αυτή καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος σε ποινή φυλάκισης πάνω από έξι

μήνες ή σε χρηματική ποινή πάνω από δύο χιλιάδες ευρώ ή σε οποιαδήποτε ποινή που συνεπάγεται στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων ή έκπτωση από δημόσια δημοτική ή κοινοτική υπηρεσία ή ανικανότητα διορισμού σε αυτήν ή σε ποινή που συνεπάγεται έκτιση άλλης ποινής έξι μηνών και πάνω που είχε αναστάλει ή που συνεπάγεται τις παραπάνω στερήσεις και ανικανότητες ή σε αποζημίωση και χρηματική ικανοποίηση προς τον πολιτικώς ενάγοντα πάνω από πεντακόσια ευρώ συνολικά· δ)κατά της απόφασης του μονομελούς ή του τριμελούς δικαστηρίου ανηλίκων με την οποία καταδικάστηκε ο ανήλικος σε περιορισμό σε σωφρονιστικό κατάστημα που το ελάχιστο όριό του είναι πάνω από ένα έτος· ε)κατά της απόφασης του μονομελούς ή του τριμελούς δικαστηρίου ανηλίκων με την οποία καταδικάστηκε κατά το άρθρο 130 του ποινικού κώδικα σε ποινή στερητική της ελευθερίας μεγαλύτερη από τρεις μήνες ανήλικος ο οποίος κατά την τέλεση της πράξης ήταν έφηβος, δικάστηκε όμως μετά την συμπλήρωση του 17ου έτους. Με την ίδια προϋπόθεση έφεση επιτρέπεται και στις περιπτώσεις του άρθρου 131 του ποινικού κώδικα· στ)κατά της απόφασης του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου και του τριμελούς εφετείου με την οποία καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος σε ποινή στερητική της ελευθερίας διάρκειας τουλάχιστον δύο ετών για κακούργημα ή τουλάχιστον ενός έτους για πλημμέλημα>>.

Άρθρο 46

Τα άρθρα 494, 495 και 496 του Κ.Π.Δ. καταργούνται.

Άρθρο 47

Στο τέλος της παραγράφου 7 του άρθρου 497 του Κ.Π.Δ. προστίθεται εδάφιο που έχει ως εξής: «Αν η κατά το πρώτο εδάφιο αίτηση απορριφθεί, νέα αίτηση δεν μπορεί να υποβληθεί πριν παρέλθει ένας μήνας από τη δημοσίευση της απόφασης με την οποία απορρίφθηκε η προηγούμενη>>.

Άρθρο 48

1. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 501 του Κ.Π.Δ. τροποποιείται ως εξής:
« 1. Αν κατά τη συζήτηση της υπόθεσης ο εκκαλών δεν εμφανιστεί αυτοπροσώπως ή δια συνηγόρου του, αν συντρέχε. η περίπτωση της παραγράφου 2 του άρθρου 340, η έφεση απορρίπτεται ως ανυποστήρικτη».

2.-Η παράγραφος 3 του άρθρου 501 του Κ.Π.Δ. καταργείται και η παράγραφος 4 αυτού αριθμείται ως παράγραφος 3.

3.-Στο άρθρο 501 του Κ.Π.Δ. προστίθεται νέα παράγραφος 4, που έχει ως εξής:

<<4.-Αν μετά την έναρξη της συζήτησης της έφεσης λάβει χώρα διακοπή ή αναβολή αυτής και κατά τη νέα συζήτηση ο εκκαλών κατηγορούμενος, αν και κλητεύτηκε νομίμως, δεν εμφανιστεί όπως ορίζεται στην παράγραφο 1, δικάζεται σαν να ήταν παρών>>.

Άρθρο 49

1.-Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 502 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<1.-Αν ο εκκαλών εμφανιστεί ο ίδιος ή ο συνήγορός του στην περίπτωση της παραγράφου 2 του άρθρου 340, η συζήτηση αρχίζει και ο εισαγγελέας αναπτύσσει συνοπτικά την έφεση>>.

2.-Το τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου 502 αντικαθίσταται ως εξής:

<<Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται τα άρθρα 329-338, 340, 344, 347, 348, 349, 352, 357-363, 366-373>>.

Άρθρο 50

1.-Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 504 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<Αναίρεση κατά των αποφάσεων του πταισματοδικείου επιτρέπεται μόνο για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Α΄, Γ΄, Ε΄, ΣΤ΄ και Η΄>>.

2.-Η παράγραφος 3 του άρθρου 505 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής: «Όταν ζητείται αναίρεση απόφασης, υποβάλλονται στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου μαζί με την αίτηση αναίρεσης ή τη δήλωση που συντάσσεται με βάση το άρθρο 473 παρ. 2 ατελώς και δύο αντίγραφα, καθώς και δύο αντίγραφα των πρόσθετων λόγων και των υπομνημάτων του αναιρεσείοντος».

3.-Η περίπτωση β΄ του άρθρου 506 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<β)ο εισαγγελέας του πλημμελειοδικείου, του μεικτού ορκωτού δικαστηρίου ή του εφετείου (κατά τις διακρίσεις του άρθρου 505 παρ. 1 στοιχ. δ΄) αν η αθώωση οφείλεται σε εσφαλμένη εφαρμογή ή ερμηνεία ουσιαστικής ποινικής διάταξης>>.

4.-Η περίπτωση Η΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 510 του Κ.Π.Δ. καταργείται΄ η περίπτωση θ΄ αριθμείται ως περίπτωση Η΄ της ίδιας παραγράφου και αντικαθίσταται ως εξής: <<Η)η υπέρβαση εξουσίας. Υπέρβαση εξουσίας υπάρχει μόνον όταν το δικαστήριο: α)αποφάσισε για υπόθεση που δεν υπάγεται στη δικαιοδοσία του΄ β)έλυσε προκαταρκτικό ζήτημα που

υπάγεται σύμφωνα με ρητή διάταξη του νόμου στην αποκλειστική δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων. γ)έκρινε για την πολιτική αγωγή παραβαίνοντας αυτά που ορίζουν τα άρθρα 65 παρ. 1 και 66 παρ. 1. δ)χειροτέρευσε τη θέση του κατηγορουμένου ή τον καταδίκασε για έγκλημα για το οποίο δεν υποβλήθηκε νόμιμα η απαιτούμενη έγκληση ή αίτηση (άρθρα 41 και 50) ή για το οποίο δεν δόθηκε η άδεια δίωξης (άρθρ. 54) ή για το οποίο δεν έχει επιτραπεί ρητώς η έκδοση (άρθρ. 438)>>.

5.-Το άρθρο 511 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<Αν κριθεί παραδεκτή η αίτηση αναίρεσης και εμφανιστεί εκείνος που την άσκησε (άρθρο 515), ο Άρειος Πάγος εξετάζει αυτεπαγγέλτως, αν και δεν προτάθηκαν, τους λόγους της αναίρεσης που αναφέρονται στα στοιχεία Α΄, Γ΄, Δ΄, Ε΄, ΣΤ΄ και Η΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 510. Δεν επιτρέπεται όμως να χειροτερεύσει η θέση του κατηγορουμένου. Υπό τις ίδιες προϋποθέσεις ο Άρειος Πάγος αυτεπαγγέλτως λαμβάνει υπόψη το δεδικασμένο και, αν κριθεί και ένας βάσιμος λόγος, και την παραγραφή που επήλθε μετά τη δημοσίευση της προσβαλλομένης απόφασης. Επίσης, αυτεπαγγέλτως εφαρμόζει τον επιεικέστερο νόμο που ισχύει μετά τη δημοσίευσή της>>.

6.-Το άρθρο 514 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<Αν δεν εμφανιστεί ο αναιρεσείων, η αίτησή του απορρίπτεται και μπορεί να καταδικασθεί σε χρηματική ποινή έως εκατό ευρώ. Κατά της απορριπτικής απόφασης του Αρείου Πάγου δεν επιτρέπεται ένδικο μέσο. Επίσης δεν επιτρέπεται δεύτερη αίτηση αναίρεσης. Κατ' εξαίρεση, ακόμα και αν δεν εμφανιστεί ο αναιρεσείων, ο Άρειος Πάγος

αυτεπαγγέλτως: α)παραθέτει το σχετικό άρθρο του ποινικού νόμου που εφαρμόστηκε στην προσβαλλόμενη απόφαση, αν αυτό δεν έχει παρατεθεί σε αυτή ή έχει παρατεθεί εσφαλμένα και β)εφαρμόζει αυτεπαγγέλτως τον επιεικέστερο νόμο που ισχύει μετά τη δημοσίευση της απόφασης (άρθρ. 511)>>.

7.-Η παράγραφος 2 του άρθρου 517 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<Στην ίδια ενέργεια προβαίνει ο Άρειος Πάγος, αν η αναίρεση έγινε για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Η΄ δ΄>>.

8.-Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 518 του Κ.Π.Δ., αντικαθίσταται ως εξής:

<<Αν ασκηθεί αναίρεση επειδή έχει γίνει εσφαλμένη εφαρμογή ή ερμηνεία ουσιαστικής ποινικής διάταξης, ο Άρειος Πάγος δεν παραπέμπει την υπόθεση αλλά εφαρμόζει τη σωστή ποινική διάταξη και, αν δεν υπάρχει αξιόποινη πράξη, κηρύσσει αθώο τον κατηγορούμενο>>.

9.-Η πρώτη περίοδος του άρθρου 519 του Κ.Π.Δ., αντικαθίσταται ως εξής: «Αν η αναίρεση έγινε για έναν από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Α΄, Β΄, Γ΄, Δ΄ και Η΄,».

Άρθρο 51

1.-Το άρθρο 520, το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 523 («εξαιρείται η περίπτωση του άρθρου 520») του Κ.Π.Δ. απαλείφονται.

2.-Η παράγραφος 1 του άρθρου 524 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<Η συζήτηση στο δικαστήριο όπου παραπέμφθηκε η υπόθεση κατά τα άρθρα 518 παρ. 2 και 519 γίνεται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα. επίσης εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 135>>.

Άρθρο 52

1.-Οι παράγραφοι 1 και 3 του άρθρου 555 του Κ.Π.Δ. απαλείφονται.

2.-Η παράγραφος 2 του ίδιου άρθρου τίθεται ως μόνο κείμενο του άρθρου που τροποποιείται ως εξής: <<Η εκτέλεση της στερητικής της ελευθερίας ποινής αναβάλλεται αν ο καταδικασμένος προσβλήθηκε μετά την καταδίκη του από ψυχοπάθεια σε βαθμό που να μην έχει συνείδηση της εκτελούμενης ποινής· ταυτόχρονα διατάσσεται ο εγκλεισμός του καταδίκου σε δημόσιο ψυχιατρείο>>.

3.-Η περίπτωση β΄ του άρθρου 559 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής: «β) στις περιπτώσεις των άρθρων 555 και 556 στοιχ. α΄, το δικαστήριο των πλημμελειοδικών στην περιφέρεια του οποίου κρατείται εκείνος που καταδικάστηκε».

4.-Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 561 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής: «Κατά των αποφάσεων των δικαστηρίων που είναι αρμόδια, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 559΄, δεν επιτρέπεται ένδικο μέσο, εκτός από την περίπτωση του άρθρου 555, κατά την οποία επιτρέπεται μόνο το ένδικο μέσο της έφεσης κατά τους γενικούς ορισμούς».

Άρθρο 53

Η παράγραφος 3 του άρθρου 572 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

«3.-Στις φυλακές Πειραιώς (Κορυδαλλού), Θεσσαλονίκης (Διαβατών), Πατρών (Αγίου Στεφάνου) και Λάρισας, τις κατά τις παραγράφους 1 και 2 αρμοδιότητες ασκεί αντεισαγγελέας εφετών, επικουρούμενος από έναν εισαγγελέα πλημμελειοδικών

ο οποίος τον αναπληρώνει όταν δεν υπάρχει ή σε περίπτωση κωλύματος ή απουσίας του.

Οι εισαγγελείς αυτοί ορίζονται για ένα έτος από εκείνους που υπηρετούν στις οικείες εισαγγελίες με απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου, στην οποία προβλέπεται ολική ή μερική απαλλαγή από τα λοιπά καθήκοντά τους και εγκαθίστανται στο σωφρονιστικό κατάστημα. Η θητεία τους μπορεί να παραταθεί για ένα ακόμη έτος».

Άρθρο 54

Η παράγραφος 3 του άρθρου 575 του Κ.Π.Δ., που προστέθηκε με το άρθρο 2 του ν.2408/1996 (ΦΕΚ Α 104), καταργείται.

Άρθρο 55

1. Το άρθρο 583 του Κ.Π.Δ. αντικαθίσταται ως εξής:

<<1. Όταν η απόφαση απορρίπτει εξ ολοκλήρου την έφεση ή την αίτηση αναίρεσης ή επανάληψης διαδικασίας ή ακύρωσης της απόφασης (άρθρο 430) ή ακύρωσης της διαδικασίας (άρθρο 341), τα έξοδα επιβάλλονται σε καθέναν από εκείνους που άσκησαν το ένδικο μέσο ή την αίτηση.

2. Όταν με την απόφαση απορρίπτονται ενστάσεις ή άλλες αιτήσεις που υποβάλλονται από οποιοδήποτε διάδικο κατά τη διάρκεια της συζήτησης ποινικών υποθέσεων, δεν επιβάλλονται έξοδα».

2. Στο άρθρο 585 του Κ.Π.Δ προστίθεται παράγραφος 4 που έχει ως εξής:

«4. Ο εισαγγελέας όταν αρχειοθετεί τη μήνυση (άρθρο 43) ή απορρίπτει την έγκληση (άρθρο 47) επιβάλλει τα δικαστικά έξοδα σε βάρος του μηνυτή ή του εγκαλούντος, αν πειστεί ότι η μήνυση ή η έγκληση ήταν εντελώς ψευδής και έγινε από δόλο. Το ποσό των εξόδων είναι ίσο με εκείνο που επιβάλλεται στον κατηγορούμενο που καταδικάζεται από το μονομελές πλημμελειοδικείο».

3. Στο άρθρο 586 του Κ.Π.Δ. προστίθεται παράγραφος 4 που έχει ως εξής:

«4. Η πράξη αρχειοθέτησης με την οποία επιβάλλονται έξοδα μαζί με την επικύρωσή της από τον εισαγγελέα εφετών επιδίδονται στο μηνυτή. Ο μηνυτής ή ο εγκαλών στους οποίους επιβλήθηκαν έξοδα μπορούν να προσφύγουν στο συμβούλιο πλημμελειοδικών μέσα σε προθεσμία πέντε ημερών από την επίδοση της σχετικής πράξης αρχειοθέτησης ή της διάταξης μετά την επικύρωσή τους από τον εισαγγελέα εφετών».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Τροποποίηση διατάξεων του Ποινικού Κώδικα και άλλων διατάξεων ποινικού χαρακτήρα.

Άρθρο 56

1.-Η παράγραφος 2 του άρθρου 289 του ποινικού κώδικα, που προστέθηκε με το άρθρο 14 παρ. 1 του ν.2721/1999 (ΦΕΚ Α 112), αντικαθίσταται ως εξής:

<<Ο υπαίτιος των πράξεων της προηγούμενης παραγράφου και της πράξεως που προβλέπεται στο άρθρο 266 απαλλάσσεται από κάθε ποινή, αν με την ελεύθερη θέλησή του μέχρι την έναρξη της

αποδεικτικής διαδικασίας στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο έχει επιχειρήσει να μειώσει την έκταση του κινδύνου που έχει προκαλέσει και σε περίπτωση βλάβης ξένων πραγμάτων έχει ικανοποιήσει πλήρως τους ζημιωθέντες με την καταβολή του κεφαλαίου και των τόκων υπερημερίας και δηλώσουν τούτο ο παθών ή οι κληρονόμοι του>>.

2.- Η φράση «αν δεν υπάρχει περίπτωση να τιμωρηθεί για άλλη βαρύτερη αξιόποινη πράξη» που προστέθηκε στην παρ.1 του άρθρου 339 του Ποινικού Κώδικα με την παρ. 4 του άρθρου 11 Ν.3064/2002 (ΦΕΚ Α 248) τροποποιείται ως εξής: « αν δεν υπάρχει περίπτωση να τιμωρηθεί βαρύτερα για το έγκλημα του άρθρου 351Α».

3.-Η παράγραφος 2 του άρθρου 393 του Ποινικού Κώδικα, που έχει προστεθεί με το άρθρο 14 παρ. 1 του ν.2721/1999, αντικαθίσταται ως εξής:

<<ο υπαίτιος των πράξεων των άρθρων 382 παρ. 1 και 2 στοιχ. γ΄, 386, 386Α, εφόσον δεν τιμωρούνται σε βαθμό κακουργήματος, 388, 390, 404 παρ. 1 και 2, 405 παρ. 1 και 406 του Ποινικού Κώδικα, απαλλάσσεται από κάθε ποινή, αν με την ελεύθερη θέλησή του, ικανοποίησε πλήρως το ζημιωθέντα μέχρι την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την καταβολή του κεφαλαίου και των τόκων υπερημερίας και δηλώσουν τούτο ο παθών ή οι κληρονόμοι του>>.

Άρθρο 57

1.- Στο τέλος της παραγράφου 3 του άρθρου 21 του ν.1729/1987 (ΦΕΚ Α 144) όπως αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 20 παρ. 2 του ν. 1941/1991 και συμπληρώθηκε με το άρθρο 20 του

ν.2161/1993 (ΦΕΚ Α 110), προστίθεται εδάφιο που έχει ως εξής:

<<Αν κρίνει ότι οι πράξεις έχουν χαρακτήρα πλημμελήματος, αποφαίνεται σχετικώς με αιτιολογημένη διάταξη και με παραγγελία του προς τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών εισάγεται η υπόθεση από τον τελευταίο στο συμβούλιο πλημμελειοδικών>>.

2.-Τα κακουργήματα που προβλέπονται στο άρθρο 1 του ν.1960/1991 (ΦΕΚ Α 123), δικάζονται από τα τριμελή εφετεία κακουργημάτων. Οι εκκρεμείς υποθέσεις για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί απόφαση σε πρώτο βαθμό κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, αποσύρονται από τον αρμόδιο εισαγγελέα και εισάγονται στο τριμελές εφετείο κακουργημάτων.-

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'
Λοιπές διατάξεις

Άρθρο 58

1.- Το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 26 του κ.ν. 1756/1988 που προστέθηκε με το άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 2408/1996 (ΦΕΚ Α 104) και τροποποιήθηκε με το άρθρο 21 παρ. 2 του ν. 2521/1997 (ΦΕΚ Α 174), αντικαθίσταται ως εξής: «Στα πρωτοδικεία Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Πειραιώς ως ανακριτές ορίζονται πρωτοδίκες με πενταετή τουλάχιστον υπηρεσία, στην οποία συνυπολογίζεται και η υπηρεσία αυτών ως παρέδρων πρωτοδικείου και, σε περίπτωση που δεν υπηρετούν πρωτοδίκες με την πιο πάνω υπηρεσία ή αυτοί που υπηρετούν δεν

επαρκούν, ορίζονται ως ανακριτές οι κατά το διορισμό αρχαιότεροι».

2.- Στο άρθρο 44 του κ.ν. 1756/1988 προστίθεται παράγραφος 22, που έχει ως εξής: «22. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του ν. 1483/1984, όπως αντικαταστάθηκαν από τις διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 2639/1998, ισχύουν και για τους δικαστικούς λειτουργούς».

3.- Ο αριθμός των οργανικών θέσεων των δικαστικών λειτουργών των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων αυξάνεται από την 1η Ιουνίου 2003, ως εξής:

α. των προέδρων εφετών κατά έξι (6) και ορίζεται συνολικά σε ενενήντα (90),

β. των εισαγγελέων εφετών κατά δύο (2) και ορίζεται συνολικά τριάντα εννέα (39),

γ. των εφετών, κατά τριάντα εννέα (39) και ορίζεται συνολικά σε τριακόσιες ογδόντα τέσσερις (384),

δ. των αντεισαγγελέων εφετών κατά δέκα (10) και ορίζεται συνολικά σε εκατόν μία (101),

ε. των πρωτοδικών και παρέδρων πρωτοδικείου κατά τριάντα πέντε (35) και ορίζεται συνολικά σε οκτακόσιες είκοσι πέντε (825),

στ. των αντεισαγγελέων πρωτοδικών και παρέδρων εισαγγελίας κατά δέκα πέντε (15) και ορίζεται συνολικά σε διακόσιες σαράντα επτά (247),

ζ. των ειρηνοδικών Α΄τάξης κατά εκατόν τριάντα (130) και ορίζεται συνολικά σε διακόσιες εξήντα πέντε (265) με αντίστοιχη μείωση του αριθμού των οργανικών θέσεων των ειρηνοδικών Γ΄και Δ΄τάξης, ο οποίος ορίζεται σε εκατόν πενήντα έξι (156). Η μείωση αυτή θα πραγματοποιηθεί μετά την προαγωγή αντίστοιχου αριθμού ειρηνοδικών Γ΄ Τάξης σε ειρηνοδίκες Β΄ Τάξης.

4.- Ο αριθμός των οργανικών θέσεων των παρέδρων του Συμβουλίου Επικρατείας αυξάνεται από την 1η Ιουνίου 2003 σε δύο (2) και ορίζεται συνολικά σε πενήντα δύο (52).

5.- Ο αριθμός των οργανικών θέσεων των δικαστών των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων αυξάνεται από την 1η Ιουνίου 2003, ως εξής:

α. των προέδρων εφετών κατά δύο (2) και ορίζεται συνολικά σε πενήντα πέντε (55),

β. των εφετών κατά οκτώ (8) και ορίζεται συνολικά σε εκατόν ενενήντα οκτώ (198),

γ. των προέδρων πρωτοδικών κατά δύο (2) και ορίζονται συνολικά σε ενενήντα έξι (96),

δ. των πρωτοδικών και παρέδρων πρωτοδικείων κατά δέκα πέντε (15) και ορίζεται συνολικά σε τετρακόσιες δύο (402).

6.- Ο αριθμός των οργανικών θέσεων των συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου αυξάνεται από την 1η Ιουνίου 2003 κατά μία (1) και ορίζεται συνολικά σε 25 και από την 1η Ιουνίου 2004 κατά μία (1) επίσης και ορίζεται συνολικά σε 26.

7.-Με απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου μπορεί να ανατίθεται προσωρινά και για χρονικό διάστημα που δεν θα υπερβαίνει την τριετία η άσκηση καθηκόντων αντεπιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου στις κενές και εφεξής κενούμενες θέσεις αντεπιτρόπων.

8.-Οι συμμετέχοντες στις δημόσιες συνεδριάσεις της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου φορούν τήβεννο, η οποία καθορίζεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης μετά από σύμφωνη γνώμη της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

9.-Η παράγραφος 2 του άρθρου 51 του Οργανισμού του Ελεγκτικού Συνεδρίου (Π.Δ. 774/1980) αντικαθίσταται ως εξής:

«Η εκπρόθεσμη κατάθεση στο Ελεγκτικό Συνέδριο του κατά την προηγούμενη παράγραφο αποδεικτικού κοινοποίησης συνεπάγεται το απαράδεκτο της συζήτησης του ενδίκου μέσου».

Άρθρο 59

1.-Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 13 του Κώδικα Συμβολαιογράφων (ν. 2830/2000) αντικαθίσταται ως εξής: «Σε κάθε άλλη περίπτωση τρίτος, που έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να λάβει τα παραπάνω έγγραφα κατόπιν παραγγελίας του εισαγγελέα πρωτοδικών».

2.- Το πρώτο εδάφιο του στοιχείου γ΄ της παραγράφου 4 του άρθρου 25 του Κώδικα Συμβολαιογράφων (ν. 2830/2000), που αντικαταστάθηκε με το άρθρο 11 του ν. 2993/2002, αντικαθίσταται ως εξής: «Ομάδες βαθμολόγησης στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, καθεμία των οποίων αποτελείται από δύο (2) προέδρους Εφετών των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων και έναν (1) συμβολαιογράφο και για τη βαθμολόγηση των γραπτών στις ξένες γλώσσες από καθηγητές ξένων γλωσσών

πανεπιστημίου ή Τ.Ε.Ι. ή μέσης εκπαίδευσης οι οποίες και έχουν την ευθύνη της βαθμολόγησης των γραπτών δοκιμίων των υποψηφίων».

3.- Το έκτο εδάφιο της παραγράφου 7 του άρθρου 25 του Κώδικα Συμβολαιογράφων (ν. 2830/2000), που αντικαταστάθηκε με το άρθρο 11 του ν. 2993/2002, αντικαθίσταται ως εξής: «Η συνολική βαθμολογία του κάθε υποψηφίου προκύπτει από το άθροισμα των βαθμών των πέντε (5) μαθημάτων το οποίο προσαυξάνεται τόσες μονάδες, όσες αντιστοιχούν στο γινόμενο του βαθμού που πέτυχε ο υποψήφιος σε κάθε ξένη γλώσσα με συντελεστή 0,10».

4.- Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 40 του Κώδικα Συμβολαιογράφων (ν. 2830/2000) διαγράφεται.

5.- Η παράγραφος 2 του άρθρου 41 του Κώδικα Συμβολαιογράφων (ν. 2830/2000) αντικαθίσταται ως εξής: «Το διοικητικό συμβούλιο κάθε Συμβολαιογραφικού Συλλόγου, με απόφασή του, μπορεί να ορίζει μέλη ή υπαλλήλους του Συλλόγου να ενεργούν ελέγχους στους συμβολαιογράφους της περιφέρειάς τους για να διαπιστώνεται η συμμόρφωση προς τις διατάξεις αυτού του Κώδικα που αφορούν τα κρατικά συμβόλαια και κάθε άλλου νόμου που έχει σχέση με την εγκυρότητα και τη σύννομη κατάρτιση όλων των συμβολαιογραφικών πράξεων».

6.- Το άρθρο 97 του Κώδικα Συμβολαιογράφων (ν. 2830/2000) αντικαθίσταται ως εξής:

«1.- Συμβολαιογραφικοί Σύλλογοι, μέλη των οποίων είναι υποχρεωτικά οι συμβολαιογράφοι της περιφέρειάς τους, είναι όσοι έχουν ιδρυθεί και λειτουργούν κατά την έναρξη ισχύος του Κώδικα Συμβολαιογράφων (ν.2830/2000), δηλαδή οι Συμβολαιογραφικοί Σύλλογοι Εφετείων α) Αθηνών-Πειραιώς-Αιγαίου και Δωδεκανήσου, β) Θεσσαλονίκης,

γ) Θράκης, δ) Ιωαννίνων, ε) Κερκύρας, στ) Κρήτης, ζ) Λάρισας, η) Ναυπλίου και θ) Πάτρας.

2.- Με αίτηση των δύο τρίτων (2/3) του συνολικού αριθμού των συμβολαιογράφων της περιφέρειας ενός Εφετείου, μπορεί να ιδρυθούν νέοι Συμβολαιογραφικοί Σύλλογοι με έδρα αυτή του Εφετείου».

7.- Το άρθρο 100 του Κώδικα Συμβολαιογράφων (ν. 2830/2000) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 100

Πόροι Συμβολαιογραφικών Συλλόγων.

Πόροι κάθε Συμβολαιογραφικού Συλλόγου είναι:

α) Η ετήσια συνδρομή των μελών του, όπως αυτή καθορίζεται κάθε φορά με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου.

β) Τα κατά τα άρθρα 115, 117 και 118 του παρόντος εισπραττόμενα δικαιώματά του.

γ) Τα δικαιώματα για την έκδοση από το αρχειοφυλακείο αντιγράφων όλων των ειδών συμβολαίων και εγγράφων γενικά, τα οποία βρίσκονται σε αυτό και εφόσον το αρχειοφυλακείο δεν αποτελεί χωριστή δημόσια ή άλλη υπηρεσία κατά τα αναφερόμενα ειδικότερα στο σχετικό για το αρχειοφυλακείο κεφάλαιο του Κώδικα αυτού.

δ) Έκτακτες εισφορές, δωρεές και χορηγίες.

ε) Τα δικαιώματα για την έκδοση αντιγράφων συμβολαίων και κάθε είδους πράξεων για χρήση του Δημοσίου.

στ) Τα δικαιώματα που προβλέπονται στην παράγραφο 5 του άρθρου 40 του παρόντος και

ζ) Κάθε άλλο έσοδο που θα προκύψει από οποιαδήποτε άλλη αιτία με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου.

8.- Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 103 του Κώδικα Συμβολαιογράφων (ν. 2830/2000) αντικαθίσταται ως εξής: «Επίσης με

απόφαση του διοικητικού συμβουλίου ορίζεται το ποσό που καταβάλλεται κατά μήνα στον πρόεδρο του συλλόγου για έξοδα παραστάσεως».

9.- Το πρώτο εδάφιο του στοιχείου στ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 107 του Κώδικα Συμβολαιογράφων (ν.2830/2000) αντικαθίσταται ως εξής: «στ) Να επιλαμβάνεται της επίλυσης διαφορών μεταξύ των μελών του Συλλόγου, να εξετάζει, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν εγγράφου ή προφορικής αναφοράς ή ανακοίνωσης δημόσιας αρχής, τη συμπεριφορά του συμβολαιογράφου, προς διαπίστωση αν στη συγκεκριμένη περίπτωση αντίκειται ή όχι στη συμβολαιογραφική δεοντολογία και στην κείμενη νομοθεσία, να απευθύνει παρατηρήσεις στο συμβολαιογράφο ή να αποστερεί αυτόν μιας έως έξι διανομών από τα κρατικά συμβόλαια ή να παραπέμπει την υπόθεση στο αρμόδιο για την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης όργανο».

10.- Το πρώτο εδάφιο του στοιχείου β΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 120 του Κώδικα Συμβολαιογράφων (ν.2830/2000) αντικαθίσταται ως εξής: «β) Ποσοστό μέχρι πέντε τις εκατό (5%) υπέρ του ειδικού λογαριασμού που έχει συσταθεί με το άρθρο 30 του Ν. 4507/1966 στην Τράπεζα της Ελλάδος με τον τίτλο «Λογαριασμός διανομής δικαιωμάτων προερχομένων εκ συντάξεως κρατικών συμβολαίων».

11.- Η παράγραφος 3 του άρθρου 120 του Κώδικα Συμβολαιογράφων (ν.2830/2000) καταργείται και οι παράγραφοι 4 και 5 του ίδιου άρθρου αναριθμούνται ως παράγραφοι 3 και 4.

12.- Το στοιχείο β΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 130 του Κώδικα Συμβολαιογράφων (ν.2830/2000) αντικαθίσταται ως εξής: «β) συνημμένα δικαιολογητικά, που αφορούν πλειστηριασμούς που εκκρεμούν ή έχουν ενεργηθεί προ δεκαετίας

προκειμένου για ακίνητα και προ πενταετίας, προκειμένου για κινητά, εκτός των απογράφων».

13.- Συμβολαιογράφοι, οι οποίοι συμμετείχαν επιτυχώς σε διαγωνισμό για κάλυψη άλλης θέσης συμβολαιογράφου και συνεπεία δικαστικών αποφάσεων ακυρώνεται ο διορισμός τους, για λόγο που δεν οφείλεται στους ίδιους, παραμένουν ως υπεράριθμοι στην θέση που κατείχαν, καταλαμβάνοντας σύμφωνα με τη σειρά αρχαιότητας τις κενές θέσεις που κενώνονται.

14.- Στο τέλος της παραγράφου 9 του άρθρου 9 του ν. 2993/2002 προστίθεται νέο εδάφιο, που έχει ως εξής: «Εάν ο αριθμός των υπαλλήλων των υποθηκοφυλακείων που υπηρετούν στην περιφέρεια εφετείου δεν επαρκεί για να διενεργηθούν εκλογές για την ανάδειξη υπαλλήλων υποθηκοφυλακείων, ως μελών των οικείων υπηρεσιακών συμβουλίων, στα εν λόγω συμβούλια συμμετέχουν οι εκλεγμένοι υπάλληλοι των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων και εισαγγελιών των αντίστοιχων εφετειακών περιφερειών».

15.- Η παράγραφος 1 του άρθρου 7 του Κώδικα Δικαστικών Επιμελητών (ν. 2318/1995) αντικαθίσταται ως εξής: «Ο υποψήφιος μπορεί να συμμετάσχει στο διαγωνισμό για την περιφέρεια οποιουδήποτε πρωτοδικείου της χώρας επιθυμεί, ανεξάρτητα από το σύλλογο στον οποίο έχει εγγραφεί ως ασκούμενος. Στην αίτησή του συμμετοχής στο διαγωνισμό μπορεί να δηλώσει και δεύτερη προτίμηση για την περιφέρεια μόνο του πρωτοδικείου που υπάγεται στην αρμοδιότητα του ίδιου συλλόγου».

16.- Η πρώτη περίοδος της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του Κώδικα Δικαστικών Επιμελητών (ν.2318/1995) αντικαθίσταται ως εξής: «Ο υποψήφιος, που προτίθεται να διαγωνιστεί, καταθέτει στο

γραμματέα του πρωτοδικείου της πρώτης επιλογής του το αργότερο είκοσι ημέρες πριν από το διαγωνισμό, αίτηση συμμετοχής στην οποία επισυνάπτονται:».

17.- Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 43 του Κώδικα Δικαστικών Επιμελητών (ν.2318/1995) αντικαθίσταται ως εξής: «Αν υπάρχουν τόσες κενές θέσεις σε περιφέρεια πρωτοδικείου, στην οποία ο αριθμός των οργανικών θέσεων δεν υπερβαίνει τις οκτώ, ή έκτακτα κωλύματα των υπηρετούντων σε αυτό, ώστε οι απομένοντες δικαστικοί επιμελητές να μην επαρκούν για τις ανάγκες της περιφέρειας αυτής, μπορεί ο Υπουργός Δικαιοσύνης, μετά από γνώμη των προέδρων πρωτοδικών και των προέδρων των οικείων συλλόγων δικαστικών επιμελητών, με απόφασή του να αποσπάσει προσωρινά δικαστικό επιμελητή, που το ζητά, από περιφέρεια άλλου πρωτοδικείου».

18.- Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 47 του Κώδικα Δικαστικών Επιμελητών (ν.2318/1995) προστίθεται νέο εδάφιο που έχει ως εξής: «Αν δεν υπάρχει κενή οργανική θέση διορίζεται ως υπεράριθμος και καταλαμβάνει την πρώτη οργανική θέση που θα κενωθεί».

19.- Στο τέλος του άρθρου 114 του Κώδικα Δικαστικών Επιμελητών (ν.2318/1995) προστίθεται νέο εδάφιο, που έχει ως εξής: «Η πρόσκληση γνωστοποιείται στα μέλη τρεις τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συνεδρίαση».

Άρθρο 60

1.- Τα στοιχεία β΄ και γ΄ της παραγράφου 4 του άρθρου 31 του ν. 2915/2001 αντικαθίστανται ως εξής: «β) δύο ιατροδικαστές Α΄ τάξης των Ιατροδικαστικών υπηρεσιών, οι οποίοι υπηρετούν στην έδρα του υπηρεσιακού Συμβουλίου, με τους αναπληρωτές τους

και, εν ελλείψει, ιατροδικαστές Β΄τάξης και γ) δύο αιρετούς εκπροσώπους των ιατροδικαστών Α΄ή Β΄ή Γ΄τάξης, με τους αναπληρωτές τους.

2.- α.Το ειδικό επίδομα Ιατροδικαστικής υπηρεσίας που προβλέπεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 12 του ν.2521/1997 (ΦΕΚ. 174 Α΄) όπως αυτό διαμορφώθηκε με παράγραφο 5 εδάφιο α΄του άρθρου 49 του ν.2873/2000 (ΦΕΚ 285 Α) και η πάγια μηνιαία αποζημίωση, που προβλέπεται για τους Ιατροδικαστές στο εδάφιο β΄της παραγράφου 5 του ίδιου άρθρου, αυξάνονται σε 800 και 500 ευρώ, αντιστοίχως.

β. Στους υπαλλήλους των κλάδων ΠΕ Παθολογοανατόμων και ΥΕ Νεκροτόμων των Ιατροδικαστικών υπηρεσιών, χορηγείται, λόγω των ειδικών συνθηκών προσφοράς των υπηρεσιών τους, επίδομα ειδικών συνθηκών οριζόμενο κατά μήνα σε 240 ευρώ.

3.- Στο Πρωτοδικείο Αθηνών συνιστάται μια θέση κλάδου ΠΕ ιατρών, ειδικότητας παθολογίας και μια θέση κλάδου ΤΕ νοσηλευτικής».

4.-Η προθεσμία της παραγράφου 2 του άρθρου 51 του ν. 2721/1999, η οποία παρατάθηκε με το άρθρο 14 του ν. 2943/2001, το άρθρο 14 παρ. 11 του ν. 3038/2002 και την κοινή απόφαση 196445/16-12-2002 (ΦΕΚ Β΄1573) των Υπουργών Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, αναφορικά με τη δύναμη των βαθμοφόρων της Ελληνικής Αστυνομίας, που διατίθεται για την ενίσχυση της Υπηρεσίας Εξωτερικής Φρούρησης Καταστημάτων Κράτησης Υπουργείου Δικαιοσύνης, παρατείνεται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2003. Η προθεσμία αυτή είναι δυνατόν να παραταθεί περαιτέρω μέχρι την 30η Ιουνίου 2004 με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης.

5.- Οι προθεσμίες της παραγράφου 12 του άρθρου 14 του ν. 3038/2002, αναφορικά με τις μεταγωγές

κρατουμένων από την Ελληνική Αστυνομία, παρατείνονται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2003. Οι προθεσμίες αυτές είναι δυνατόν να παραταθούν περαιτέρω μέχρι την 30η Ιουνίου 2004 με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης.

6.- Στο τέλος της παραγράφου 7 του άρθρου 5 του Ν.2408/96, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με την παράγραφο 15 του άρθρου 3 του Ν. 2479/97 και την παράγραφο 5 εδ. δ΄του άρθρου 21 του Ν. 2521/97 προστίθεται εδάφιο ιβ, που έχει ως εξής:

«ιβ.) Η εταιρεία στα πλαίσια της αρμοδιότητας της για την απόκτηση γηπέδων υποβάλλει στο ΤΑΧΔΙΚ τη σχετική γνωμοδότηση καταλληλότητας και την ανάλογη πρόταση, η οποία εισάγεται υποχρεωτικώς και χωρίς άλλη διαδικασία στο Δ.Σ. του ΤΑΧΔΙΚ προκειμένου να ληφθεί απόφαση.

Η εποπτεύουσα το ΤΑΧΔΙΚ υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης ως και κάθε άλλη αρμόδια υπηρεσία αυτού μετά την έκδοση της αποφάσεως του Δ.Σ. του ΤΑΧΔΙΚ, υποχρεούται να προβεί σε κάθε περαιτέρω απαιτούμενη ενέργεια για την ολοκλήρωση της διαδικασίας αποκτήσεως των ως άνω γηπέδων.

Άρθρο 61

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα 1 Μαΐου 2003

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ

Μ. ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
(άρθρο 75 παρ. 3 του Συντάγματος)

Στο σχέδιο νόμου «Επιτάχυνση της ποινικής διαδικασίας και άλλες διατάξεις».

Με τις διατάξεις του προτεινόμενου νομοσχεδίου, προκαλούνται επί του κρατικού προϋπολογισμού τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

1. Ετήσια δαπάνη ύψους **225.121 ΕΥΡΩ** περίπου, που αναλύεται ως ακολούθως:

α. **27.000 ΕΥΡΩ** περίπου, από τη σύσταση στο Πρωτοδικείο Αθηνών δύο (2) νέων οργανικών θέσεων, [μίας (1) ΠΕ Ιατρών Παθολόγων και μίας (1) ΤΕ. Νοσηλευτικής]. **(άρθρο 60 παρ. 3)**

β. **89.485 ΕΥΡΩ** περίπου, από την αύξηση κατά 213.06 ΕΥΡΩ του ειδικού επιδόματος ιατροδικαστικής υπηρεσίας, που καταβάλλεται στους Ιατροδικαστές. **(άρθρο 60 παρ. 2α΄)**

γ. **25.116 ΕΥΡΩ** περίπου, από την αύξηση κατά 59.80 ΕΥΡΩ της πάγιας μηνιαίας αποζημίωσης, που καταβάλλεται στο ανωτέρω προσωπικό. **(άρθρο 60 παρ. 2α΄)**

δ. **83.520 ΕΥΡΩ** περίπου, από τη χορήγηση στους υπαλλήλους των κλάδων ΠΕ Παθολογοανατόμων και ΥΕ Νεκροτόμων των ιατροδικαστικών υπηρεσιών, μηνιαίου επιδόματος ειδικών συνθηκών, ύψους 240 ΕΥΡΩ. **(άρθρο 60 παρ. 2β΄)**

2.α. Ετήσια δαπάνη ύψους **5.750.000 ΕΥΡΩ** περίπου, από την αύξηση από 1/6/2003 των οργανικών θέσεων των: **i)** δικαστικών λειτουργών των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων, κατά διακόσιες τριάντα επτά (237),
ii) παρέδρων του ΣτΕ, κατά δύο (2)
iii) δικαστών των τακτικών διοικητικών δικαστηριών, κατά είκοσι επτά (27)
iv) συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κατά μία (1) **(άρθρο 58 παρ.3-6)**
Η εν λόγω δαπάνη για το τρέχον οικονομικό έτος περιορίζεται στο ποσό των **3.100.000 ΕΥΡΩ** περίπου. Σημειώνεται ότι, με την ανωτέρω δαπάνη έχει συμψηφισθεί η αποτροπή δαπάνης, που προκαλείται από την κατάργηση 130 θέσεων Ειρηνοδικών Γ΄ και Δ΄ Τάξης, μετά την προαγωγή αντίστοιχου αριθμού Ειρηνοδικών Γ΄ σε Β΄ Τάξης.

β. Δαπάνη ύψους **21.000 ΕΥΡΩ** για το 2004 και **39.000 ΕΥΡΩ** για κάθε επόμενο έτος, από την αύξηση κατά μία (1) των οργανικών θέσεων συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου από 1/6/2004. **(άρθρο 58 παρ. 6)**

3. Ετήσια δαπάνη μακροχρονίως, από την χορήγηση αυξημένης σύνταξης στους αποχωρούντες της υπηρεσίας ιατροδικαστές, λόγω αύξησης των συντάξιμων αποδοχών τους συνεπεία της αναπροσαρμογής του ειδικού μηνιαίου επιδόματος ιατροδικαστικής υπηρεσίας από 586.94 σε 800 ΕΥΡΩ. Η εν λόγω δαπάνη θα πραγματοποιείται σταδιακά στο βαθμό αποχώρησης των ιατροδικαστών και εκτιμάται για καθένα εξ' αυτών στο ποσό των **2.500 ΕΥΡΩ** περίπου ετησίως, μετά τη σταδιακή ενσωμάτωση ολόκληρου του ανωτέρω επιδόματος στις συντάξιμες αποδοχές. **(άρθρο 60 παρ. 2α)**

4. Εφάπαξ δαπάνη ύψους **1.627.290 ΕΥΡΩ** . από την παράταση, κατά έξι (6) μήνες, ήτοι μέχρι 31-12-2003. των προθεσμιών μέχρι τις οποίες: **i)** η Υπηρεσία Εξωτερικής Φρούρησης Καταστημάτων Κράτησης (Υ.Ε.Φ.ΚΑ.Κ.) υποβοηθείται στο έργο της από βαθμοφόρους της Ελληνικής Αστυνομίας (ΕΛ.ΑΣ.),

ii) η Υ.Ε.Φ.ΚΑ.Κ. ενισχύεται με προσωπικό και μέσα της ΕΛ.ΑΣ. για τη διενέργεια των προβλεπόμενων. από τις ανωτέρω διατάξεις πάσης φύσεως μεταγωγών κρατουμένων και

iii) η ΕΛ.ΑΣ. διενεργεί τις εν λόγω μεταγωγές στους νομούς Αττικής. Θεσσαλονίκης και Αχαΐας. **(άρθρο 60 παρ. 4 και 5)**

5. Ενδεχόμενη εφάπαξ δαπάνη ύψους **1.627.290 ΕΥΡΩ** από τυχόν παράταση μέχρι 30/6/2004. της ανωτέρω (παρ.4) προθεσμίας. **(άρθρο 60 παρ. 4 και 5)**

6. Ετήσια δαπάνη από την επιστροφή εγγυήσεων που έχουν τεθεί σε κατηγορουμένους, ως περιοριστικός όρος, για την εμφάνισή τους στην ανάκριση ή στο δικαστήριο και για τους οποίους παύει η εναντίον τους ποινική δίωξη. Η εν λόγω δαπάνη εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα. **(άρθρο 18)**

7. Εφάπαξ δαπάνη από την προμήθεια τηβέννων για τους συμμετέχοντες στις δημόσιες συνεδριάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Η δαπάνη αυτή εκτιμάται στο ποσό των **17.500 ΕΥΡΩ. (άρθρο 58 παρ. 8)**

Οι ανωτέρω δαπάνες θα καλύπτονται από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου Δικαιοσύνης, πλην των υπό στοιχεία 3. 4 και 5 αναφερόμενων δαπανών, οι οποίες θα βαρύνουν, η μεν πρώτη τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, οι δε άλλες τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης.

8. Ενδεχόμενη απώλεια εσόδων από τη μη κατάπτωση εγγυήσεων, που κατατίθενται, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 497 του Κ.Π.Δ., στην περίπτωση απόρριψης της έφεσης ως ανυποστήρικτης. **(άρθρο 48 παρ. 1)**

Η εν λόγω απώλεια εσόδων θα αναπληρώνεται από άλλες πηγές εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού.

Αθήνα 7 Μαΐου 2003

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ
Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ	Φ. ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ	Μ. ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ.2.ΕΙΔ.

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμ. 85/4/2003

ΕΚΘΕΣΗ

Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
(άρθρο 75 παρ. 1 του Συντάγματος)

Επί νομοσχεδίου του Υπουργείου Δικαιοσύνης «Επιτάχυνση της ποινικής διαδικασίας και άλλες διατάξεις».

Με τις διατάξεις του ανωτέρω σχεδίου νόμου: **α)** τροποποιούνται ορισμένες διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (Κ.Π.Δ.) και του Ποινικού Κώδικα (Π.Κ.), **β)** αυξάνονται οι οργανικές θέσεις των: **i)** δικαστικών λειτουργών των πολιτικών, ποινικών και τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, **ii)** Συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου **iii)** Παρέδρων του Συμβουλίου της Επικρατείας και **γ)** ρυθμίζονται διάφορα άλλα θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Ειδικότερα:

I. <u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄</u>

Τροποποιούνται – συμπληρώνονται ορισμένες διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (Κ.Π.Δ.) και ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

1. Τροποποιούνται τα δικαιώματα που έχει ο Υπουργός Δικαιοσύνης, για την ποινική δίωξη αξιόποινων πράξεων. Ειδικότερα, το δικαίωμά του να παραγέλλει την ποινική δίωξη των εν λόγω πράξεων, συνίσταται στο εξής σε παραγγελία προς τον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών, για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης.

Επίσης, σε υποθέσεις εξαιρετικής φύσης, ο Υπουργός Δικαιοσύνης μπορεί να ζητά μόνο από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, να παραγγείλει τη διενέργεια ανάκρισης και την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο, κατ' απόλυτη προτεραιότητα. **(άρθρο 1)**

2.α. Επανακαθορίζεται η διαδικασία που ακολουθείται για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης. Συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, καθορίζονται:
i) η διαδικασία, σε περίπτωση που η προκαταρκτική εξέταση ενεργείται μετά από μήνυση ή έγκληση κατ' ορισμένου προσώπου ή όταν κατά τη διάρκειά της αποδίδεται η τέλεση αξιόποινης πράξης σε ορισμένο πρόσωπο.
ii) η ανώτατη χρονική διάρκεια της διαδικασίας αυτής.

β. Προβλέπεται ότι, η προκαταρκτική εξέταση μπορεί, όπως και η προανάκριση, να ανατίθεται και σε δημόσιους υπαλλήλους, υπό τη διεύθυνση και την εποπτεία εισαγγελέα πλημμελειοδικών. **(άρθρα 2 και 3)**

3.α. Ορίζεται ότι σε περίπτωση κακουργημάτων ή πλημμελημάτων, που δικάζονται από τα τριμελή πλημμελειοδικεία, απαιτείται προκειμένου να κινηθεί η ποινική δίωξη, η διενέργεια προηγουμένως προκαταρκτικής εξέτασης ή των προανακριτικών πράξεων του άρθρου 243 παρ. 2 του Κ.Π.Δ. ή ένορκη διοικητική εξέταση από αρμόδια αρχή, καθώς και η συγκέντρωση επαρκών ενδείξεων.

β. Καθορίζονται οι περαιτέρω ενέργειες των εισαγγελέων πλημμελειοδικών και εφετών, κατά περίπτωση. **(άρθρο 5)**

4. Επανακαθορίζεται (διευρύνεται) η αρμοδιότητα του μονομελούς πλημμελειοδικείου για την εκδίκαση πλημμελημάτων. Έτσι στη δικαιοδοσία του δικαστηρίου αυτού υπάγονται εφεξής και τα πλημμελήματα που τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών ή με φυλάκιση και χρηματική ποινή, εκτός των προβλεπόμενων εξαιρέσεων. **(άρθρο 8)**

5.α. Τίθεται χρονικό όριο στη διάρκεια της προανάκρισης, η οποία μπορεί να παρατείνεται με έγκριση του εισαγγελέα εφετών.

β. Καθορίζεται ο τρόπος και η διαδικασία περαίωσης της προανάκρισης.

γ. Προβλέπεται ότι αν μετά την αρχειοθέτηση και πριν από την παραγραφή της πράξης, προκύψουν νέα περιστατικά ή στοιχεία που δικαιολογούν την επανεξέταση της υπόθεσης, αυτή ανασύρεται από το αρχείο και επανεξετάζεται. **(άρθρα 11 και 12)**

6. Προβλέπεται ότι εφεξής κύρια ανάκριση διενεργείται μόνο για κακουργήματα, σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία. **(άρθρο 13)**

7. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με: **i)** τη δήλωση της διεύθυνσης κατοικίας των εξεταζόμενων κατά την προανάκριση κατηγορουμένων και **ii)** την επίδοση των σχετικών ποινικών δικογράφων σ' αυτούς, στην περίπτωση που η δηλούμενη διεύθυνση της κατοικίας ή διαμονής τους είναι ανύπαρκτη ή ελλιπής ή ο κατηγορούμενος αρνείται να δηλώσει τα πιο πάνω στοιχεία.
(άρθρο 14)

8. Καταργείται η δυνατότητα άσκησης αναίρεσης, από τον κατηγορούμενο και τον εισαγγελέα, κατά των βουλευμάτων, με τα οποία παρατείνεται η προσωρινή κράτηση ή επιλύονται αμφιβολίες ή αντιρρήσεις ως προς την παράταση ή τη συμπλήρωση των ανώτατων ορίων αυτής. **(άρθρο 16)**

9. Προβλέπεται ότι το δικαστήριο, που αποφασίζει την αναβολή της εκδίκασης μιας υπόθεσης, αποφασίζει και για την παράταση ή μη της προσωρινής κράτησης του κατηγορουμένου, υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις.
(άρθρο 17)

10. Προβλέπεται επίσης ότι η εγγύηση, που έχει επιβληθεί στον κατηγορούμενο, ως περιοριστικός όρος για την εμφάνισή του στην ανάκριση ή

στο δικαστήριο, επιστρέφεται και στην περίπτωση που παύει η εναντίον του ποινική δίωξη. **(άρθρο 18)**

11.i) Τροποποιούνται οι διατάξεις του άρθρου 308 του Κ.Π.Δ., που ρυθμίζουν θέματα περάτωσης της κύριας ανάκρισης, το τέλος της οποίας κηρύσσεται στο εξής σε κάθε περίπτωση, από το συμβούλιο πλημμελειοδικών.
ii) Διατηρούνται σε ισχύ οι διατάξεις ειδικών ποινικών νόμων, που προβλέπουν διαφορετικό, από τον οριζόμενο με τις ανωτέρω διατάξεις, τρόπο περάτωσης της ανάκρισης. **(άρθρο 20)**

12. Τροποποιούνται οι διατάξεις του άρθρου 340 του Κ.Π.Δ. και προβλέπεται ότι, ο κατηγορούμενος μπορεί να εκπροσωπείται στο δικαστήριο από συνήγορο, για όλες τις αξιόποινες πράξεις που τιμωρούνται ως πλημμελήματα.

Προς τούτο, προσαρμόζονται ανάλογα οι σχετικές, με την εκπροσώπηση του κατηγορουμένου από συνήγορο, διατάξεις του Κ.Π.Δ.
(άρθρα 24, 25, 26, 27, 28,34, 35, 48 και 49)

13.α. Ρυθμίζονται εκ νέου τα ζητήματα αναβολής και διακοπής της δίκης. Μεταξύ άλλων προβλέπεται ότι: i) η διακοπή της δίκης για σημαντικά αίτια, επιτρέπεται μόνο για ένα δεκαπενθήμερο και μέχρι δύο φορές.
ii) η δεύτερη αναβολή διατάσσεται μόνο εφ' όσον βεβαιώνεται αιτιολογημένα στη σχετική απόφαση του Δικαστηρίου ότι, το σημαντικό αίτιο δε μπορεί να αντιμετωπιστεί με τη διακοπή της δίκης ή εάν η διακοπή αυτής είναι αδύνατη.
iii) αυξάνεται σε 15 ημέρες (από 3 ή 5 που προβλέπεται σήμερα) η χρονική διάρκεια της διακοπής της δίκης, για την εμφάνιση ή την προσαγωγή μαρτύρων ή για ανυπέρβλητο κώλυμα, που παρουσιάστηκε κατά τη διαδικασία (στο Εφετείο) κ.λ.π. **(άρθρα 29, 31 και 32)**

14.i) Καθορίζονται οι προϋποθέσεις, υπό τις οποίες διατάσσεται η αναστολή εκτέλεσης απόφασης, κατά της οποίας ασκείται αναίρεση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 471 Κ.Π.Δ.
ii) Ορίζεται ότι, δεύτερη αίτηση αναστολής εκτέλεσης απόφασης από τον κατηγορούμενο είναι απαράδεκτη, αν δεν παρέλθουν δύο (2) μήνες από την απόρριψη της προηγούμενης για οποιονδήποτε λόγο. **(άρθρο 37)**

15. Τροποποιούνται οι διατάξεις του Κ.Π.Δ., που ρυθμίζουν τα της ασκήσεως ενδίκων μέσων κατά βουλευμάτων και προβλέπονται, μεταξύ άλλων και τα εξής: i) Επιτρέπεται στον κατηγορούμενο η άσκηση έφεσης μόνο κατά του βουλεύματος του συμβουλίου των πλημμελειοδικών, το οποίο τον παραπέμπει στο δικαστήριο για κακούργημα.
ii) Το δικαίωμα του εισαγγελέα πλημμελειοδικών να προσβάλλει με έφεση τα βουλεύματα του συμβουλίου πλημμελειοδικών, περιορίζεται μόνο στα κακουργήματα. Στον ίδιο περιορισμό υπόκειται και το δικαίωμα άσκησης έφεσης του πολιτικώς ενάγοντος.

iii) Καταργείται το δικαίωμα των διαδίκων να ζητούν την αναίρεση βουλεύματος, δικαίωμα που έχει στο εξής μόνο ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου.
iv) Επαναπροσδιορίζονται οι λόγοι για την αναίρεση κατά βουλεύματος.
(άρθρα 39, 40, 41 και 42)

16. Ρυθμίζονται επί νέας βάσεως διάφορα θέματα σχετικά με την άσκηση ενδίκων μέσων κατά καταδικαστικών αποφάσεων. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων προβλέπονται και τα εξής:
α. Αναπροσαρμόζονται (αυξάνονται) τα ποσά της συνολικής αιτούμενης αποζημίωσης ή της επιβαλλόμενης χρηματικής ποινής, από το ύψος της οποίας εξαρτάται κατά περίπτωση, η άσκηση έφεσης κατά καταδικαστικής απόφασης, από τον πολιτικώς ενάγοντα, τον κατηγορούμενο και τον εισαγγελέα αντίστοιχα.
β. Καταργείται η δυνατότητα άσκησης αντέφεσης κατά ασκηθεισών εφέσεων.
γ. Επανακαθορίζονται οι λόγοι άσκησης αναίρεσης κατά αποφάσεων, σύμφωνα με το προτεινόμενο άρθρο 510 Κ.Π.Δ.
δ. Τροποποιούνται οι διατάξεις του άρθρου 514 Κ.Π.Δ. και αυξάνεται κατά 97,07 ΕΥΡΩ (από 2,93 που είναι σήμερα, σε 100 ΕΥΡΩ), η χρηματική ποινή, που ενδεχομένως επιβάλλεται στον αναιρεσείοντα, για τη μη εμφάνισή του κατά τη συζήτηση της αναίρεσης. **(άρθρα 44, 45, 46 και 50)**

17. Καταργείται η διάταξη της τελευταίας περιόδου του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 501 του Κ.Π.Δ., που προβλέπει την κατάπτωση της εγγύησης που κατατίθεται σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 497, στην περίπτωση απόρριψης της έφεσης ως ανυποστήρικτης. **(άρθρο 48)**

18. Τροποποιούνται – συμπληρώνονται οι διατάξεις των άρθρων 583, 585 και 586 Κ.Π.Δ. και προβλέπεται, μεταξύ άλλων ότι, ο εισαγγελέας επιβάλλει σε βάρος του μηνυτή ή του εγκαλούντος τα δικαστικά έξοδα, σε περίπτωση που κρίνει ότι, η μήνυση ή έγκληση ήταν εντελώς ψευδής και έγινε από δόλο. Το ποσό των δικαστικών εξόδων στην περίπτωση αυτή, ορίζεται ίσο με εκείνο, που επιβάλλεται στον κατηγορούμενο που καταδικάστηκε με απόφαση του μονομελούς πλημμελειοδικείου. **(άρθρο 55)**

II. <u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄</u>

Τροποποιούνται – συμπληρώνονται ορισμένες διατάξεις του Ποινικού Κώδικα (Π.Κ.) και ορίζονται, μεταξύ άλλων τα εξής :
1. Συντέμνεται το χρονικό διάστημα (μέχρι την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, αντί μέχρι την έκδοση της οριστικής απόφασης του δικαστηρίου αυτού) εντός του οποίου η πλήρης ικανοποίηση του ζημιωθέντος από τις εγκληματικές πράξεις, που αναφέρονται στα άρθρα 289 και 393 του Π.Κ., έχει ως συνέπεια την απαλλαγή του υπαίτιου των εν λόγω αξιόποινων πράξεων, από κάθε ποινή. **(άρθρο 56)**

2.α Συμπληρώνονται οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 21 του ν.1729/1987 και καθορίζεται η διαδικασία που ακολουθείται από τον εισαγγελέα εφετών, στην περίπτωση που κριθεί ότι οι αξιόποινες πράξεις που προβλέπονται από το νόμο αυτό (εγκλήματα σχετικά με τα ναρκωτικά) έχουν χαρακτήρα πλημμελήματος.

β. Ορίζεται ότι τα κακουργήματα του άρθρου 1 του ν.1960/1991 (κατάρτιση πλαστών κινητών αξιών, νόθευση του περιεχομένου τους, κ.λ.π.) εκδικάζονται από τα τριμελή εφετεία κακουργημάτων. **(άρθρο 57)**

III. <u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'</u>

Ρυθμίζονται διάφορα θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, προβλέπονται τα εξής :

α. Μειώνεται, από τα οκτώ (8) στα πέντε (5) έτη, ο ελάχιστος χρόνος υπηρεσίας δικαστικού λειτουργού ως πρωτοδίκη, για το διορισμό του ως ανακριτού ανηλίκων, στα Πρωτοδικεία Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Πειραιώς.

β. Επεκτείνεται και στους δικαστικούς λειτουργούς η εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν.1483/1984 όπως ισχύουν, που προβλέπουν τη χορήγηση γονικής άδειας, χωρίς αποδοχές, για την ανατροφή τέκνου.

γ. Αυξάνεται, από 1 Ιουνίου 2003, ο αριθμός των οργανικών θέσεων των δικαστικών λειτουργών των πολιτικών, ποινικών και τακτικών διοικητικών δικαστηρίων. Ειδικότερα :

i) Οι οργανικές θέσεις των δικαστικών λειτουργών των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων αυξάνονται ως εξής :

α) των προέδρων εφετών, κατά έξι (6).

β) των εισαγγελέων εφετών, κατά δύο (2).

γ) των εφετών, κατά τριάντα εννέα (39).

δ) των αντεισαγγελέων εφετών, κατά δέκα (10).

ε) των πρωτοδικών και παρέδρων πρωτοδικείων,κατά τριάντα πέντε (35),

στ) των αντεισαγγελέων πρωτοδικείων και παρέδρων εισαγγελίας, κατά δεκαπέντε (15),

ζ) των ειρηνοδικών Α΄ Τάξης, κατά εκατόν τριάντα (130).

Παράλληλα, μειώνεται ο αριθμός των θέσεων ειρηνοδικών Γ΄και Δ΄ Τάξης, κατά εκατόν τριάντα (130) θέσεις.

ii) Οι οργανικές θέσεις των δικαστικών λειτουργών των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων αυξάνονται ως εξής :

α) των προέδρων εφετών, κατά δύο (2).

β) των εφετών, κατά οκτώ (8).

γ) των προέδρων πρωτοδικών, κατά δύο (2).

δ) των πρωτοδικών και παρέδρων πρωτοδικείων κατά δεκαπέντε (15).

iii) Αυξάνονται, επίσης οι οργανικές θέσεις των Συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κατά δύο (2), [μία (1) από 1/6/2003 και μία (1) από 1/6/2004].

iv) Τέλος, από την ανωτέρω ημερομηνία, αυξάνεται κατά δύο (2), ο αριθμός των οργανικών θέσεων των παρέδρων του Συμβουλίου της Επικρατείας.

δ. Επιτρέπεται η προσωρινή ανάθεση καθηκόντων αντεπιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου στις κενές και εφεξής κενούμενες θέσεις αντεπιτρόπων.

ε. Προβλέπεται ότι, οι συμμετέχοντες στις δημόσιες συνεδριάσεις της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου φορούν τήβεννο, που καθορίζεται με Π.Δ/γμα. **(άρθρο 58)**

1.α. Τροποποιούνται ορισμένες διατάξεις του Κώδικα Συμβολαιογράφων (ν.2830/2000) και προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα :

i) Τροποποιείται η συγκρότηση των ομάδων βαθμολόγησης ξένων γλωσσών, που συνιστώνται για τη διεξαγωγή του διαγωνισμού υποψηφίων συμβολαιογράφων, κατά το μέρος που αναφέρεται στην ιδιότητα των μελών των ομάδων αυτών- καθηγητών.

ii) Μειώνεται από 0.30 σε 0.10 ο συντελεστής με τον οποίο πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε υποψηφίου συμβολαιογράφου, προκειμένου να προσαυξηθεί η συνολική βαθμολογία του, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 25 του ν. 2830/2000.

iii) Καταργούνται οι διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 40 του ν. 2830/2000 που ορίζουν ότι, τα συμβολαιογραφικά δικαιώματα από τα προς μεταγραφή συμβόλαια μεταβίβασης ακινήτου, που έχουν συνταχθεί ενώπιον αλλοδαπού συμβολαιογράφου ή έλληνα πρόξενου, διανέμονται μεταξύ των συμβολαιογράφων του ειρηνοδικείου της οικείας περιφέρειας.

Τα εν λόγω συμβολαιογραφικά δικαιώματα προστίθενται στους υφιστάμενους πόρους των Συμβολαιογραφικών Συλλόγων, όπως αυτοί αναφέρονται στο αρ. 100 του ν. 2830/2000.

iv) Παρέχεται η δυνατότητα ίδρυσης νέων συμβολαιογραφικών συλλόγων, κατόπιν σχετικής αίτησης των δύο τρίτων (2/3) του συνολικού αριθμού των συμβολαιογράφων της περιφέρειας ενός εφετείου.

v) Αυξάνεται, από 1% σε 5%, το ποσοστό επί των αναλογικών δικαιωμάτων, που εισπράττονται από τον οικείο συμβολαιογραφικό σύλλογο ή τον εντεταλμένο συμβολαιογράφο, κατά τις διατάξεις των άρθρων 116, 117 και 118 του ανωτέρω νόμου και παρακρατούνται υπέρ του ειδικού λογαριασμού, ο οποίος τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος με τίτλο «Λογαριασμός διανομής δικαιωμάτων προερχομένων από τη σύνταξη κρατικών συμβολαίων».

Το ανωτέρω ποσοστό παρακρατείται στο εξής σε όλες τις περιπτώσεις, καταργουμένης της εξαίρεσης, που προβλέπεται σήμερα στην παρ. 3 του προαναφερόμενου άρθρου (ύπαρξη επαρκούς υπολοίπου στον ανωτέρω λογαριασμό για την κάλυψη των δικαιούχων).

β. Ορίζεται ότι, συμβολαιογράφοι που πέτυχαν σε διαγωνισμό για κάλυψη άλλης θέσης συμβολαιογράφου και ο διορισμός τους ακυρώνεται με δικαστική απόφαση, για λόγο που δεν οφείλεται στους ίδιους, παραμένουν, ως υπεράριθμοι στη θέση τους καταλαμβάνοντας τις θέσεις που κενώνονται, με βάση τη σειρά αρχαιότητας.

γ. Συμπληρώνονται οι διατάξεις της παρ. 9 του άρθρου 9 του ν. 2993/2002 και ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την συγκρότηση των υπηρεσιακών

συμβουλίων, που είναι αρμόδια για τους υπαλλήλους υποθηκοφυλακείων, σε περίπτωση μη επάρκειας του αριθμού αυτών, για τη διενέργεια εκλογών προς ανάδειξη αιρετών εκπροσώπων – μελών των ανωτέρω συμβουλίων.

δ. Τροποποιούνται – συμπληρώνονται ορισμένες διατάξεις του Κώδικα Δικαστικών Επιμελητών (ν. 2318/1995) και ρυθμίζονται θέματα συμμετοχής υποψηφίων σε διαγωνισμό για την κάλυψη θέσεων δικαστικών επιμελητών και θέματα απόσπασης των δικαστικών επιμελητών από μία περιφέρεια πρωτοδικείου σε άλλη.

Παρέχεται, επίσης, η δυνατότητα σε δικαστικούς επιμελητές, που απολύονται για λόγους υγείας, να αναδιορίζονται, ως υπεράριθμοι και να καταλαμβάνουν στη συνέχεια τις πρώτες κενούμενες οργανικές θέσεις, στην περίπτωση που δεν υπάρχουν κενές θέσεις. **(άρθρο 59)**

3.α. Τροποποιείται η συγκρότηση του πενταμελούς υπηρεσιακού συμβουλίου ιατροδικαστών, (παρ. 4 άρθρο 31 ν. 2915/2001) κατά το μέρος, που αναφέρεται στην ιδιότητα των μελών αυτού.

β.i) Τροποποιούνται οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 12 του ν. 2521/1997, όπως ισχύουν και αυξάνεται κατά 213.06 ΕΥΡΩ (ήτοι σε 800 ΕΥΡΩ από 586.94 ΕΥΡΩ που είναι σήμερα) το ειδικό επίδομα ιατροδικαστικής υπηρεσίας, που καταβάλλεται στους ιατροδικαστές.

Επίσης, αυξάνεται κατά 59,80 ΕΥΡΩ (ήτοι σε 500 ΕΥΡΩ από 440.20 ΕΥΡΩ που είναι σήμερα) η πάγια μηνιαία αποζημίωση (παρ. 5 άρθρο 19 ν. 2873/2000), που χορηγείται στους ανωτέρω.

ii) Προβλέπεται η χορήγηση στους υπαλλήλους των κλάδων ΠΕ Παθολογοανατόμων και ΥΕ Νεκροτόμων των ιατροδικαστικών υπηρεσιών, επιδόματος ειδικών συνθηκών, το οποίο ορίζεται στο ποσό των 240 ΕΥΡΩ μηνιαίως.

γ. Συνιστώνται δύο (2) νέες οργανικές θέσεις στο Πρωτοδικείο Αθηνών, [μία (1) θέση στον κλάδο ΠΕ Ιατρών και μία (1) θέση στον κλάδο ΤΕ Νοσηλευτικής].

δ.i) Παρατείνεται κατά έξι (6) μήνες, ήτοι μέχρι 31-12-2003 (από 31-6-2003), η προθεσμία μέχρι την οποία η Υπηρεσία Εξωτερικής Φρούρησης Καταστημάτων Κράτησης (Υ.Ε.Φ.ΚΑ.Κ.) υποβοηθείται στο έργο της από βαθμοφόρους της Ελληνικής Αστυνομίας (ΕΛ.ΑΣ.).

ii) Παρατείνονται επίσης, μέχρι 31-12-2003 (από 31-6-2003), οι προθεσμίες της παρ. 12 του άρθρου 14 του ν. 3038/2002 μέχρι τις οποίες: **α)** η Υ.Ε.Φ.ΚΑ.Κ. ενισχύεται με προσωπικό και μέσα της ΕΛ.ΑΣ., για τη διενέργεια των προβλεπόμενων, από τις ανωτέρω διατάξεις πάσης φύσεως μεταγωγών κρατουμένων, **β)** η ΕΛ.ΑΣ. διενεργεί τις εν λόγω μεταγωγές στους νομούς Αττικής, Θεσσαλονίκης και Αχαΐας.

iii) Οι ανωτέρω προθεσμίες μπορεί να παρατείνονται περαιτέρω με κ.υ.α., για ένα (1) ακόμη εξάμηνο, ήτοι μέχρι 30-6-2004.

ε. Συμπληρώνονται οι διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 5 του ν. 2408/1996, όπως ισχύουν, που ρυθμίζουν θέματα της Ανώνυμης Εταιρείας «ΘΕΜΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ» και καθορίζεται η διαδικασία που ακολουθείται από την Εταιρεία αυτή για την απόκτηση γηπέδων. **(άρθρο 60)**

Από τις προτεινόμενες διατάξεις προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

Α. <u>Επί του κρατικού προϋπολογισμού</u>

1. Ετήσια δαπάνη ύψους **225.121 ΕΥΡΩ** περίπου, που αναλύεται ως ακολούθως:

α. **27.000 ΕΥΡΩ** περίπου, από τη σύσταση στο Πρωτοδικείο Αθηνών δύο (2) νέων οργανικών θέσεων, [μίας (1) ΠΕ Ιατρών Παθολόγων και μίας (1) ΤΕ Νοσηλευτικής]. **(άρθρο 60 παρ. 3)**

β. **89.485 ΕΥΡΩ** περίπου, από την αύξηση κατά 213,06 ΕΥΡΩ του ειδικού επιδόματος ιατροδικαστικής υπηρεσίας, που καταβάλλεται στους Ιατροδικαστές. **(άρθρο 60 παρ. 2α΄)**

γ. **25.116 ΕΥΡΩ** περίπου, από την αύξηση κατά 59,80 ΕΥΡΩ της πάγιας μηνιαίας αποζημίωσης, που καταβάλλεται στο ανωτέρω προσωπικό. **(άρθρο 60 παρ. 2α΄)**

δ. **83.520 ΕΥΡΩ** περίπου, από τη χορήγηση στους υπαλλήλους των κλάδων ΠΕ Παθολογοανατόμων και ΥΕ Νεκροτόμων των ιατροδικαστικών υπηρεσιών, μηνιαίου επιδόματος ειδικών συνθηκών, ύψους 240 ΕΥΡΩ. **(άρθρο 60 παρ. 2β΄)**

2.α. Ετήσια δαπάνη ύψους **5.750.000 ΕΥΡΩ** περίπου, από την αύξηση από 1/6/2003 των οργανικών θέσεων των: **i)** δικαστικών λειτουργών των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων, κατά διακόσιες τριάντα επτά (237).

ii) παρέδρων του ΣτΕ, κατά **δύο** (2)

iii) δικαστών των τακτικών διοικητικών δικαστηριών, κατά είκοσι επτά (27)

iv) συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κατά μία (1) **(άρθρο 58 παρ.3-6)**

Η εν λόγω δαπάνη για το τρέχον οικονομικό έτος περιορίζεται στο ποσό των **3.100.000 ΕΥΡΩ** περίπου. Σημειώνεται ότι, με την ανωτέρω δαπάνη έχει συμψηφισθεί η αποτροπή δαπάνης, που προκαλείται από την κατάργηση 130 θέσεων Ειρηνοδικών Γ΄ και Δ΄ Τάξης, μετά την προαγωγή αντίστοιχου αριθμού Ειρηνοδικών Γ΄ σε Β΄ Τάξης.

β. Δαπάνη ύψους **21.000 ΕΥΡΩ** για το 2004 και **39.000 ΕΥΡΩ** για κάθε επόμενο έτος, από την αύξηση κατά μία (1) των οργανικών θέσεων συμβούλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου από 1/6/2004. **(άρθρο 58 παρ. 6)**

3. Ετήσια δαπάνη μακροχρονίως, από την χορήγηση αυξημένης σύνταξης στους αποχωρούντες της υπηρεσίας ιατροδικαστές, λόγω αύξησης των συντάξιμων αποδοχών τους συνεπεία της αναπροσαρμογής του ειδικού μηνιαίου επιδόματος ιατροδικαστικής υπηρεσίας από 586,94 σε 800 ΕΥΡΩ. Η εν λόγω δαπάνη θα πραγματοποιείται σταδιακά στο βαθμό αποχώρησης των ιατροδικαστών και εκτιμάται για καθένα εξ' αυτών στο ποσό των **2.500 ΕΥΡΩ** περίπου ετησίως, μετά τη σταδιακή ενσωμάτωση ολόκληρου του ανωτέρω επιδόματος στις συντάξιμες αποδοχές. **(άρθρο 60 παρ. 2α)**

4. Εφάπαξ δαπάνη ύψους 1.627.290 ΕΥΡΩ , από την παράταση, κατά έξι (6) μήνες, ήτοι μέχρι 31-12-2003, των προθεσμιών μέχρι τις οποίες: i) η Υπηρεσία Εξωτερικής Φρούρησης Καταστημάτων Κράτησης (Υ.Ε.Φ.ΚΑ.Κ.) υποβοηθείται στο έργο της από βαθμοφόρους της Ελληνικής Αστυνομίας (ΕΛ.ΑΣ.),

ii) η Υ.Ε.Φ.ΚΑ.Κ. ενισχύεται με προσωπικό και μέσα της ΕΛ.ΑΣ. για τη διενέργεια των προβλεπόμενων, από τις ανωτέρω διατάξεις πάσης φύσεως μεταγωγών κρατουμένων και

iii) η ΕΛ.ΑΣ. διενεργεί τις εν λόγω μεταγωγές στους νομούς Αττικής, Θεσσαλονίκης και Αχαΐας. **(άρθρο 60 παρ. 4 και 5)**

5. Ενδεχόμενη εφάπαξ δαπάνη ύψους **1.627.290 ΕΥΡΩ** από τυχόν παράταση μέχρι 30/6/2004, της ανωτέρω (παρ.4) προθεσμίας. **(άρθρο 60 παρ. 4 και 5)**

6. Ετήσια δαπάνη από την επιστροφή εγγυήσεων που έχουν τεθεί σε κατηγορουμένους, ως περιοριστικός όρος, για την εμφάνισή τους στην ανάκριση ή στο δικαστήριο και για τους οποίους παύει η εναντίον τους ποινική δίωξη. Η εν λόγω δαπάνη εξαρτάται από πραγματικά γεγονότα. **(άρθρο 18)**

7. Εφάπαξ δαπάνη από την προμήθεια τηβέννων για τους συμμετέχοντες στις δημόσιες συνεδριάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Η δαπάνη αυτή εκτιμάται στο ποσό των **17.500 ΕΥΡΩ. (άρθρο 58 παρ. 8)**

8. Ενδεχόμενη απώλεια εσόδων από τη μη κατάπτωση εγγυήσεων, που κατατίθενται, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 497 του Κ.Π.Δ., στην περίπτωση απόρριψης της έφεσης ως ανυποστήρικτης. **(άρθρο 48 παρ. 1)**

9. Αποτροπή δαπάνης από τη χορήγηση αδειών χωρίς αποδοχές σε δικαστικούς λειτουργούς για ανατροφή των τέκνων τους. **(άρθρο 58 παρ. 2)**

B. **<u>Επί του προϋπολογισμού των συμβολαιογραφικών συλλόγων (νπδδ μη επιχορηγούμενα από τον κρατικό προϋπολογισμό).</u>**

Αύξηση εσόδων λόγω της προσθήκης στους πόρους των ανωτέρω φορέων και των συμβολαιογραφικών δικαιωμάτων της παρ. 5 του άρθρου 40 του ν. 2830/2000 (δικαιώματα από τα προς μεταγραφή συμβόλαια μεταβίβασης ακινήτου, που έχουν συνταχθεί ενώπιον αλλοδαπού συμβολαιογράφου ή έλληνα πρόξενου). **(άρθρο 59 παρ 7 στ΄)**

Γ. **<u>Επί του Ειδικού Λογαριασμού με τίτλο «Λογαριασμός διανομής δικαιωμάτων προερχομένων από τη σύνταξη κρατικών συμβολαίων».</u>**

Αύξηση εσόδων λόγω: i) της αναπροσαρμογής, από 1% σε 5% , του ποσοστού επί των αναλογικών δικαιωμάτων που παρακρατούνται υπέρ του

λογαριασμού αυτού, κατά τις διατάξεις των άρθρων 116, 117 και 118 του ν. 2830/2000. **(άρθρο 59 παρ. 10),**
ii) της παρακράτησης του ανωτέρω ποσοστού, στο εξής, σ' όλες τις περιπτώσεις, ανεξαρτήτως της ύπαρξης επαρκούς υπολοίπου στον εν λόγω λογαριασμό, για την κάλυψη των δικαιούχων. **(άρθρο 59 παρ. 11)**

Δ. **Επί του κρατικού προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού του ΤΑΧΔΙΚ και των λοιπών φορέων της παρ. 2 του άρθρου 4 του Ν. 663/77 (Ταμείο Νομικών, ΟΓΑ, Ο.Α.Ε.Ε., Ταμεία Πρόνοιας Δικηγόρων κ.λ.π)**

1. Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων λόγω: i) της απόδοσης στο Δημόσιο και στους ανωτέρω φορείς των δικαστικών εξόδων, που επιβάλλονται σε βάρος του μηνυτή ή του εγκαλούντος, σε περίπτωση που ο Εισαγγελέας κρίνει ότι η μήνυση ή η έγκληση είναι εντελώς ψευδής και έγινε από δόλο. **(άρθρο 55 παρ. 2)**, ii) της αναπροσαρμογής (αύξηση κατά 97.07 ΕΥΡΩ) της χρηματικής ποινής, που ενδεχομένως επιβάλλεται στον αναιρεσείοντα για τη μη εμφάνισή του κατά τη συζήτηση της αναίρεσης. **(άρθρο 50 παρ. 6)**

Αθήνα 21 Μαΐου 2003
Οργανικός Διευθυντής

Βασίλειος Κατριβέσης

ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ Ι. ΑΛΑΓΕΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Με τό προτεινόμενο σχέδιο νόμου, επιχειρείται η εισαγωγή σημαντικών τροποποιήσεων στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας με κύρια αναφορά στά θεματα του τρόπου ασκήσεως τής ποινικής διώξεως, στον τρόπο περατώσεως τής ανακρίσεως, στις αρμοδιότητες των δικαστικών συμβουλίων καί στα ένδικα μέσα κατά βουλευμάτων, στην ανακατανομή τής αρμοδιότητας μεταξύ Μονομελών και Τριμελών Πλημμελειοδικείων, στην εκπροσώπηση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, στην αύξηση του ορίου εκκλητού τών αποφάσεων, στον περιορισμό των αναβολών αλλά καί στην κλήρωση των προεδρευόντων στά ποινικά δκαστήρια.

Αυτό το σχέδιο νόμου προέρχεται από μία επιτροπή στην οποία, κατά τήν διατύπωση της συνεντεύξεως τύπου που έδωσε ο κ. Υπουργός μετέσχον διακεκριμένοι δικαστικοί καί εισαγγελικοί λειτουργοί δικηγόροι καί πανεπιστημιακοί. Βεβαια η υπουργική διατύπωση δεν ακριβολογεί. Κατ΄ ακρίβεια την επιτροπή απετέλεσαν 7 πράγματι επίλεκτοι δικαστικοί λειτουργοί ***ένας*** δικηγόρος καί ***ένας*** πανεπιστημιακός, επί συνόλου τριών Νομικών Σχολών, που διαθέτει η Χώρα. Ετσι δεν είναι περίεργο, οτι στο κείμενο του σχεδίου νόμου αποτυπώνονται ως rationes legis εκτιμήσεις καί θεωρήσεις, που απηχούν τίς απόψεις ενός μόνον εκ τών τριών κοινωνικο-επιστημονικών φορέων, που εμπλέκονται στην ποινική δικαστηριακή πρακτική μας. Καί τό πρώτο γιά τό οποίον διερωτάται κανείς είναι πόθεν καί πρός τί αυτή η μονομέρεια στην σύνθεση τής Επιτροπής ;

Το περαιτέρω ερώτημα που τίθεται είναι, βασει τίνων στατιστικών στοιχείων και δεδομένων εργάσθηκε η επιτροπή, ώστε νά εισηγείται την τάδε ή δείνα τροποποίηση του Κ.Π.Δ. ούσα βεβαία οτι αφ'ενός μεν έχει εντοπίσει εκ του ασφαλούς τους παράγοντες τής ποινικοδικονομικής κακοδαιμονίας μας, αφ΄ετέρου δε οτι διά τών ρυθμισεών που εισηγείται δεν παρεισάγει νέους χειρότερους ; Αν τέτοια στοιχεία δέν υπάρχουν – καί πολύ φοβούμαι οτι δέν υπάρχουν – τότε οι εισηγούμενες ρυθμίσεις

αποτελούν τό αντικατόπτρισμα άκρως επισφαλών προσωπικών εκτιμήσεων καί επιχειρημάτων «συνθηματολογικής» προελεύσεως, ομοίων πρός πολλά προηγούμενα που οδήγησαν σε γνωστές ατυχείς ρυθμίσεις καί νομοθετικές παλινοδείες. (βλ. π.χ. ν. 1941/1991). Τα μόνα στατιστικά στοιχεία που μνημονεύονται στην συνέντευξη τύπου του κ. Υπουργού είναι οτι (α) «*στην Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών γιά τό χρονικό διάστημα Σεπτέμβριος 2000-Σεπτέμβριος 2001 εισήχθησαν 180.000 περίπου μηνύσεις από τίς οποίες 6.500 αρχειοθετήθηκαν*» καί (β) οτι στο Αρειο Πάγο εκκρεμούν 460 αιτήσεις αναιρέσεως κατά βουλευμάτων. Εκ τούτων το πρώτον τό επικαλείται πρός δικαιολόγηση τής καθιερώσεως της προκαταρκτικής εξετάσεως ως υποχρεωτικής, στό μέτρο που καθίσταται υποχρεωτική καί τό δεύτερο ως λόγο καταργησεως τής δυνατότητος αιτήσεως αναιρέσεως κατά βουλευμάτων από τούς διαδίκους.`

Ας δούμε όμως εκ του σύνεγγυς μερικές από τίς προτεινόμενες τροποποιήσεις :

(1) Τρόπος ασκήσεως τής ποινικής διώξεως.

Με τό σχέδιο νόμου η διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης προβιβάζεται σε υποχρεωτική. Ετσι προκειμένου ν' ασκηθεί ποινική δίωξη για κακούργημα ή πλημμέλημα που υπάγεται στην αρμοδιότητα του τριμελούς πλημμελειοδικείου, θα απαιτείται νά έχει προηγηθεί η διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, εκτός αν έχουν προηγηθεί ανακριτικές πράξεις του άρθρου 243 παρ. 2 ΚΠΔ ή ένορκη διοικητική ανάκριση από αρμόδια αρχή. Το νέο δε ουσιαστικό στοιχείο που προστίθεται-μεταβάλλεται εν σχέσει πρός τά μέχρι σήμερον κρατούντα είναι οτι πρός; άσκηση της ποινικής διώξεως. δεν αρκεί η ύπαρξη ενδείξεων αλλ'απαιτείται η ύπαρξη *επαρκών* ενδείξεων.

Οι διατάξεις που μεταβάλλονται βάσει του νέου δόγματος περι τήν άσκηση της ποινικής διώξεως είναι τά άρθρα 30, 31, 34, 35 43, 47, 48, 243, 245, 246 και 279.

Ως πρώτη γενική παρατήρηση γιά τόν «προβιβασμό» της προκαταρκτικής εξετάσεως πρέπει νομίζω να λεχθουν τα εξής: Ο θεσμός τής προκαταρκτικής εξετάσεως, είναι γνωστός ήδη από του χρόνου θεσπίσεως του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Καί είναι επίσης γνωστόν οτι εν συγκρίσει πρός τόν αριθμό τών κινηθεισών ποινικών διάξεων, γίνεται δυσανάλογα μικρή χρήση του, εκ μέρους τών μόνων αρμοδίων νά τόν

κινητοποιήσουν δηλ. τών κ. Εισαγγελέων. Τίθεται λοιπόν τό ερώτημα : είναι αναγκαία η νομοθετική ρύθμιση πρός αξιοποίηση του θεσμού τής προκαταρκτικής εξετάσεως, που συνυφαίνεται με σωρεία νεων δικονομικών προβλημάτων, ή θα αρκούσε μία εγκύκλιος τής Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου πρός τούς κ.κ. Εισαγγελείς τής Χώρας διά τής οποίας θά υπομιμνήσκονται τά πλεονεκτήματά της ; Καί οταν από της άλλης πλευράς είναι βεβαιωμένη η τάση τών Εισαγγελικών Αρχών να διώκουν επι κακουργήματι πράξεις, που, αν δεν είχε καταργηθεί η προσωρινή κράτηση επί πλημμελημάτων, θα εδιώκοντο εις βαθμόν πλημμελήματος, από τήν υποχρεωτική προκαταρκτική εξέταση αναμένεται η σωτηρία ; Φοβούμαι οτι αν δεν αλλάξει η νοοτροπία περί τήν άσκηση τής ποινικής διώξεως καί περί τα κριτήρια χαρακτηρισμου της διωκομένης πράξεως ως κακουργηματικής ή πλημμελληματικής, ο μεν αριθμός τών ασκηθεισομένων ποινικών διώξεων θα παραμείνει αμετάβλητος η δε υποχρεωτική προκαταρκτική εξέταση είτε θα μεταβληθεί σε φενάκη, είτε θα προσθέσει νέο δικονομικό φόρτο γιά τήν διεκπεραίωσή της.

Αρθρο 31.

«1. Ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών έχει δικαίωμα να ενεργεί: α) προκαταρκτική εξέταση, για να κρίνει αν υπάρχει περίπτωση ποινικής δίωξης β) προανάκριση, για να βεβαιωθεί αξιόποινη πράξη. Μπορεί ακόμα να παρευρίσκεται ο ίδιος ή ένας από τους αντιεισαγγελείς που υπάγονται σ' αυτόν κατά την ενέργεια κάθε ανακριτικής πράξης και να ενημερώνεται οποτεδήποτε ως προς τα έγγραφα που αφορούν την ανάκριση.

2.-Η προκαταρκτική εξέταση ενεργείται σύμφωνα με τα άρθρα 240 και 241. Αν αυτή γίνεται ύστερα από μήνυση ή έγκληση κατά ορισμένου προσώπου ή αν κατά τη διάρκεια της προκαταρκτικής εξέτασης αποδίδεται σε ορισμένο πρόσωπο η τέλεση αξιόποινης πράξης, το πρόσωπο αυτό καλείται πριν από σαράντα οκτώ ώρες για παροχή εξηγήσεων και εξετάζεται ανωμοτί. Εχει δικαίωμα να παρίσταται με συνήγορο και να αρνηθεί ενόλω ή εν μέρει την παροχή εξηγήσεων, καθώς επίσης και να λάβει προθεσμία μέχρι σαράντα οκτώ ωρών για την προετοιμασία της παροχής αυτών. Αυτός που ενεργεί την προκαταρκτική εξέταση πρέπει να ενημερώσει προηγουμένως τον εξεταζόμενο για την πράξη που αφορά η εξέταση και για τα παραπάνω δικαιώματά του. Προηγούμενη έγγραφη εξέταση του προσώπου αυτού που έγινε ενόρκως ή χωρίς τη δυνατότητα παράστασης,με συνήγορο, δεν μπορεί να αποτελέσει μέρος της. δικογραφίας αλλά παραμένει στο αρχείο της εισαγγελίας. Εφόσον ο μηνυόμενος ή εγκαλούμενος ή εκείνος κατά του οποίου στρέφονται οι υποψίες κλητεύθηκε νόμιμα η προκαταρκτική εξέταση περατώνεται και χωρίς την εξέτασή του. Πόρισμα για την προκαταρκτική εξέταση δεν συντάσσεται.

3.-Η προκαταρκτική εξέταση είναι συνοπτική και πρέπει να περατώνεται σε σύντομο χρόνο. Μετά την πάροδο τετραμήνου από τη λήψη της παραγγελίας για την ενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης δεν επιτρέπεται η συνέχιση της χωρίς έγγραφη έγκριση αυτού που την παρήγγειλε. Αν η προκαταρκτική εξέταση διενεργείται από τόν Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών αυτοπροσώπως η έγκριση παρέχεται από τόν Εισαγγελέα Εφετών.»

Επ'αυτών παρατηρούμε τά εξής:

(α) Ενώ στο άρθρο 72 του ΚΠΔ, ορίζεται ποιός είναι ο *κατηγορούμενος*, στο προκείμενο άρθρο 31 § 2 ΚΠΔ, η λέξη *κατηγορούμενος*, αποφεύγεται να χρησιμοποιηθεί προφανώς επειδή συνδέεται με την άσκηση τής ποινικής διώξεως η οποία όμως στό στάδιο τής προκαταρκτικής εξετάσεως δεν έχει ακόμη ασκηθεί. Ετσι η ορολογική συνέπεια πρός τήν σκοπούμενη ουσιαστική ρύθμιση επέβαλε τήν αποφυγή τής λέξεως *κατηγορούμενος*. Λαμβανομένου υπόψει οτι προκαταρκτική εξέταση μπορεί να διενεργείται όχι μόνον in rem αλλά καί in personam προτιμώτερη θά ήταν η διατύπωση του άρθρου 31 § 2 εδ. 2 καί 3 ΚΠΔ κατ' αναλογίαν πρός τό άρθρο 72 ΚΠΔ ήτοι ως εξής (οι προτεινόμενες φραστικές βελτιώσεις του 3^{ου} εδαφίου της § 2 τονισμένες).

«Το πρόσωπο κατά τού οποίου διενεργείται ρητά η προκαταρκτική εξέταση ή εκείνος στον οποίο, κατά τη διάρκεια της προκαταρκτικής εξέτασης αποδίδεται η τέλεση αξιόποινης πράξης, και εκείνος που αναφέρεται στη μήνυση στην έγκληση στην αίτηση ή στην έκθεση γιά αξιόποινη πράξη, (= ύποπτος) καλείται πριν από σαράντα οκτώ ώρες για παροχή εξηγήσεων και εξετάζεται ανωμοτί. ***Κατά τήν εξέταση*** *του έχει δικαίωμα να παρίσταται με συνήγορο,* ~~*και*~~ *να αρνηθεί ενόλον ή εν μέρει την παροχή εξηγήσεων,* ~~*καθώς επίσης*~~ *και να λάβει προθεσμία μέχρι σαράντα οκτώ ωρών για την προετοιμασία της παροχής αυτών.»*

(β) Περαιτέρω εκείνο που δεν προβλέπεται είναι τό ζήτημα της χορηγήσεως στον ύποπτο αντιγράφων της δικογραφίας καί η εξέταση μαρτύρων υπερασπίσεως. Αυτά τά δικαιώματα θα πρέπει να προβλεφθούν επειδή :

(1) χωρίς εξάντληση των υπερασπιστικών δυνατοτήτων του υπόπτου, τό εκ τής προκαταρκτικής εξετάσεως σύμπέρασμα ως πρός τήν συνδρομή επαρκών ενδείξεων πρός άσκηση ποινικής δίωξης ή μη θα είναι τουλάχιστον επισφαλές καί

(2) δεδομένου οτι η έκθεση εξετάσεως του υπόπτου θά αποτελεί στοιχείο τής δικογραφίας, μέσω αυτής θα τορπιλίζεται το περιεχόμενο μιας μελλούσης απολογίας του ενώπιον του ανακριτού μετά την γνώση ολοκλήρου της δικογραφίας. Υπό τά

σημερινά δεδομένα του σχεδίου νόμου, η εκ μέρους του υπόπτου άσκηση του δικαιώματος παροχής εξηγήσεων κινδυνεύει νά εξελιχθεί σε παγίδα.

(γ) Καθ' οσον αφορά στην § 2 εδ. 5 σύμφωνα με την οποία «*Προηγούμενη έγγραφη εξέταση του προσώπου αυτού που τυχόν έγινε ενόρκως ή χωρίς τη δυνατότητα παράστασης με συνήγορο, δεν μπορεί να αποτελέσει μέρος της δικογραφίας αλλά παραμένει στο αρχείο της εισαγγελίας*», παρατηρητέα τα εξής:

Η μεχρι τούδε πρακτική, έχει αποδείξει οτι οι καταθεσεις αυτές παραμένουν παρά ταύτα στην δικογραφία, αφού η διάταξη στερείται εννόμων συνεπειών. Ως «θεραπεία» δε τής ανωμαλίας αυτής, λειτουργεί συνήθως η από εδρας διαβεβαίωσις του προεδρεύοντος, οτι η κατάθεση αυτή δεν θα αναγνωσθεί ούτε θα ληφθεί υπόψει γιά τον σχηματισμό δικανικής πεποιθήσεως ή γιά τήν αιτιολογία τής αποφάσεως. Αυτά συνήθως λέγονται είτε μετά τήν πραγματική ανάγνωση της εξοβελιστέας καταθέσεως είτε πρό αυτής, που πραγματοποιείται – ή οπωσδήποτε δεν αποκλείεται – κατά τήν επακολουθούσα διάσκεψη.

Καί αν μεν **δεν επιθυμεί** κανείς να επιτύχει «στα σοβαρά» τον αποκλεισμό τών καταθέσεων αυτών, ως αποδεικτικών μέσων καλόν θα είναι να μη προβαίνει σε κατ'επίφασιν ρυθμίσεις, οπότε τό ζήτημα των υπερνομοθετικώς απειλουμένων κυρώσεων (ακυροτήτων κλ.π) παραμένει ανοικτό.

Αν πάλιν εννοεί κανείς να επιτύχει «στα σοβαρά» τον αποκλεισμό τών καταθέσεων αυτών, ως αποδεικτικών μέσων, μόνον ορατόν τρόπον αποτελεί η κατά τήν εμφάνισή του *υπόπτου* πρός παροχή εξηγήσεων, εγχείρησίς τους σ' αυτόν, συντασσομένης εκθέσεως, η οποία να τηρείται στο αρχείο τής εισαγγελίας καί εν περιπτώσει μή εμφανίσεώς του, η μετά ταύτα αμελητί καταστροφή τους συντασσομένης καί πάλιν εκθέσεως.

Περαιτέρω η § 2 εδ. 5 ομιλεί περί *προηγουμένης* εγγράφου εξετάσεως του *υπόπτου*, οπότε τίθεται το ερώτημα: ποία η τύχη της εξετάσεως αυτής αν δεν επακολουθήσει άλλη κατάθεση υπό μορφήν εξηγήσεων ή απολογίας ;

Προτείνεται επομένως η ακόλουθη ρύθμιση της § 2 εδ. 5:

«Εγγραφη εξέταση του προσώπου αυτού που τυχόν έγινε ενόρκως ή ανομωτί χωρίς τη δυνατότητα παράστασης με συνήγορο, δεν μπορεί να αποτελέσει μέρος της δικογραφίας καί του εγχειρίζεται αμελητί άλλως καταστρέφεται επιμελεία τής εισαγγελίας, συντασσομένης αντιστοίχως εκθέσεως η οποία παραμένει στο αρχείο της».

(δ) Καθ' οσον αφορά στην § 2 εδ. 6 σύμφωνα με την οποία «*Εφόσον ο μηνυόμενος ή εγκαλούμενος ή εκείνος κατά του οποίου στρέφονται οι υποψίες κλητεύθηκε νόμιμα η προκαταρκτική εξέταση περατώνεται και χωρίς την εξέτασή του»*, παρατηρητέα τα εξής:

Η διάταξη προφανώς υπονοεί οτι «*η προκαταρκτική εξέταση περατώνεται και χωρίς την εξέτασή του»* εφόσον ο ύποπτος «*κλητεύθηκε νόμιμα»* **αλλά δεν εμφανίσθηκε**. Τούτο πρέπει να αναφερθεί ρητώς.

Προτείνεται επομένως η ακόλουθη ρύθμιση της § 2 εδ. 5:

*«Εφόσον ο ύποπτος κλητεύθηκε νόμιμα **καί δεν εμφανίσθηκε** η προκαταρκτική εξέταση περατώνεται και χωρίς την εξέτασή του.»*

(ε) Τέλος ενόψει τής ρυθμίσεως που εισήγαγε το άρθρο 3 παρ. 2 ν. 2145/1993, συμπληρώνοντας τό άρθρο 104 ΚΠΔ καί σύμφωνα με τήν οποία, διενεργουμένης προανακρίσεως ο κατηγορούμενος μπορεί να ασκήσει τα δικαιώματα που προβλέπονται στά άρθρα 101 καί 102 καί να υποβάλλει εγγράφως τήν απολογία του εκπροσωπούμενος από συνηγορο που διορίζεται κατά τό άρθρο 96 παρ. 2, εκτός αν θεωρείται αναγκαία η αυτοπρόσωπη εμφάνισή του κατά τήν κρίση εκείνου που διενεργεί τήν προανάκριση, ερωτάται : Ισχύουν τά αυτά καί επί εξετάσεως του *υπόπτου* επί προκαταρκτικής εξετάσεως ;

Πρέπει να λεχθεί, οτι η παραπάνω διάταξη που εισήχθη με το άρθρο 3 παρ. 2 ν. 2145/1993, απεδείχθη στην πράξη επιτυχής, συμπορεύεται δε καί με τήν, από τό σχέδιο νόμου, εισηγούμενη επ'ακροατηρίω εκπροσώπηση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο. Αν έτσι έχουν τά πράγματα τότε στό υπό κρίσιν άρθρο θα πρέπει νά

προστεθεί διάταξη όμοια πρός τήν του άρθρου 104 παρ. 2 ως ισχύει – ή να γίνει παραπομπή γιά κατ'αναλογίαν εφαρμογή του.

(στ) Τέλος όχι μόνον είναι άνευ αντικειμένου η ρύθμιση τής εισηγουμένης παραγράφου 3 εδ. β΄του άρθρου 31 ΚΠΔ αλλά δημιουργεί καί ερωτήματα. Ερωτάται δηλ. : αν παρέλθει τό τετράμηνο ποιές **δικονομικές** έννομες συνέπειες επέρχονται εκ του γεγονότος οτι *«δεν επιτρέπεται η συνέχιση της χωρίς έγγραφη έγκριση αυτού που την παρήγγειλε»* ή καί του μή παραγγείλαντος αυτήν Εισαγγελέως Εφετών ; Τί θα γίνει δηλαδή δικονομικώς ; Θα σταματήσει η εξέταση καί θα παραμείνει μετέωρη η δικογραφία ; Θα επιστραφεί στον Εισαγγελέα ανεκτέλεστη ; Καί εκείνος τί θα κάνει ;

Περαιτέρω ερωτάται:

(ζ) θα γνωστοποιείται τό πέρας της προκαταρκτικής εξετάσεως στον πολιτικώς ενάγοντα, που έχει προηγουμένως δηλώσει παράσταση μέσω της εγκλήσεως ; (άρθρο 83 ΚΠΔ) καί ποιά τά δικαιώματά του κυρίως ως πρός τήν λήψη αντιγράφων της σχηματισθείσης κατά τήν προκαταρκτική εξέταση δικογραφίας .

(η) Αν ο παθών δεν έχει δηλώσει παράσταση μέσω της εγκλήσεως, πως μπορεί διαρκούσης τής προκαταρκτικής εξετάσεως να τό δηλώσει, αφού στό άρθρο 83 ως δεύτερη δυνατότητα παρέχεται η δήλωση *«σ' αυτόν που ενεργεί την ανάκριση»*, η οποία όμως δεν έχει ακόμη δρομολογηθεί ;

Αρθρο 43.

1.Ο εισαγγελέας, όταν λάβει τη μήνυση ή την αναφορά κινεί ποινική δίωξη, παραγγέλλοντας προανάκριση ή ανάκριση ή εισάγοντας την υπόθεση με απ' ευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, οπου αυτό προβλέπεται.

2. Σε κακουργήματα όμως ή πλημμελήματα αρμοδιότητας του τριμελούς πλημμελειοδικείου δεν μπορεί να κινήσει ποινική δίωξη χωρίς προηγουμένως να έχουν ενεργηθεί α) προκαταρκτική εξέταση ή β) προανακριτικές πράξεις κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 243, ή γ) ένορκη διοικητική ανάκριση από αρμόδια αρχή καί εφ'οσον κρίνει οτι προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για την κίνηση της ποινικής δίωξης.

3.-Αν η μήνυση ή η αναφορά δεν στηρίζεται στο νόμο ή είναι προφανώς αβάσιμη στην ουσία της ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών την αρχειοθετεί και υποβάλλει αντίγραφο στον εισαγγελέα εφετών, αναφέροντας τους λόγους που τον οδήγησαν

να μη κινήσει ποινική δίωξη. Στις ίδιες ενέργειες προβαίνει και αν μετά την ενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης ή τις τυχόν γενόμενες κατά το άρθρο 243 παρ. 2 ανακριτικές πράξεις κρίνει ότι δεν προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για την κίνηση ποινικής δίωξης. Ο εισαγγελέας εφετών έχει δικαίωμα: α) στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής να παραγγείλει την ενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών, αν πρόκειται για κακούργημα ή για πλημμέλημα αρμοδιότητας του τριμελούς πλημμελειοδικείου ή την κίνηση ποινικής δίωξης, για τα λοιπά εγκλήματα και β) στην περίπτωση του δεύτερου εδαφίου να παραγγείλει την κίνηση ποινικής δίωξης»

Η εισαγωγή τών ενόρκων διοικητικών εξετάσεων, ως υποκατάστατο της προκαταρκτικής εξετάσεως είναι ατυχής. Η πείρα έχει δείξει οτι οι ένορκες διοικητικές εξετάσεις ενεργούμενες από διοικητικούς υπαλλήλους, που πολλές φορές στερούνται στοιχειωδών νομικών γνώσεων είναι επισφαλείς. Επί πλέον πολλές φορές είναι μεροληπτικές είτε πρός τήν μία είτε πρός τήν άλλη κατεύθυνση (in bonam ή in malam partem) αναλόγως του βαθμού συναδελφικού πνεύματος που διέπει τις σχέσεις μεταξύ του υπόπτου καί του διενεργούντος τήν ΕΔΕ ή της πολιτικής τοποθετήσεως εκατέρου τούτων, ή άλλων επιληψίμων ή μή παραγόντων. Το καλλίτερο πιστεύω που θα μπορούσε νά κάνει κανείς γιά τις ΕΔΕ είναι να αφαιρέσει την δυνατότητα διενεργείας τους από τους διοικητικούς προϊσταμένους καί νά τίς αναθέσει σε δικαστικούς ή εισαγγελικούς λειτουργούς. Τότε θά μπορούσε πράγματι η ΕΔΕ να υποκαταστήσει την προκαταρκτική εξέταση.

Αρθρο 47.

1.-Ο εισαγγελέας εξετάζει την έγκληση που έλαβε και αν κρίνει ότι αυτή δεν στηρίζεται στο νόμο ή είναι ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης ή είναι προφανώς αβάσιμη στην ουσία της, την απορρίπτει με διάταξή του, η οποία επιδίδεται στον εγκαλούντα,

2.-Αν ενεργήθηκαν ανακριτικές πράξεις κατά το άρθρο 243 παρ. 2 ή προκαταρκτική εξέταση και ο εισαγγελέας κρίνει, αιτιολογημένα, ότι δεν προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για την τέλεση της πράξης ενεργεί όπως στην προηγούμενη παράγραφο»

Είναι γεγονός οτι ο ηδη ισχύων νόμος (η παρ. 1 αντικαταστάθηκε ως άνω με τό άρθρο 5 ν. 1738/1987) ομιλεί περί εγκλήσεως *ανεπιδέκτου δικαστικής εκτιμήσεως*, όμως ο όρος αυτός είναι ατυχής επειδή αναφέρεται σε ισχυρισμούς αορίστων δικογράφων, υπό καθεστώς δικονομικής αδυναμίας αυτεπαγγέλτου ερεύνης καί συμπληρώσεως των ισχυρισμών (= secundum allegata), σύστημα, τό οποίον δεν συμβιβάζεται με τήν

αυτεπάγγελτη έρευνα τής αληθείας, που κρατεί στην ποινική δικονομία. Επομένως υπό ποινικοδικονομικό πρίσμα μία μήνυση/έγκληση μπορεί να είναι εξ υπαρχής είτε νόμω βάσιμη είτε νόμω αβάσιμη. Σε περίπτωση αοριστίας καί αναλόγως του βαθμού της, οφείλει να διερευνηθεί, οποτε ex post ορωμένων των πραγμάτων θα είναι καί πάλιν είτε νόμω βάσιμη είτε νόμω αβάσιμη. Ανεπίδεκτη δικαστικής εκτιμήσεως δεν μπορεί να είναι ! Τα αυτά ισχύουν καί ως πρός τό άρθρο 43 παρ. 2

Αρθρο 243.

1. Η προανάκριση ενεργείται από οποιονδήποτε ανακριτικό υπάλληλο μετά γραπτή παραγγελία του εισαγγελέα. Από τον ανακριτή ενεργείται στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος

2. Αν από την καθυστέρηση απειλείται "άμεσος" κίνδυνος ή αν πρόκειται για αυτόφωρο κακούργημα ή πλημμέλημα, όλοι οι κατά το άρθρα 33 καί 34 ανακριτικοί υπάλληλοι είναι υποχρεωμένοι να επιχειρούν όλες τις προανακριτικές πράξεις που είναι αναγκαίες για να βεβαωθεί η πράξη και να ανακαλυφθεί ο δράστης, έστω και χωρίς προηγούμενη παραγγελία του εισαγγελέα στην περίπτωση αυτή ειδοποιούν τον εισαγγελέα με το ταχύτερο μέσο και του υποβάλλουν χωρίς χρονοτριβή τις εκθέσεις που συντάχθηκαν. Ο εισαγγελέας, αφού λάβει τις εκθέσεις, ενεργεί σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 43 κ.ε.

3. Οι ανακριτικοί υπάλληλοι καλούν τους μάρτυρες για να εξετασθούν και τους κατηγορουμένους για να απολογηθούν ενώπιόν τους, [αν όλοι αυτοί είναι κάτοικοι της περιφέρειάς τους ή όμορων ειρηνοδικειακών περιφερειών σε αντίθετη περίπτωση, αφού ειδοποιήσουν ταυτόχρονα τον οικείο εισαγγελέα, αναθέτουν την εξέταση μαρτύρων και τη λήψη απολογιών κατηγορουμένων, που είναι κάτοικοι άλλων περιφερειών, στον αρμόδιο ανακριτικό υπάλληλο, ο οποίος πρέπει να εκτελέσει την παραγγελία μέσα σε δέκα ημέρες.] Τα ειρηνοδικεία που εχουν την έδρα τους στην περιοχή της τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης θεωρούνται γειτονικά.

4. Η διάρκεια της προανάκρισης δεν μπορεί να υπερβεί τους έξι μήνες. Αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι, ο χρόνος αυτός μπορεί να παραταθεί για τέσσερεις μήνες με έγκριση του εισαγγελέα εφετών.»

Επ'αυτών παρατηρούμε τα εξής :

(α) Η νεα παράγραφος 3 κάνει λόγο καί γιά κλήση τών κατηγορουμένων να απολογηθούν ενώπιόν των ανακριτικών υπαλλήλων. Τουτο δημιουργεί συγχυση ως πρός τήν ευχέρεια που παρέχεται με τό άρθρο 104 παρ. 2, γιά την οποία έγινε ήδη λογος ανωτέρω υπό τό άρθρο 31 ΚΠΔ. Ερωτάται δηλ. καταργείται η επί προανακρίσεως δυνατότης απολογίας διά πληρεξουσίου κατά τούς όρους του άρθρου 104 παρ. 2 ;

(β) Ποιές οι **δικονομικές** συνέπειες παραβάσεως τής § 4 (βλ. ανωτέρω υπό άρθρο 31 ως πρός τήν προκαταρκτική εξέταση) καί γιατί εξάμηνο, όταν γιά την προκαταρκτική ορίζεται τετράμηνο ;

Αρθρο 245

1. Η προανάκριση είναι συνοπτική και, αφού κληθεί ο κατηγορούμενος, πριν από σαρανταοκτώ τουλάχιστον ώρες, περατώνεται:

α) με απευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο στις περιπτώσεις του προηγούμενου άρθρου ή

β) σε πλημμελήματα αρμοδιότητας του τριμελούς πλημμελειοδικείου με πρόταση του εισαγγελέα στο δικαστικό συμβούλιο κατά την επόμενη παράγραφο, ή

γ) σε πλημμελήματα αρμοδιότητας του μονομελούς πλημμελειοδικείου κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 4 αυτού του άρθρου ή

δ) με παραγγελία του εισαγγελέα στον ανακριτή, εφόσον προκύπτει τέλεση κακουργήματος. Στην περίπτωση αυτή η προανάκριση μπορεί και να διακοπεί κατά τον ίδιο τρόπο.

2. Πρόταση στο συμβούλιο μπορεί να γίνει μόνο στα πλημμελήματα αρμοδιότητας, τριμελούς πλημμελειοδικείου και εφόσον ο εισαγγελέας κρίνει ότι δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις για την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο. Αν υπάρχουν περισσότεροι κατηγορούμενοι και δεν προκύπτουν ενδείξεις εις βάρος μερικών από αυτούς ή αν για ορισμένες μόνο από τις συναφείς πράξεις δεν προκύπτουν ενδείξεις για παραπομπή, η υπόθεση εισάγεται για όλους και ως προς όλες τις πράξεις στο δικαστικό συμβούλιο. "Πρόταση επίσης στο δικαστικό συμβούλιο γίνεται και όταν ο εισαγγελέας εφετών στον οποίο υποβάλλεται μετά την προανάκριση η δικογραφία, που αφορά πρόσωπα ιδιαζούσης δωσιδικίας αρμοδιότητας τριμελούς εφετείου, κρίνει ότι δεν συντρέχουν επαρκείς ενδείξεις για την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο και παραγγέλλει την εισαγωγή τηςυποθέσεως στο αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο.

3. Αν από την προανάκριση δεν προέκυψε η ταυτότητα του δράστη ορισμένου εγκλήματος, η δικογραφία τίθεται με πράξη του αρμόδιου εισαγγελέα στο αρχείο. Το ίδιο μπορεί να πράξει ο εισαγγελέας και αν ο δράστης παραμένει άγνωστος μετά από προανάκριση κατά το άρθρο 243 παρ 2 εδ. α'. Στην περίπτωση αυτήν η κατά το άρθρο 43 ποινική δίωξη θεωρείται ότι ασκήθηκε με την έκδοση της πιο πάνω πράξης του εισαγγελέα, η οποία πρέπει να περιέχει και το χαρακτηρισμό του αδικήματος και το χρόνο τέλεσής του. Αν ακολούθως αποκαλυφθεί ο δράστης, η δικογραφία ανασύρεται από το αρχείο και συνεχίζεται η ποινική διαδικασία. Αν οι κατηγορούμενοι είναι περισσότεροι, η αρχειοθέτηση γίνεται μόνον ως προς αυτόν που παρέμεινε άγνωστος"

4. Στα πλημμελήματα που υπάγονται στην αρμοδιότητα του μονομελούς πλημμελειοδικείου, αν από την προανάκριση ή από την προκαταρκτική εξέταση που τυχόν διατάχθηκε δεν προέκυψαν επαρκείς ενδείξεις για την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο ή

προέκυψε ότι η κατηγορία είναι νομικά αβάσιμη, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών αρχειοθετεί την υπόθεση με αιτιολογημένη διάταξή του, την οποία υποβάλλει για έγκριση στον εισαγγελέα εφετών, μαζί με τη σχετική δικογραφία. Αν ο εισαγγελέας εφετών δεν εγκρίνει την αρχειοθέτηση, παραγγέλλει στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο. Αν η ποινική δίωξη κινήθηκε ύστερα από έγκληση του παθόντος, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών επιδίδει την ανωτέρω διάταξη στον εγκαλούντα, ο οποίος έχει το δικαίωμα να προσφύγει κατ' αυτής στον εισαγγελέα εφετών μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε ημερών από την επίδοση. Αν η προσφυγή γίνει δεκτή ο εισαγγελέας εφετών παραγγέλλει στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται κατά τα λοιπά αναλόγως το άρθρο 48 του Κ.Π.Δ.

5.-Αν μετά την αρχειοθέτηση και πριν από την παραγραφή της πράξης προκύψουν νέα περιστατικά ή στοιχεία που κατά την κρίση του εισαγγελέα δικαιολογούν την επανεξέταση της υπόθεσης αυτός την ανασύρει από το αρχείο με έγκριση του εισαγγελέα εφετών και ενεργεί σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως 3. Όσο χρόνο ισχύει η αρχειοθέτηση η διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών παράγει τα έννομα αποτελέσματα της παραγράφου 1 του άρθρου 57».

Επ'αυτών παρατηρούμε τα εξής :

(α) Γιά προφανείς λόγους η πρόταση : *«Αν υπάρχουν περισσότεροι κατηγορούμενοι και δεν προκύπτουν ενδείξεις εις βάρος μερικών από αυτούς ή αν για ορισμένες μόνο από τις συναφείς πράξεις δεν προκύπτουν ενδείξεις για παραπομπή, η υπόθεση εισάγεται ...»* πρέπει νά συμπληρωθεί με την λέξη «***επαρκείς***». Επομένως : *«Αν υπάρχουν περισσότεροι κατηγορούμενοι και δεν προκύπτουν **επαρκείς** ενδείξεις εις βάρος μερικών από αυτούς ή αν για ορισμένες μόνο από τις συναφείς πράξεις δεν προκύπτουν **επαρκείς** ενδείξεις για παραπομπή, η υπόθεση εισάγεται.....»*

(β) Η δημιουργία προσωρινού δεδικασμένου και εξισώσεως της αρχειοθετήσεως πρός αμετάκλητη δικαστική κρίση είναι ατυχής. Πρός τό αμετάκλητο πέρας της ποινικής διαδικασίας ο νόμος συνάπτει πολλά έννομα αποτελέσματα. Ετσι ερωτάται : τί θα συμβεί κατ'εφαρμογήν του άρθρου 366 Π.Κ.; Η εκ μέρους τής Εισαγγελίας αρχειοθέτησις θα συνεπάγεται τήν δημιουργία του τεκμηρίου αναληθείας στην δίκη τής συκοφαντικής δυσφημήσεως ; Αλλά περαιτέρω γεννάται ένα μείζον ζήτημα. Σύμφωνα μέ τό άρθρο 311 ΚΠΔ η ανεπάρκεια ενδείξεων οδηγεί στην έκδοση βουλεύματος παύοντος προσωρινώς την ποινική δίωξη. Και εκεί ουδείς ομιλεί περί

δεδικασμένου ! Ερωτάται : οταν μία δικαστική απόφασις (βούλευμα) δεν δημιουργεί δεδικασμένο είναι δυνατόν να καταφαθεί η δυνατότητα αυτή σε μία Εισαγγελική διάταξη, που σε πρώϊμο στάδιο εκδίδεται υπό τίς αυτές ουσιαστικές προϋποθέσεις (= έλλειψις επαρκών ενδείξεων) ; Τό δεδικασμένο προϋποθέτει θεματοποίηση της κατηγορίας πράγμα που συμβαίνει μόνον διά τής ασκήσεως της ποινικής διώξεως

Επί πλέον ερωτάται :

(α) τι θα γίνει αν έχει αρχειοθετηθεί μία μήνυσις ή αναφορά καί επακολουθήσει έγκληση του παθόντος γιά τήν ίδια πράξη ;

(β) Πρακτικώς πώς θα ερευνάται **αυτεπαγγέλτως** αν μια μήνυση έχει ήδη αρχειοθετηθεί ; Και περαιτέρω

(γ) αν υποβλήθούν δύο πανομοιότυπες μηνύσεις-εγκλήσεις γιά τό αυτό έγκλημα κατά τού αυτού προσώπου σε δύο διαφορετικές αλλά κατά τόπον αρμόδιες Εισαγγελίες εκ τών οποίων η μία αρχειοθετεί επειδή κρίνει οτι δεν υπάρχουν επαρκξείς ενδείξεις ενώ η άλλη έχοντας αντίθετη άποψη ασκεί ποινική δίωξη πως θα λειτουργήσει το θεσπιζόμενο προσωρινό δεδικασμένο ;

(2) Περάτωση τής ανακρίσεως.

(άρθρο 308 ΚΠΔ)

1.*Με την επιφύλαξη των διατάξεων που προβλέπονται σε ειδικούς νόμους* το τέλος της κύριας ανάκρισης το κηρύσσει το συμβούλιο των πλημμελειοδικών. Για το σκοπό αυτό τα έγγραφα διαβιβάζονται αμέσως μετά την τελευταία ανακριτική πράξη στον εισαγγελέα, ο οποίος αν κρίνει ότι δεν χρειάζεται να τα επιστρέψει στον ανακριτή για να συμπληρωθεί η ανάκριση, υποβάλλει το συντομότερο πρόταση στο συμβούλιο για να παύσει οριστικά ή προσωρινά η δίωξη ή για να παραπεμφθεί ο κατηγορούμενος στο ακροατήριο ή για να μην απαγγελθεί κατηγορία εναντίον του. "Στα εγκλήματα που προβλέπονται από το άρθρο 1 του ν. 1608/ 1950, η περάτωση της κύριας ανάκρισης κηρύσσεται από το συμβούλιο των εφετών. Για το σκοπό αυτό η δικογραφία διαβιβάζεται αμέσως μετά την τελευταία ανακριτική πράξη στον εισαγγελέα εφετών, ο οποίος αν κρίνει ότι η ανάκριση δε χρειάζεται συμπλήρωση, την εισάγει με πρότασή του στο συμβούλιο εφετών,που αποφαίνεται αμετακλήτως ακόμη και για τα συναφή πλημμελήματα"

2. Οι διάδικοι έχουν το δικαίωμα να γνωστοποιήσουν και προφορικά στον εισαγγελέα, και πριν καταρτίσει την πρότασή του, ότι επιθυμούν να γνωρίσουν το περιεχόμενό της. Ο εισαγγελέας οφείλει σ' αυτή την περίπτωση να ειδοποιήσει το διάδικο που άσκησε το δικαίωμα αυτό, αν κατοικεί στην έδρα του δικαστηρίου, διαφορετικά τον αντίκλητο που έχει διορίσει στην έδρα αυτή, για να προσέλθει και λάβει γνώση της πρότασής του μέσα σε

είκοσι τέσσερις ώρες. Αν ο διάδικος δεν κατοικεί στην έδρα του δικαστηρίου και δεν διόρισε αντίκλητο, δεν ειδοποιείται, χωρίς πάντως να εμποδίζεται από το λόγο αυτό να γνωρίσει την πρόταση του εισαγγελέα και μετά την υποβολή της στο συμβούλιο. Για το σκοπό αυτό κατατίθεται στο γραμματέα της εισαγγελίας αντίγραφο της πρότασης "Η ειδοποίηση αυτή μπορεί να γίνει και προφορικά ή τηλεφωνικά, οπότε αποδεικνύεται με βεβαίωση του αρμόδιου γραμματέα της εισαγγελίας, που επισυνάπτεται στη δικογραφία" ***Πριν παρέλθει χρονικό διάστημα δέκα ημερών από την ειδοποίηση η δικογραφία δεν εισάγεται στο συμβούλιο αλλά παραμένει στη γραμματεία της εισαγγελίας εκτός αν αποδεικνύεται εγγράφως η άσκηση του κατά το πρώτο εδάφιο δικαιώματος ενωρίτερα"***

3. Η διάταξη της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζεται, και αν συγκατηγορούνται πρόσωπα κατά των οποίων δεν προκύπτουν ενδείξεις. Και γι' αυτά τα πρόσωπα ακολουθείται η διαδικασία στο συμβούλιο σύμφωνα με την παρ. 4 αυτού του άρθρου.

4. Στην περίπτωση της παρ. 1 ο ανακριτής οφείλει, πριν διαβιβάσει τη δικογραφία στον εισαγγελέα, να γνωστοποιήσει στους διαδίκους ότι ολοκληρώθηκε η ανάκριση, ώστε να ασκήσουν τα δικαιώματα που τους παρέχονται με τα άρθρα 101, 106, 107 και 108. Οι διάδικοι έχουν το δικαίωμα να διορίσουν αντίκλητο δικηγόρο από τους διορισμένους στην έδρα του ανακριτή, και σ' αυτόν γίνεται η γνωστοποίηση. Αν όμως οι διάδικοι κατοικούν έξω από την έδρα του ανακριτή, η γνωστοποίηση γίνεται μόνο αν έχουν διορίσει αντίκλητο

5. Αν από την ανάκριση δεν προέκυψε η ταυτότητα του δράστη ορισμένου εγκλήματος, εφαρμόζονται *αναλόγως οι διατάξεις των εδαφίων α' δ' και ε΄της παραγράφου 3 του άρθρου* 245"

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

Ομως η δεκαήμερη προθεσμία παραμονής τής δικογραφίας στα γραφεία τής Εισαγγελίας δεν έχει θεσπισθεί μόνον γιά νά λάβει γνώση τής προτάσεως ο διάδικος, αλλ'επί πλέον γιά νά έχει τόν χρόνο σχολιασμού καί ενδεχομένης αντικρούσεώς της. μέσω υπομνήμετος. Συνεπώς η εισηγούμενη διάταξη στερεί τούς διαδίκους από αυτήν τήν όντως πολύτιμη δυνατότητα.

(3) Καθ΄ύλην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου (αρθρο 114 ΚΠΔ)

Η νέα ρυθμιση που εισηγείται τό σχέδιο νόμου, ανατρέπει τό τεκμήριο αρμοδιότητας που υπάρχει μεχρι σημερα υπέρ του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου. Ετσι στο σχέδιο νόμου ορίζεται οτι :

Το μονομελές πλημμελειοδικείο θα δικάζει εφεξής ::

Α) Τα πλημμελήματα για τα οποία απειλείται στο νόμο φυλάκιση με ελάχιστο όριο κάτω των τριών μηνών ή χρηματική ποινή ή και οι δύο ποινές» εκτός από

α) εκείνα που υπάγονται στην αρμοδιότητα των μεικτών ορκωτών δικαστηρίων και των εφετείων, καθώς και τα συναφή με αυτά (άρθρα 109, 111, 128).

β) εκείνα που υπάγονται στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου των ανηλίκων

γ) εκείνα που τελούνται δια του τύπου

δ) εκείνα των άρθρων 142, 145, 147, 149, 153, 154, 156, 158, 159, 160, 202 παρ.1 και 2, 203, 221, 225 παρ.1, 247, 251, 259, 266 παρ. 1, 269, 271, 278, 286, 328, 390 και 397 του ποινικού κώδικα...κλπ.»

Επ'αυτών παρατηρούνται τά εξής:

Δυοίν θάττερον : ή τά «μετατιθέμενα» κατα την αρμοδιότητα πλημμελήματα είναι ελάχιστα οπότε ερωτάται πρός τί η μεταβολή (καί η εντεύθεν δικονομική αναστάτωση) ή είναι πολλά οπότε συμβαίνουν τα εξής :

(α) ο κατηγορούμενος επί σημαντικών πλημμελημάτων στερείται τής δυνατότητος προσφυγης κατά του κληρηρίου θεσπίσματος.

(β) Οποιαδήποτε αύξηση τής αρμοδιότητος του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου συνεπάγεται αυτομάτως αύξηση τής αρμοδιότητος του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου δικάζοντος κατ'εφεσιν. Τούτο μετά βεβαιότητος θα οδηγήσει σε αύξηση των (επιτυχών !) αιτήσεων αναιρέσεως κατ'αποφάσεων του Τριμελών Πλημμελειοδικείων ενώπιον του Αρείου Πάγου. Υπ' αυτά τά δεδομένα δεν αντιλαμβάνεται κανείς τί είδους άμβλυνσις του φόρτου επιτυγχάνεται !

Είναι γεγονός οτι τούς «κινδύνους» αυτούς τό σχέδιο Νόμου επιχειρεί να τιθασσεύσει μέσω τής αυξήσεως του ορίου εκκλητού τών αποφάσεων. Ετσι με τό νεο άρθρο 489 ΚΠΔ τά ορια του εκκλητού τροποποιούνται ωστε εφέσιμη να είναι η ποινή φυλακίσεως του μεν Μονομελούς; Πλημμελειοδικείου οταν υπερβαίνει τις 60 ημέρες του δε Τριμελούς οταν υπερβαίνει τούς 6 μήνες. Εν τούτοις οι παροικούντες τήν Ιερουσαλήμ γνωρίζουν οτι η εφέσιμη ποινή αποτελεί αντικείμενο αιτήματος του κατηγορουμένου στο οποίον τό Δικαστηρίο όχι απλώς ενδίδει (καί καλά κάνει αφού αποτελεί το έσχατο μέσον αντιμετωπίσεως μιας συνήθως διεκπεραιωτικής νοοτροπίας που επιπολάζει τά πρωτοβάθμια δικαστήρια) αλλά τίς περίσσότερες φορές τό προκαλεί.

Περαιτέρω όμως υοάρχει καί ενα άλλο πρόβλημα σε σχέση μέ τήν αύξηση του ορίου του εκκλητού : τό 7° πρωτόκολλο τής ΕΣΔΑ. σύμφωνα με τό οποίο πρέπει νά υπάρχουν δύο βαθμοί ουσιαστικής κρίσεως μιας ποινικής υποθέσεως. Καί είναι μεν αληθές οτι η Ελλάδα κατά τήν κύρωση του 7ου Πρωτοκόλλου της Σύμβασης του Στρασβούργου της 22-11-1984 με τόν νόμο 1705/1987 διατύπωσε κατά τό άρθρο 64 αυτού επιφύλαξη οτι το άρθρο 2 αυτού δεν θίγει τήν διάταξη του άρθρου 489 ΚΠΔ, οπως τονίζει η Επιτροπή που συνέταξε τό υπό κρίσιν σχέδιο νόμου, (σελ. 7) όμως τούτο αφορά στις ρυθμίσεις του άρθρου 489 ως ίσχυαν κατά τήν κύρωση του Πρωτοκόλλου. Εν ολίγοις η Ελλάδα δεν είναι δυνατόν νά διατύπωσε επιφύλαξη ως πρός τό άρθρο 489 υπό τήν έννοια οτι «κράτησε» τό άρθρο αυτό ως «μπαλλαντερ» που μπορεί στο μέλλον νά αποκτήσει οποιοδήποτε περιεχόμενο, αλλά μόνον ως είχε τότε. Επομένως οποιαδήποτε μεταβολή του περιεχομένου του πρός τήν αντιθετη κατεύθυνση εκείνων που διαγορεύει τό άρθρο 2 του 7ου Πρωτοκόλλου, δεν καλύπτεται – έχουμε τήν γνώμη - από τήν διατυπωθείσα επιφύλαξη.

(4) Αναβολή της δίκης για σημαντικά αίτια.
(349 ΚΠΔ)

1.Το δικαστήριο. μετά από πρόταση του εισαγγελέα ή αίτηση κάποιου από τους διαδίκους ή και αυτεπαγγέλτως, μπορεί να διατάξει την αναβολή της δίκης για σημαντικά αίτια που προσδιορίζονται ειδικά στην απόφαση. Μπορεί επίσης να διατάξει τη διακοπή της δίκης για το λόγο αυτό έως οκτώ το πολύ ημέρες. Δεύτερη αναβολή μπορεί να διαταχθεί μόνον εφόσον βεβαιώνεται αιτιολογημένα στην απόφαση ότι δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί το σημαντικό αίτιο με τη διακοπή, και οτι άλλως αδύνατη η διακοπή τής δίκης. Η αναβολή γίνεται σε ρητή δικάσιμο, την οποία ανακοινώνει το δικαστήριο στους παρόντες διαδίκους, μάρτυρες και πραγματογνώμονες, ενώ γι΄ αυτή κλητεύονται μόνον οι απόντες. Αναβολή σε άλλη δικάσιμο που ορίζεται από τον εισαγγελέα γίνεται μόνον αν ειδικοί λόγοι που αναφέρονται στην απόφαση τοι· δικαστηρίου ή του συμβουλίου δεν το επιτρέπουν και κανείς από τους κατηγορούμενους δεν κρατείται προσωρινά. Αν ο κατηγορούμενος ή ένας τουλάχιστον από τους περισσότερους κατηγορουμένους κρατείται προσωρινά και με την αναβολή η εκδίκαση της υπόθεσης δεν μπορεί να γίνει πριν από τηι συμπλήρωση του ανώτατου ορίου προσωρινής κράτησης, η δίκη διακόπτεται έως οκτώ το πολύ ημέρες, εφόσον το δικαστήριο κρίνει ότι η διακοπή αρκεί για την αντιμετώπιση του, σημαντικού, αιτίου της αναβολής. Αν η διακοπή της δίκης δεν,αρκεί για το σκοπό αυτό ή αν, και μετά τη διακοπή, εξακολουθεί να υπάρχει το

σημαντικό αίτιο, η δίκη μπορεί να αναβληθεί μόνον κατά τα οριζόμενα για την δεύτερη αναβολή στο τρίτο εδάφιο

2. Εάν το σημαντικό αίτιο αναγγέλθηκε από το συνήγορο ή άλλο πρόσωπο για λογαριασμό απόντος διαδίκου και η συζήτηση αναβλήθηκε σε ρητή δικάσιμο, η περί αναβολής απόφαση επέχει θέση κλητεύσεώς του

3. Η αποχή των δικηγόρων αποτελεί σημαντικό αίτιο για την αναβολή των ποινικών δικών."

Η νέα αυτή διάταξη πρέπει νά συνδυασθεί με την τροποποίηση που επέρχεται στον θεσμό τής κληρώσεως τών συνθέσεων τών ποινικών δικαστηρίων.Ετσι τροποποιείται καί τό άρθρο 17 του «Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων κλπ.» ως εξης

«Γ. Ειδική κλήρωση προεδρευόντων δικαστών.

α.- Ειδικώς στα πρωτοδικεία και εφετεία, στα οποία οι προβλεπόμενες οργανικές θέσεις δικαστών είναι, τουλάχιστον 30, η κλήρωση των προεδρευόντων στα τριμελή πλημμελειοδικεία και στα τριμελή και πενταμελή ποινικά εφετεία διενεργείται την πρώτη δικάσιμο του δεύτερου δεκαημέρου του Σεπτεμβρίου για ολόκληρο το χρονικό διάστημα από την 1η Οκτωβρίου του ίδιου έτους έως την 30η Ιουνίου του επόμενου έτους.

β. - Υπόθεση της οποίας η εκδίκαση αναβάλλεται για οποιοδήποτε λόγο στο τριμελές πλημμελειοδικείο ή στο τριμελές ή πενταμελές εφετείο, προσδιορίζεται για να δικαστεί σε δικάσιμο κατά, την οποία έχει κατά την προηγούμενη παράγραφο κληρωθεί να προεδρεύσει ο ίδιος δικαστής. εκτός αν αυτό είναι αδύνατο για πραγματικούς ή νομικούς λόγους.

γ.- Η παραβίαση των διατάξεων του τμήματος αυτού δεν συνεπάγεται ακυρότητα, αποτελεί όμως πειθαρχικό παράπτωμα...»

Επί τών είσηγουμένων νεων αυτών διατάξεων παρατηρούμεν τά εξής:

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

(α) Τις αναβολές βάσει του άρθρου 349 ΚΠΔ τίς δίνουν μέχρις στιγμής οι Δικασταί κατά τήν έμφρονα αυτών κρίση. Ερωτάται : γιά ποιό λόγο ο νομοθέτης επιχειρεί να βάλει όρια στην έμφρονα δικαστική κρίση ; Η μήπως θεωρεί τήν κρίση άφρονα ;

(β) Αν όμως υπάρχει, κατά νομοθετική αντίληψη, περιθώριο αφρόνου δικαστικής κρίσεως την οποία επιχειρεί νά τιθασσεύσει ο Νομοθέτης, μεσω των εισηγουμένων ρυθμίσεων, για ποιό λόγο θεωρεί οτι η άφρων κρίσις περιορίζεται μόνον σε ζητήματα αναβολών καί δεν εκτείνεται στην ουσιαστική κρίση επί τής κατηγορίας ;

(γ) Και αν η άφρων δικαστική κρίσις εκτείνεται καί στην ουσιαστική επί τής κατηγορίας κρίση καί στην επιμέτρηση τής ποινής, γιατί ο Νομοθέτης επιβάλλει «σώνει καί καλά» να δικασθεί η υπόθεσις από τον άπαξ κληρωθέντα δικαστή ;

Με τί κριτήριο ο άπαξ κληρωθείς Πρόεδρος είναι ο καταλληλότερος πρός εκδίκαση τής υποθέσεως ; Από πού γνωρίζει ο Νομοθέτης περισσότερα από εκείνα που γνωρίζουν οι δικηγόροι (αλλά καί οι ίδιοι οι δικασταί !) περι εμφρόνων καί αφρόνων δικαστικών κρίσεων ;

Ελέχθη, οτι οι δικηγόροι μέσω τών αναβολών επιδιώκουν «*νά έχουν τήν σύνθεση που θέλουν*». Τούτο είναι ανακριβές. Το ακριβές είναι, οτι οσάκις συμβαίνει τούτο, οι δικηγόροι επιδιώκουν «*να μήν έχουν τήν σύνθεση που δεν θέλουν*» ! Το γιατί συμβαίνουν τέτοια φαινόμενα το γνωρίζουν ακόμη καί οι Ολομέλειες των Δικαστηρίων.

(δ) Πρό της εισαγωγής του θεσμού των κληρώσεων είναι γνωστό, οτι τίς συνθέσεις των ποινικών δικαστηρίων όριζε ο εκάστοτε Προϊστάμενος του Δικαστηρίου, δηλάδή Δικαστής. Η εισαγωγή τών κληρώσεων θεωρήθηκε επίτευγμα πρός ενίσχυση τής αμεροληψίας. Το επίτευγμα αυτό είχε όμως ένα κόστος. Ο προϊστάμενος – όταν κατά τήν αντίληψη τών εισηγηθέντων τίς κληρώσεις δεν μεροληπτούσε – φρόντιζε νά τοποθετεί στις συνθέσεις δικαστάς, που κατά την κρίση του ήταν σε θέση ν' ανταποκριθούν σε ηυξημένες απαιτήσεις συγκεκριμένων υποθέσεων. Το πλεονέκτημα αυτό με τίς κληρώσεις χάθηκε. Αντ'αυτού εμπεδόθηκε η πεποίθηση του ως εκ τής τυχαίας κληρώσεως αμερολήπτου.

Ηδη διά τής εισηγουμένης ρυθμίσεως εκείνος που θά επιλέγει τό Δικαστή που θά δικάσει τήν υπόθεση θά είναι ο Εισαγγελεύς προσδιορισμού. Εχοντας μπροστά του τόν πίνακα των προεδρευόντων ολοκλήρου του έτους, θα μπορεί νά προσδιορίσει την δικάσιμο στόν πρόεδρο της αρεσκείας του. Και αυτόν τόν Πρόεδρο θά τόν κληροδοτεί στον κατηγορούμενο εσαεί, όσες αναβολές καί αν αυτός επιτύχει.

Η εκ τών πραγμάτων επιτυγχανομένη δυνατότης της Εισαγγελίας να επιλέγει τόν Πρόεδρο που θά δικάσει τήν υπόθεση είναι φαινόμενο τουλάχιστον απαράδεκτο.

ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

(α) Πώς συμβιβάζεται ο περιορισμός των αναβολών με τήν αποχή τών δικηγόρων που έχει αναγνωρισθεί ως λόγος υποχρεωτικής αναβολής ;

(β) Πώς συμβιβάζεται ο περιορισμός των αναβολών με την τήρηση του ωραρίου που οδηγεί σε αναβολή βάσει του άρθρου 349 ΚΠΔ

(γ) Πώς συμβιβάζεται ο περιορισμός των αναβολών με άλλα έκτακτα γεγονότα ;

(δ) Πώς συμβιβάζεται ο περιορισμός τών αναβολών με περιπτώσεις αδιαμφισβητήτου αντικειμενικής και ανυπαιτίου αδυναμίας εμφανίσεως διαδίκων ή δικηγόρων ; Αν τέτοιες περιπτώσεις κριθούν υπό τό πρίσμα τής ΕΣΔΑ είναι πλέον ή βέβαιον οτι θά οδηγήσουν σε καταδίκη τής Χώρας γιά μία ακόμη φορά.

(ε) Η εισαγομένη δυνατότητα εκπροσωπήσεως του κατηγορουμένου επί πλημμελημάτων, συνεισφέρει αναμφισβήτητα στον περιορισμό τών αναβολών ώστε η τροποποίηση του άρθρου 349 να παρέλκει.

(5) Λοιπές διατάξεις.

Αρθρο 30.

1.-0 Υπουργός Δικαιοσύνης έχει το δικαίωμα να παραγγείλει στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών την διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης για κάθε αξιόποινη πράξη»

2. Στα πολιτικά εγκλήματα, καθώς και στα εγκλήματα από τα οποία μπορούν να διαταραχθούν οι διεθνείς σχέσεις του κράτους, ο Υπουργός Δικαιοσύνης έχει το δικαίωμα με προηγούμενη σύμφωνη απόφαση του Υπουργού Συμβουλίου να αναβάλει την έναρξη της ποινικής δίωξης ή να αναστείλει την ποινική δίωξη. Η αναστολή της ποινικής δίωξης μπορεί να γίνει το αργότερο έως την έναρξη της συζήτησης στο ακροατήριο

3.-Σε υποθέσεις εξαιρετικής φύσης ο Υπουργός Δικαιοσύνης μπορεί να ζητήσει από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου να παραγγείλει τη διεξαγωγή της ανάκρισης και την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο κατ' απόλυτη προτεραιότητα

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Στην § 3, λαμβανομένων υπόψει καί τών οριζομένων στην § 1, σκοπούμενον είναι η κατ'απόλυτη προτεραιότητα ολοκλήρωση μιας, ήδη εν εξελίξει ευρισκομένης, ποινικής διώξεως. Επί πλέον ενώ προφανώς περιλαμβάνεται καί η ενδιάμεση διαδικασία τών δικ. Συμβουλίων, η § 3 κανει λογο μόνον γιά «διεξαγωγή τής ανάκρισης». Τέλος ενώ δεν είναι εκ προοιμίου βεβαιον οτι η υπόθεση θά εισαχθεί οπωσδήποτε στό ακροατήριο η § 3 κανει λογο γιά «*εισαγωγή της υπόθεσης στο*

ακροατήριο κατ' απόλυτη προτεραιότητα». Επομένως, φραστικά η διάταξη θά πρέπει να βελτιωθεί, ωστε αφ'ενός μεν να αποκλεισθεί η ερμηνευτική αμφιβολία ως πρός τό σε τί αναφέρεται η φράση *«κατ' απόλυτη προτεραιότητα»* (μόνον στην εισαγωγή της υποθέσεως στο ακροατήριο ή καί στην διεξαγωγή τής ανάκρισης ;) αφετέρου δε να κυριολεκτήσει ως πρός τό σκοπούμενον. Προτείνεται επομένως η ακόλουθη διατύπωση της § 3.

Σε υποθέσεις εξαιρετικής φύσης ο Υπουργός Δικαιοσύνης μπορεί να ζητήσει από τον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου να παραγγείλει την κατ' απόλυτη προτεραιότητα πρόοδο και ολοκλήρωση της ποινικής διαδικασίας.

Αρθρο 35

Η ανώτατη διεύθυνση στην ανάκριση ανήκει στον εισαγγελέα εφετών, που έχει επί πλέον το δικαίωμα να ενεργεί προσωπικά ή με κάποιον από τους αντεισαγγελείς που υπάγονται σε αυτόν, προκαταρκτική εξέταση κατά το άρθρο 31 για κάθε έγκλημα που γίνεται στην περιφέρειά του, εφ' όσον δεν έχει διαταχθεί προηγουμένως προκαταρκτική εξέταση από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών. Ο εισαγγελέας εφετών, μετά το πέρας της προκαταρκτικής εξέτασης που ενήργησε είτε αρχειοθετεί την υπόθεση εφόσον στο μεταξύ ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών δεν έχει κινήσει την ποινική δίωξη για την ίδια πράξη είτε παραγγέλλει την κίνηση της ποινικής δίωξης. Το ίδιο δικαίωμα έχει και ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου, ο οποίος επίσης σε υποθέσεις εξαιρετικής φύσης μπορεί να διατάξει τη διεξαγωγή τής **ανάκρισης καί την εισαγωγή τής υπόθεσης στο ακροατήριο κατά απόλυτη προτεραιότητα**

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

(α) Ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου: *«.. να παραγγείλει την κατ' απόλυτη προτεραιότητα πρόοδο και ολοκλήρωση της ποινικής διαδικασίας.»* (βλ. παρατηρήσεις υπ' άρθρο 30)

(β) Δεν αντιλαμβάνεται κανείς γιά ποιό λόγο το δικαίωμα πρός προκαταρκτική εξέταση του Εισαγγελεως Εφετών περιορίζεται από τήν τυχόν άσκηση του εκ μέρους του Εισαγγελέως Πλημμελειοδικών. Προτείνεται η δυνατότητα αναλήψεως κατά τήν κρίση του από τόν ανώτερο εισαγγελέα της από τόν αντιστοίχως κατώτερο διενεργουμένης προκαταρκτικής εξετάσεως.

(δ) «*Ο εισαγγελέας εφετών, μετά το πέρας της προκαταρκτικής εξέτασης που ενήργησε είτε αρχειοθετεί την υπόθεση ...*» Ερωτάται : πότε (=άνευ επαρκών ενδείξεων) καί πώς (= με αιτιολογημένη διάταξή του). Να προστεθούν οι φράσεις

Αρθρο 136

Το δικαστήριο που είναι αρμόδιο σύμφωνα με τα άρθρα 122-125 διατάζει την παραπομπή σε άλλο ισόβαθμο και ομοειδές όταν:

α) αποφασίστηκε η εξαίρεση ολόκληρου δικαστηρίου ή τόσων μελών ενός δικαστηρίου, ώστε τα υπόλοιπα να μη συμπληρώνουν το νόμιμο αριθμό για τη συζήτηση της υπόθεσης

β) δεν υπάρχει ο νόμιμος αριθμός δικαστών για τη σύνθεση του δικαστηρίου, εξαιτίας ασθένειας ή άλλου λόγου, και το κώλυμα αυτό διαρκεί ή πρόκειται να διαρκέσει δύο τουλάχιστον μήνες από την ημέρα που παραπέμφθηκε αμετάκλητα η υπόθεση στο ακροατήριο

γ) επιβάλλουν την παραπομπή σοβαροί λόγοι σχετικοί με τη δημόσια ασφάλεια και τάξη

δ) ο κατηγορούμενος εκτίει σε φυλακή εκτός της περιφέρειας του αρμόδιου κατά τα άρθρα 122-125 δικαστηρίου ποινή στερητική της ελευθερίας που το ανεκτέλεστο υπόλοιπό της υπερβαίνει τα τρία έτη και πρόκειται να δικαστεί για κακούργημα ή, αν κρίνεται ύποπτος να αποδράσει, και για πλημμέλημα

ε) όταν ο εγκαλών ή ο ζημιωμένος ή ο κατηγορούμενος είναι δικαστικός λειτουργός από το βαθμό του παρέδρου σε πρωτοδικείο ή εισαγγελία και άνω και υπηρετεί στο αρμόδιο σύμφωνα με τα άρθρα 122-125 δικαστήριο.

Στην περίπτωση αυτή δεν διατάσσεται παραπομπή εφόσον πρόκειται για αυτόφωρα εγκλήματα σε βάρος δικαστικών λειτουργών που στρέφονται κατά της τιμής και της σωματικής ακεραιότητας τους

και

στ) όταν συντρέχει η περίπτωση της παρ.2 του άρθρου 117.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Σύμφωνα με τήν έκθεση τής Επιτροπής που εισηγήθηκε τό σχέδιο Νόμου :

«Στην περίπτωση ε' του αρθρου 136 του Κ.Π.Δ. προβλέπεται παραπομπη σε άλλο ομοιόβαθμο δικαστήριο από το αρμόδιο στο οποίο υπηρετεί ο ζημιωθείς ή ο εγκαλων ή κατηγορούμενος δικαστικός λειτουργός. Όμως η αρχή της ισότητας αλλά και η διαφύλαξη του αισθήματος ασφάλειας αυτών απαιτεί να μη γινεται παραπομπή σε αυτοφωρα εγκλήματα που στρεφονται κατα της τιμής και της σωματικής ακεραιότητας των δικαστικών λειτουργών. Γι' αυτό με το άρθρο 11 του σχεδίου

προστίθεται στο τέλος της περιπτώσεως ε' του άρθρου 136 του Κ.Π.Δ. εδάφιο με το περιεχόμενο αυτό.»

(α) Λόγω τής ειδικής δωσιδικίας, αποκλείεται να εφαρμοσθεί η αυτόφωρη διαδικασία κατά δικαστικών λειτουργών. Επομένως η επικαλουμένη εν προκειμένω *ισότητα* δεν ισχύει. Εν πάση περιπτώσει διερωτάται κανείς πόσες περιπτώσεις ενεφανίσθησαν στην πράξη, ωστε να δικαιολογείται η νομοθετική πρωτοβουλία, λαμβανομένου μάλιστα υπόψει οτι τα επ'ακροατηρίω πραττόμενα (δηλ. η συνήθης περίπτωση) δεν παραπέμπονται. Θα μπορούσε να ληφθεί νομοθετική μέριμνα αυτομάτου (εκ προοιμίου) καθορισμού του δικαστηρίου παραπομπής.

(β) Η νέα διάταξη ομιλεί περι εγκλημάτων κατά της σωματικής ακεραιότητας. Τέτοια δεν υπάρχουν στον Π.Κ. αλλά μόνον *σωματικές βλάβες*. Ερωτάται περιλαμβάνονται καί οι περιπτώσεις αμελείας (π.χ. τροχαίο).

Κατά τά λοιπά βλ. Εισήγηση Α.Τζανετή. Ιδιαίτερα ως πρός τίς περιπτώσεις τής υπρβάσεως εξουσίας ως λόγου αναιρέσεως που ηδη μεταβάλλονται σε numerus clausus πρέπει εκτός τής «χειροτερεύσεως της θέσως του κατηγορουμένου» να νε επισημανεί καί η περίπτωση τής αναιτιολόγητης απόρριψης αιτλήματος αναβολής καί εν συνεχεία της απόρριψης μιας έφεσης ως ανυποστήρικτης. Η αναίρεση της δεύτερηα απόφασις μόνον με τήν «υπερβαση εξουσίας» επιτυγχάνεται.

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝ. & ΠΟΛΙΤ. ΕΠΙΣΤ. - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ -

ΠΑΝΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
002000106441